

Home>Familierecht en erfenissen>Echtscheiding en scheiding van tafel en bed

Echtscheiding en scheiding van tafel en bed

Wanneer een gehuwd paar besluit definitief uiteen te gaan, wordt meestal door een van beiden of door beiden tezamen een echtscheidingsprocedure ingeleid.

Echtscheiding wordt in de meeste landen uitgesproken door de rechter; de uitspraak heeft de ontbinding van het huwelijk tot gevolg.

Als er kinderen zijn, houdt de echtscheiding tevens in dat de relatie van elk van beide echtgenoten tot de kinderen anders wordt geregeld.

Voorts worden de goederen die de echtgenoten gemeenschappelijk bezitten verdeeld, en wordt indien nodig een van hen veroordeeld tot betaling van een alimentatie aan de andere, eventueel ook voor het onderhoud van de kinderen.

In de Europese Unie bestaan regels op grond waarvan bepaald kan worden bij welke rechtbank echtscheiding wordt aangevraagd. Dit is bijzonder nuttig in het geval dat de betrokkenen een verschillende nationaliteit hebben, of tijdens het huwelijk in verschillende lidstaten hebben gewoond.

Dankzij deze regels ook kan men een echtscheiding die in een land van de Europese Unie is uitgesproken gemakkelijker laten erkennen in een andere lidstaat en er aldaar rechtsgevolgen aan laten verbinden.

Klik op een van de vlaggen voor landspecifieke informatie.

Laatste update: 18/01/2019

Deze pagina wordt beheerd door de Europese Commissie. De informatie op deze pagina geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer. De Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens waarnaar in dit document wordt verwezen. Gelieve de juridische mededeling te raadplegen voor de auteursrechtelijke regeling voor Europese pagina's.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([fr](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Echtscheiding - België

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De Belgische wet kent twee vormen van echtscheiding: de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk en de echtscheiding door onderlinge toestemming.

Een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan op twee manieren worden bekomen:

door een bewijs van de onherstelbare ontwrichting die kan geleverd worden met alle wettelijke middelen (artikel 229, § 1 BW). Het huwelijk wordt beschouwd als onherstelbaar ontwricht als de voortzetting van de samenleving tussen de echtgenoten en de hervatting ervan onmogelijk is geworden ingevolge die ontwrichting.

op basis van een feitelijke scheiding die een bepaalde periode heeft geduurd. Het huwelijk wordt als onherstelbaar ontwricht beschouwd als de vordering tot echtscheiding gezamenlijk wordt ingesteld door beide echtgenoten nadat ze **meer dan zes maanden feitelijk gescheiden zijn**. Zijn ze minder dan zes maanden feitelijk gescheiden en willen ze een gezamenlijke vordering tot echtscheiding instellen, dan wordt het huwelijk als onherstelbaar ontwricht beschouwd na als de echtgenoten na een reflexieperiode een tweede maal verschijnen voor de rechtbank waarbij ze de wil tot echtscheiding herhalen (artikel 229, § 2 BW). **Eenzijdige vordering na feitelijke scheiding van meer dan 1 jaar:** Het huwelijk wordt als onherstelbaar ontwricht beschouwd als de vordering tot echtscheiding wordt ingesteld door één enkele echtgenoot na meer dan 1 jaar feitelijke scheiding. Zijn de echtgenoten minder dan 1 jaar feitelijk gescheiden en wil men een eenzijdige vordering instellen, dan wordt het huwelijk als onherstelbaar ontwricht beschouwd als de vorderende echtgenoot na een reflexieperiode een tweede maal verschijnt voor de rechtbank waarbij hij of zij de wil tot echtscheiding herhaalt (artikel 229, § 3 BW).

Een echtscheiding door onderlinge toestemming kan enkel bekomen worden als de echtgenoten samen een globale voorafgaande overeenkomst over alle gevolgen van de echtscheiding voorleggen en tot aan de uitspraak van de echtscheiding de volgehouden wil hebben om door onderlinge toestemming uit de echt te scheiden. De globale voorafgaande overeenkomst bestaat uit een regelingsakte waarin de echtgenoten een overeenkomst moeten maken betreffende hun wederzijdse vermogensrechtelijke aangelegenheden (1287 Ger.W.) en een familierechtelijke overeenkomst die een regeling bevat betreffende de verblijfplaats van de echtgenoten tijdens de procedure, het ouderlijk gezag en het beheer van de goederen van de gemeenschappelijke kinderen en het recht op contact tijdens en na de echtscheiding, de onderhoudsbijdrage voor de gemeenschappelijke kinderen en de eventuele onderhoudsuitkering tussen de echtgenoten tijdens en na de echtscheiding (artikel 1288 Ger.W.).

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De Belgische wet kent twee vormen van echtscheiding: de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk (artikel 229 BW) en de echtscheiding door onderlinge toestemming (artikel 230 BW).

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Door de echtscheiding wordt de huwelijksband naar de toekomst toe verbroken. De gewezen echtgenoten zijn niet langer elkaars wettelijke erfgenamen. De gewezen echtgenoten kunnen hertrouwen. In België heeft het huwelijk geen invloed op de familienaam van de echtgenoten. Er is echter wel een gebruiksrecht van de familienaam van de echtgenoot. Na de echtscheiding mag men in het dagelijks leven en het beroepsleven niet langer gebruik maken van de naam van een ex-echtgenoot, met uitzondering van een handelsnaam in bijzondere omstandigheden.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het gemeenschappelijk vermogen wordt ontbonden. In het kader van de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk verliezen de echtgenoten alle voordelen die ze elkaar bij huwelijkscontract en sinds het aangaan van het huwelijk hebben toegekend, alsook de voordelen van de contractuele erfstellingen, behoudens overeenkomst in tegenovergestelde zin. Bij echtscheiding door onderlinge toestemming regelen de echtgenoten vooraf hun wederzijdse rechten in de globale voorafgaandelijke overeenkomst (zie vraag 1).

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De ontbinding van het huwelijk door echtscheiding heeft geen invloed op de rechten van de kinderen uit dat huwelijk (artikel 304 BW). Na de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding wordt het gezag over de persoon van het kind en het beheer van zijn goederen ofwel door beide ouders gezamenlijk uitgeoefend ofwel door degene aan wie ze zijn toevertrouwd, hetzij bij gehomologeerde overeenkomst tussen de echtgenoten, hetzij bij beschikking van de familierechtbank (artikel 302 BW). De echtgenoten dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen tot aan de meerderjarigheid van het kind of na het voltooiën van hun opleiding (artikel 203 BW) en

in verhouding tot hun aandeel bijdragen in de gewone en buitengewone kosten die voortvloeien uit deze verplichtingen (artikel 203*bis* BW). Deze bijdrage vindt na een echtscheiding meestal plaats in de vorm van een onderhoudsbijdrage, vastgesteld hetzij bij vonnis, hetzij bij overeenkomst.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk: Echtgenoten kunnen eventuele aanspraken op een onderhoudsuitkering na echtscheiding, het bedrag ervan en de eventuele herzieningsmogelijkheden bij overeenkomst vastleggen. Bij gebrek aan overeenkomst kan de rechtbank op verzoek van de behoeftige echtgenoot een onderhoudsuitkering toestaan ten laste van de andere echtgenoot. De familierechtbank kan het verzoek weigeren indien de verweerder bewijst dat de verzoeker een zware fout heeft begaan die de voortzetting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt. In geen geval kan een onderhoudsuitkering worden toegekend aan de echtgenoot die schuldig wordt bevonden aan feiten van fysiek geweld gepleegd tegen de andere echtgenoot. Indien de verweerder aantoonbaar de staat van behoefte van de verzoeker te wijten is aan zijn eigen beslissing die niet was ingegeven door de noden van de familie, kan de rechtbank hem ontheffen van het betalen van een onderhoudsuitkering of het bedrag ervan verminderen (artikel 301, §§ 1-2 en 5 BW). Het bedrag van de uitkering moet ten minste de staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde dekken en mag niet hoger liggen dan een derde van het inkomen van de uitkeringsplichtige. De duur van de uitkering mag niet langer zijn dan die van het huwelijk. In buitengewone omstandigheden kan de termijn verlengd worden (artikel 301, §§ 3-4, 6, 8-9 BW).

Echtscheiding door onderlinge toestemming: De echtgenoten regelen vooraf hun wederzijdse rechten in de globale voorafgaandelijke overeenkomst (zie vraag 1). Zij kunnen een overeenkomst sluiten over het bedrag van een eventuele onderhoudsuitkering, tijdens en na de echtscheiding en over de indexering en herziening van het bedrag (artikel 1288, eerste lid 4° Ger.W.).

In alle gevallen kan de onderhoudsuitkering door de rechtbank verhoogd, verminderd of afgeschaft worden indien ten gevolge van nieuwe omstandigheden onafhankelijk van de wil van de partijen het bedrag niet meer aangepast is. Enkel bij echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan de rechtbank eveneens de uitkering aanpassen als de echtscheiding aanleiding geeft tot wijziging van hun financiële toestand.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De "scheiding van tafel en bed" heeft niet de ontbinding van het huwelijk tot gevolg, maar zwakt de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten af: de plicht tot samenwoning vervalt en de goederen worden gescheiden.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De gronden voor een "scheiding van tafel en bed" zijn dezelfde als die welke van toepassing zijn voor echtscheiding.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

De "scheiding van tafel en bed" heeft niet de ontbinding van het huwelijk tot gevolg, maar zwakt de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten af. Ten aanzien van de persoon van de echtgenoten heft de "scheiding van tafel en bed" alleen de samenwoningsplicht en de bijstandsplicht op. De getrouwheids- en hulpplicht blijven bestaan (artikel 308 BW). Wat de goederen betreft, heeft de "scheiding van tafel en bed" altijd de scheiding van goederen tot gevolg (artikel 311 BW). Ten aanzien van de kinderen zijn de gevolgen van de "scheiding van tafel en bed" dezelfde als na echtscheiding. De echtgenoten kunnen geen onderhoudsuitkering na scheiding krijgen, maar kunnen wel toepassing vragen van de hulpplicht (artikel 213 BW). De gevolgen van de "scheiding van tafel en bed" door onderlinge toestemming zijn dezelfde als die van de echtscheiding door onderlinge toestemming en worden geregeld door voorafgaande overeenkomsten, op voorwaarde dat de huwelijksband niet wordt verbroken. De getrouwheids- en hulpplicht blijven eveneens bestaan.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

De "nietigverklaring van het huwelijk" is de repressieve burgerlijke sanctie wanneer het huwelijk werd gesloten met schending van de wettelijke bepalingen, ondanks de preventieve controle van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

De absolute nietigheidsgronden voor het huwelijk zijn:

Minderjarigheid zonder ontheffing van leeftijdsvereiste (artikel 144 BW): De minimumleeftijd om te huwen is 18 jaar;

Gebrek aan toestemming (artikel 146 BW);

Schijnhuwelijk (artikel 146*bis* BW): Er is geen huwelijk wanneer uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet gericht is op het totstandbrengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat verbonden is aan de staat van gehuwde;

Gedwongen huwelijk (artikel 146*ter* BW): Er is geen huwelijk wanneer het wordt aangegaan zonder vrije toestemming van beide echtgenoten en de toestemming van minstens één van de echtgenoten werd gegeven onder geweld of bedreiging;

Bigamie (artikel 147 BW);

Overtreding van een huwelijksverbod gebaseerd op bloed- of aanverwantschap, een vonnis dat de vermoedelijke verwekker tot onderhoudsgeld veroordeelt of adoptieve aanverwantschap (artikelen 161-164, 341, 356-1, eerste en tweede lid en 353-13 BW): Onbevoegdheid van de openbare ambtenaar die het huwelijk heeft voltrokken (artikel 191 BW) (facultatieve absolute nietigheid);

Clandestiene huwelijk (artikel 191 BW) (facultatieve absolute nietigheid).

De relatieve nietigheidsgrond voor het huwelijk is dwaling in de persoon als gebrek in de toestemming van één of beide echtgenoten (artikel 180-181 BW).

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De nietigverklaring van het huwelijk heeft tot gevolg dat het huwelijk zowel voor het verleden als voor de toekomst wordt uitgewist. De nietigheid heeft terugwerkende kracht tot op de datum van de huwelijksluiting. De gevolgen van het huwelijk worden retroactief vernietigd. Het huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan.

Indien de echtgenoten te goeder trouw zijn, met name in de overtuiging zijn dat zij een geldig huwelijk sloten, kan de rechtbank beslissen dat het huwelijk enkel voor de toekomst wordt nietig verklaard, terwijl de gevolgen voor het verleden blijven bestaan. Indien slechts één echtgenoot te goeder trouw is, heeft het huwelijk alleen gevolgen ten voordelen van die echtgenoot.

Ten aanzien van de kinderen behoudt het huwelijk de gevolgen ten voordele van de kinderen, ook al is geen van beide echtgenoten te goeder trouw geweest. Het kind dat geboren is tijdens het huwelijk of binnen de 300 dagen na de nietigverklaring van het huwelijk, houdt de echtgenoot tot vader.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De wet voorziet twee vormen van bemiddeling: de vrijwillige bemiddeling waar partijen zelf beroep doen op een bemiddelaar, zonder tussenkomst van een rechter en de gerechtelijke bemiddeling in het kader van een gerechtelijke procedure op voorstel van de partijen of de rechter waarbij de gerechtelijke procedure wordt opgeschort. De bemiddeling kan worden aangewend in geschillen betreffende de huwelijksplichten (artikelen 203-201 BW), de rechten en plichten van echtgenoten (artikelen 212-224 BW), de gevolgen van de echtscheiding (artikelen 295-307*bis* BW), het ouderlijk gezag (artikelen 371-387*bis* BW), de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk (artikel 229 BW), de echtscheiding door onderlinge toestemming (artikelen 1254-1310 Ger.W.) en de feitelijke samenwoning. Elke partij kan vrijwillig overgaan tot (vrijwillige) bemiddeling (1730 e.v. Ger.W.). De geadieerde rechter kan ook te allen tijde in elke stand van het geding een (gerechtelijke) bemiddeling bevelen (1734 e.v. Ger.W.). Indien partijen in beide gevallen tot een

bemiddelingsakkoord komen, kan het akkoord ter homologatie voorgelegd worden aan de bevoegde rechter. De homologatie kan enkel geweigerd worden als het bemiddelingsakkoord strijdig is met de openbare orde of met de belangen van de minderjarige kinderen.

De uitspraak van de echtscheiding zelf behoort nog steeds tot de bevoegdheid van de rechtbanken.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Echtscheiding/scheiding van tafel en bed op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk of een vordering tot omzetting van de scheiding van tafel en bed in een echtscheiding: familierechtbank van de plaats van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van de verweerder (artikel 628, eerste lid, 1° Ger.W. onverminderd artikel 629bis Ger. W.).

Echtscheiding door onderlinge toestemming: familierechtbank, naar keuze van de echtgenoten (artikel 1288bis, tweede lid Ger.W.).

Nietigverklaring van het huwelijk: familierechtbank van de woonplaats van de verweerder of van de laatste echtelijke verblijfplaats (artikel 629bis, §5 Ger.W.).

Echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk: 1° vordering op grond van artikel 229, § 1 BW bij dagvaardingsexploot; 2° gezamenlijke vordering op grond van artikel 229, § 2 BW via een eenzijdig verzoekschrift conform artikelen 1034bis-sexies Ger.W. ondertekend door iedere echtgenoot of ten minste door een advocaat of notaris (artikel 1255, § 1 Ger.W.); 3° eenzijdige vordering op grond van artikel 229, § 3 BW bij verzoekschrift op tegenspraak conform de artikelen 1034bis-sexies Ger.W. In alle gevallen bevat de gedinginleidende akte verplicht naast de vereiste gebruikelijke vermeldingen een opgave van de identiteit van de kinderen en een gedetailleerde beschrijving van de feiten (artikel 1254, § 1 Ger.W.). Tevens worden neergelegd een uittreksel uit de huwelijksakte, een uittreksel uit de geboorteakten van de kinderen en een bewijs van identiteit en nationaliteit van elk van de echtgenoten tenzij men opgenomen is in het rijksregister of het vreemdelingenregister. (artikel 1254, § 2 Ger.W.).

Echtscheiding door onderlinge toestemming: bij verzoekschrift (artikel 1288bis Ger.W.). Naast de documenten die in het kader van een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk worden gevraagd, moeten ook de voorafgaand gesloten overeenkomsten en desgevallend boedelbeschrijving worden voorgelegd.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

De gemeenrechtelijke regels zijn van toepassing. Zie het dossier "rechtsbijstand" ([link](#))

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen een vonnis dat de echtscheiding/scheiding van tafel en bed op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk of de nietigverklaring van het huwelijk uitspreekt of weigert, kan beroep worden aangetekend binnen de maand na de betekening of de kennisgeving overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid Ger.W. van het vonnis dat op verstek resp. op tegenspraak werd gewezen (artikel 1048, eerste lid en 1051, eerste lid Ger.W.).

Tegen een vonnis dat de echtscheiding/scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming uitspreekt kan alleen beroep worden aangetekend indien het gesteund wordt op het niet vervullen van de wettelijke voorwaarden om de echtscheiding uit te spreken. Het kan worden ingesteld door één of beide echtgenoten, afzonderlijk of gezamenlijk of door het Openbaar Ministerie binnen een maand te rekenen vanaf de uitspraak (artikel 1299 Ger.W.). Tegen een vonnis dat de echtscheiding/scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming weigert, kan beroep worden aangetekend door beide partijen, afzonderlijk of gezamenlijk binnen een maand te rekenen vanaf de uitspraak (artikel 1300 Ger.W.).

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in België? te laten erkennen?

Sinds 1 maart 2005 geldt de Europese Verordening (EG) nr. 2201/2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (Brussel IIbis). Deze Verordening is van toepassing binnen de Europese Unie (excl. Denemarken). De in een lidstaat gegeven beslissing tot echtscheiding wordt in de andere lidstaten automatisch erkend zonder enige procedure (artikel 21, punt 1, Brussel IIbis). Er is geen procedure vereist om de akten van de burgerlijke stand van een lidstaat aan te passen overeenkomstig een in een andere lidstaat gegeven echtscheidingsbeslissing, voor zover tegen deze beslissing geen hoger beroep meer mogelijk is (artikel 21, punt 2, Brussel II bis). Een beslissing betreffende een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk wordt niet erkend indien de erkenning kennelijk strijdig zou zijn met de openbare orde, indien het gedinginleidend stuk niet tijdig en met respect voor de rechten van verdediging werd overgemaakt aan de verstekgevende verweerder of indien de beslissing onverenigbaar is met een eerder tussen dezelfde partijen gegeven beslissing (artikel 22 Brussel IIbis). Bij het onderzoek mag de bevoegdheid van de oorspronkelijke rechter niet worden getoetst (artikel 24 Brussel IIbis) en mag in geen geval de juistheid van de beslissing worden onderzocht (artikel 26 Brussel IIbis). Bovendien mag de erkenning niet worden geweigerd op grond van het feit dat volgens de Belgische wetgeving de echtscheiding op dezelfde gronden niet mogelijk zou zijn (artikel 25 Brussel IIbis). De stukken die moeten worden voorgelegd met het oog op de erkenning van een buitenlandse rechterlijke beslissing vindt men terug in artikel 37 Brussel IIbis.

Wanneer de Europese Verordening nr. 2201/2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (Brussel IIbis) niet van toepassing is, zijn de bepalingen van het Wetboek Internationaal Privaatrecht (WIPR) van toepassing op beslissingen na 1 oktober 2004 (artikel 126, § 2 WIPR). Op grond van artikel 22 WIPR gebeurt de erkenning de plano, zonder gerechtelijke procedure. Een buitenlandse rechterlijke beslissing wordt niet erkend indien ze kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde, er sprake is van een schending van de rechten van verdediging, er sprake is van wetsontduiking, indien de beslissing nog vatbaar is voor hoger beroep, indien de beslissing onverenigbaar is met een Belgische beslissing of met een eerder in het buitenland gewezen beslissing die in België kan worden erkend, indien de vordering in het buitenland werd ingesteld na het instellen in België van een vordering die nog steeds aanhangig is tussen dezelfde partijen en met hetzelfde onderwerp, indien de Belgische rechters exclusief bevoegd waren om kennis te nemen van de vordering, indien de bevoegdheid van de buitenlandse rechter uitsluitend gegrond was op de aanwezigheid van de verweerder of van goederen zonder rechtstreeks verband met het geschil in de staat waartoe die rechter behoort of indien er strijdigheid is met een aantal limitatief in het Wetboek opgenomen weigeringsgronden (in het domein van het personen- en familierecht gaat het enkel om naam, adoptie en verstoting) (artikel 25, § 1, WIPR). Bij het onderzoek mag de buitenlandse beslissing niet ten gronde worden herzien (artikel 25, § 2, WIPR). De stukken die men moet overleggen met het oog op de erkenning van een buitenlandse rechterlijke beslissing vindt men terug in artikel 24 WIPR.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Zowel de Europese Verordening nr. 2201/2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (Brussel IIbis) als het Wetboek Internationaal Privaatrecht hebben als basisprincipe de erkenning de plano, zonder enige vorm van procedure. Echter, indien de erkenning plaatsvindt op grond van de Brussel IIbis-Verordening kan elke belanghebbende volgens de procedures in afdeling II een verzoek om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van de beslissing indienen bij de familierechtbank (artikel 21, punt 3, Brussel IIbis). Indien de Brussel IIbis-Verordening niet van toepassing is, kan elke persoon die een belang heeft alsook het Openbaar Ministerie overeenkomstig de procedure omschreven in artikel 23 WIPR doen vaststellen dat de rechterlijke beslissing al dan niet, geheel of gedeeltelijk, moet worden erkend (artikel 22, § 2, WIPR).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in België? wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Artikel 55, § 1, WIPR bevat de verwijzingsregel voor echtscheidingen/scheidingen van tafel en bed met een internationaal aspect. De echtscheiding en de scheiding van tafel en bed worden beheerst:

1° door het recht van de Staat op wiens grondgebied beide echtgenoten bij de instelling van de vordering hun gewone verblijfplaats hebben;

2° bij gebreke van gewone verblijfplaats op het grondgebied van een zelfde Staat, door het recht van de Staat op wiens grondgebied de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats van de echtgenoten zich bevond wanneer één van hen zijn gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van die Staat bij de instelling van de vordering;

3° bij gebreke van een gewone verblijfplaats van één van de echtgenoten op het grondgebied van de Staat waar zich de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats bevond, door het recht van de Staat waarvan ieder van de echtgenoten de nationaliteit heeft bij de instelling van de vordering;

4° in de andere gevallen, door het Belgisch recht.

Het begrip "gewone verblijfplaats" wordt verduidelijkt in artikel 4, § 2, WIPR. Met "gemeenschappelijke gewone verblijfplaats", wordt niet noodzakelijk bedoeld een verblijfplaats op hetzelfde adres of in dezelfde gemeente, maar een verblijfplaats in eenzelfde land. De toepassing van het door artikel 55, § 1, WIPR aangewezen recht wordt uitgesloten voorzover dat recht de instelling van de echtscheiding niet kent. In dat geval wordt het recht toegepast dat is aangewezen op grond van het criterium dat op subsidiaire wijze in § 1 is vastgesteld (artikel 55, § 3, WIPR).

Echtgenoten hebben tevens de beperkte mogelijkheid om zelf het toepasselijk recht te kiezen: het recht van de Staat waarvan beiden bij de instelling van de vordering de nationaliteit hebben of het Belgisch recht (artikel 55, § 2, WIPR). De keuze moet bij de eerste verschijning worden uitgedrukt.

Onder het toepasselijk recht aangewezen door artikel 55 WIPR vallen de regels betreffende de toelaatbaarheid van de scheiding van tafel en bed; de gronden van en de voorwaarden voor de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed of, in geval van een gezamenlijke vordering, de voorwaarden voor de toestemming, daaronder begrepen de wijze van uitdrukking ervan; de verplichting voor de echtgenoten om een overeenkomst te sluiten over de maatregelen betreffende de persoon, het onderhoud en de goederen van echtgenoten en van de kinderen waarvoor zij verantwoordelijkheid hebben en de regels omtrent de ontbinding van de huwelijksband of, in geval van scheiding, de afzwakking van die band (artikel 56 WIPR).

Laatste update: 22/05/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Bulgarije

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De Bulgaarse wet erkent de volgende manieren om een huwelijk door echtscheiding te beëindigen:

echtscheiding met wederzijdse instemming volgens de artikelen 50 en 51 van het familiewetboek (*Semeen kodeks*);

echtscheiding op verzoek wegens ernstige en duurzame ontwrichting van het huwelijk volgens artikel 49 van het familiewetboek;

echtscheiding zonder schuld wegens ernstige en duurzame ontwrichting van het huwelijk, op verzoek en middels overlegging van een overeenkomst tussen beide echtgenoten, volgens artikel 49, lid 4, van het familiewetboek.

In het geval van echtscheiding met wederzijdse instemming moeten beide echtgenoten een gezamenlijk verzoek indienen bij de districtsrechtbank (*rayonen sad*), waarbij zij de in artikel 50 van het familiewetboek bedoelde overeenkomst overleggen. In deze overeenkomst moeten de echtgenoten kwesties betreffende de woonplaats van de kinderen, de uitoefening van de ouderlijke macht, de omgang met en de onderhoudsplicht jegens de kinderen, de boedelscheiding, het gebruik van de echtelijke woning, de onderhoudsverplichtingen jegens elkaar en het gebruik van de achternaam regelen. De regeling moet door de rechter worden goedgekeurd nadat deze heeft geverifieerd of de belangen van de kinderen veiliggesteld zijn. Als de rechter bepaalt dat de overeenkomst gebreken vertoont of de belangen van de kinderen niet voldoende veiliggesteld zijn, zal de rechter de gelegenheid geven deze gebreken te verhelpen. Als de gebreken niet binnen de toegestane termijn worden verholpen, zal de rechter het echtscheidingsverzoek afwijzen.

In het geval van echtscheiding op verzoek wegens ernstige en duurzame ontwrichting van het huwelijk wordt het verzoek ingediend door een van beide echtgenoten. Het verzoek wordt behandeld door de districtsrechtbank (*rayonen sad*) van de woonplaats van de verweerder. De rechter doet ambtshalve uitspraak over de schuldvraag en regelt eveneens alle zaken met betrekking tot de uitoefening van de ouderlijke macht, de omgang met en de onderhoudsplicht jegens de kinderen die uit het huwelijk zijn geboren, de boedelscheiding, het gebruik van de echtelijke woning, de onderhoudsverplichtingen jegens elkaar en het gebruik van de achternaam van de man. Deze regels zijn van toepassing als in de huwelijkse voorwaarden van de partijen geen regeling is opgenomen voor bovengenoemde betrekkingen in het geval van echtscheiding.

In het geval van echtscheiding op verzoek kunnen de echtgenoten verklaren een regeling te hebben getroffen op grond waarvan zij verplicht zijn tot overeenstemming te komen in zaken betreffende de uitoefening van de ouderlijke macht, de omgang met en de onderhoudsplicht jegens de kinderen die uit het huwelijk zijn geboren, de boedelscheiding, het gebruik van de echtelijke woning, de onderhoudsverplichtingen jegens elkaar en het gebruik van de achternaam van de man. De rechter zal alleen uitspraak over de schuldvraag doen als daarom uitdrukkelijk is verzocht door (een van) de betrokken partijen, maar dient wel vast te stellen dat er een reden is voor het beëindigen van het huwelijk, namelijk een ernstige en duurzame ontwrichting ervan.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Voor echtscheiding met wederzijdse instemming:

De grond voor het toewijzen van een echtscheiding met wederzijdse instemming is de verklaring van de echtgenoten inzake hun serieuze en onwrikbare gezamenlijke besluit tot beëindiging van het huwelijk. De rechter doet geen onderzoek naar de beweegredenen van de echtgenoten voor de beëindiging van het huwelijk.

Voor echtscheiding op verzoek:

De grond voor het toewijzen van een echtscheiding op verzoek is de ernstige en duurzame ontwrichting van het huwelijk. Er bestaat geen wettelijke definitie van 'ernstige en duurzame ontwrichting van het huwelijk'. Volgens de rechtsleer en de jurisprudentie van het Hof van Cassatie (*Varhoven kasatsionen sad*) is er sprake van ernstige en duurzame ontwrichting indien het huwelijk formeel nog bestaat maar in werkelijkheid op geen enkele manier meer voldoet aan de betekenis die er door de wet en de openbare zeden aan wordt gegeven. De ernstige en duurzame ontwrichting van een huwelijk is een feitelijke toestand die per geval moet worden vastgesteld. Elke vorm van bewijs, waaronder mondeling bewijs, is geoorloofd. De wet kent geen absolute voorwaarden voor een ernstige en duurzame ontwrichting van een huwelijk. In de jurisprudentie gelden onder andere overspel, een langdurige feitelijke scheiding, drankmisbruik en het gebruik van verdovende middelen, het gebruik van fysiek en psychisch geweld en aanhoudende verwaarlozing van het gezin als voldoende grond voor een echtscheiding. Het nieuwe familiewetboek vereist niet meer dat de rechter ambtshalve uitspraak doet over kwesties inzake de schuldvraag met betrekking tot de ontwrichting van het huwelijk, met uitzondering van gevallen waarin de partij of de partijen uitdrukkelijk om een uitspraak hebben verzocht. Wel blijft bij het ontbreken van een overeenkomst de schuldvraag bepalend voor een uitspraak inzake kwesties betreffende de uitoefening van de ouderlijke macht, de omgang met en de onderhoudsplicht jegens de kinderen die uit het huwelijk zijn geboren en het gebruik van de echtelijke woning.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

De rechter kan toestaan dat de voorhuwelijkse achternaam van een van de echtgenoten na de echtscheiding opnieuw wordt gebruikt.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het nieuwe familiewetboek kent verschillende stelsels om de vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtgenoten tijdens het huwelijk te regelen: het wettelijk huwelijksvermogensstelsel, het wettelijk stelsel met afzonderlijke vermogens en een contractuele regeling.

1. In het wettelijk huwelijksvermogensstelsel behoren alle goederen die tijdens het huwelijk worden verworven, inclusief banktegoeden, tot het ondeelbare gezamenlijke vermogen. Deze goederen zijn gezamenlijk eigendom van beide echtgenoten, ongeacht op naam van wie ze zijn verworven, indien deze zijn verworven met behulp van een gemeenschappelijke bijdrage van beide echtgenoten. De gemeenschappelijke bijdrage van de echtgenoten kan bestaan uit het inbrengen van financiële middelen of arbeid, verzorging van de kinderen en het doen van de huishouding. Deze gemeenschappelijke bijdrage wordt vermoed te zijn verricht, tenzij het tegendeel wordt bewezen.

Het persoonlijke vermogen van elk van de echtgenoten bestaat uit de goederen die zij reeds voor het huwelijk in hun bezit hadden, alsmede uit erfenissen en giften die zij tijdens het huwelijk hebben ontvangen. Roerende goederen die tijdens het huwelijk door een van de echtgenoten zijn gekocht voor zijn of haar normale persoonlijke gebruik of voor de uitoefening van zijn of haar beroep, behoren eveneens tot het persoonlijke vermogen.

Na de echtscheiding wordt het gemeenschappelijke vermogen omgezet in persoonlijk vermogen.

2. Stelsel met afzonderlijke vermogens

De rechten die elk van de echtgenoten tijdens het huwelijk verwerft zijn persoonlijke rechten, maar bij een beëindiging van het huwelijk op verzoek heeft elk van de echtgenoten recht op een gedeelte van de waarde van de rechten die de andere echtgeno(o)t(e) tijdens het huwelijk heeft verworven, voor zover de eisende partij daaraan heeft bijgedragen door arbeid, door zijn of haar financiële middelen, door zorg voor de kinderen, door het doen van de huishouding of anderszins. De kosten voor de behoeften van het gezin worden door beide echtgenoten gedragen; de echtgenoten krijgen een gedeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van verplichtingen die worden aangegaan voor lopende gezinsbehoeften.

3. Contractuele regeling

Overeenkomstig het nieuwe familiewetboek kunnen echtgenoten in een overeenkomst huwelijksvoorwaarden vastleggen, een novum in de Bulgaarse wetgeving. Een dergelijke overeenkomst kan door de echtgenoten vóór of tijdens het huwelijk worden gesloten. De overeenkomst beperkt zich tot bepalingen betreffende de verdeling van het vermogen tussen de partijen, zoals: het recht van de partijen op het vermogen dat tijdens het huwelijk wordt verworven, het recht van de partijen op het vermogen dat zij vóór het huwelijk bezaten, de manier waarop het vermogen, met inbegrip van de echtelijke woning, wordt beheerd en van de hand wordt gedaan, het delen van uitgaven en verplichtingen door de partijen, de op het vermogen betrekking hebbende gevolgen van een echtscheiding, de onderhoudsverplichtingen van de echtgenoten tijdens het huwelijk en in het geval van echtscheiding en de onderhoudsverplichtingen jegens de uit het huwelijk geboren kinderen. Het is niet toegestaan het voorhuwelijkse vermogen van een van de partijen om te zetten in gezamenlijk huwelijksvermogen. Een huwelijksvereenkomst mag geen bepalingen bevatten betreffende regelingen in het geval van overlijden, behalve bepalingen inzake het aandeel van de echtgenoten in het geval van een ontbinding van het overeengekomen gemeenschappelijke huwelijksvermogen. Het wettelijk huwelijksvermogensstelsel is van toepassing op alle eigendomsbetrekkingen die niet geregeld zijn in de huwelijksvereenkomst.

Ongeacht het door de echtgenoten gekozen vermogensstelsel is ten aanzien van de verkoop van de echtelijke woning de algemene regeling van toepassing, d.w.z. dat wanneer de echtelijke woning persoonlijk eigendom van een van de echtgenoten is, de andere echtgeno(o)t(e) toestemming moet geven voor de verkoop daarvan, tenzij de twee echtgenoten nog een andere woning hebben die gemeenschappelijk eigendom is of waarvan een van hen de persoonlijke eigenaar is. Als er geen toestemming is gegeven, kan de verkoop plaatsvinden met toestemming van de districtsrechter indien is vastgesteld dat de verkoop geen nadelige gevolgen heeft voor de minderjarige kinderen en voor het gezin. Wanneer het verzoek om echtscheiding is toegewezen, zal, indien de echtelijke woning niet door beide echtgenoten afzonderlijk kan worden gebruikt, de rechter het gebruik ervan toewijzen aan een van hen indien hij of zij hierom verzoekt en huisvesting nodig heeft. Wanneer uit het huwelijk geboren kinderen nog minderjarig zijn, zal de rechter ambtshalve uitspraak doen over het gebruik van de echtelijke woning en kan dit gebruik worden toegekend aan de echtgeno(o)t(e) aan wie de ouderlijke macht is toegewezen, zolang hij of zij die uitoefent.

Na de echtscheiding zijn de ex-echtgenoten geen wettige erfgenamen meer van elkaar en verliezen zij elk recht op overlijdensuitkeringen. Aanzienlijke schenkingen die naar aanleiding van of tijdens het huwelijk door een van de echtgenoten of zijn of haar naaste familie aan de andere zijn gedaan, kunnen na de echtscheiding worden teruggevorderd, tenzij dit in strijd is met de goede zeden. Het verzoek tot terugvordering van de schenking kan worden ingediend tot één jaar na de definitieve echtscheidingsuitspraak.

Het wettelijke huwelijksvermogensstelsel geldt wanneer degenen die een huwelijk aangaan geen regeling hebben getroffen voor hun vermogensrechtelijke betrekkingen alsook wanneer zij minderjarig zijn en bijgevolg nog niet volledig handelingsbevoegd zijn. De vermogensregeling wordt geregistreerd in een register voor echtelijke vermogensrechtelijke betrekkingen. De vermogensregeling kan tijdens het huwelijk worden gewijzigd. De wijziging wordt bijgeschreven in de akte van het burgerlijk huwelijk en in het betrokken register. Huwelijksvereenkomsten en de toepasselijke wettelijke eigendomsregeling worden geregistreerd in een centraal elektronisch register van het registratiebureau. Het register is openbaar. Wanneer door één of beide echtgenoten een transactie met derden wordt aangegaan terwijl er geen eigendomsregeling in het register is opgenomen, is het wettelijk huwelijksvermogensstelsel van toepassing.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De algemene juridische term in Bulgarije is 'uitoefening van de ouderlijke macht'.

Wanneer de rechter het verzoek tot ontbinding van het huwelijk door echtscheiding inwilligt, dient hij eveneens uitspraak te doen over zaken die betrekking hebben op de uitoefening van de ouderlijke macht, de omgang met en de onderhoudsplicht jegens de kinderen die uit het huwelijk zijn geboren en het gebruik van de echtelijke woning. Hierbij houdt hij rekening met het belang van de kinderen. De rechter bepaalt wie van de echtgenoten de ouderlijke macht krijgt en hij stelt regels op voor de uitoefening hiervan en voor het contact tussen ouders en kinderen en de onderhoudsplicht jegens de kinderen. Voordat de rechter bepaalt welke ouder de ouderlijke macht krijgt, beoordeelt hij alle omstandigheden die relevant zijn in verband met het belang van de kinderen, hoort hij de ouders en, indien zij ouder zijn dan tien jaar, ook de kinderen zelf.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Krachtens artikel 83 van het familiewetboek kan alleen een echtgeno(o)t(e) die geen schuld aan de echtscheiding heeft in aanmerking komen voor alimentatie. Na de ontbinding van het huwelijk kan een alimentatieverplichting worden opgelegd voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij partijen een langere periode zijn overeengekomen. De rechter kan deze periode verlengen indien de levensomstandigheden van de ex-echtgeno(o)t(e) die de alimentatie ontvangt bijzonder moeilijk zijn, terwijl de ander de alimentatie zonder veel moeite kan betalen. Het recht op alimentatie vervalt wanneer de ontvangende ex-echtgeno(o)t(e) hertrouwt. In de praktijk zijn de gevallen waarin de ex-echtgenoten alimentatie krijgen of verplicht worden alimentatie te betalen uiterst zeldzaam.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De Bulgaarse wet kent het begrip 'scheiding van tafel en bed' niet.

In de jurisprudentie betekent een 'feitelijke scheiding' dat de echtgenoten niet meer samenwonen en geen huishouding meer delen. Dit heeft niet dezelfde betekenis als een 'scheiding van tafel en bed'.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Zie 4.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zie 4.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Nietigverklaring is een van de mogelijkheden die de Bulgaarse wet biedt voor het beëindigen van een huwelijk. Voor een nietig verklaard huwelijk gelden tot aan het moment van beëindiging door een gerechtelijke procedure exact dezelfde wettelijke regels als voor een geldig huwelijk. Een huwelijk kan uitsluitend via een gerechtelijke procedure nietig worden verklaard: zolang dit niet door een gerechtelijke uitspraak is bevestigd kan een huwelijk niet als nietig beschouwd worden.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk kan nietig worden verklaard indien een van de echtgenoten:

op het moment van de huwelijksvoltrekking jonger dan achttien jaar was;

nog gehuwd is met iemand anders;

handelingsonbekwaam is verklaard of lijdt aan een geestesziekte of geestelijke handicap welke een grond kan zijn om handelingsonbekwaam te worden verklaard;

lijdt aan een ziekte die ernstig gevaar oplevert voor het leven en de gezondheid van de kinderen of de andere echtgeno(o)t(e), tenzij deze ziekte alleen gevaarlijk is voor de andere echtgeno(o)t(e) en deze zich daarvan bewust is;

een directe bloedverwant in opgaande of neergaande lijn is van de andere echtgeno(o)t(e);

een broer, zus, neef of nicht of andere bloedverwant in de zijlijn tot in de vierde graad van de andere echtgeno(o)t(e) is, de andere echtgeno(o)t(e) te inbegrepen;

de adoptiefouder of het adoptiekind is van de andere echtgeno(o)t(e);

tot het huwelijk is gedwongen door ernstige en directe bedreiging van het leven, de gezondheid, of de eer van zichzelf dan wel van zijn of haar familie.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Afhankelijk van de reden ervan kan een verzoek tot nietigverklaring van een huwelijk worden ingediend door de benadeelde echtgeno(o)te, door de openbare aanklager, door de echtgeno(o)te van het eerste huwelijk of door de openbare aanklager en de echtgeno(o)te samen. In artikel 97 van het familiewetboek staat een uitdrukkelijke en limitatieve opsomming van personen die het recht hebben een verzoek tot nietigverklaring in te dienen, alsmede de termijnen waarbinnen dit dient te gebeuren.

De gevolgen van nietigverklaring van het huwelijk zijn gelijk aan die van echtscheiding, zowel wat betreft de persoonlijke rechtsbetrekkingen en de vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtgenoten, als de betrekkingen met hun kinderen. In het geval van nietigverklaring van een huwelijk staat te kwader trouw gelijk aan schuld bij een echtscheiding. Kinderen die tijdens het nietig verklaarde huwelijk zijn verwekt of geboren, worden beschouwd als uit een huwelijk geboren en het vermoeden van vaderschap blijft bestaan.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De enige manier om een huwelijk door echtscheiding te laten ontbinden, is door het indienen van een verzoek daartoe bij de rechter.

Wanneer de partijen kiezen voor bemiddeling wordt de gerechtelijke procedure opgeschort.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

De districtrechtbank (*rayonen sad*) is als rechtbank van eerste aanleg bevoegd uitspraak te doen over verzoeken tot echtscheiding op grond van schuld en verzoeken tot nietigverklaring. Deze rechtbank behandelt ook de verzoeken tot echtscheiding met wederzijdse instemming van de echtgenoten. Het verzoek moet worden ingediend bij de rechtbank van de woonplaats van de verweerder. De rechtbank is niet verplicht ambtshalve te controleren of hij in de zaak bevoegd is, maar is wel verplicht de zaak door te verwijzen naar een bevoegde rechtbank indien de verweerder bezwaar aantekent binnen de daarvoor gestelde termijn.

Een vonnis bij verstek is niet mogelijk in huwelijkszaken.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

De procespartijen kunnen rechtsbijstand krijgen volgens de gebruikelijke voorwaarden voor rechtsbijstand. Deze zijn vastgelegd in de rechtsbijstandwet (*Zakon za pravna pomosh*).

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen een uitspraak tot echtscheiding met wederzijdse instemming is geen beroep mogelijk.

Na betekening van een uitspraak over een verzoek tot nietigverklaring of een verzoek tot echtscheiding kunnen partijen binnen een termijn van twee weken beroep instellen bij een provinciale rechtbank. De uitspraak tot echtscheiding wordt van kracht zelfs als er beroep wordt aangetekend tegen het onderdeel met betrekking tot de schuldvraag.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad, zoals ten uitvoer gelegd middels artikel 621 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Grazhdanski protsesualen kodeks*), is in dit geval van toepassing. De bevoegde rechtbank is de provinciale rechtbank van het vaste adres van de wederpartij; indien de wederpartij geen vast adres op het grondgebied van de Republiek Bulgarije heeft, is de bevoegde rechtbank de rechtbank van de woonplaats van de belanghebbende partij. Indien de belanghebbende partij geen woonplaats op het grondgebied van de Republiek Bulgarije heeft, is de rechtbank van de stad Sofia (*Sofiyski gradski sad*) bevoegd.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad, zoals ten uitvoer gelegd middels de artikelen 622 en 623 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is in dit geval van toepassing.

De partij die zich tegen erkenning van de uitspraak verzet, kan beroep instellen tegen de erkenningsbeslissing of, indien van toepassing, tegen de beslissing de tenuitvoerlegging van de uitspraak toe te staan. De beslissing kan ter beoordeling worden voorgelegd aan het hof van beroep van Sofia (*Sofiyski apelativen sad*), en de uitspraak van dit hof kan weer worden voorgelegd aan het hof van cassatie.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Bij nietigverklaring van een huwelijk is het toepasselijk recht het recht van de plaats waar het huwelijk is gesloten.

De persoonlijke rechtsbetrekkingen tussen de echtgenoten vallen onder het gemeenschappelijke nationale recht. Indien zij een verschillende nationaliteit hebben, vallen hun persoonlijke rechtsbetrekkingen onder het recht van het land waar zij hun gezamenlijke gewone verblijfplaats hebben. Als er geen gezamenlijke gewone verblijfplaats is, vallen hun persoonlijke rechtsbetrekkingen onder het recht van de staat waarmee beide echtgenoten de meest hechte band hebben.

De vermogensrechtelijke betrekkingen van de echtgenoten vallen onder het recht dat van toepassing is op hun persoonlijke rechtsbetrekkingen.

De echtscheiding van echtgenoten met dezelfde buitenlandse nationaliteit valt onder het recht van het land waarvan zij staatsburger zijn op het moment dat het verzoek tot echtscheiding wordt ingediend. De echtscheiding van echtgenoten met een verschillende nationaliteit valt onder het recht van het land waar zij hun gezamenlijke gewone verblijfplaats hebben op het moment dat het verzoek tot echtscheiding wordt ingediend. Indien de echtgenoten geen gezamenlijke gewone verblijfplaats hebben, geldt het Bulgaarse recht.

Laatste update: 24/11/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Tsjechië

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De rechter spreekt een echtscheiding uit op basis van een verzoek dat door een van de echtgenoten is ingediend. Tijdens het proces bepaalt de rechter of er al dan niet echtscheidingsgronden bestaan, d.w.z. of het huwelijk is ontworpen en wat daarvan de redenen zijn.

Een huwelijk wordt automatisch als ontworpen beschouwd als het ten minste één jaar heeft geduurd, de echtgenoten al minstens zes maanden niet meer samenwonen en de andere echtgeno(o)t(e) het verzoek tot echtscheiding mede-indient. De rechter stelt niet de redenen voor de ontworpen vast, maar zal de echtscheiding uitspreken als hij of zij concludeert dat de identieke verklaringen van de echtgenoten betreffende de ontworpen en hun voornemen om een echtscheiding te verkrijgen waar zijn en de echtgenoten de volgende documenten overleggen:

een definitieve rechterlijke uitspraak waarin de overeenkomst wordt goedgekeurd inzake het ouderlijk gezag en het bezoekrecht met betrekking tot minderjarige kinderen die in de periode na de echtscheiding nog niet volledig handelingsbekwaam zijn;

een schriftelijke overeenkomst met officieel gewaarmerkte handtekeningen waarin financiële kwesties en rechten en plichten die voortvloeien uit hun gemeenschappelijke woning evenals eventuele alimentatieverplichtingen voor de periode na de echtscheiding zijn geregeld.

Als de echtgenoten een minderjarig kind hebben, zal de echtscheiding niet worden uitgesproken indien dit om bijzondere redenen tegen het belang van het kind zou zijn (bijv. vanwege een lichamelijke of geestelijke handicap). De echtscheiding zal niet worden uitgesproken totdat er een definitieve gerechtelijke uitspraak is gedaan inzake het ouderlijk gezag en het bezoekrecht met betrekking tot minderjarige kinderen in de periode na de echtscheiding.

Als de echtgeno(o)t(e) die niet primair verantwoordelijk was voor de ontworpen van het huwelijk door het niet nakomen van echtelijke verplichtingen, niet instemt met het echtscheidingsverzoek en ernstig geschaad zou worden door de echtscheiding, zal de rechter het echtscheidingsverzoek afwijzen indien buitengewone omstandigheden voor instandhouding van het huwelijk pleiten. Indien echter de echtgenoten ten minste drie jaar niet meer samenleven, zal de rechter het huwelijk ontbinden als er sprake is van ontworpen.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De grond voor een echtscheiding is de ernstige, duurzame en onherstelbare ontworpen van het huwelijk waarbij niet verwacht kan worden dat de echtgenoten weer in staat zullen zijn om samen te wonen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een echtgeno(o)t(e) die de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) heeft aangenomen, kan binnen zes maanden nadat de echtscheiding van kracht is geworden de burgerlijke stand ervan in kennis stellen dat hij of zij zijn of haar voormalige achternaam weer wenst te voeren of dat hij of zij niet langer de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) aan zijn of haar oorspronkelijke achternaam zal toevoegen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het gezamenlijke vermogen van de echtgenoten is na de echtscheiding niet langer gemeenschappelijk.

Als het gezamenlijke vermogen wordt geliquideerd, vernietigd of gereduceerd, wordt er een regeling getroffen waardoor de vroegere gemeenschappelijke rechten en plichten komen te vervallen. Deze regeling moet in de vorm van een overeenkomst op schrift worden gesteld indien deze nog tijdens het huwelijk wordt getroffen of indien deze een bestanddeel betreft waarvan het eigendomsoverdrachtcontract ook schriftelijke instemming vereist. Indien de echtgenoten het niet eens kunnen worden over een regeling voor hun gemeenschappelijke vermogen, zal de rechter een regeling voor dat vermogen treffen op verzoek van een van de echtgenoten. Bij het treffen van een regeling voor het gemeenschappelijke vermogen gaat de rechter ervan uit dat de echtgenoten een gelijk aandeel hebben in de bestanddelen van hun gezamenlijke vermogen. Beide echtgenoten hebben het recht terugbetaling te verzoeken van hun bijdrage aan het gezamenlijke vermogen en moeten alles wat zij uit dat vermogen voor hun eigen bestanddelen hebben betaald, terugbetalen. Bij het treffen van de regeling wordt in de eerste plaats gekeken naar de behoeften van ten laste komende kinderen, de soort zorg die elk van de echtgenoten aan het gezin heeft gegeven (in het bijzonder de zorg voor de kinderen en de echtelijke woning) en hun bijdrage aan het verwerven en op peil houden van de waarde van de bestanddelen waaruit hun gezamenlijke vermogen bestaat.

Als binnen drie jaar na de echtscheiding geen schikkingsovereenkomst is gesloten en er geen verzoek is ingediend voor een schikking door een gerechtelijke uitspraak, worden roerende zaken geacht tot de persoon te behoren die ze als eigenaar uitsluitend gebruikt voor zijn of haar eigen behoeften, voor de behoeften van zijn of haar gezin of de behoeften van zijn of haar huishouden. Andere roerende zaken en onroerende zaken worden beschouwd als gezamenlijk eigendom waarin beide mede-eigenaren een gelijk aandeel hebben; hetzelfde geldt voor andere eigendomsrechten, vorderingen en schulden.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Voordat de echtscheiding van de ouders van een minderjarig, nog niet volledig handelingsbekwaam kind wordt uitgesproken, bepaalt de rechter de rechten en verantwoordelijkheden van de echtgenoten ten opzichte van het kind voor de periode na de echtscheiding. In het bijzonder wordt door de rechter de echtgeno(o)t(e) aangewezen die het ouderlijk gezag over het kind krijgt en aangegeven op welke manier elk van beide ouders zal bijdragen aan het levensonderhoud van het kind.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een gescheiden echtgeno(o)t(e) is verplicht de andere gescheiden echtgeno(o)t(e) alimentatie te betalen indien deze niet in staat is in zijn of haar eigen onderhoud te voorzien en dit zijn oorzaak vindt in of verband houdt met het huwelijk. Bij het bepalen van de hoogte van de alimentatie wordt rekening gehouden met de leeftijd en de gezondheidstoestand van de betrokkene op het moment van de echtscheiding en met de beëindiging van de zorg voor kinderen uit het huwelijk. Als het paar het niet eens kan worden over de hoogte van de alimentatie, zal de rechter daarover beslissen op grond van een voorstel van een van de echtgenoten. Deze alimentatie kan als een bedrag ineens of in termijnen worden betaald.

Indien de echtgenoten of ex-echtgenoten het niet eens worden over de alimentatie, kan de rechter alimentatie toekennen op grond van een voorstel van de echtgeno(o)t(e) die niet de belangrijkste oorzaak was van de ontwrichting van het huwelijk en die ernstige schade heeft geleden als gevolg van de echtscheiding, doch niet voor meer dan drie jaar na de echtscheiding.

Het recht op alimentatie vervalt als de gerechtigde echtgeno(o)t(e) hertrouwt of een geregistreerd partnerschap aangaat.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Scheiding van tafel en bed bestaat niet in Tsjechië.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Zie vraag 4.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zie vraag 4.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

De rechter zal een huwelijk ook zonder hiertoe te zijn verzocht nietig verklaren indien het is gesloten met een man of vrouw die reeds gehuwd was, met een persoon die reeds een geregistreerd partnerschap of soortgelijke verbintenis is aangegaan in het buitenland en indien dat huwelijk, partnerschap of die soortgelijke verbintenis nog bestaat; dan wel indien het gaat om een huwelijk tussen bloedverwanten in opgaande en neergaande lijn en tussen broers en zusters of tussen mensen die verwant zijn door adoptie.

De rechter zal een huwelijk nietig verklaren op verzoek van een van de echtgenoten als deze met het huwelijk heeft ingestemd onder dwang in de vorm van geweld of dreiging met geweld of als de instemming met het huwelijk uitsluitend het gevolg was van een vergissing betreffende de identiteit van de beoogde echtgeno(o)t(e) of de aard van de huwelijksonderhandelingen. Het verzoek moet worden ingediend binnen één jaar na de eerste dag waarop de echtgeno(o)t(e) gezien de omstandigheden daartoe in staat was of waarop hij of zij de werkelijke situatie te weten kwam. De rechter zal een huwelijk nietig verklaren op verzoek van iemand die daarbij een rechtmatig belang heeft indien het huwelijk werd voltrokken ondanks de aanwezigheid van een juridische belemmering (bijv. minderjarigheid, handelingsonbekwaamheid; dit geldt niet in het geval van beperkte handelingsbekwaamheid).

Het huwelijk is nietig indien, in het geval van ten minste één van de personen die van plan waren het huwelijk aan te gaan, aan de voorwaarden waaraan onvoorwaardelijk moet worden voldaan, niet werd voldaan bij zijn en/of haar instemming met het huwelijk of bij de huwelijksplechtigheid of in verband daarmee.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Zie vraag 7.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat door een rechter nietig is verklaard, wordt geacht nooit te zijn gesloten en is met terugwerkende kracht ongeldig (*ex tunc*). Totdat de rechter het huwelijk nietig verklaart, wordt het evenwel als geldig beschouwd. Nadat een huwelijk nietig is verklaard, gelden met betrekking tot de rechten en verantwoordelijkheden van de echtgenoten ten aanzien van hun kinderen en hun vermogen dezelfde bepalingen als die in het geval van een echtscheiding.

Als een huwelijk nietig wordt verklaard, betekent dit dat elke verklaring van de vermeende echtgenoten met betrekking tot hun achternaam eveneens ongeldig wordt. Beide echtgenoten nemen vervolgens hun oorspronkelijke achternaam weer aan en hebben niet het recht hun achternaam te kiezen. Na de nietigverklaring van een huwelijk veranderen de achternamen van eventuele kinderen niet. Het vermoeden van vaderschap van de echtgenoot van de moeder blijft ook nadat het huwelijk nietig is verklaard, bestaan.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Er zijn diverse raadgevende instanties voor gezins-, echtelijke en intermenselijke relaties. Een andere optie is bemiddeling. Verdere informatie is beschikbaar op de website van de Tsjechische vereniging van echtscheidingsbemiddelaars en de Tsjechische vereniging van huwelijks- en gezinsadviseurs (zie de links onderaan). De ontbinding van een huwelijk door echtscheiding kan echter alleen plaatsvinden op basis van een voorlopig vonnis van een rechter.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek voor het in gang zetten van een echtscheidingsprocedure of een nietigverklaringsprocedure moet worden ingediend bij de districtsrechtbank van het Tsjechische district waar het echtpaar het laatst gezamenlijk heeft gewoond, mits ten minste één van de echtgenoten woonachtig is in het district waar de rechtbank bevoegd is. Bij gebreke van een dergelijke rechtbank, berust de bevoegdheid bij de algemene rechtbank die bevoegd is voor de echtgeno(o)t(e) die het verzoek niet indiende, en indien er geen dergelijke rechtbank is, dan berust de bevoegdheid bij de rechtbank die bevoegd is voor de echtgeno(o)t(e) die het verzoek indiende. De voor een natuurlijke persoon bevoegde algemene rechtbank is de districtsrechtbank van het district waar deze persoon woonachtig is, en als hij of zij geen woonplaats heeft, het district waar hij of zij verblijft. Woonplaats betekent de plaats waar iemand woont met de bedoeling daar permanent te verblijven (er kunnen verschillende van dergelijke plaatsen zijn, dus kunnen alle betreffende rechtbanken als algemene rechtbank gelden). Voor nadere bijzonderheden wordt verwezen naar informatie over de gerechtelijke bevoegdheid.

Het verzoek moet op schrift zijn gesteld, duidelijk aangeven voor welke rechtbank het is bedoeld en wie het indient en duidelijk de partijen vermelden (de volledige voornaam, achternaam, het geboortenummer of de geboortedatum, het adres van de permanente verblijfplaats of het postadres) en het huwelijk waarop het betrekking heeft (wanneer het huwelijk is aangegaan en de omstandigheden, ontwikkelingen en oorzaken die hebben geleid tot de ontwrichting ervan). Het verzoek moet van een handtekening en datum zijn voorzien. Indien het een verzoek betreft waarbij beide echtgenoten met de echtscheiding instemmen, moet het voorzien zijn van de handtekening van beide echtgenoten. De feiten die in het verzoek worden aangedragen moeten met bewijsstukken worden gestaafd.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In het algemeen hebben de partijen geen recht op vergoeding van de kosten van de echtscheidingsprocedure, de nietigverklaring van het huwelijk of een uitspraak over het al dan niet nietig zijn van het huwelijk. De rechter kan een volledige of gedeeltelijke vergoeding van deze kosten toekennen indien de omstandigheden van de zaak of de situatie van de partijen dit rechtvaardigen. Bij de aanvraag kan de voorzitter van de rechtbank een partij volledige of gedeeltelijke vrijstelling van de proceskosten verlenen, mits de situatie van de partij dit rechtvaardigt en het niet met zich meebrengt dat een recht willekeurig of duidelijk zinloos wordt toegepast of wordt belemmerd. Indien het nodig is voor de bescherming van de belangen van een partij gedurende de procedure, kan deze partij tevens de rechter verzoeken een raadsman (een advocaat) aan te wijzen. De rechter kan ook een raadsman aanstellen voordat de procedure in gang wordt gezet, maar dan moet de partij voldoen aan de voorwaarden voor vrijstelling van de proceskosten. De partij moet de rechtbank bewijsmateriaal van zijn of haar sociale situatie en inkomen overleggen.

Indien aan de vereisten zoals uiteengezet in de wet op de advocatuur wordt voldaan, kan ook bij de Tsjechische orde van advocaten een aanvraag worden ingediend om kosteloos of tegen een gereduceerd tarief gebruik te maken van de juridische diensten van een raadsman.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen een uitspraak om een echtscheiding toe te wijzen of een huwelijk nietig te verklaren kan beroep worden ingesteld binnen vijftien dagen na ontvangst van een afschrift van de uitspraak. Het beroep wordt schriftelijk ingediend bij de rechtbank die de uitspraak heeft gedaan waartegen het beroep is gericht.

Indien de oorspronkelijke uitspraak wordt gecorrigeerd, gaat de termijn in op de datum waarop de correctieve uitspraak rechtsgeldig wordt. Een beroep dat

wordt ontvangen nadat de termijn van vijftien dagen verstreken is, wordt toch geacht tijdig te zijn als de appellant door de rechtbank onjuist was voorgelicht over het instellen van het beroep. Een beroep is niet ontvankelijk als een gezamenlijke aanvraag voor echtscheiding werd toegewezen.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Indien de uitspraak van een rechtbank in een andere EU-lidstaat (met uitzondering van Denemarken) binnen de temporele werkingssfeer van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad (Brussel II bis) valt, wordt de uitspraak zonder speciale procedure erkend. Het registratiebureau zal de beslissing eenvoudigweg voor kennisgeving aannemen en er automatisch aantekening van maken in het betreffende register wanneer de vereiste documenten worden overgelegd, te weten de definitieve uitspraak van een rechtbank in een andere EU-lidstaat of een gewaarmerkte kopie daarvan betreffende de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de nietigverklaring van het huwelijk, met een officiële vertaling in het Tsjechisch, en het certificaat als bedoeld in artikel 39 van verordening Brussel II bis (of artikel 33 van Brussel II bis). De rechtbanken die uitspraak hebben gedaan over de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed of de nietigverklaring van het huwelijk zullen op verzoek van een partij in de procedure dit certificaat verstrekken. Het vereiste om dit certificaat te overleggen kan komen te vervallen indien alle feiten die anders in het certificaat vermeld zouden zijn, in de uitspraak zelf te vinden zijn of in andere overgelegde documenten (bijv. als de overgelegde uitspraak is bekrachtigd als definitief).

De belanghebbende partij kan evenwel de bevoegde districtsrechtbank verzoeken de uitspraak wel of niet te erkennen, bijvoorbeeld als moet worden opgehelderd of het huwelijk wel of niet bestaat (artikel 21, lid 3, van verordening Brussel II bis). In dat geval gaat het echter slechts om een recht van de belanghebbende partij en is het geen verplichting; een dergelijke gerechtelijke uitspraak is niet vereist voor een normale opname in het register.

Indien de uitspraak vóór 1 mei 2004 in een andere EU-lidstaat werd gedaan en ten minste één van de partijen in de procedure Tsjechisch staatsburger is, worden de uitspraken inzake echtelijke kwesties erkend op basis van een speciale beslissing van het Tsjechische Hooggerechtshof. Buitenlandse uitspraken, bekrachtigd als definitief, of andere vereiste documenten (bijv. een huwelijksakte) worden overgelegd aan het Tsjechische Hooggerechtshof met een officiële vertaling in het Tsjechisch en voorzien van de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag. Nadere informatie over deze procedures is te vinden op de website van het Tsjechische Hooggerechtshof (zie link onderaan). Bepaalde bilaterale overeenkomsten over rechtsbijstand waaraan Tsjechië gebonden is (dit zijn overeenkomsten met Slowakije, Hongarije en Polen) bevatten bepalingen die uitspraken erkennen die zijn gedaan door de autoriteiten van de andere partij in niet-eigendoms kwesties (waaronder ook uitspraken inzake echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring); deze worden in Tsjechië zonder speciale procedure erkend en door het registratiebureau geaccepteerd. In deze gevallen maakt het registratiebureau een extra aantekening in het register na overlegging van een buitenlandse uitspraak die is bekrachtigd als definitief, met een officiële vertaling in het Tsjechisch en met de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag. Het moge duidelijk zijn dat de hierboven uiteengezette procedure slechts geldt voor gevallen waarin de uitspraak werd gedaan vóór 1 mei 2004. In de overige gevallen geldt de procedure zoals uiteengezet in verordening Brussel II bis (zie hierboven).

Tsjechië is partij bij het Verdrag inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed (Den Haag, 1 juni 1970). Indien de uitspraak aan de in dit verdrag gestelde voorwaarden voldoet, is er volgens een in Tsjechië ingevoerde praktijk geen speciale erkenningsprocedure nodig bij het Tsjechische Hooggerechtshof, mits de uitspraak van kracht werd na 11 juli 1976, d.w.z. de dag waarop in Tsjechië het Verdrag van Den Haag in werking is getreden. Een buitenlandse uitspraak die is bekrachtigd als definitief wordt overgelegd aan het registratiebureau, met een officiële vertaling in het Tsjechisch en met de passende hogere authenticatie (superlegalisatie, apostille), tenzij anders bepaald in een internationaal verdrag.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Een uitspraak kan worden aangevochten op de in artikel 22 van verordening Brussel II bis genoemde gronden. In een dergelijk geval kan een verzoek worden ingediend bij de territoriaal bevoegde districtsrechtbank, te weten de algemene rechtbank voor de natuurlijke persoon tegen wie het verzoek is gericht.

De automatische erkenning van een uitspraak door een registratiebureau overeenkomstig een bilaterale overeenkomst of het Verdrag inzake de erkenning van echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed (Den Haag, 1 juni 1970) kan worden voorkomen in een administratieve procedure, waarna nog beroep kan worden ingesteld bij de regionale rechtbank die bevoegd is binnen het administratiefrechtelijke systeem.

Er is geen beroep mogelijk tegen de erkenning van een uitspraak door het Tsjechische Hooggerechtshof.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

In Tsjechië valt de beëindiging van een huwelijk door middel van een scheiding onder de wetgeving van het land waarvan de echtgenoten staatsburger waren op het moment dat de echtscheidingsprocedure werd ingeleid. Indien de echtgenoten staatsburger van verschillende landen zijn, valt de beëindiging van het huwelijk door middel van een echtscheiding onder de wetgeving van het land waar beide echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben of, als zij die niet hebben, onder het Tsjechische rechtstelsel.

Indien de echtscheiding onder een buitenlands rechtssysteem zou vallen dat de beëindiging van een huwelijk door echtscheiding niet, of slechts onder uitzonderlijk moeilijke omstandigheden toestaat en indien ten minste één van de echtgenoten Tsjechisch staatsburger is of ten minste één van de echtgenoten zijn of haar gewone verblijfplaats in Tsjechië heeft, zal het Tsjechische recht van toepassing zijn.

Links

 [Tsjechische vereniging van echtscheidingsbemiddelaars](#)

 [Tsjechische vereniging van huwelijks- en gezinsadviseurs](#)

Tsjechisch Hooggerechtshof – erkenning van buitenlandse vonnissen

Laatste update: 21/08/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([et](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Echtscheiding - Estland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een echtscheiding kan worden uitgesproken door een bureau van de burgerlijke stand of een notaris als de echtgenoten het onderling eens zijn en een gemeenschappelijk schriftelijk verzoek tot ontbinding van het huwelijk indienen, of door een rechtbank als een van de echtgenoten de rechtbank om ontbinding van het huwelijk vraagt. Het laatste scenario is van toepassing als de echtgenoten het niet eens zijn over de echtscheiding of de details van de echtscheiding, of als een bureau van de burgerlijke stand niet bevoegd is om een echtscheiding uit te spreken.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Een bureau van de burgerlijke stand of een notaris kan een echtscheiding uitspreken als de echtgenoten het onderling eens zijn en een gemeenschappelijk schriftelijk verzoek hiertoe indienen en als beide echtgenoten in Estland verblijven.

Een echtscheiding kan worden uitgesproken door een rechtbank als een van de echtgenoten de rechtbank om ontbinding van het huwelijk verzoekt.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een echtscheiding laat de persoonlijke betrekkingen tussen de echtgenoten ongemoeid. Op het moment van echtscheiding kan de rechtbank of de burgerlijke stand op verzoek de vorige achternaam van de persoon herstellen; zonder een verzoek hiertoe blijft de achternaam gehandhaafd waarvoor bij het aangaan van het huwelijk is gekozen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij echtscheiding wordt de eigendom van de echtgenoten verdeeld op basis van hun huwelijksvermogensstelsel. Gemeenschappelijke eigendom verdelen de echtgenoten doorgaans in gelijke delen, overeenkomstig de bepalingen over de beëindiging van de gemeenschappelijke eigendom. Op het ogenblik waarop het huwelijksvermogensstelsel eindigt, wordt bepaald hoe de eigendom is samengesteld. De echtgenoten zijn niet verplicht om hun huwelijksvermogen bij echtscheiding te verdelen. Totdat hun gemeenschappelijke eigendom is verdeeld, oefenen de echtgenoten gezamenlijk de rechten uit en zijn zij gezamenlijk gehouden tot de verplichtingen die met die eigendom verband houden. Bovendien hebben de echtgenoten het recht om gemeenschappelijk eigenaar te zijn van voorwerpen die deel uitmaken van hun gemeenschappelijke vermogen. Bij de beëindiging van een huwelijksvermogensstelsel waarin de aanwinsten gemeenschappelijk zijn, wordt nagegaan welke de aanwinsten van beide echtgenoten zijn en wordt bepaald welke financiële vordering voortvloeit uit het feit dat de aanwinsten gemeenschappelijk zijn.

Als de echtgenoten hun vermogen op het moment van echtscheiding willen verdelen, wordt het vermogen verdeeld volgens het gekozen huwelijksvermogensstelsel of conform een akte van huwelijkse voorwaarden. Als de echtgenoten een akte van huwelijkse voorwaarden hebben ondertekend, eindigt deze op het moment van de echtscheiding. Als de akte van huwelijkse voorwaarden door echtscheiding wordt beëindigd, eindigen de rechten en plichten die voortvloeien uit deze akte. Het vermogen wordt verdeeld conform de akte van huwelijkse voorwaarden.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De echtscheiding als zodanig heeft geen invloed op de ouderlijke verantwoordelijkheid en de ouders behouden het gezamenlijk gezag.

In het algemeen dienen ouders af te spreken bij wie het kind woont, wie betrokken is bij de opvoeding van het kind en in welke mate, en op welke wijze en hoelang er alimentatie moet worden betaald. Het maandelijkse bedrag voor levensonderhoud voor één kind mag niet lager zijn dan de helft van het minimumloon per maand zoals is vastgesteld door de Estse overheid.

Als de ouders het recht van gezamenlijk gezag niet willen of kunnen uitoefenen, heeft elke ouder het recht om een rechtbank te verzoeken om het gezag over het kind gedeeltelijk of geheel aan hem of haar toe te kennen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een gescheiden echtgenoot heeft recht op het ontvangen van alimentatie:

- 1) totdat het kind de leeftijd van drie jaar bereikt, als de gescheiden echtgenoot na de echtscheiding ten gevolge van de verzorging van het kind van de echtgenoot niet in staat is om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien;
- 2) als de gescheiden echtgenoot na de echtscheiding ten gevolge van zijn of haar leeftijd of gezondheidstoestand niet in staat is om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien en als de behoefte aan bijstand wegens zijn of haar leeftijd of gezondheidstoestand ten tijde van de echtscheiding al bestond. Er kan van de andere gescheiden echtgenoot ook om alimentatie op grond van leeftijd of gezondheidstoestand worden verzocht in gevallen waarin de behoefte aan bijstand wegens leeftijd of gezondheidstoestand reeds bestond op het ogenblik waarop de echtgenoot het recht verloor om van de andere echtgenoot alimentatie te krijgen op ander wettelijke gronden. De alimentatie dient te worden betaald zolang niet verwacht kan worden van de persoon die recht heeft op de alimentatie dat deze zelf inkomen verwerft.

De vader van een kind is aan de moeder van het kind voor een periode van acht weken voor en twaalf weken na de geboorte van het kind alimentatie verschuldigd.

Een rechtbank kan een gescheiden echtgenoot op gronden die bij wet zijn bepaald ontheffen van de verplichting om alimentatie te betalen.

Een gescheiden echtgenoot die recht heeft op het ontvangen van alimentatie kan pas verzoeken dat de wettelijke verplichting tot het betalen van alimentatie wordt uitgevoerd nadat hij of zij het echtscheidingsverzoek heeft ingediend.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De echtgenoten worden als gescheiden van tafel en bed beschouwd wanneer zij geen gezamenlijke huishouding voeren of niet echtelijk met elkaar samenleven en minstens één van de echtgenoten duidelijk niet bereid is om die situatie te herstellen of te bewerkstelligen.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De echtgenoten wonen apart.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Als de echtgenoten gescheiden van tafel en bed zijn, kan elk van beide echtgenoten:

- 1) van de andere echtgenoot voorwerpen opeisen die ten behoeve van het gezin werden gebruikt, als de echtgenoot de voorwerpen nodig heeft in zijn of haar eigen huishouden en hij of zij er een geldig belang bij heeft om ze te blijven gebruiken. Alle gebruikelijke tot een gezinshuishouden behorende goederen die gezamenlijk eigendom van de echtgenoten zijn, worden op basis van het billijkheidsbeginsel tussen hen verdeeld. In het algemeen kunnen beide echtgenoten persoonlijke bezittingen als hun individuele eigendom opeisen. Bezittingen die gemeenschappelijk eigendom zijn (d.w.z. met name gemeenschappelijk eigendom van de echtgenoten) worden op billijke wijze verdeeld, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van beide echtgenoten en de kinderen;
- 2) van de andere echtgenoot verlangen om de gedeelde woonruimte van het gezin of een deel hiervan over te dragen voor zijn of haar exclusieve gebruik, indien dit noodzakelijk is om grote persoonlijke conflicten te voorkomen. Hoewel dit in de allereerste plaats moet worden gebaseerd op de voorkeursrechten van de eigenaar van de woning, kan ook worden besloten om de echtgenoot die niet de eigenaar is, de woning te laten blijven gebruiken, indien de rechtbank dit noodzakelijk acht gezien de middelen van beide echtgenoten en de belangen van de kinderen.

Indien de echtgenoten voor de wet gescheiden zijn, moeten zij elkaar regelmatig alimentatie betalen om de kosten te dekken die de andere echtgenoot in het belang van het gezin maakt.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Bij nietigverklaring van het huwelijk wordt het huwelijk geacht nietig te zijn geweest vanaf het begin. Het huwelijk kan alleen bij een rechterlijke uitspraak nietig worden verklaard.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

De nietigverklaring van een huwelijk mag alleen worden gebaseerd op de gronden van nietigheid van het huwelijk zoals bedoeld in de wet op het gezinsrecht (perekonnaseadus). Dit betekent dat de rechter een huwelijk alleen nietig mag verklaren indien:

- 1) tijdens het huwelijk inbreuk is gepleegd op de vereiste inzake de minimale huwbare leeftijd of inzake actieve handelingsbekwaamheid;
- 2) tijdens het huwelijk inbreuk is gepleegd op het huweliksverbod als bedoeld in genoemde wet;
- 3) tijdens het huwelijk inbreuk is gepleegd op de formele vereisten als bedoeld in genoemde wet;
- 4) ten minste één echtgenoot bij het sluiten van het huwelijk leed aan een tijdelijke geestelijke stoornis of om enige andere reden niet in staat was om zijn of haar wil uit te oefenen;
- 5) het huwelijk frauduleus of onder dwang is gesloten, onder meer door de gezondheidstoestand van of andere persoonlijke informatie over een echtgenoot te verbergen wanneer die informatie van belang is voor de geldigheid van het huwelijk;
- 6) één of beide echtgenoten niet voornemens waren de huwelijks plichten te vervullen, waarbij het huwelijk om andere redenen is voltrokken, met name om een verblijfsvergunning voor Estland te verkrijgen (verstandshuwelijk).
- 7) de echtgenoten hetzelfde geslacht hebben als gevolg van een geslachtsverandering die tijdens het huwelijk heeft plaatsgevonden.

Voorts wordt het huwelijk geacht nietig te zijn indien:

- 1) het huwelijk gesloten is tussen twee personen van hetzelfde geslacht;
- 2) het feit dat het huwelijk is gesloten is bevestigd door een persoon die niet bevoegd is om huwelijken te registreren, of
- 3) ten minste één partij niet de wens heeft geuit om een huwelijk aan te gaan.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Nadat een huwelijk nietig is verklaard, wordt het geacht nietig te zijn geweest vanaf het begin. De huwelijks rechten en plichten zijn niet langer van toepassing op personen wier huwelijk nietig is verklaard (met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de eveneens nietig verklaarde akte van huwelijksvoorwaarden).

Indien een huwelijk nietig wordt verklaard omdat een van de latere echtgenoten reeds getrouwd was en dat verborgen hield voor de andere echtgenoot, of de andere echtgenoot door middel van fraude of druk aanzette tot een huwelijk, kan de rechter bepalen dat die persoon steun moet betalen aan de persoon met wie hij of zij een nietig huwelijk is aangegaan, en wel door de regels toe te passen met betrekking tot de betaling van alimentatie aan een echtgenoot. Op verzoek van de partij die onwettig is aangezet tot een huwelijk kan de rechter de bepalingen inzake de huwelijks bezittingen toepassen op de bezitsregeling van de partijen (zoals de gemeenschappelijke eigendommen van de echtgenoten).

De kinderen uit een nietig huwelijk hebben dezelfde rechten en plichten als kinderen uit een geldig huwelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De burgerlijke stand of een notaris kan een echtscheiding vaststellen met de instemming van de echtgenoten. De juridische gevolgen van een echtscheiding (zoals de verdeling van de huwelijks bezittingen) kunnen uiteen worden gezet in een overeenkomst tussen de betrokken echtgenoten.

Er bestaan geen buitengerechtelijke procedures om geschillen tussen de echtgenoten inzake de omstandigheden van de echtscheiding te beslechten.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een aanvraag voor een echtscheiding kan worden ingediend bij:

- 1) de burgerlijke stand van de woonplaats van een van de echtgenoten (indien de twee echtgenoten in Estland wonen);
- 2) een notaris;
- 3) de rechtbank van eerste aanleg die bevoegd is voor de woonplaats van de verweerder (een kantongerecht).

Aanvragen voor de nietigverklaring van een huwelijk moeten worden ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de verweerder.

De burgerlijke stand stelt een echtscheiding vast op basis van een gezamenlijke, persoonlijke schriftelijke aanvraag van de echtgenoten. In de aanvraag dienen de echtgenoten te bevestigen dat er tussen hen geen geschil bestaat met betrekking tot kinderen, de verdeling van gemeenschappelijke bezittingen of alimentatie. Aanvragen voor een echtscheiding moeten vergezeld gaan van een huwelijkscertificaat. Indien een echtgenoot om geldige redenen niet in staat is om de gezamenlijke aanvraag persoonlijk in te dienen bij de burgerlijke stand, kan hij of zij een afzonderlijke, door een notaris gecertificeerde aanvraag indienen. In een vreemde taal opgestelde documenten moeten met een vertaling worden ingediend bij de burgerlijke stand. Die vertaling moet gecertificeerd zijn door een notaris, een consulaatsmedewerker of een beëdigd vertaler. Documenten die een in het buitenland gesloten huwelijk certificeren, moeten zijn gelegaliseerd of voorzien van een apostillestempel, tenzij anderszins bepaald bij een internationale overeenkomst.

Een notaris stelt een echtscheiding vast op basis van een gezamenlijke, persoonlijke schriftelijke aanvraag van de echtgenoten. Aanvragen voor een echtscheiding moeten vergezeld gaan van een huwelijkscertificaat. Indien een echtgenoot om geldige redenen niet in staat is om de gezamenlijke aanvraag persoonlijk in te dienen op het kantoor van de notaris, kan hij of zij een afzonderlijke, door een notaris gecertificeerde aanvraag indienen. In een vreemde taal opgestelde documenten moeten met een vertaling worden ingediend bij de burgerlijke stand. Die vertaling moet gecertificeerd zijn door een notaris, een consulaatsmedewerker of een beëdigd vertaler. Documenten die een in het buitenland gesloten huwelijk certificeren, moeten zijn gelegaliseerd of voorzien van een apostillestempel, tenzij anderszins bepaald bij een internationale overeenkomst.

Huwelijkszaken die in Estland voor de rechter worden gebracht moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank die bevoegd is voor de gezamenlijke woonplaats van de echtgenoten of, bij ontstentenis daarvan, bij de rechter die bevoegd is voor de woonplaats van de verweerder. Indien de verweerder niet woonachtig is in Estland, moet de zaak aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank die bevoegd is voor de woonplaats van een minderjarig kind van de echtgenoten of, wanneer de echtgenoten geen minderjarige kinderen hebben, bij de rechtbank die bevoegd is voor de woonplaats van de eiser. Het bij de rechter ingediende verzoekschrift voor een echtscheiding, een scheiding van tafel en bed of een nietigverklaring moet voldoen aan alle formele vereisten van het wetboek op de burgerlijke rechtsvordering (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) inzake burgerlijke procedures. Het verzoekschrift en enig documentair bewijs moeten schriftelijk of elektronisch bij de rechtbank worden ingediend, in Ests of A4-formaat.

In het verzoekschrift moeten de naam van de rechtbank en de persoonsgegevens van de indiener en de verweerder (de echtgenoten) en hun kinderen worden opgenomen en moet de vordering van de eiser duidelijk worden omschreven. Daarnaast moeten de feitelijke omstandigheden die de grondslag van de aanvraag vormen, worden omschreven en moet de eiser enig bewijs waar hij of zij over beschikt in het verzoekschrift opnemen en voorleggen.

In aanvulling op het bovenstaande moet bij de verdeling van gemeenschappelijke bezittingen in het verzoekschrift worden aangegeven waar die bezittingen uit bestaan en waar deze zich bevinden, moet de waarde van eisers bezittingen worden bepaald en moet een voorstel worden gedaan voor de verdeling van de gemeenschappelijke bezittingen. Indien de echtgenoten een akte van huwelijksvoorwaarden hebben ondertekend, moet die aan het verzoekschrift worden gehecht.

Het verzoekschrift moet worden ondertekend door de eiser of zijn of haar vertegenwoordiger. Indien een vertegenwoordiger het document ondertekent, moet er een vergunning of een ander document waaruit de bevoegdheid van de vertegenwoordiger blijkt worden bijgevoegd.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Indien degene die om rechtsbijstand vraagt gezien zijn of haar financiële situatie de procedurekosten niet of slechts gedeeltelijk of in termijnen kan betalen, en er voldoende reden is om aan te nemen dat de voorgenomen deelname aan de procedure succes kan hebben, kan de rechter hem of haar volledig of voor een deel vrijstellen van de verplichting om de procedurekosten te betalen, waarbij die kosten door de staat worden gedekt.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Op grond van de algemene bepalingen met betrekking tot beroepsprocedures kan de eiser beroep instellen tegen een uitspraak inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk, en wel indien hij of zij van mening is dat de uitspraak van de rechtbank van eerste aanleg gebaseerd is op een onjuiste rechtsopvatting (bijvoorbeeld wanneer de rechtbank van eerste aanleg een materieel- of procesrechtelijke bepaling verkeerd heeft toegepast).

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad wordt een echtscheidingsvonnis dat in de ene lidstaat is gewezen, automatisch erkend in de andere EU-lidstaten (met uitzondering van Denemarken), zonder dat er een speciale procedure moet worden gevolgd.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Om de erkenning van een besluit inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk aan te vechten, moet men zich richten tot het hof van beroep van de lidstaat zoals aangegeven in de lijst van Verordening (EG) nr. 2201/2003.

Deze functie wordt in Estland vervuld door een kringrechter.

De procedure en de termijn voor het instellen van beroep tegen een beslissing van de rechtbank worden in die beslissing uiteengezet.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Bij een echtscheiding wordt het recht toegepast van het land waarin beide echtgenoten woonachtig zijn. Indien de echtgenoten in verschillende landen woonachtig zijn, maar dezelfde nationaliteit bezitten, worden de algemene rechtsgevolgen van het huwelijk bepaald door het recht van het land waarvan zij onderdaan zijn. Indien de echtgenoten in verschillende landen woonachtig zijn en elk een andere nationaliteit hebben, worden de algemene rechtsgevolgen van het huwelijk bepaald door het recht van het laatste land waar zij gezamenlijk hebben gewoond, mits een van de echtgenoten in dat land woont. Indien op basis van het bovenstaande niet kan worden vastgesteld welk recht moet worden toegepast voor de algemene rechtsgevolgen van het huwelijk, wordt het recht toegepast van het land waarmee de echtgenoten in andere kwesties het sterkst verbonden zijn.

Indien een echtscheiding op grond van bovenstaande wet niet of alleen onder zeer strenge voorwaarden is toegestaan, wordt het Estse recht toegepast wanneer een van de echtgenoten in Estland woont of Ests staatsburger is, of wanneer hij of zij in Estland woonde of Ests staatsburger was toen het huwelijk werd gesloten.

Laatste update: 23/10/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Ierland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een van de echtgenoten heeft op de datum van de rechtsingang zijn woonplaats in Ierland,

OF

een van de echtgenoten heeft gedurende een aangesloten periode van ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan die datum zijn gewone verblijfplaats in Ierland gehad.

(Artikel 39, lid 1, onder a) en b), van de [Family Law \(Divorce\) Act, 1996](#) (wet op het familierecht (echtscheiding)), hierna "Act" genoemd).

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De rechter (*Circuit Court* en *High Court*, artikel 38, lid 1 *Act*) moet het volgende hebben vastgesteld:

de echtgenoten hebben in de periode van vijf jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van de rechtsingang gedurende een al dan niet aangesloten periode van ten minste vier jaar gescheiden geleefd,

EN

er is geen redelijk vooruitzicht op verzoening tussen de echtgenoten,

EN

voor het onderhoud van de echtgenoten en afhankelijke gezinsleden bestaat een passende regeling of zal een passende regeling worden getroffen.

(Artikel 5, lid 1, *Act*)

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Het huwelijk wordt door het echtscheidingsvonnis ontbonden en de partijen kunnen hertrouwen (artikel 10, lid 1, *Act*).

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij het uitspreken van de echtscheiding kan de rechter een beschikking over de boedelverdeling geven (artikel 14, lid 1, *Act*), waarin hij kan bepalen dat het huwelijksvermogen wordt verkocht, gelijkelijk of individueel wordt verdeeld of op naam van een van de partijen wordt overgedragen.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Bij het uitspreken van echtscheiding kan de rechter elke beschikking geven die hij passend acht betreffende het welzijn van, de voogdij over of het recht op omgang met afhankelijke minderjarige gezinsleden (artikel 5, lid 2, *Act*). Daarbij staat het welzijn van het kind voorop.

(Voor meer bijzonderheden zie het informatieblad "Ouderlijke verantwoordelijkheid – Ierland").

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Bij het uitspreken van de echtscheiding kan de rechter aan een van de echtgenoten partneralimentatie toekennen. De daartoe strekkende beschikking vervalt wanneer die echtgeno(o)t(e) hertrouwt (artikel 13 *Act*).

De rechter kan ook ten behoeve van een van de echtgenoten een beschikking inzake pensioenverrekening geven (artikel 17 *Act*).

(Voor meer bijzonderheden zie het informatieblad "Alimentatievorderingen – Ierland").

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Een scheiding van tafel en bed maakt het voor echtgenoten die van elkaar zijn vervreemd, gemakkelijker om hun leven te herschikken met de intentie om duurzaam gescheiden van elkaar te gaan leven.

Een beschikking houdende scheiding van tafel en bed biedt de beschikkende rechter de mogelijkheid tot het geven van bijkomende beschikkingen betreffende eventuele kinderen, alimentatie, eenmalige kapitaaluitkeringen, pensioenrechten, de echtelijke woning en andere goederen. Het uitspreken van

de scheiding van tafel en bed heeft niet de ontbinding van het huwelijk tot gevolg. Van elkaar vervreemde echtgenoten die van tafel en bed zijn gescheiden, kunnen dus niet hertrouwen. Daarvoor moeten ze eerst een echtscheidingsvonnis verkrijgen.

(Artikel 8 van de [§ Judicial Separation and Family Law Reform Act, 1989](#) (wet inzake de scheiding van tafel en bed en tot hervorming van het familierecht).

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Een of meer van de volgende gronden:

1. overspel;
2. onredelijk gedrag en wreedheid;
3. verlating gedurende ten minste een jaar;
4. het gescheiden van elkaar leven gedurende ten minste een jaar en de instemming van beide echtgenoten;
5. het gescheiden van elkaar leven gedurende ten minste drie jaar;
6. het huwelijk is dermate ontwricht dat gedurende ten minste een jaar geen normale huwelijksrelatie heeft bestaan.

(Artikel 2 van de [§ Judicial Separation and Family Law Reform Act, 1989](#).)

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Met de scheiding van tafel en bed vervalt de samenwoningsplicht zonder dat het huwelijk wordt ontbonden. De vrouw kan de familienaam van haar echtgenoot blijven gebruiken.

Wat de financiële kant betreft, blijft de wederzijdse onderhoudsplicht bestaan en kan eventueel een onderhoudsbijdrage worden toegewezen, waarbij echter niet wordt gekeken naar de schuldvraag. Maar net als een echtscheiding brengt ook de scheiding van tafel en bed de ontbinding van de huwelijksrelatie met zich mee.

De scheiding van tafel en bed heeft geen gevolgen voor de erfrechten, behalve wanneer de betreffende echtgeno(o)t(e) als enige schuld heeft aan de scheiding.

De echtgenoten kunnen de rechter verzoeken om opheffing van de beschikking. De rechter wijst dit verzoek toe als hij ervan overtuigd is dat de echtgenoten zich hebben verzoend en de intentie hebben om weer te gaan samenwonen.

Omzetting van scheiding van tafel en bed in echtscheiding:

op verzoek van een van de echtgenoten kan een scheiding van tafel en bed na drie jaar rechtens worden omgezet in een echtscheiding. De rechter spreekt dan de echtscheiding uit en regelt de gevolgen ervan.

Wanneer de scheiding van tafel en bed is uitgesproken op gemeenschappelijk verzoek van de echtgenoten, is ook voor de omzetting in een echtscheiding een gemeenschappelijk verzoek vereist.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een nietig verklaard huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Er moet worden voldaan aan een van de volgende voorwaarden:

een van de echtgenoten heeft op de datum van de rechtsingang zijn woonplaats in Ierland;

een van de echtgenoten heeft op de datum van de rechtsingang gedurende ten minste een jaar zijn gewone verblijfplaats in Ierland gehad;

een van de echtgenoten overleed vóór de datum van de rechtsingang

en

had op het tijdstip van overlijden zijn woonplaats in Ierland, of

had op het tijdstip van overlijden gedurende ten minste een jaar zijn gewone verblijfplaats in Ierland.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Het huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan. De partijen kunnen hertrouwen. Zij hebben jegens elkaar geen erfrechten meer, noch onderhoudsplicht. Eventuele kinderen die uit het nietig huwelijk zijn geboren, worden beschouwd als buitenechtelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Financiële en vermogensgeschillen en geschillen in verband met afhankelijke kinderen kunnen via bemiddeling worden beslecht, zonder tussenkomst van de rechter. Een echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan echter alleen door de rechter worden uitgesproken.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Het *Circuit Court* is samen met het *High Court* bevoegd om kennis te nemen van verzoeken om echtscheiding, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring. Een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed in het *Circuit Court* begint met het indienen van een *Civil Bill* (civiele aanklacht) bij de griffie van het bevoegde *Circuit Court* en is geregeld in *Order 59 Rule 4* van de *Circuit Court Rules 2001*.

Een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed in het *High Court* begint met de afgifte van een *Special Summons* (dagvaarding bij rechtsvragen en zeer specifieke feitelijke vragen) door de centrale griffie. De procedure is geregeld in *Order 70A* van de *Rules of the Superior Courts* (SI 1997 No. 343). Een procedure tot nietigverklaring in het *High Court* begint met het indienen van een verzoekschrift bij de centrale griffie. De procedure is geregeld in *Order 70* van de *Rules of the Superior Courts*.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ja, via de [§ Legal Aid Board](#) (raad voor rechtsbijstand) en afhankelijk van de uitkomst van een onderzoek naar de vermogenstoestand.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

De beslissing in beroep van het *High Court* tegen een beslissing van het *Circuit Court* in een procedure tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring is definitief en niet vatbaar voor hoger beroep (artikel 39 van de [§ Courts of Justice Act, 1936](#) (wet op de rechtbanken)).

Tegen alle beslissingen van het *High Court* in procedures voor echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring kan bij het *Supreme Court* beroep worden ingesteld.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Op grond van artikel 29, lid 1, onder d) en e), van de [§ Family Law Act 1995](#) kan de Ierse rechter (*Circuit Court of High Court*) om een beslissing houdende erkenning van een in het buitenland gegeven beslissing worden verzocht. Bij het *Circuit Court* moet het verzoek via een *Civil Bill* worden ingediend en bij het *High Court*, via een *Special Summons*.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Vanwege de grondwettelijke status van echtscheiding bepaalt de Ierse rechter (d.w.z. *Circuit Court of High Court*) of een in het buitenland uitgesproken echtscheiding in Ierland kan worden erkend.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De voorwaarden voor echtscheiding zijn neergelegd in artikel 38 van de *Family Law (Divorce) Act, 1996*.

Een echtgeno(o)t(e) die niet in Ierland woont en evenmin de Ierse nationaliteit bezit, kan in Ierland toch een echtscheiding aanvragen wanneer hij of zij aan een van de in artikel 39, lid 1, onder a) en (b), van de *Family Law (Divorce) Act, 1996* genoemde voorwaarden voldoet. Of de Ierse rechter bevoegd is in een echtscheidingszaak, wordt niet door de nationaliteit maar door de verblijfplaats van de partijen bepaald.

Links

[Courts Service Ireland](#)

Oasis : *Information on Public Services*

Laatste update: 12/11/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Griekenland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Echtscheiding vereist een gerechtelijke beslissing waartegen geen rechtsmiddelen meer openstaan (artikelen 1438 e.v. van het burgerlijk wetboek (*Αστικός Κώδικας*)).

Uit de echt scheiden kan op twee manieren:

echtscheiding met wederzijdse instemming (*συναινετικό διαζύγιο*), waarbij de echtgenoten zijn overeengekomen dat ze het huwelijk wensen te ontbinden, welke overeenkomst is vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst die is ondertekend door henzelf en hun respectieve advocaten of, indien de advocaten door hun cliënten uitdrukkelijk zijn gemachtigd om namens hen op treden, alleen door hun advocaten. Het huwelijk moet in dat geval ten minste zes maanden hebben geduurd. Wanneer er geen minderjarige kinderen zijn, is voornoemde overeenkomst voldoende om het huwelijk te ontbinden en is geen gerechtelijke beslissing nodig. Wanneer er wel minderjarige kinderen zijn, moet de scheidingsovereenkomst vergezeld gaan van een tweede schriftelijke overeenkomst tussen de echtgenoten waarin het ouderlijk gezag over de kinderen en de omgang is geregeld. Beide overeenkomsten worden voorgelegd aan de bevoegde rechtbank van eerste aanleg (enkelvoudige kamer) (*Μονομελής Πρωτοδικείο*). Wanneer de overeenkomsten aan de vereisten voldoen, spreekt de rechter de echtscheiding uit. De gevolgde procedure is dan die van oneigenlijke rechtspraak;

echtscheiding op basis van aangevoerde feiten en omstandigheden die grond voor echtscheiding opleveren (*διαζύγιο κατ' αντιδικία*), waarbij een van de echtgenoten, of iedere echtgenoot afzonderlijk, bij de enkelvoudige kamer van de rechtbank van eerste aanleg een vordering tot echtscheiding indient.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

In artikel 1439 van het burgerlijk wetboek (BW) zijn de onderstaande echtscheidingsgronden opgenomen.

Het huwelijk is door toedoen van de verweerder of van beide echtgenoten dermate ontwricht dat aangenomen moet worden dat voortzetting van het huwelijk voor de eiser ondraaglijk zou zijn. Er is sprake van een vermoeden van ontwrichting, dat door de verweerder kan worden weerlegd, wanneer laatstbedoelde zich jegens de eiser schuldig heeft gemaakt aan bigamie, overspel, verlating, een aanslag op het leven of huiselijk geweld.

Wanneer de echtgenoten al minstens twee jaar onafgebroken gescheiden van elkaar leven is er een onweerlegbaar vermoeden van ontwrichting en kan zelfs om echtscheiding worden gevraagd als de ontwrichting aan de eiser is te wijten.

Een van de echtgenoten is afwezig verklaard, in welk geval de andere echtgenoot de echtscheiding kan aanvragen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Wanneer een huwelijk is ontbonden, zijn de gewezen echtgenoten niet langer verplicht om met elkaar samen te wonen en om beslissingen gezamenlijk te nemen. Een echtgenoot die de familienaam van de andere echtgenoot heeft aangenomen, gaat in de regel weer de eigen familienaam voeren, tenzij hij/zij de familienaam van de gewezen echtgenoot wil behouden omdat hij/zij in zijn/haar beroep of als kunstenaar onder die naam een zekere reputatie heeft verworven. Alle verplichtingen die de echtgenoten jegens elkaar hebben, houden op te bestaan. Het huwelijksbeletsel van de bigamie vervalt. De tijdens het huwelijk bestaande opschorting van termijnen wat vorderingen tussen de echtgenoten betreft neemt een einde. De verwantschap die door het huwelijk is ontstaan tussen de bloedverwanten van de ene echtgenoot en de bloedverwanten van de andere, blijft na de ontbinding van het huwelijk bestaan.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij een echtscheiding heeft iedere echtgenoot het recht de roerende zaken terug te nemen die hem/haar toebehoren of vermoed worden hem/haar toe te behoren, zelfs indien ze door beide echtgenoten of alleen door de andere echtgenoot gebruikt werden, mits de andere echtgenoot het vermoeden van eigendom niet door tegenbewijs weerlegt. Dit geldt zelfs voor goederen die voor de andere echtgenoot als onontbeerlijk zouden kunnen worden beschouwd. Wanneer de echtgenoot die een niet aan hem/haar toebehorende zaak bezit, weigert om die zaak over te dragen, kan de eigenaar een zakelijke vordering, een bezitsvordering of een vordering op grond van het verbintenissenrecht tegen hem/haar instellen. Wanneer een van de echtgenoten de eigenaar van de gezinswoning is, kan hij/zij na de ontbinding van het huwelijk een zakelijke vordering of een vordering op grond van het verbintenissenrecht instellen tegen de echtgenoot die er gebruik van maakt. Aan een eventuele gemeenschap van goederen komt bij echtscheiding een einde, waarna iedere echtgenoot ontvangt wat hem/haar volgens de bepalingen inzake de gemeenschap van goederen en de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen toekomt. Wanneer een van de echtgenoten tijdens het huwelijk eigendom heeft verworven, heeft de andere echtgenoot recht op een deel daarvan.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Wanneer een huwelijk door echtscheiding wordt ontbonden, bepaalt de rechter op welke van de volgende wijzen het ouderlijk gezag wordt uitgeoefend:

- het ouderlijk gezag wordt aan een van de ouders toegekend,
- het ouderlijk gezag wordt aan beide ouders gezamenlijk toegekend,
- het ouderlijk gezag wordt tussen de ouders verdeeld, of
- het ouderlijk gezag wordt aan een derde toegekend.

Gescheiden ouders blijven onderhoudsplichtig jegens kinderen die minderjarig zijn en geen inkomsten uit eigen arbeid of eigen vermogen hebben of over onvoldoende inkomen beschikken om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Deze verplichting wordt door de ouders gedeeld of, in het geval van een geschil, door de rechter aan hen toegewezen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Wanneer een huwelijk door echtscheiding is ontbonden, kan de ex-echtgenoot van wie de inkomsten uit werk of vermogen ontoereikend zijn om in het eigen levensonderhoud te voorzien, van de gewezen partner alimentatie vorderen:

wanneer op het moment dat de echtscheiding wordt uitgesproken, zijn/haar leeftijd of gezondheidstoestand hem/haar verhinderen om door de uitoefening van een passend beroep in zijn/haar levensonderhoud te voorzien;

wanneer hij/zij de zorg over een minderjarig kind heeft en daardoor niet in staat is om een passend beroep uit te oefenen;

wanneer hij/zij geen passende vaste betrekking vindt of een beroepsopleiding moet volgen; in beide gevallen kan tot maximaal drie jaar na het uitspreken van de echtscheiding aanspraak op alimentatie worden gemaakt, of

in alle andere gevallen waarin op het moment dat de echtscheiding wordt uitgesproken de omstandigheden van verzoeker dusdanig zijn dat toekenning van alimentatie billijk en noodzakelijk is.

Een alimentatieverzoek kan worden afgewezen, of de hoogte van de alimentatie verlaagd, als daar goede gronden voor zijn, in het bijzonder wanneer het huwelijk van korte duur is geweest, de echtscheiding aan de verzoeker is te wijten of de verzoeker zich vrijwillig onvermogen heeft gemaakt. Het recht op alimentatie eindigt wanneer de begunstigde hertrouwt of gaat samenwonen. Het recht op alimentatie eindigt niet bij het overlijden van de alimentatieplichtige. Het eindigt wel bij het overlijden van de begunstigde, tenzij het alimentatierecht betrekking heeft op een voorbije periode of er op het moment van overlijden van de begunstigde sprake is van een betalingsachterstand.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Nietigverklaring van een huwelijk houdt in dat een huwelijk door de rechter op grond van een onregelmatigheid nietig wordt verklaard en daardoor geen rechtsgevolgen meer heeft, behalve voor de uit dat huwelijk geboren kinderen, die de hoedanigheid van binnen het huwelijk geboren kinderen behouden. Op de nietigverklaring van een vernietigbaar of nietig huwelijk zijn dezelfde regels van toepassing als op de nietigverklaring van iedere andere vernietigbare handeling (artikelen 1372 e.v. BW).

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk kan nietig worden verklaard als één van de positieve vereisten voor een huwelijk ontbreekt, als er een absoluut huwelijksbeletsel bestaat of als het huwelijk door dwaling of onder dwang tot stand is gekomen.

Een positief vereiste ontbreekt wanneer de echtgenoten hun verklaring niet persoonlijk, onvoorwaardelijk en zonder beperking in de tijd hebben afgelegd, wanneer ze op het moment van de huwelijksvoltrekking minderjarig waren en geen toestemming van de rechter hadden, wanneer een van de echtgenoten onder voogdij staat en de door de rechter benoemde voogd of de rechter geen toestemming voor het huwelijk heeft gegeven, of wanneer een van de echtgenoten zich op het moment van de huwelijksvoltrekking niet bewust was van zijn/haar handelen of door een geestesziekte niet rationeel kon denken. Absolute huwelijksbeletsels zijn bloedverwantschap in de rechte lijn, zonder enige beperking, en in de zijlijn tot en met de vierde graad, verwantschap door huwelijk in de rechte lijn, zonder enige beperking, en in de zijlijn tot en met de derde graad, alsook bigamie en adoptie.

Een nietigverklaring wordt ongedaan gemaakt wanneer de echtgenoten na de huwelijksvoltrekking vrij en volledig met het huwelijk instemmen, wanneer minderjarigen die zonder toestemming zijn gehuwd alsnog de toestemming van de rechter verkrijgen of het huwelijk na het bereiken van de leeftijd van achttien jaar erkennen, wanneer een onbekwame echtgenoot bekwaam wordt en het huwelijk erkent of, in het geval van echtgenoten die onder voogdij staan, wanneer de voogd of de rechter het huwelijk erkent, en in het geval van een echtgenoot die dwaalde of onder dwang stond, wanneer die echtgenoot het huwelijk na het ontdekken van de dwaling of het stoppen van de dwang erkent. Een huwelijk wordt niet erkend wanneer geen huwelijksverklaring is afgelegd ten overstaan van een burgemeester en getuigen, in het geval van een burgerlijk huwelijk, of, in het geval van een kerkelijk huwelijk, het huwelijk niet is ingezegend door een priester van de Grieks-orthodoxe kerk of van een andere in Griekenland erkende geloofsleer of godsdienst. Het huwelijk heeft in dat geval geen rechtsgevolgen en iedereen die een wettig belang in de zaak heeft, kan dan voor de rechter om een verklaring van non-existentie verzoeken.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De rechtsgevolgen van het huwelijk gaan dan in principe met terugwerkende kracht teniet. Dit heeft betrekking op alle persoonlijke, familierechtelijke en vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtgenoten. De nietigheid van het huwelijk leidt zodoende voor de echtgenoten tot het ex tunc wegvallen van de niet-testamentaire erfrechten op elkaars vermogen. Daarnaast zijn alle rechtshandelingen die de echtgenoten in die hoedanigheid met derden ten behoeve van het gemeenschappelijk huwelijksleven of het beheer van het vermogen van een van de echtgenoten hebben verricht, nietig, echter onverlet de rechten van derden die te goeder trouw met hen hebben gecontracteerd. Indien een van de echtgenoten zich bij het sluiten van het huwelijk niet van de nietigheid ervan bewust was, heeft de nietigverklaring van het huwelijk voor die echtgenoot alleen toekomstige werking. Verder heeft die echtgenoot recht op alimentatie van de andere echtgenoot wanneer die van begin af aan wist van de nietigheid van het huwelijk en, wanneer laatstbedoelde echtgenoot na de nietigverklaring is overleden, van zijn/haar erfgenamen, volgens dezelfde regels als die welke bij echtscheiding gelden. Ook echtgenoten die onder bedreiging of in strijd met de wet of de goede zeden gedwongen in het huwelijk zijn getreden, hebben recht op alimentatie wanneer het huwelijk nietig wordt verklaard of de echtgenoot overlijdt (artikel 1383 BW).

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Nee.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

De enkelvoudige kamer van de rechtbank van eerste aanleg (artikel 17, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (WvBR) (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*)) is bevoegd om huwelijken te ontbinden op grond van ontwrichting of wanneer een van de echtgenoten afwezig werd verklaard, om een nietig of vernietigbaar huwelijk nietig te verklaren of om de non-existentie van een huwelijk vast te stellen. Voorts behandelt deze rechtbank geschillen tussen echtgenoten die voortvloeien uit de huwelijksrelatie. De gevolgde procedure is die voor huwelijksgeschillen, die is gewijzigd bij wet nr. 4055/2012.

Verzoeken om echtscheiding met wederzijdse instemming worden eveneens door de enkelvoudige kamer van de rechtbank van eerste aanleg behandeld. Bij niet-betwiste echtscheidingsverzoeken wordt echter de procedure van de vrijwillige rechtspraak gevolgd. De territoriaal bevoegde rechtbank is ofwel de rechtbank van de laatste gezamenlijke woonplaats van de echtgenoten (artikel 39 WvBR), ofwel de rechtbank van hun gewone verblijfplaats, als een van de echtgenoten er nog woont, ofwel de rechtbank van de gewone verblijfplaats van de verweerder (artikel 22 WvBR), ofwel, bij een gezamenlijk verzoek, de rechtbank van de gewone verblijfplaats van een van de echtgenoten, dan wel de gewone verblijfplaats van de verzoeker, als hij/zij er in de periode onmiddellijk voorafgaande aan de indiening van het verzoek ten minste een jaar heeft gewoond, of ten minste zes maanden wanneer de verzoekende of beide echtgenoten de Griekse nationaliteit hebben. De tegenvordering wordt door dezelfde rechtbank behandeld. Alimentatievorderingen kunnen worden samengevoegd met vorderingen tot echtscheiding, tot nietigverklaring of tot vaststelling van de non-existentie van een huwelijk en worden dan gezamenlijk behandeld door de bevoegde rechtbank van eerste aanleg (enkelvoudige kamer), volgens de procedure voor huwelijksgeschillen, met de beperkingen die in het kader van die procedure gelden. Vorderingen inzake de toekenning van ouderlijk gezag en tot vaststelling van een omgangsregeling kunnen eveneens worden samengevoegd met de bovengenoemde vorderingen en worden door de enkelvoudige kamer van de rechtbank van eerste aanleg behandeld volgens de speciale procedure van de artikelen 681B e.v. WvBR.

Het verzoekschrift moet worden ingediend bij de griffie van de rechtbank. De griffier bepaalt de datum van de rechtszitting en vermeldt die datum op de afschriften van het verzoekschrift. De advocaat van de verzoeker geeft aan de deurwaarder de opdracht om een afschrift van het verzoekschrift met de datum van de zitting te betekenen aan de verweerder, samen met een dagvaarding om op de door de rechtbank vastgestelde dag en plaats ter zitting te verschijnen. Wanneer de verweerder in Griekenland woont of verblijft, moet de betekening binnen zestig dagen plaatsvinden en wanneer hij/zij in het

buitenland woont of verblijft of zijn/haar woonplaats onbekend is, binnen negentig dagen. Wanneer het inleidende verzoekschrift moet worden betekend aan een persoon in het buitenland met bekende woonplaats, geldt, naar analogie, het bepaalde in de EU-verordeningen, in het bijzonder Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, of het Verdrag van Den Haag van 15 november 1965, voor zover van toepassing, of de toepasselijke bilaterale of multilaterale verdragen.

Het materiële recht dat op de persoonlijke vermogensrechtelijke betrekkingen tussen echtgenoten, op echtscheiding en op de scheiding van tafel en bed van toepassing is (artikelen 14, 15 en 16 BW), is in volgorde van voorrang:

het recht van hun laatste gemeenschappelijke nationaliteit tijdens het huwelijk, als een van hen die nationaliteit heeft behouden;

het recht van hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats tijdens het huwelijk, of

het recht van het land waarmee de echtgenoten de sterkste band hebben.

De betrekkingen tussen ouders en kinderen (artikelen 18 en 19 BW) worden geregeld, in volgorde van voorrang, door:

a) het recht van hun laatste gemeenschappelijke nationaliteit;

b) het recht van hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats;

c) het recht van de nationaliteit van het kind; wanneer het kind zowel de Griekse als een vreemde nationaliteit heeft, geldt het Griekse recht, en wanneer het meerdere vreemde nationaliteiten heeft, het recht van de staat waarmee het de sterkste band heeft.

Volgens de *lex fori* is het Griekse procesrecht van toepassing. Ingevolge artikel 28 van de grondwet hebben het Europese recht en internationale verdragen echter voorrang. Om een partij in rechte te kunnen vertegenwoordigen, moet een advocaat beschikken over een volmacht van die partij of samen met die partij ter zitting verschijnen. In de bewijsfase moeten de huwelijksakte, een verklaring over de burgerlijke staat en andere bewijsstukken worden overgelegd. Het horen van getuigen en afleggen van verklaringen gebeurt in een openbare zitting. Bij een echtscheiding met wederzijdse instemming moeten de partijen in een door beiden en/of hun gevolmachtigde advocaat ondertekende schriftelijke overeenkomst verklaren dat ze hun huwelijk willen ontbinden; verder moet een overeenkomst worden overgelegd waarin het ouderlijke gezag over en de omgang met de kinderen zijn geregeld. De overeenkomst wordt bekrachtigd door de rechter, die tevens de echtscheiding uitspreekt. De verklaringen van de partijen worden door de rechtbank vrij beoordeeld. De partijen worden niet onder ede gehoord en hun kinderen worden niet als getuige toegelaten. Nietpartijgetuigen en deskundigen worden onder ede gehoord. De rechter probeert de partijen met elkaar te verzoenen. De afwezigheid van de verweerder op de zitting heeft geen invloed op de uitspraak in de zaak. Wanneer een van de partijen overlijdt voordat de rechter uitspraak heeft gedaan, vervalt de procedure. In het geval van een vordering tot nietigverklaring van een huwelijk, die ook door de openbare aanklager kan worden ingesteld, moet de openbare aanklager ter terechtzitting verschijnen. Wanneer een van de partijen overlijdt, wordt de procedure geschorst, waarna de erfgenamen van die partij de procedure desgewenst kunnen voortzetten. Wanneer een vordering tot nietigverklaring of non-existentie van een huwelijk wordt ingesteld door de openbare aanklager, is die vordering gericht tegen beide partijen, en wanneer een van hen is overleden, tegen de erfgenamen van de overleden partij.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ja, onder bepaalde voorwaarden. Rechtsbijstand wordt met name toegekend wanneer iemand aantoonbaar over onvoldoende financiële middelen beschikt om de kosten van een rechtszaak te betalen zonder gebruik te moeten maken van de middelen die hij/zij minimaal nodig heeft om in zijn/haar levensonderhoud en dat van zijn/haar gezin te voorzien, mits de vordering niet kennelijk ongegrond of onverstandig is. Een verzoek om rechtsbijstand moet worden gericht aan de rechter bij wie de betreffende zaak aanhangig is of aanhangig moet worden gemaakt. Wanneer dit de meervoudige kamer van de rechtbank van eerste aanleg is, moet het verzoek worden gericht aan de voorzitter van de rechtbank. Een verzoek om rechtsbijstand voor niet-procesgerelateerde zaken moet bij de vrederechter (*ειρηνοδίκειο*) van de woonplaats van de verzoeker worden ingediend (artikelen 194 e.v. WvBR).

Het verzoek moet beknopt het voorwerp van de procedure vermelden, het bewijsmateriaal dat ter zitting wordt overgelegd en de stukken waaruit blijkt dat aan de voorwaarden voor rechtsbijstand is voldaan. Het verzoek moet vergezeld gaan van de volgende documenten:

een verklaring (die kosteloos wordt verstrekt) van de burgemeester of voorzitter van de raad van de gemeente waar de verzoeker zijn woonplaats of vaste verblijfplaats heeft waarin diens arbeidssituatie en financiële en familiale toestand worden beschreven;

een verklaring (die kosteloos wordt verstrekt) van de belastinginspecteur van de woonplaats of vaste verblijfplaats van de verzoeker waarin is vermeld dat hij /zij de laatste drie jaar aangifte heeft gedaan voor de belasting op inkomsten en iedere andere directe belasting en dat die aangiften na controle zijn goedgekeurd.

De rechter die het verzoek behandelt, kan de verweerder dagvaarden. Dat brengt voor de verweerder geen kosten met zich mee, omdat hij/zij zich niet door een advocaat hoeft te laten vertegenwoordigen. Indien de rechter het waarschijnlijk acht dat aan bovenvermelde voorwaarden is voldaan, wordt rechtsbijstand toegekend. Voor elke rechtszaak moet een nieuw verzoek om rechtsbijstand worden ingediend. Dat geldt ook voor beroepszaken en een eventuele vordering tot tenuitvoerlegging van de uitspraak. De partij aan wie rechtsbijstand is toegekend, wordt voorlopig vrijgesteld van de kosten van het proces en van de procedure in het algemeen: de honoraria van notarissen en deurwaarders en van advocaten en andere wettelijke vertegenwoordigers, de uitgaven van getuigen en deskundigen, alsook de verplichting om voor die kosten een waarborg te verstrekken. Voorlopige vrijstelling kan ook worden verleend voor slechts een deel van die kosten.

De toekenning van rechtsbijstand ontslaat de begunstigde niet van de verplichting om de kosten van de tegenpartij te vergoeden wanneer de rechter hem /haar in die kosten veroordeelt. Op verzoek van de persoon die om rechtsbijstand verzoekt, kan de rechtbank hem/haar bij de toewijzing van het verzoek om rechtsbijstand, of daarna, een advocaat, notaris of deurwaarder toevoegen. De door het gerecht toegevoegde personen mogen de hun opgedragen taken niet weigeren. De beslissing tot toewijzing van het rechtsbijstandverzoek fungeert in dat geval als volmacht.

De rechtsbijstand stopt bij het overlijden van de begunstigde. Handelingen die niet kunnen worden uitgesteld, kunnen na het overlijden van de begunstigde op basis van voornoemde toevoeging worden verricht. Verder kan de rechtsbijstand door de rechtbank ambtshalve of op voorstel van de openbare aanklager worden ingetrokken of verminderd wanneer blijkt dat niet, of niet meer, aan de voorwaarden voor rechtsbijstand is/wordt voldaan of dat deze voorwaarden gewijzigd zijn. De betaling van kosten is geregeld in de artikelen 190 tot en met 193 WvBR.

Wanneer de tegenpartij in de kosten wordt veroordeeld, worden de zegelrechten, de vergoeding voor het executoriaal afschrift en andere kosten geïnd overeenkomstig de wet op de inning van overheidsinkomsten, terwijl de kosten van de begunstigde en het honorarium van zijn/haar advocaat en van eventuele andere wettelijke vertegenwoordigers en gerechtsdeurwaarders worden vergoed en overeenkomstig de procedures voor gedwongen tenuitvoerlegging worden geïnd. Kosten waarin de begunstigde is veroordeeld, worden verschuldigd zodra aantoonbaar niet langer is voldaan aan de voorwaarden voor rechtsbijstand. Wanneer rechtsbijstand is toegekend op basis van onjuiste verklaringen of informatie, legt de rechter die beslist dat de rechtsbijstand moet worden ingetrokken, de betreffende partij een geldboete tussen 100 en 200 EUR op, die in het verzekeringsfonds voor juridische beroepsbeoefenaren moet worden gestort, zonder dat dit de partij ontslaat van haar verplichting tot het betalen van de kosten waarvan ze was vrijgesteld of vrijwaart van strafrechtelijke vervolging.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja. Tegen uitspraken inzake echtscheiding, nietigverklaring van een nietig of vernietigbaar huwelijk of vaststelling van de non-existent van een huwelijk kan door de in het ongelijk gestelde partij beroep worden ingesteld bij het hof van beroep (*Εφετείο*); de beroepstermijn is dertig dagen, te rekenen vanaf de dag dat de uitspraak aan haar is betekend, wanneer de partij haar woonplaats of gewone verblijfplaats in Griekenland heeft, zestig dagen wanneer ze haar woonplaats of gewone verblijfplaats in het buitenland heeft of haar woon- of verblijfplaats onbekend is, en drie jaar, te rekenen vanaf de dag van bekendmaking van de uitspraak, wanneer de uitspraak niet aan haar is betekend. Wanneer de partij die beroep mag aantekenen overleden is, gaat de beroepstermijn in op de datum waarop de uitspraak aan haar universele erfgenamen of legatarissen is betekend.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Ingevolge Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, moeten beslissingen die in een andere EU-lidstaat zijn gegeven, zonder enigerlei bijzondere procedure in de andere lidstaten worden erkend. Om in Griekenland een beslissing inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk te laten erkennen, moet een daartoe strekkend verzoek worden ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg (enkelvoudige kamer) van de gewone verblijfplaats van de persoon tegen wie de tenuitvoerlegging van die beslissing wordt gevraagd, of die van de plaats van tenuitvoerlegging. Wanneer de zittingsdag is vastgesteld, moet aan de wederpartij een afschrift van het verzoekschrift worden betekend, samen met het stuk waarin de datum van de zitting staat vermeld en een dagvaarding voor die zitting. De rechtbank mag niet nagaan of de rechtbank die de beslissing heeft gegeven daadwerkelijk bevoegd was. Ze beoordeelt of de erkenning niet in strijd is met de openbare orde van Griekenland, of, in het geval van een bij verstek gegeven beslissing, het inleidende stuk tijdig aan de niet-verschenen partij werd betekend zodat ze zich kon verdedigen, tenzij vaststaat dat die partij ondubbelzinnig met de beslissing heeft ingestemd, en of de beslissing niet onverenigbaar is met een eerder in Griekenland tussen dezelfde partijen gegeven beslissing, dan wel met een beslissing die eerder in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven en die voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Griekenland. Indien de rechtbank van oordeel is dat geen van voornoemde weigeringsgronden aanwezig is, wordt de beslissing erkend.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Een in Griekenland gegeven beslissing houdende erkenning van een beslissing van een rechtbank in een andere EU-lidstaat is appellabel bij het hof van beroep, dat bevoegd is in beroepszaken tegen beslissingen van lagere rechters. De beroepstermijn is één maand, te rekenen vanaf de dag waarop de beslissing wordt betekend, behalve wanneer de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, haar gewone verblijfplaats in een andere lidstaat heeft dan die waar de beslissing tot uitvoerbaarverklaring is gegeven, in welk geval de beroepstermijn twee maanden bedraagt, te rekenen vanaf de datum van betekening. Deze termijn kan niet op grond van de afstand worden verlengd. Wanneer de partij tegen wie de erkenning wordt gevraagd verstek laat gaan, zal de rechtbank de procedure schorsen totdat is vastgesteld of die partij tijdig en volgens de regels is gedagvaard, dan wel al het mogelijke is gedaan om haar tijdig en volgens de regels te dagvaarden. Arresten van het hof van beroep zijn vatbaar voor cassatie bij het hooggerechtshof (*Άρειος Πάγος*).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het materiële recht dat op echtscheiding van toepassing is, is in volgorde van voorrang:

het recht van de laatste gemeenschappelijke nationaliteit van de partijen, als een van hen die nationaliteit heeft behouden;

het recht van hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats tijdens het huwelijk, of

het recht van het land waarmee de echtgenoten de sterkste band hebben.

Volgens de *lex fori* is het Griekse procesrecht van toepassing. Ingevolge artikel 28 van de grondwet heeft het Europese recht echter voorrang.

Laatste update: 26/11/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([es](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Spanje

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Sinds de bij wet 15/2005 doorgevoerde hervorming, is in Spanje voor een echtscheiding niet eerst een scheiding van tafel en bed of een wettelijke grond vereist, maar kan een echtscheiding rechtstreeks worden uitgesproken door de betreffende rechterlijke instantie (voor een echtscheiding is altijd een definitieve uitspraak van de rechter vereist).

De echtscheidingsprocedure kan worden ingesteld op verzoek van een van de echtgenoten, van hen beiden of van een van hen met instemming van de andere. Voor een echtscheidingsbeslissing hoeft slechts aan de onderstaande voorwaarden te worden voldaan.

Er zijn drie maanden verstreken sinds de huwelijksvoltrekking indien om de echtscheiding wordt verzocht door beide echtgenoten of door een van beiden met instemming van de andere.

Er zijn drie maanden verstreken sinds de huwelijksvoltrekking indien om de echtscheiding wordt verzocht door slechts één van de echtgenoten.

Voor een echtscheidingsverzoek is geen wachttijd na de huwelijksvoltrekking vereist als er reden bestaat om aan te nemen dat het leven, de lichamelijke integriteit, de vrijheid, de morele integriteit, de vrijheid of seksuele vrijheid en integriteit van de verzoekende partij of van de kinderen van beide of een van de echtgenoten in gevaar is.

Uit het voorgaande volgt dat als een van de echtgenoten het huwelijk wil laten ontbinden, hij of zij slechts om een echtscheiding hoeft te verzoeken en deze kan verkrijgen zonder dat de verweerder om materiële redenen daartegen bezwaar kan maken wanneer de hierboven genoemde termijn is verstreken en in het laatste geval zelfs zonder dat er gewacht hoeft te worden totdat deze termijn is verstreken.

Behalve voor echtscheiding kunnen de echtgenoten ook kiezen voor een scheiding van tafel en bed, waarvoor dezelfde voorwaarden gelden, zij het dat de huwelijksband dan in stand blijft. Dit houdt in dat de echtgenoten niet langer samenleven, maar het huwelijk wordt hierdoor niet ontbonden: dit kan alleen gedaan worden via een echtscheidingsbeslissing.

Zoals hiervoor reeds vermeld, kan een echtscheidingsprocedure (en ook een procedure voor scheiding van tafel en bed) worden ingesteld:

op verzoek van een van de echtgenoten;

op verzoek van beide of een van de echtgenoten met de instemming van de andere.

In het eerste geval moet het verzoek vergezeld gaan van een voorstel voor de maatregelen die de gevolgen van de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed moeten regelen, hetgeen besproken zal worden tijdens de procedure; als de echtgenoten geen overeenstemming weten te bereiken, beslist de rechterlijke instantie.

In het tweede geval kunnen de echtgenoten een schikkingsovereenkomst (convenio regulador) voorleggen waarin de afspraken zijn vastgelegd over de te nemen maatregelen met betrekking tot de echtelijke woning, de zorg voor de kinderen, de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen en de eventuele alimentatiebetalingen van de ene echtgeno(o)t(e) aan de andere. De procedure wordt gevoerd bij een rechtbank. De rechter beslist of er minderjarige, nietontvoogde kinderen bij zijn betrokken. Als er geen minderjarige kinderen zijn, kunnen er twee procedures worden gevolgd: bij een rechtbank, waarbij de beslissing wordt genomen door een referendaris van de rechterlijke macht, of bij een notaris, door middel van een notariële akte.

De regelingen voor scheiding van tafel en bed en echtscheiding zijn volledig van toepassing op alle huwelijken tussen personen van hetzelfde of verschillend geslacht, aangezien wet 13/2005 erkent dat mannen en vrouwen het recht hebben om te trouwen, met dezelfde voorwaarden en gevolgen ongeacht of de twee partijen van hetzelfde of van verschillend geslacht zijn.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Sinds de bij wet 15/2005 doorgevoerde hervorming zijn er in Spanje voor een echtscheiding geen gronden meer vereist, omdat het als een vrije beslissing van de echtgenoten wordt beschouwd of zij de huwelijksband al dan niet in stand willen houden.

Het enige vereiste is de inachtneming van een minimumtermijn na de huwelijksvoltrekking voordat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend (bepaalde gevallen uitgezonderd). Deze termijn is:

drie maanden na de huwelijksvoltrekking indien om de echtscheiding wordt verzocht door beide echtgenoten of door een van beiden met instemming van de andere;

drie maanden na de huwelijksvoltrekking indien om de echtscheiding wordt verzocht door slechts één van de echtgenoten;

voor een echtscheidingsverzoek is geen wachttijd na de huwelijksvoltrekking vereist als er reden bestaat om aan te nemen dat het leven, de lichamelijke integriteit, de vrijheid, de morele integriteit, de vrijheid of seksuele vrijheid en integriteit van de verzoekende partij of van de kinderen van beide of een van de echtgenoten in gevaar is.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Het eerste gevolg van een echtscheiding is de ontbinding van de huwelijksband. Echtscheiding beëindigt de verplichting samen te leven en de daaruit vloeiende verplichting elkaar bij te staan, zodat beide echtgenoten weer vrij zijn om opnieuw een huwelijk aan te gaan.

De Spaanse wet vereist niet dat de vrouw bij haar huwelijk de achternaam van haar echtgenoot aanneemt, zoals het geval is in andere landen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Echtscheiding leidt tot de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel en de liquidatie en uiteindelijke verdeling onder de echtgenoten van het eventueel opgebouwde gemeenschappelijke vermogen, afhankelijk van het tijdens het huwelijk geldende vermogensstelsel.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De echtscheidingsuitspraak verandert de betrekkingen tussen de ouders en de gezamenlijke kinderen alleen ten aanzien van de uitoefening van het ouderlijk gezag over de kinderen, waarover wordt beslist door de rechter die de echtscheiding uitspreekt: deze kan ofwel het gezag toewijzen aan een van de ouders en voor de andere een omgangsregeling vaststellen, ofwel een regeling vaststellen waardoor het gezag door beide echtgenoten wordt gedeeld.

De ouders kunnen met goedkeuring van de rechter overeenkomen om gezamenlijk het gezag over de kinderen uit te oefenen (en die overeenkomst opnemen in het oorspronkelijke schikkingsvoorstel of verderop in de procedure tot een overeenkomst komen). Als er geen overeenstemming kan worden bereikt, kan een rechter, op verzoek van een van de partijen en na een rapport van het openbaar ministerie (Ministerio Fiscal), in het belang van de kinderen het gezag over hen aan beide ouders toevertrouwen. In bepaalde autonome regio's wordt het gezag standaard aan beide ouders toevertrouwd, want inhoudt dat in eerste instantie voor gedeeld gezag wordt gekozen en vervolgens omstandigheden in aanmerking kunnen worden genomen waarin dit niet kan worden toegepast (dit is het geval in Aragón, in Baskenland en tot op zekere hoogte in Catalonië). In het belang van de kinderen kan het gezag ook aan één ouder worden toevertrouwd. Er kan zelfs voor een gemengde vorm worden gekozen (waarbij het gezag over bepaalde kinderen wordt toegewezen aan een ouder en het gezag over de andere kinderen aan de andere ouder, of één ouder het gezag over bepaalde kinderen krijgt en beide ouders over andere kinderen).

Hierbij wordt uitgegaan van het beginsel dat echtscheiding de ouders niet ontheft van hun verantwoordelijkheden ten aanzien van de kinderen; beiden moeten bijdragen aan het levensonderhoud en gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over de betrokken kinderen.

Gewoonlijk betekent dit dat de ouder die niet het gezag over de kinderen heeft onderhoudsbijdragen moet betalen aan degene die het gezag over hen heeft, totdat ze economisch onafhankelijk zijn of daar om redenen die hun zelf aan te rekenen zijn niet in zijn geslaagd. Wanneer beide ouders het gezag uitoefenen, komen de normale kosten voor de kinderen in het algemeen ten laste van de ouder bij wie zij in de desbetreffende periode verblijven (doorgaans zijn dit uitgaven voor kleding, kost en inwoning), terwijl gezamenlijke kosten voor rekening van beide ouders komen. Hiertoe storten zij maandelijks een bepaald bedrag op een gezamenlijke rekening. Los daarvan kunnen de financiële middelen van elke ouder variëren. Een van de ouders kan daarom een bepaald bedrag aan de andere storten om tegemoet te komen in de uitgaven voor de kinderen wanneer zij bij die ouder inwonen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Daar echtscheiding de verplichting tot samenleven en wederzijdse bijstand beëindigt, heeft geen van beide echtgenoten de plicht de ander te steunen. Indien de echtscheiding echter voor een van de echtgenoten tot een financieel ongunstige situatie leidt vergeleken met de situatie van de andere, zodat eerstgenoemde slechter af is dan tijdens het huwelijk, heeft de benadeelde recht op alimentatie van de ander om de onevenwichtige situatie weer in balans te brengen.

Sommige regio's hebben hiervoor speciale regelingen.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Scheiding van tafel en bed betekent dat de echtgenoten niet langer samenwonen, dat wil zeggen dat de verplichting tot samenwonen vervalt maar de huwelijksband blijft gelden, zonder dat dit van invloed is op een eventuele alimentatieregeling die wordt overeengekomen om een onevenwichtige situatie in balans te brengen. Verder heeft geen van beide echtgenoten de mogelijkheid meer om middelen van de andere te gebruiken om de kosten voor het in stand houden van het huwelijk te financieren. Evenzo komt bij de scheiding van tafel en bed (en ook bij de feitelijke scheiding) het vermoeden van afstamming binnen het huwelijk te vervallen, volgens hetwelk met "kinderen van de echtgenoten" kinderen worden bedoeld die minder dan 300 dagen na de scheiding zijn geboren.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Evenals bij echtscheiding zijn, sinds de bij wet 15/2005 doorgevoerde hervorming, in Spanje voor een scheiding van tafel en bed geen gronden meer vereist, omdat het als een vrije beslissing van de echtgenoten wordt beschouwd of zij de huwelijksband al dan niet in stand willen houden.

Het enige vereiste is de inachtneming van een minimumtermijn na de huwelijksvoltrekking voordat het verzoek om scheiding van tafel en bed wordt ingediend (bepaalde gevallen uitgezonderd). Deze termijn is:

drie maanden na de huwelijksvoltrekking als om de scheiding van tafel en bed wordt verzocht door beide echtgenoten of door een van beiden met instemming van de andere;

drie maanden na de huwelijksvoltrekking als om de scheiding van tafel en bed wordt verzocht door slechts één van de echtgenoten; voor een verzoek om scheiding van tafel en bed is geen wachttijd na de huwelijksvoltrekking vereist als er reden bestaat om aan te nemen dat het leven, de lichamelijke integriteit, de vrijheid, de morele integriteit, de vrijheid of seksuele vrijheid en integriteit van de verzoekende partij of van de kinderen van beide of een van de echtgenoten in gevaar is.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

De rechtsgevolgen van scheiding van tafel en bed zijn dezelfde als die van echtscheiding, met als enige verschil dat de huwelijksband niet wordt ontbonden. Een verzoening met volledig herstel van het huwelijk is daarom mogelijk zonder dat de echtgenoten opnieuw in het huwelijk hoeven te treden, maar wil zij ook rechtsgevolgen hebben, dan moet de rechtbank van de verzoening in kennis worden gesteld. In het geval van een huwelijksvermogensstelsel in gemeenschap (zoals gemeenschap van goederen) wordt deze gemeenschap door de scheiding ontbonden en vervangen door een stelsel van scheiding van goederen.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Nietigverklaring van het huwelijk (van toepassing op huwelijken tussen personen van hetzelfde of van verschillend geslacht) houdt in dat de rechter verklaart dat het gesloten huwelijk tekortkomingen vertoonde, waardoor het vanaf het begin niet van kracht was, hetgeen betekent dat het huwelijk nooit heeft bestaan en daarom nooit rechtsgevolgen heeft gehad. Dienovereenkomstig her krijgen de echtgenoten hun ongehuwde staat.

Nietigverklaring brengt de ontbinding en liquidatie van het huwelijksvermogensstelsel met zich mee en beëindigt de verplichting tot samenleven en wederzijdse bijstand.

Anders dan bij scheiding van tafel en bed of echtscheiding, betekent het niet-bestaan van een huwelijk dat er geen compenserende vergoeding kan worden toegekend, aangezien hiervoor een geldig huwelijk is vereist; wel bestaat de mogelijkheid een schadevergoeding toe te kennen aan een echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw het huwelijk aanging terwijl de andere dat te kwader trouw deed.

Ten aanzien van de kinderen blijven de rechtsgevolgen gelden die al golden voordat de rechter het huwelijk nietig verklaarde. Deze gevolgen zijn daarom dezelfde als bij scheiding van tafel en bed en echtscheiding.

Naast het verzoek tot nietigverklaring door burgerlijke rechtbanken, moeten in Spanje de burgerrechtelijke gevolgen worden erkend van beslissingen die door kerkelijke autoriteiten zijn genomen over de nietigheid van canonieke huwelijken of pontificale beslissingen over gesloten en niet-geconsumeerde huwelijken; daarvoor is een validatieprocedure vereist (vergelijkbaar met een exequaturprocedure) bij rechtbanken van eerste aanleg (in plaatsen waar speciale rechtbanken op het gebied van familierecht bestaan). Dit is vastgesteld in de overeenkomst van 3 januari 1979 tussen de Spaanse staat en de Heilige Stoel inzake juridische kwesties.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Gronden voor de nietigverklaring van een huwelijk zijn:

1. een van de echtgenoten heeft niet ingestemd met het sluiten ervan;
2. het huwelijk werd gesloten terwijl er een huwelijksbeletsel bestond, namelijk:
 1. een van de partijen was een niet-ontvoogde minderjarige, behalve wanneer de persoon in kwestie ouder dan 14 jaar was en rechterlijke dispensatie had gekregen (leeftijdsbeletsel);
 2. een van de partijen was al door een huwelijksband gebonden toen het huwelijk werd gesloten (bigamie);
 3. de partijen zijn bloedverwanten in opgaande of neergaande lijn of een van hen is het adoptiekind van de andere (verwantschapsbeletsel);
 4. de partijen zijn bloedverwanten tot in de derde graad – oom/tante met neef/nicht – behalve wanneer zij rechterlijke dispensatie hebben gekregen (verwantschapsbeletsel);
3. een van de partijen was veroordeeld wegens de moord, of wegens medeplichtigheid aan de moord, op de voormalige echtgeno(o)t(e) van een van de partijen, behalve wanneer er pardon is verleend door het ministerie van justitie;
4. het huwelijk vond plaats zonder de aanwezigheid van een rechter, burgemeester of andere ambtenaar of zonder de aanwezigheid van getuigen; de geldigheid van het huwelijk wordt echter niet aangetast door de handelingsonbekwaamheid of het ontbreken van een rechtmatige benoeming van degene die het huwelijk sluit, mits ten minste één van de echtgenoten te goeder trouw heeft gehandeld en de ambtenaar zijn functies publiekelijk heeft uitgeoefend;
5. een van de partijen is het huwelijk aangegaan terwijl er bij deze partij sprake was van dwaling ten aanzien van de identiteit van de ander of de persoonlijke kwaliteiten van de ander, en wel in die mate dat zulks bepalend had kunnen zijn voor het al dan niet instemmen met het huwelijk;
6. een van de partijen is het huwelijk onder dwang of uit grote angst aangegaan.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Bij de nietigverklaring van een huwelijk wordt vastgesteld dat het huwelijk ongeldig is geweest sinds het werd gesloten. Dienovereenkomstig her krijgen de echtgenoten hun ongehuwde staat.

Niettemin blijven de reeds ingetreden gevolgen van een nietig verklaard huwelijk tussen het tijdstip waarop het werd gesloten en de datum van nietigverklaring geldig met betrekking tot de kinderen en de echtgeno(o)t(e) of echtgenoten die te goeder trouw handelden.

Als het huwelijksvermogen wordt geliquideerd, deelt de echtgeno(o)t(e) die te kwader trouw handelde niet in de eventuele winst van de echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw handelde.

Aan de andere kant kan, als de betrokkenen samenleefden, de partij die te goeder trouw handelde compensatie krijgen ter correctie van een financiële disbalans als gevolg van de nietigverklaring van het huwelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

In Spanje wordt gezinsbemiddeling geregeld door de overheid, in de wet inzake bemiddeling in burgerlijke en handelszaken: wet 5/2012 van 6 juli 2012, die Richtlijn 2008/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2008 betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken, omzet in Spaans recht. De algemene beginselen waarop bemiddeling is gebaseerd, zijn: vrijwilligheid en vrije keuze, onpartijdigheid, neutraliteit en vertrouwelijkheid. Naast deze beginselen zijn er regels of richtsnoeren voor de partijen die betrokken zijn bij bemiddeling, zoals te goeder trouw zijn en wederzijds respect tonen, en hun plicht samen te werken en de bemiddelaar te steunen.

Bovengenoemde wet 5/2012 regelt 'bemiddeling bij grensoverschrijdende geschillen', dat wil zeggen in gevallen waarin ten minste één van de partijen zijn of haar woonplaats of gewone verblijfplaats in een land heeft waar geen van de andere betrokken partijen woont, als zij overeenkomen om te kiezen voor bemiddeling of als bemiddeling krachtens het toepasselijke recht verplicht is. Deze wet geldt ook voor conflicten die opgelost of vermeden zijn door een bemiddelingsovereenkomst, ongeacht waar de overeenkomst werd gesloten, wanneer, nadat een van beide partijen van woonplaats is veranderd, het de bedoeling is de overeenkomst of sommige gevolgen daarvan in een andere staat te laten gelden. Bij grensoverschrijdende geschillen tussen partijen die in verschillende lidstaten van de Europese Unie wonen, wordt de woonplaats bepaald overeenkomstig de artikelen 59 en 60 van Verordening (EG) nr. 44/2001 (Brussel I).

Gezinsbemiddeling wordt in de Spaanse wet beschouwd als een alternatief voor een strikt rechterlijke oplossing van gezinsgeschillen.

Wetgeving van de autonome regio's inzake gezinsbemiddeling: Andalucía - wet 1/2009 van 27 februari 2009 inzake gezinsbemiddeling in Andalucía; Aragón - wet 9/2011 van 24 maart 2011 inzake gezinsbemiddeling in Aragón; Asturia - wet 3/2007 van 23 maart 2007 inzake gezinsbemiddeling; Islas Canarias - wet 15/2003 van 8 april 2003 inzake gezinsbemiddeling; Cantabria - wet 1/2011 van 28 maart 2011 inzake bemiddeling in de autonome regio Cantabria; Castilla-La Mancha - wet 4/2005 van 24 mei 2005 inzake de gespecialiseerde maatschappelijke dienst voor gezinsbemiddeling; Castilla y León - wet 1/2006 van 6 april 2006 inzake gezinsbemiddeling in Castilla y León; Catalunya (bijzonder belangrijk in deze autonome regio, aangezien deze haar wetgevingsbevoegdheid op dit gebied heeft ontwikkeld en in artikel 233, lid 6, van het burgerlijk wetboek van Catalunya heeft bepaald dat de justitiële autoriteit de echtgenoten kan verwijzen naar een informatiezitting over bemiddeling, wanneer het gegeven de omstandigheden van de zaak nog mogelijk wordt geacht om tot een overeenkomst te komen); Valencia - wet 7/2001 van 26 november 2001 inzake gezinsbemiddeling in Valencia; Galicia - wet 4/2001 van 31 mei 2001 inzake gezinsbemiddeling; Islas Baleares - wet 14/2010 van 9 december 2010 inzake gezinsbemiddeling in Islas Baleares; Madrid - wet 1/2007 van 21 februari 2007 inzake gezinsbemiddeling in Madrid, en País Vasco - wet 1/2008 van 8 februari 2008 inzake gezinsbemiddeling. De respectieve regionale parlementen hebben wetten inzake gezinsbemiddeling aangenomen, doorgaans als een dienstverlening die wordt bevorderd door de publieke sociale instanties, met uitzondering van de genoemde situatie.

Op landelijk niveau introduceerde wet 15/2005 van 8 juli 2005 tot wijziging van het burgerlijk wetboek en de wet op de burgerlijke rechtsvordering wat betreft de scheiding van tafel en bed en echtscheiding, een nieuwe bepaling 7 in artikel 770 van die wet, die geldt voor de procedure voor scheiding van tafel en bed en echtscheiding (behalve in het geval van 'wederzijdse instemming') en nietigverklaring van een huwelijk, op grond waarvan de partijen kunnen overeenkomen om te verzoeken om opschorting van de procedure, overeenkomstig de algemene regelingen voor civiele procedures zoals vastgelegd in artikel 19.4 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering, en in plaats daarvan gebruik te maken van bemiddeling.

Bij grensoverschrijdende huwelijksprocedures is artikel 55 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II bis) van toepassing, op grond waarvan op verzoek van een centrale autoriteit of iemand die ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, de centrale autoriteiten in specifieke gevallen moeten samenwerken om de doeleinden van de verordening te verwezenlijken. Daartoe moeten zij alle passende maatregelen nemen om, onder andere, degenen die ouderlijke verantwoordelijkheid dragen te helpen door bemiddeling of op andere manieren tot overeenstemming te komen.

Bij civiele procedures op het gebied van familierecht die onder de bevoegdheid vallen van de rechtbanken die zaken in verband met geweld tegen vrouwen behandelen (Juzgados de Violencia sobre La Mujer), is bemiddeling verboden.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

(a) Waar moet het verzoek worden ingediend?

Na de afbakening van de internationale bevoegdheid van Spaanse rechtbanken [zoals vastgesteld in Verordening (EG) nr. 2201/2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, Verordening (EG) nr. 4/2009 betreffende onderhoudsverplichtingen, en, met ingang van 29 januari 2019, Verordening (EU) nr. 2016/1103 betreffende huwelijksvermogensstelsels en artikel 22, lid 4, van de organieke wet inzake de rechterlijke macht] voor gevallen die niet onder de verordeningen vallen of waarbij naar interne regels wordt verwezen, moeten verzoeken om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk op Spaans grondgebied worden ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg (Juzgado de Primera Instancia) (behalve wanneer wordt besloten een notaris in te schakelen, in geval van echtscheiding en scheiding van tafel en bed met wederzijds goedvinden waarbij geen minderjarige kinderen zijn betrokken). In sommige gerechtelijke districten zijn er rechtbanken van eerste aanleg die gespecialiseerd zijn in familierecht. Het gaat hier specifiek om de rechtbank van eerste aanleg:

in de plaats waar de echtelijke woning zich bevindt;

als de echtgenoten in verschillende gerechtelijke districten wonen, kan de verzoeker kiezen tussen de rechtbank van:

de laatste woonplaats van het echtpaar;

of de verblijfplaats van de verweerder;

of de plaats waar de verweerder verblijft of het laatst heeft verbleven, al naar gelang de verzoeker verkiest, indien de verweerder geen vaste woon- of verblijfplaats heeft;

als aan geen van bovengenoemde criteria wordt voldaan, moet het verzoek worden ingediend bij de rechtbank van eerste aanleg (Juez de Primera Instancia) in de woonplaats van de verzoeker;

wanneer het verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed gezamenlijk door beide echtgenoten wordt ingediend, kunnen zij dit doen bij de rechter van de laatste gemeenschappelijke woonplaats,

of van de woonplaats van een van beide verzoekers;

om voorlopige maatregelen kan worden verzocht bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de verzoeker.

Voor informatie over de Spaanse rechterlijke instanties, zie <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/organizacion-juzgados>

Wanneer er een notaris wordt ingeschakeld (het beste alternatief wanneer de partijen geen minderjarige, nietontvoogde kinderen hebben, waarbij de referendaris van de rechterlijke autoriteit de beslissing neemt, in plaats van de rechter), moet de desbetreffende notariële akte worden opgesteld bij de notaris in de laatste gemeenschappelijke woonplaats of de notaris in de woonplaats of gewone verblijfplaats van een van de indieners.

(b) Formaliteiten en documenten

Wanneer de zaak door een rechtbank wordt behandeld, moet het verzoek tot nietigverklaring van het huwelijk, scheiding van tafel en bed of echtscheiding schriftelijk worden ingediend en zijn ondertekend door de advocaat die de verzoeker bijstaat en zijn of haar procesvertegenwoordiger. Van hun diensten kan door beide echtgenoten gebruik worden gemaakt wanneer ze gezamenlijk een verzoek tot scheiding van tafel en bed of echtscheiding indienen.

Een verzoek tot scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van het huwelijk of echtscheiding moet vergezeld gaan van:

de huwelijksakte en de geboorteakten van de kinderen; het is niet voldoende om alleen maar het trouwboekje (Libro de Familia) te overleggen;

documenten waarop het verzoek van een van de echtgenoten of beide echtgenoten is gebaseerd;

documenten die nodig zijn om de financiële situatie van de echtgenoten en, indien van toepassing, van de kinderen vast te stellen, zoals belastingaangiften, loonstroken, bankafschriften, eigendomsbewijzen of registratiedocumenten betreffende bezittingen als het verzoek van de partijen ook zaken in verband met het vermogen betreft;

een voorstel voor een schikkingsovereenkomst indien gezamenlijk om scheiding van tafel en bed of echtscheiding wordt verzocht.

Wanneer een notariële akte de voorkeur heeft (bij scheiding van tafel en bed of echtscheiding met wederzijds goedvinden zonder minderjarige, nietontvoogde kinderen), zijn bovengenoemde documenten benodigd voor het opstellen van de akte. Er zij op gewezen dat de echtgenoten zich bij het opstellen van de akte ondanks de aanwezigheid van de notaris moeten laten bijstaan door een advocaat.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Spanje erkent het recht van Spaanse burgers, onderdanen van andere lidstaten van de Europese Unie en vreemdelingen in Spanje op kosteloze rechtsbijstand als zij kunnen bewijzen dat zij over onvoldoende middelen beschikken om te procederen.

Personen hebben recht op rechtsbijstand als zij niet over voldoende middelen beschikken en het bruto-inkomen, berekend over een jaar over alle onderdelen en per gezin, niet hoger is dan:

- (a) tweemaal het op het moment van het verzoek geldende wettelijk vastgestelde referentieinkomen (IPREM) voor personen die geen deel uitmaken van een gezin;
- (b) tweënhalf maal het op het moment van het verzoek geldende wettelijk vastgestelde referentieinkomen voor personen die deel uitmaken van elk type gezin met minder dan vier gezinsleden;
- (c) driemaal het referentieinkomen voor gezinnen bestaande uit vier of meer personen.

Berekening van het IPREM

Het verzoek moet worden ingediend bij de orde van advocaten (Colegio de Abogados) in dezelfde plaats waar de hoofdzitting zal plaatsvinden, of bij de rechtbank van de woonplaats van de verzoeker; in het laatste geval zal de rechterlijke instantie het verzoek doorverwijzen naar de ter plekke bevoegde afdeling van de orde van advocaten.

De orde van advocaten is de autoriteit die is aangewezen om verzoeken in ontvangst te nemen als het gaat om grensoverschrijdende geschillen. Bij dergelijke geschillen is de orde van advocaten waar de gewone verblijfplaats of de woonplaats van de verzoeker onder ressorteert, de autoriteit die het verzoek indient.

Een staatsburger van een land dat partij is bij de Europese Overeenkomst inzake het verzenden van verzoeken om rechtsbijstand kan zijn of haar verzoek indienen bij de centrale autoriteit die door zijn of haar land is aangewezen voor de uitvoering van de overeenkomst.

Het verzoek moet vóór het begin van de procedure worden ingediend, of, als de partij die om rechtsbijstand verzoekt de verweerder is, voordat het van eiser uitgaande verzoek wordt aangevochten. Zowel de eiser als de verweerder kan echter naderhand om rechtsbijstand verzoeken als hij of zij kan aantonen dat zijn of haar financiële situatie is gewijzigd.

Wanneer er onvoldoende gemeenschappelijke middelen zijn en een van de echtgenoten niet in aanmerking komt voor rechtsbijstand omdat de financiële positie van de andere dat verhindert, kan laatstgenoemde verplicht worden om alle of een deel van de proceskosten te vergoeden volgens de procedure 'litis expensas' (een speciale regeling voor proceskosten bij echtscheidingsprocedures).

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen uitspraken die in Spanje worden gedaan in procedures voor scheiding van tafel en bed, echtscheiding en nietigverklaring van het huwelijk kan beroep worden ingesteld. Het beroep moet binnen twintig dagen worden ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg die de bestreden uitspraak heeft gedaan, en hier wordt het beroep formeel opgesteld; de zaak valt dan onder de bevoegdheid van de desbetreffende provinciale rechtbank (Audiencia Provincial). In bepaalde gevallen kan nadat in hoger beroep uitspraak is gedaan, een beroep in cassatie worden ingesteld, en in voorkomend geval kan vanwege procedurefouten buitengewoon beroep worden ingesteld bij de civiele kamer van het Hooggerechtshof (Tribunal Supremo).

In Spanje geldt voor uitspraken in procedures inzake nietigverklaring van het huwelijk, scheiding van tafel en bed en echtscheiding geen voorlopige tenuitvoerlegging als hiertegen beroep wordt ingesteld (met uitzondering van uitspraken inzake de verplichtingen en de vermogensrechtelijke betrekkingen die te maken hebben met het hoofdonderwerp van de procedure), hoewel het beroep de gevolgen van de maatregelen van de uitspraak niet opschort en deze direct uitvoerbaar zijn, ook al is er beroep tegen ingesteld. Als het beroep bovendien alleen de in de uitspraak genoemde maatregelen betreft, wordt de uitspraak over de nietigverklaring van het huwelijk, scheiding van tafel en bed of echtscheiding bindend verklaard, ondanks het ingestelde beroep.

Bij procedures voor scheiding van tafel en bed of echtscheiding die gezamenlijk door de echtgenoten zijn ingesteld, kan tegen de uitspraak die uitvoering geeft aan de scheiding van tafel en bed of echtscheiding en die het aan de rechter ter beoordeling voorgelegde voorstel voor een schikkingsovereenkomst in zijn geheel goedkeurt, geen beroep worden ingesteld, behalve door het openbaar ministerie als dat erin betrokken is, dat beroep kan instellen in het belang van eventuele minderjarige of handelingsonbekwame kinderen. Bij dergelijke procedures waarbij door de echtgenoten een gezamenlijk verzoek is ingediend, kan tegen een uitspraak van de rechter waarin het verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed wordt afgewezen, beroep worden ingesteld. In deze gevallen schort het beroep tegen de uitspraak over de maatregelen hun werking niet op en heeft het geen effect op de bindende aard van de uitspraak met betrekking tot de scheiding van tafel en bed of de echtscheiding.

Wat betreft de voorlopige maatregelen die gedurende de procedure voor scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van het huwelijk of echtscheiding door de rechter kunnen worden genomen, kan tegen uitspraken met betrekking tot dergelijke maatregelen geen beroep worden ingesteld, ook al zijn deze uitspraken niet definitief en in dit stadium niet bindend. De uitspraken over voorlopige maatregelen worden niet beoordeeld in het kader van een beroep, maar in het kader van de uitspraak die de procedure voor scheiding van tafel en bed, echtscheiding of nietigverklaring van het huwelijk uiteindelijk afsluit.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

De op deze materie van toepassing zijnde regelgeving is Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (Brussel II bis), die van kracht is in alle lidstaten, met uitzondering van Denemarken. De in dezen toepasselijke regelgeving in Denemarken is het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 inzake de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen.

Als slechts wordt beoogd de gegevens van de burgerlijke stand van een lidstaat bij te werken op basis van rechterlijke uitspraken in procedures voor echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk die in een andere lidstaat zijn gedaan en als tegen de uitspraken krachtens het recht van dat land geen beroep meer kan worden ingesteld, volstaat het om een verzoek daartoe in te dienen bij de burgerlijke stand van elk betrokken land, vergezeld van:

een afschrift van de uitspraak dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan volgens het recht van het land waar de uitspraak is gedaan;

een certificaat conform het gestandaardiseerde officiële model dat is afgegeven door de bevoegde rechterlijke instantie of autoriteit van de lidstaat waar de uitspraak is gedaan;

een document waaruit blijkt dat de stukken op de juiste manier aan de verweerder zijn betekend of dat deze de uitspraak heeft geaccepteerd als die bij verstek is gedaan.

Als het gaat om de erkenning in Spanje van een uitspraak betreffende echtscheiding, nietigverklaring van het huwelijk of scheiding van tafel en bed die in een lidstaat, met uitzondering van Denemarken, is gedaan, moet bij de rechtbank van eerste aanleg in de verblijfplaats van de persoon tegen wie het verzoek om erkenning of om een verklaring van niet-erkenning is ingediend een verzoek om erkenning worden ingediend, waarbij het niet noodzakelijk is dat de te erkennen uitspraak rechtskracht heeft in het land waar deze is gedaan. Als de verweerder niet in Spanje woont, kan het verzoek worden gedaan in de plaats in Spanje waar hij of zij zich bevindt of in zijn of haar laatste verblijfplaats in Spanje of, bij gebreke daarvan, in de woonplaats van de verzoeker.

Het verzoek moet schriftelijk en via een advocaat en procesvertegenwoordiger worden ingediend en vergezeld gaan van dezelfde documenten als in het voorgaande geval.

De erkenning in Spanje van uitspraken die in Denemarken zijn gedaan, valt onder Spaans recht. Het proces begint met het indienen van een rechtstreeks verzoek bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de persoon tegen wie het verzoek om erkenning is gericht.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

De procedure tot niet-erkenning van een uitspraak, is dezelfde als de procedure tot erkenning van een uitspraak. Indien de uitspraak is erkend op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad, kan pas na kennisgeving van de uitspraak die de erkenning toewijst bezwaar worden aangetekend door binnen de wettelijk vastgestelde termijn tegen de uitspraak beroep in te stellen bij de desbetreffende provinciale rechtbank.

Als het gaat om een uitspraak die in Denemarken is gedaan, moet bezwaar worden aangetekend als de zaak nog bij de rechtbank van eerste aanleg dient en de rechtbank het verzoek van de andere partij om erkenning nog in behandeling heeft. In alle gevallen moet er via een advocaat en een procesvertegenwoordiger formeel bezwaar worden aangetekend.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Sinds de inwerkingtreding van Verordening (EU) nr. 1259/2010 op 21 juni 2012 en overeenkomstig de artikelen 5 en 8 daarvan, kunnen de echtgenoten het recht kiezen dat van toepassing is op hun scheiding van tafel en bed of echtscheiding, mits het gaat om een van de in de verordening genoemde rechtsstelsels. Als ze geen keuze maken, geldt voor echtscheiding of scheiding van tafel en bed het recht van de staat:

- (a) waar de echtgenoten op het tijdstip van indiening van het verzoek hun gewone verblijfplaats hebben, of, bij gebreke daarvan,
- (b) waar de echtgenoten hun laatste gewone verblijfplaats hadden, voor zover dat verblijf niet meer dan één jaar vóór de indiening van het verzoek is beëindigd, en mits een van de echtgenoten op het tijdstip van indiening nog in die staat verblijft, of, bij gebreke daarvan,
- (c) waarvan beide echtgenoten op het ogenblik van de indiening van het verzoek onderdaan waren, of, bij gebreke daarvan,
- (d) waar de rechtbank waar het verzoek is ingediend, is gevestigd.

Het voorgaande heeft betrekking op het recht dat van toepassing is op echtscheidingen, hoewel het toepasselijke recht, wat de rechtsgevolgen betreft, kan variëren.

Op het huwelijksvermogensstelsel en tot 29 januari 2019 (de datum van inwerkingtreding van Verordening (EU) 1103/2016) is het personele gemeenschappelijke recht van de echtgenoten (gemeenschappelijke nationaliteit) op de datum van de huwelijksvoltrekking van toepassing (als er geen huwelijkscontract is gesloten waarin het huwelijksvermogensstelsel is vastgelegd). Bij gebreke van dit recht worden de gevolgen beheerst door het personele recht (van zijn of haar nationaliteit) of het recht van de gewone verblijfplaats van een van de partijen, zoals gekozen door beide partijen op grond van een authentieke akte die vóór de huwelijksvoltrekking is opgesteld. Bij gebreke van dit recht is het recht van de gemeenschappelijke gewone verblijfplaats direct vóór de huwelijksvoltrekking van toepassing. Bij gebreke van gemeenschappelijke gewone verblijfplaats wordt het stelsel toegepast van de plaats waar het huwelijk is voltrokken. Op 29 januari 2019 treedt Verordening (EU) 1103/2016 in werking. Als er geen keuze wordt gemaakt, is na die datum het huwelijksvermogensstelsel van toepassing zoals wettelijk vastgelegd in de staat: (a) waar de echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking hun eerste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hadden, of bij gebreke daarvan, (b) waarvan beide echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking onderdaan waren, of bij gebreke daarvan, (c) waarmee de echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking gezien de omstandigheden de nauwste band hebben. Als de echtgenoten bij de huwelijksvoltrekking meer dan één gemeenschappelijke nationaliteit hebben, is het criterium van het recht van de gemeenschappelijke nationaliteit niet van toepassing.

Op kwesties met betrekking tot het gezag over kinderen zijn de bepalingen van het Verdrag van Den Haag van 19 oktober 1996 van toepassing (het recht van de autoriteit die de beslissing neemt).

Met betrekking tot voorlopige en bewarende maatregelen moet logischerwijze hetzelfde recht worden toegepast als het recht dat geldt voor de scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van het huwelijk of de echtscheiding. Een uitzondering hierop vormen spoedeisende maatregelen die kunnen worden getroffen wanneer personen of goederen zich in Spanje bevinden, ook wanneer de rechter niet bevoegd is om de zaak te behandelen.

Met betrekking tot alimentatie (met inbegrip van het gebruik van de gezinswoning en eventueel de compenserende vergoeding) is, wanneer er geen overeenstemming is over de keuze van het toepasselijke recht, het recht van de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde van toepassing.

Met betrekking tot het verstrekken van bewijs van het buitenlandse recht in Spanje moet, als dit het geval is, de inhoud en de geldigheid ervan worden bewezen; de Spaanse rechter kan dit vaststellen met gebruikmaking van alle middelen die hij noodzakelijk acht om dit recht te kunnen toepassen.

Tot slot moet worden benadrukt dat procedures die in hoofdzaak in Spanje worden gevoerd altijd onder het Spaanse procesrecht vallen, ongeacht het recht dat van toepassing is op de echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk.

Laatste update: 05/04/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([fr](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Echtscheiding - Frankrijk

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Er zijn vier vormen van echtscheiding:

- echtscheiding met wederzijdse instemming;
- echtscheiding op grond van een principiële aanvaarding van de ontwrichting van het huwelijk (*divorce accepté*);
- echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk;
- echtscheiding door schuld.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Om een echtscheiding met wederzijdse instemming kan door de echtgenoten gezamenlijk worden verzocht als ze principieel aanvaarden dat het huwelijk is ontwricht en ze het eens zijn over de gevolgen van de echtscheiding. In dat geval hoeven ze aan de rechter niet mede te delen waarom ze willen scheiden en volstaat het om een ontwerpovereenkomst te overleggen waarin de gevolgen van de echtscheiding zijn geregeld. De rechter zal het verzoek alleen afwijzen als de belangen van de kinderen of van een van de echtgenoten onvoldoende zijn beschermd.

Een *divorce accepté* kan door een van de echtgenoten worden aangevraagd en door de andere worden aanvaard of door beide echtgenoten gezamenlijk worden aangevraagd. In tegenstelling tot wat bij een echtscheiding met wederzijdse instemming het geval is, zijn de echtgenoten het bij een *divorce accepté* wel eens over de echtscheiding maar niet over de gevolgen daarvan. De gevolgen van de echtscheiding moeten bijgevolg door de rechter worden geregeld.

Echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan door elk van de echtgenoten worden aangevraagd als er op de datum waarop het scheidingsverzoek wordt ingediend al minstens twee jaar geen levensgemeenschap (*vie commune*) meer bestaat tussen de echtgenoten. Hiervan is sprake als de echtgenoten niet meer samenwonen en het huwelijk willen beëindigen.

Echtscheiding door schuld kan door elk van de echtgenoten worden aangevraagd op grond van aan de andere echtgenoot te wijten feiten die grove en herhaalde schendingen van de huwelijksplichten inhouden en verder samenleven ondraaglijk maken.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

De verplichting tot huwelijksrouw, samenwonen en wederzijdse bijstand eindigt wanneer de echtscheidingsuitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, waarmee wordt bedoeld dat de uitspraak niet meer vatbaar is voor beroep.

Ieder van de echtgenoten kan opnieuw in het huwelijk treden.

Na de echtscheiding verliezen beide echtgenoten het recht om de achternaam van de gewezen partner te gebruiken. Dat neemt niet weg dat de ene echtgenoot met instemming van de andere echtgenoot of met toestemming van de rechter diens achternaam mag blijven gebruiken als hij/zij kan aantonen dat er een bijzonder belang mee is gemoeid voor hem-/haarzelf of de kinderen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Een echtscheiding heeft de ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap en, voor zover toepassing, de verdeling van de huwelijksgoederen tot gevolg. Een echtscheiding heeft geen gevolgen voor huwelijksvoordelen die tijdens het huwelijk in werking zijn getreden of schenkingen van bestaande goederen. Huwelijksvoordelen die in werking treden bij de ontbinding van de goederengemeenschap of bij het overlijden van een van de echtgenoten of bij overdrachten *mortis causa*, vervallen daarentegen van rechtswege bij echtscheiding.

Bij een verzoek om echtscheiding met wederzijdse instemming zal de rechter de echtscheiding alleen uitspreken als de echtgenoten overeenstemming hebben bereikt over de vereffening van hun financiële belangen. Bij de overige vormen van echtscheiding kunnen de echtgenoten vooraf afspraken maken over de vereffening van hun financiële belangen, maar het is niet verplicht en ze kunnen het net zo goed na de echtscheiding doen.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De echtscheiding heeft geen bijzondere gevolgen voor het ouderlijk gezag, dat de ouders bijgevolg in beginsel gezamenlijk blijven uitoefenen. De rechter kan niettemin besluiten om het ouderlijk gezag slechts aan een van hen toe te kennen wanneer dit in het belang van het kind is.

Beide ouders moeten blijven bijdragen aan het onderhoud en de opvoeding van het kind. Deze bijdrage heeft gewoonlijk de vorm van een toelage die een van de ouders aan de andere uitkeert, maar kan ook geheel of gedeeltelijk bestaan uit het rechtstreeks betalen van kosten die ten behoeve van het kind worden gemaakt. De bijdrage kan tot slot ook worden voldaan door het toekennen van een gebruiks- en woonrecht.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

NB: De betaling van alimentatie van de ene echtgenoot aan de andere is een tijdelijke maatregel: alimentatie is slechts verschuldigd totdat de echtscheiding is uitgesproken. Nadat de echtscheiding is uitgesproken, kan de ene echtgenoot van de andere slechts een eenmalige uitkering tot levensonderhoud (*prestation compensatoire*) of schadevergoeding vorderen.

Doel van de *prestation compensatoire* is om in voorkomend geval de ongelijkheid te compenseren die door de beëindiging van het huwelijk in de levensomstandigheden van de echtgenoten is ontstaan. De rechter bepaalt de hoogte van de *prestation* op basis van de inkomsten en behoeften van de echtgenoten. De *prestation* heeft een forfaitair karakter en heeft in beginsel de vorm van een kapitaaluitkering:

hetzij door het betalen van een som geld, onder betalingscondities die door de echtgenoten worden overeengekomen,

of door de overdracht van de eigendom van goederen of de toekenning van een gebruiks- of woonrecht of recht van vruchtgebruik, tijdelijk of voor het leven.

In uitzonderlijke gevallen kan een *prestation compensatoire* in de vorm van een lijfrente worden overeengekomen, die bij een verandering in de bestaansmiddelen of behoeften van de gewezen echtgenoten neerwaarts kan worden bijgesteld.

Een schadevergoeding kan worden toegekend wanneer de echtscheiding bijzonder ernstige gevolgen voor een gewezen echtgenoot heeft en hij/zij in een procedure tot echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk de verweerder was en zelf geen echtscheidingsverzoek heeft ingediend, of

het verzoek om echtscheiding is toegewezen tegen de andere echtgenoot en de schuld van de echtscheiding volledig bij laatstgenoemde ligt.

(Zie "Alimentatievorderingen - Frankrijk")

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De scheiding van tafel en bed is een wettelijke regeling waardoor bepaalde huwelijksplichten, zoals de plicht om samen te wonen, vervallen maar het huwelijk zelf blijft bestaan. Hertrouwen is dus niet mogelijk en de echtgenoten blijven onderhoudsplichtig jegens elkaar.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De gevallen en de procedure zijn dezelfde als voor echtscheiding.

In beginsel kan de echtgenoot tegen wie een vordering tot scheiding van tafel en bed is ingesteld, een tegenvordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed instellen, en omgekeerd kan de echtgenoot tegen wie een vordering tot echtscheiding is ingesteld, een vordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed instellen.

In het geval van een vordering tot echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan geen tegenvordering tot scheiding van tafel en bed worden ingediend, maar slechts een tegenvordering tot echtscheiding.

Wanneer een vordering tot echtscheiding en een vordering tot scheiding van tafel en bed gelijktijdig worden ingediend, behandelt de rechter eerst de vordering tot echtscheiding. Alleen wanneer hij/zij de vordering tot echtscheiding afwijst, zal hij/zij de vordering tot scheiding van tafel en bed behandelen.

Wanneer beide vorderingen zijn gebaseerd op de schuld van de andere echtgenoot, worden ze gezamenlijk behandeld en, als ze worden toegewezen, wordt de echtscheiding uitgesproken op grond van gedeelde schuld.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Gevolgen van de scheiding van tafel en bed

Bij scheiding van tafel en bed vervalt de plicht om samen te wonen, maar de plicht om elkaar bij te staan en te onderhouden en wederzijds trouw te zijn, blijft bestaan. Ook mag de vrouw de naam van haar echtgenoot blijven gebruiken, tenzij de rechter anders beslist. De onderhoudsplicht houdt in dat de ene echtgenoot de andere alimentatie moet betalen als deze behoeftig is. Bij het bepalen van de hoogte van de alimentatie wordt niet gekeken naar de schuldvraag, tenzij de echtgenoot die de alimentatie vordert ernstig tekort is geschoten in de vervulling van de huwelijksplichten. Een periodieke toelage kan worden vervangen door de uitkering van een eenmalig bedrag als het vermogen van de alimentatieplichtige echtgenoot dat toestaat.

Een scheiding van tafel en bed brengt net als een echtscheiding de ontbinding van de goederengemeenschap met zich mee, waarna de huwelijksgoederen worden verdeeld volgens het stelsel van scheiding van goederen.

In geval van overlijden van een van de van tafel en bed gescheiden echtgenoten, kan de andere echtgenoot onverminderd aanspraak maken op zijn/haar erfdeel en zijn op hem/haar de wettelijke bepalingen inzake de overlevende echtgenoot van toepassing. Bij een scheiding van tafel en bed met wederzijdse instemming kunnen de echtgenoten echter in een verklaring afstand doen van hun erfrecht.

Omzetting van scheiding van tafel en bed in echtscheiding

Op een daartoe strekkend verzoek van een van de echtgenoten wordt een scheiding van tafel en bed van rechtswege omgezet in een echtscheiding. Voorwaarde is wel dat de scheiding van tafel en bed minimaal twee jaar heeft geduurd. De rechter spreekt dan de echtscheiding uit en beslist over de gevolgen ervan. De gronden voor de scheiding van tafel en bed worden dan de gronden voor de echtscheiding. De schuldvraag kan niet opnieuw worden gesteld.

Het is steeds mogelijk om op gezamenlijk verzoek een scheiding van tafel en bed in een echtscheiding met wederzijdse instemming om te zetten. Een scheiding van tafel en bed met wederzijdse instemming kan echter alleen met wederzijdse instemming worden omgezet in een echtscheiding.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

De nietigverklaring van een huwelijk, hetgeen alleen bij rechterlijke beslissing kan, heeft tot gevolg dat alle rechtsgevolgen van het huwelijk met terugwerkende kracht teniet worden gedaan, alsof het huwelijk nooit heeft bestaan.

Dit is anders dan bij een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed, waarvan de gevolgen alleen toekomstige werking hebben.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

De gronden voor de nietigverklaring van een huwelijk verschillen afhankelijk van de vraag of het gaat om een relatieve nietigheidsgrond (wilsgebrek of de personen die hun toestemming voor het huwelijk hadden moeten geven, hebben dit niet gedaan) dan wel om een absolute nietigheidsgrond (niet-naleving van een regel van openbare orde).

Gevallen van relatieve nietigheid

Er worden drie gevallen onderscheiden:

dwaling in de persoon of essentiële eigenschappen van de persoon;
dwang;

ontbreken van toestemming van personen van wie de toestemming was vereist.

Een verzoek om nietigverklaring kan alleen door bepaalde personen worden ingediend: de echtgenoot wiens instemming ongeldig is verklaard of die op het moment van de huwelijksvoltrekking handelingsonbekwaam was, de personen die hun toestemming voor het huwelijk hadden moeten geven of de openbare aanklager.

Een verzoek om nietigverklaring is alleen ontvankelijk als het wordt ingediend binnen vijf jaar na de dag van de huwelijksvoltrekking of de dag dat de echtgenoot weer in volle vrijheid kan handelen of zich bewust wordt van de dwaling.

Gevallen van absolute nietigheid

Totaal gemis aan instemming, minderjarigheid, bigamie, incest, afwezigheid van een van de echtgenoten bij het huwelijk, onbevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand en het feit dat het huwelijk niet in het openbaar is aangegaan.

Het verzoek kan worden gedaan door iedere belanghebbende of de openbare aanklager, binnen een termijn van dertig jaar.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De gevolgen van relatieve nietigheid zijn dezelfde als die van absolute nietigheid.

De persoonlijke en vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk worden tenietgedaan, aangezien het huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan.

Wanneer bijvoorbeeld een van de echtgenoten overlijdt, kan de overlevende echtgenoot geen aanspraak meer maken op een erfdeel.

Als verzachtend element kan in dit verband worden aangevoerd dat de echtgenoten te goeder trouw waren (putatief huwelijk). In dat geval blijft het huwelijk nietig maar wordt het behandeld alsof het slechts ontbonden is. Alle burgerlijke, persoonlijke en vermogensrechtelijke gevolgen van vóór de nietigverklaring blijven dan gehandhaafd.

Ten aanzien van de kinderen heeft de nietigverklaring van het huwelijk van hun ouders geen rechtsgevolgen en hun situatie wordt op dezelfde wijze geregeld als bij een echtscheiding.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Een echtscheiding en de gevolgen ervan worden noodzakelijkerwijs geregeld bij een rechterlijke beslissing.

Maar voordat de rechter een beslissing neemt in een echtscheidingsprocedure, moet hij/zij eerst een mediationprocedure organiseren, behalve wanneer het een procedure tot echtscheiding met wederzijdse instemming betreft. *Mediation* kan door de rechter worden voorgesteld. Als *mediator* wordt een natuurlijke persoon of vereniging aangewezen, die de partijen hoort, hun standpunten vergelijkt en ze helpt bij het zoeken naar een oplossing voor hun geschil.

Wanneer de *mediation* slaagt, kunnen de partijen hun overeenkomst ter goedkeuring aan de rechter voorleggen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Waar moet het verzoek worden ingediend?

Verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed

Een verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed moet in de vorm van een verzoekschrift door een advocaat worden ingediend bij de griffie van de *Tribunal de Grande Instance* (rechtbank van eerste aanleg).

De territoriaal bevoegde rechtbank is

de rechtbank van de woonplaats van het gezin;

wanneer de echtgenoten gescheiden wonen en zij het ouderlijk gezag gezamenlijk uitoefenen, de rechtbank van de woonplaats van de echtgenoot bij wie de minderjarige kinderen wonen;

wanneer de echtgenoten gescheiden wonen en het ouderlijk gezag slechts door een van hen wordt uitgeoefend, de rechtbank van de woonplaats van die echtgenoot;

in de overige gevallen, de rechtbank van de woonplaats van de echtgenoot die niet het initiatief tot de scheiding heeft genomen;

bij een gezamenlijk verzoek, de rechtbank van de woonplaats van een van de echtgenoten, naar hun keuze.

Verzoek om nietigverklaring

Een verzoek om nietigverklaring moet aanhangig worden gemaakt bij de *Tribunal de Grande Instance* van de woonplaats van de verweerder. Dit gebeurt via een door een deurwaarder betekende dagvaarding.

Welke stukken moet worden overgelegd?

Verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed

Bij echtscheidingszaken moeten de echtgenoten alle voor hun identificatie noodzakelijke gegevens verstrekken, evenals de gegevens van hun ziekenfonds en de gegevens van de diensten of organisaties van wie ze een uitkering, pensioen, toeslagen en dergelijke ontvangen.

Wanneer bij de rechter een verzoek om een *prestation compensatoire* wordt ingediend, moeten de echtgenoten een verklaring op erewoord over hun inkomsten en vermogen en hun leefomstandigheden overleggen.

Bij een echtscheiding met wederzijdse instemming hoeft het verzoekschrift niet de grond voor de echtscheiding te vermelden. Wel moet bij het verzoekschrift een door de echtgenoten en hun advoca(a)t(en) gedateerde en ondertekende overeenkomst zijn gevoegd waarin de echtgenoten de gevolgen van de echtscheiding regelen, waarin onder meer, voor zover van toepassing, een staat van vereffening van de huwelijksgoederengemeenschap (*état liquidatif du régime matrimonial*) moet zijn opgenomen.

In alle andere gevallen hoeft het verzoekschrift noch de rechtsgrond van het verzoek noch de gronden voor de echtscheiding te vermelden, maar wel, voor zover van toepassing, de voorlopige maatregelen waarom wordt verzocht.

Verzoek om nietigverklaring

Geen bijzondere documenten vereist.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Volledige of gedeeltelijke rechtsbijstand wordt op verzoek toegekend als aan bepaalde voorwaarden betreffende inkomen en vermogen wordt voldaan (zie "Rechtsbijstand – Frankrijk").

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen deze beslissingen kan volgens de normale procedures beroep worden aangetekend.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

In het kader van een echtscheidingsprocedure gegeven beslissingen, worden van rechtswege erkend, zonder dat daarvoor enigerlei bijzondere procedure is vereist.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Iemand die zich tegen de erkenning van een dergelijke beslissing wil verzetten, kan bij de *Tribunal Grande de Instance* een vordering tot niet-tegenwerpbaarheid van de beslissing (*action en inopposabilité*) instellen. Een beslissing houdende niet-tegenwerpbaarheid verschaft een basis voor verzet tegen een eventueel verzoek om exequatur van de tegenpartij (d.w.z. een verzoek om een in een andere staat gegeven beslissing uitvoerbaar te verklaren in Frankrijk). Afwijzing van de vordering tot niet-tegenwerpbaarheid staat gelijk aan het verlenen van exequatur.

De procedure is dezelfde als bij de exequaturprocedure.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Ingevolge Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed, kan het recht dat van toepassing is op zaken betreffende echtscheiding of scheiding van tafel en bed door de echtgenoten zelf worden bepaald.

Wanneer de echtgenoten geen rechtskeuze maken, geldt het recht van de staat:

waar de echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking van de zaak hun gewone verblijfplaats hebben, of, bij gebreke daarvan,

waar de echtgenoten hun laatste gewone verblijfplaats hadden, voor zover dat verblijf niet meer dan een jaar voor de aanhangigmaking van de zaak is geëindigd, en mits een van de echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking nog in die staat verblijft, of, bij gebreke daarvan,

waarvan beide echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking van de zaak onderdaan waren, of, bij gebreke daarvan,

waar de zaak aanhangig wordt gemaakt.

Wanneer het verzoek betrekking heeft op de omzetting van een scheiding van tafel en bed in een echtscheiding, geldt echter, bij ontstentenis van een rechtskeuze, het recht dat van toepassing was op de scheiding van tafel en bed.

Links

 [Website van het ministerie van Justitie](#)

 [Website van Legifrance](#)

Laatste update: 30/11/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Kroatië

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Voorwaarde voor het verkrijgen van een rechterlijke beslissing over echtscheiding is het starten van de passende gerechtelijke echtscheidingsprocedure (civiel of niet-contentieus) door de gemachtigde persoon of personen (*locus standi*), overeenkomstig de artikelen 50, 369 en 453 van de wet inzake familierechtelijke procedures (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Staatsblad van de Republiek Kroatië), nr. 103/15, hierna "ObZ 2015"). Als de echtgenoten samen een minderjarig kind hebben, moet het verzoek om echtscheiding door onderlinge toestemming vergezeld gaan van de juiste bijlagen (verslag over de verplichte counseling en plan voor gezamenlijk ouderlijk gezag - artikel 55 juncto artikel 456 ObZ 2015). Soortgelijke regelingen zijn van toepassing als de echtgenoten samen een minderjarig kind hebben en slechts één van de echtgenoten een echtscheidingsverzoek indient (verslag over de verplichte counseling en een bewijs van deelname aan de eerste gezinsbemiddelingsvergadering - artikel 57 juncto artikel 379 ObZ 2015).

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De voorwaarden voor echtscheiding zijn neergelegd in artikel 51 ObZ 2015. Op grond van voornoemde wettelijke bepalingen wordt een huwelijk door de rechter ontbonden: 1. indien de echtgenoten zijn overeengekomen om te scheiden, 2. indien is vastgesteld dat de echtelijke relatie tussen de echtgenoten ernstig en permanent is verstoord, of 3. indien er een jaar is verstreken sinds de "beëindiging van de echtvereniging".

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een van de rechtsgevolgen van de beëindiging van het huwelijk is de beëindiging van de individuele rechten en plichten van de echtgenoten (de artikelen 30-33 ObZ 2015). In de wet inzake familierechtelijke procedures is uitdrukkelijk bepaald dat in geval van beëindiging van het huwelijk (door nietigverklaring of echtscheiding) elk van de voormalige echtgenoten de naam mag behouden die hij of zij op het moment van de beëindiging van het huwelijk had (artikel 48 ObZ 2015).

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Vóór de ontbinding van het huwelijksvermogen (in overleg of door gerechtelijke beëindiging - in een nietcontentieuze procedure) is het meest voorkomende probleem dat van het scheiden van rechten en zaken die deel uitmaken van het huwelijksvermogen van rechten en zaken die individuele vermogensbestanddelen van de ene of de andere echtgenoot zijn (waarbij drie soorten vermogensbestanddelen worden onderscheiden). Deze problemen worden opgelost door het starten van een civiele procedure op basis van de desbetreffende bepalingen van de ObZ (de artikelen 34-39 en 43-46 ObZ 2015), indien de echtgenoten geen overeenstemming konden bereiken over de onderlinge vermogensverhoudingen (huwelijkscontract – de artikelen 40-42 ObZ 2015), met subsidiaire toepassing van de wet op de eigendomsrechten en andere zakelijke rechten, de wet op de burgerrechtelijke verplichtingen, de wet op de kadastrale registratie, de vennootschapswet, de uitvoeringswet en de wet op de burgerlijke rechtsvordering (de artikelen 38, 45 en 346 ObZ 2015).

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De juridische gevolgen van de beëindiging van een huwelijk voor minderjarige kinderen omvatten een aantal belangrijke kwesties: bij welke ouder zal het kind na de beëindiging van het huwelijk wonen, (omgangs)regelingen met de andere ouder, alimentatie voor het kind, organisatie van de overige elementen van ouderlijke zorg (vertegenwoordiging van het kind, uitvoering van rechtshandelingen, beheer van en beschikking over het vermogen van het kind, opvoeding en gezondheid van het kind enz.). De echtgenoten kunnen tot een akkoord komen over deze juridische gevolgen van echtscheiding (overeenkomst inzake gezamenlijke ouderlijke zorg) en zo voor een meer eenvoudige en snellere buitengerechtelijke echtscheidingsprocedure kiezen (de artikelen 52, 54-55, 106, 453-460 ObZ 2015). Indien de echtgenoten geen overeenkomst over gezamenlijke ouderlijke zorg opstellen die een akkoord over de relevante juridische gevolgen van echtscheiding bevat, wordt de beslissing hierover ambtshalve door de rechter genomen in een door een echtscheidingsvordering gestarte gerechtelijke procedure (de artikelen 53-54, 56-57 en 413 ObZ 2015). Desalniettemin bestaat de mogelijkheid dat de ouders het eens worden over de rechtsgevolgen van echtscheiding tijdens een gerechtelijke echtscheidingsprocedure. In dat geval zal de rechter uitspraak doen op grond van het akkoord tussen de ouders indien hij van mening is dat dit akkoord in het belang van het kind is (artikel 104/3 juncto artikel 420 ObZ 2015).

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

De wet inzake familierechtelijke procedures voorziet in de mogelijkheid dat een echtgenoot om alimentatie verzoekt voordat de echtscheidingsprocedure wordt afgesloten. Indien tijdens de echtscheidingsprocedure geen alimentatieverzoek is ingediend, kan een voormalige echtgenoot binnen zes maanden na de definitieve beëindiging van het huwelijk een alimentatieverzoek indienen indien bij afsluiting van de echtscheidingsprocedure aan de voorwaarden voor alimentatie was voldaan en tot de afsluiting van de alimentatieprocedure op elk moment aan deze voorwaarden is voldaan (de artikelen 295-301, 423-432 ObZ 2015). De wettelijke voorwaarden voor alimentatie zijn dat de eiser niet over voldoende middelen beschikt om in zijn/haar eigen onderhoud te voorzien of niet in staat is om die middelen uit zijn/haar vermogen te genereren, en niet in staat is te werken of werk te vinden, mits de alimentatie betalende echtgenoot over voldoende middelen en capaciteiten beschikt om deze verbintenis na te komen (artikel 295 ObZ 2015). De alimentatie wordt vastgesteld voor een welbepaalde periode. In artikel 298 ObZ 2015 is bepaald dat de alimentatieplicht voor een echtgenoot tot één jaar kan duren, afhankelijk van de duur van het huwelijk en de mogelijkheid voor de eiser om in de nabije toekomst op een andere wijze voldoende bestaansmiddelen te verwerven. In ObZ 2015 wordt ook geregeld hoe de alimentatie moet worden betaald. Overeenkomstig artikel 296 ObZ 2015 wordt alimentatie vastgesteld als een maandelijks vooruit te betalen vast bedrag. Het is echter mogelijk dat de rechter op verzoek van een of beide echtgenoten gelast om de alimentatie als een eenmalig bedrag te betalen, afhankelijk van de omstandigheden van de zaak. Overeenkomstig artikel 302 ObZ 2015, kunnen echtgenoten in geval van echtscheiding een alimentatieovereenkomst sluiten (de artikelen 302, 470-473 ObZ 2015).

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Er bestaat in het Kroatische familierecht geen term voor "scheiding van tafel en bed". Een verwante term voor "scheiding van tafel en bed" in de huidige wetgeving is "beëindiging van de echtvereniging" (*prestanak bračne zajednice*). De "beëindiging van een echtvereniging" vindt plaats als de echtgenoten alle onderlinge relaties die normaal bij samenwoning bestaan, beëindigen, d.w.z. als zij niet langer de wens hebben om als echtgenoten door het leven te gaan en de specifieke inhoud van het huwelijksleven te delen en te realiseren. De beëindiging van een echtvereniging heeft een specifieke betekenis binnen het huwelijksrecht, aangezien volgens artikel 51 ObZ 2015, een van de wettelijke redenen voor beëindiging van het huwelijk is dat er één jaar is verstreken sinds de beëindiging van de echtvereniging. De beëindiging van de echtvereniging heeft ook een specifieke betekenis bij het bepalen van de vermogensverhoudingen tussen echtgenoten, aangezien op grond van artikel 36 ObZ 2015, het vermogen dat echtgenoten hebben verworven tijdens de echtvereniging (in tegenstelling tot tijdens de duur van het huwelijk) of dat uit dat vermogen voortkomt, als huwelijksvermogen wordt beschouwd.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Er bestaat in het Kroatische familierecht geen term voor "scheiding van tafel en bed". Een verwante term voor "scheiding van tafel en bed" in de huidige wetgeving is "beëindiging van de echtvereniging" (*prestanak bračne zajednice*). De wet inzake familierechtelijke procedures voorziet niet in voorwaarden voor de "beëindiging van de echtvereniging", aangezien echtvereniging een juridische norm is die de kern van het huwelijksleven vormt. De beëindiging van de echtvereniging vindt plaats als de echtgenoten alle onderlinge relaties waaruit het huwelijksleven normaal bestaat beëindigen, d.w.z. als zij niet langer de wens hebben om als echtbaar door het leven te gaan en de specifieke inhoud van een dergelijke relatie te realiseren (de echtgenoten praten bijvoorbeeld niet meer met elkaar). De beëindiging van een echtvereniging komt in de praktijk meestal tot uiting doordat een van de echtgenoten de gemeenschappelijke woning en de andere echtgenoot verlaat.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Er bestaat in het Kroatische familierecht geen term voor "scheiding van tafel en bed". Een verwante term voor "scheiding van tafel en bed" in de huidige wetgeving is "beëindiging van de echtvereniging" (*prestanak bračne zajednice*). De "beëindiging van de echtvereniging" heeft een specifieke betekenis binnen het huwelijksrecht, aangezien volgens artikel 51 ObZ 2015, een van de wettelijke redenen voor beëindiging van het huwelijk is dat er meer dan één jaar is verstreken sinds de "beëindiging van de echtvereniging". De "beëindiging van de echtvereniging" heeft ook een specifieke betekenis bij het bepalen van de vermogensverhoudingen tussen echtgenoten, aangezien op grond van artikel 36 ObZ 2015, het vermogen dat echtgenoten hebben verworven tijdens de echtvereniging (in tegenstelling tot tijdens de duur van het huwelijk) of dat uit dat vermogen voortkomt, als huwelijksvermogen wordt beschouwd. De logica die aan deze wetgeving ten grondslag ligt, is dat de duur van de echtvereniging niet precies hoeft samen te vallen met de duur van het huwelijk, met name als het huwelijk in een echtscheiding eindigt. In de regel vindt de beëindiging van de echtvereniging plaats voordat de echtscheidingsprocedure wordt gestart. Het is dus mogelijk dat de echtscheidingsprocedure loopt na de "beëindiging van de echtvereniging", wat meestal het geval is (vooral als in de procedure rechtsmiddelen zijn aangewend).

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

"Nietigverklaring van het huwelijk" (*poništaj braka*) is een van de redenen voor de beëindiging van het huwelijk (artikel 47 ObZ 2015) en is een van de drie echtelijke geschillen die in het Kroatische rechtsstelsel worden geregeld (artikel 369 ObZ 2015). "Nietigverklaring van het huwelijk" is een familierechtelijke sanctie voor een huwelijk dat is aangegaan in strijd met de bepalingen inzake de geldigheid van het huwelijk (de artikelen 2529 ObZ 2015). Deze sanctie wordt opgelegd in het kader van een gerechtelijke procedure die door instelling van een rechtsvordering is gestart (artikel 369 ObZ 2015). De bepalingen inzake "nietigverklaring van het huwelijk" zijn van toepassing als een huwelijk niet geldig is (de artikelen 29, 49 en 369-378 ObZ 2015).

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat is gesloten in strijd met de bepalingen van de artikelen 25 tot en met 28 ObZ 2015 (huwelijk aangegaan door minderjarige personen, personen die niet in staat waren een onderscheid te maken tussen goed en kwaad, personen die niet rechtsbekwaam zijn en bijgevolg geen verklaring kunnen afleggen over hun persoonlijke situatie, personen die bloedverwanten zijn, die zijn geadopteerd, of als de bruid of bruidegom reeds is gehuwd of zich al in een stabiel partnerschap bevindt) is ongeldig en de bepalingen inzake "nietigverklaring van het huwelijk" zijn erop van toepassing (artikel 29 ObZ 2015).

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De rechtsgevolgen van de "nietigverklaring van het huwelijk" worden op dezelfde wijze geregeld als bij de beëindiging van het huwelijk door echtscheiding (zie het antwoord op vraag 3).

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

In het Kroatische rechtstelsel is echtscheiding geregeld als gerechtelijke procedure en is er geen mogelijkheid tot een buitengerechtelijke echtscheidingsprocedure. Toch is een bijzonder belangrijk grondbeginsel van het familierecht het beginsel dat familiale problemen in onderling overleg moeten worden opgelost. Dat is een stimulans om familiale problemen consensueel op te lossen en benadrukt dat dit de taak is van alle organen die professionele hulp verlenen aan gezinnen of die beslissen over gezinsrelaties (artikel 9 ObZ 2015). Het familierecht voorziet derhalve in twee soorten buitengerechtelijke procedures die onder meer de consensuele oplossing van echtscheidingsgerelateerde zaken tot doel hebben: verplichte counseling (de artikelen 321-330 ObZ 2015) en gezinsbemiddeling (de artikelen 331-344 ObZ 2015). Verplichte counseling wordt uitgevoerd door een team van deskundigen van het ministerie van Sociale Zaken en vormt een ondersteuning voor gezinsleden (bv. echtgenoten die voornemens zijn een echtscheidingsprocedure te starten en die samen een minderjarig kind hebben) om te komen tot consensusbeslissingen over gezinsrelaties, met bijzondere aandacht voor de bescherming van gezinsrelaties waarbij een kind is betrokken (bv. het opstellen van een plan voor gezamenlijke ouderlijke zorg - een overeenkomst over de juridische gevolgen van echtscheiding, waarin in detail wordt vastgelegd: de woonplaats en het woonadres van het kind, de tijd die het kind bij elk van de ouders zal doorbrengen, de wijze waarop informatie zal worden uitgewisseld in verband met toestemming voor belangrijke beslissingen, hoe belangrijke informatie over het kind zal worden uitgewisseld, het alimentatiebedrag dat de ouder bij wie het kind niet verblijft dient te betalen, alsook hoe toekomstige problemen zullen worden opgelost) en over de juridische gevolgen van het uitblijven van een akkoord en het starten van een gerechtelijke procedure om te beslissen over de persoonlijke rechten van het kind. Gezinsbemiddeling is een proces waarbij partijen proberen om gezinsconflicten met behulp van een of meer gezinsbemiddelaars op consensuele wijze op te lossen. Het belangrijkste doel van het proces is het opstellen van een plan voor gezamenlijke ouderlijke zorg en andere overeenkomsten die verband houden met het kind, alsook met alle andere zaken van materiële en immateriële aard.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

In het geval van echtgenoten die niet samen een minderjarig kind hebben, kan een van de echtgenoten een gerechtelijke procedure met een verzoek tot echtscheiding starten of kunnen beide echtgenoten een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming indienen (artikel 50 ObZ 2015). In beide gevallen vindt geen buitengerechtelijke procedure van verplichte counseling plaats (een vorm van deskundige hulp aan gezinsleden gericht op het bereiken van consensuele beslissingen over gezinsrelaties, uitgevoerd door een team van deskundigen van het ministerie van Sociale Zaken) (de artikelen 321-322 ObZ 2015) en beginnen de echtgenoten onmiddellijk aan een (gerechtelijke of buitengerechtelijke) echtscheidingsprocedure, die relatief eenvoudig en snel is. Al het bovenstaande is in voorkomend geval van toepassing op gerechtelijke procedures tot nietigverklaring van het huwelijk wanneer de echtgenoten niet samen een minderjarig kind hebben.

In het geval van echtgenoten die samen een minderjarig kind hebben, kan een van de echtgenoten een gerechtelijke procedure starten of kunnen beide echtgenoten een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming indienen (artikel 50 ObZ 2015). Alvorens echter een echtscheidingsprocedure te starten (door een rechtsvordering in te stellen of door een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming in te dienen), zijn echtgenoten die samen een minderjarig kind hebben verplicht om deel te nemen aan de buitengerechtelijke procedure van verplichte counseling (een vorm van deskundige hulp aan gezinsleden gericht op het bereiken van consensuele beslissingen over gezinsrelaties, uitgevoerd door een team van deskundigen van het ministerie van Sociale Zaken) (de artikelen 321-322 ObZ 2015). Het doel van dergelijke procedures is echtgenoten professionele hulp te bieden die onder meer bestaat uit het opstellen van een akkoord over gezamenlijke ouderlijke zorg - een overeenkomst over de juridische gevolgen van echtscheiding, waarin in detail wordt vastgelegd: de woonplaats en het woonadres van het kind, de tijd die het kind bij elk van de ouders zal doorbrengen, de wijze waarop informatie wordt uitgewisseld in verband met de toestemming voor belangrijke beslissingen, hoe belangrijke informatie over het kind zal worden uitgewisseld, het alimentatiebedrag dat de ouder bij wie het kind niet verblijft dient te betalen, alsook hoe toekomstige problemen zullen worden opgelost). Ouders kunnen de overeenkomst over gezamenlijke ouderlijke zorg opstellen tijdens het proces van verplichte counseling, maar dat kan ook zonder hulp of tijdens de gezinsbemiddeling (buitengerechtelijk proces waarbij de partijen met de hulp van een of meer gezinsbemiddelaars proberen gezinsconflicten consensueel op te lossen - artikel 331 ObZ 2015). Door een overeenkomst over gezamenlijke ouderlijke zorg op te stellen, kunnen de echtgenoten een meer eenvoudige en snellere buitengerechtelijke echtscheidingsprocedure starten door een verzoek in te dienen (de artikelen 52, 54-55, 106 en 453-460 ObZ 2015). Echtgenoten die samen een minderjarig kind hebben, zijn verplicht om bij hun verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming een verslag in te dienen over de in artikel 324 ObZ 2015 bedoelde verplichte counseling, evenals een overeenkomst over gezamenlijke ouderlijke zorg als bedoeld in artikel 106 ObZ 2015 (artikel 456 ObZ 2015).

Indien de echtgenoten geen overeenkomst inzake gezamenlijke ouderlijke zorg opstellen waarin een akkoord over de hierboven vermelde juridische gevolgen van echtscheiding is opgenomen, wordt de beslissing hierover ambtshalve door de rechter genomen in een door een echtscheidingsvordering gestarte gerechtelijke procedure (de artikelen 53-54, 56-57 en 413 ObZ 2015). Als de echtgenoten samen een minderjarig kind hebben, zijn zij verplicht om bij hun echtscheidingsvordering een verslag over de in artikel 324 ObZ 2015, bedoelde verplichte counseling te voegen, alsook een bewijs van deelname aan de eerste gezinsbemiddelingsvergadering (artikel 379 ObZ 2015).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In Kroatië is de rechtsbijstand en de mogelijkheid van vrijstelling van de betaling van proces- en gerechtskosten geregeld in de wet inzake kosteloze rechtsbijstand (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN; Staatsblad van de Republiek Kroatië), nr. 143/2013 - hierna "ZBPP"). Personen kunnen in aanmerking komen voor primaire rechtsbijstand in alle procedures, met inbegrip van procedures inzake echtelijke geschillen en andere familierechtelijke procedures, mits zij aan de wettelijke vereisten voldoen (de artikelen 9-11 ZBPP). Personen kunnen in aanmerking komen voor secundaire rechtsbijstand in familierechtelijke procedures en in andere in de wet vastgestelde procedures, mits zij aan de wettelijke vereisten voldoen (de artikelen 12-25 ZBPP). Het verkrijgen van een betalingsvrijstelling voor specifieke gerechtelijke procedures, met inbegrip van familierechtelijke procedures, wordt geregeld in artikel 13, lid 3, ZBPP. Het verkrijgen van een vrijstelling van de betaling van gerechtskosten voor alle procedures, en dus ook voor familierechtelijke procedures, wordt geregeld in artikel 13, lid 4, ZBPP. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de bepalingen die a) de verlening van secundaire rechtsbijstand regelen zonder de financiële situatie van de betrokken persoon te onderzoeken (artikel 15 ZBPP), b) de procedure voor het verkrijgen van secundaire rechtsbijstand regelen (de artikelen 16-18 ZBPP), c) de omvang van de verleende secundaire rechtsbijstand regelen (artikel 19 ZBPP), d) procedurekwesties regelen alsook andere kwesties die belangrijk zijn voor het verkrijgen van kosteloze rechtsbijstand (de artikelen 20-25 ZBPP). Tegelijkertijd wordt de aandacht gevestigd op artikel 6 van de wet op de gerechtskosten (*Zakon o sudskim pristojbama*) (*Narodne Novine* (NN; Staatsblad

van de Republiek Kroatië), nr. 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15), dat betrekking heeft op partijen die altijd van de betaling van gerechtskosten zijn vrijgesteld.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Het is mogelijk om beroep in te stellen tegen een vonnis in verband met echtscheiding of nietigverklaring van het huwelijk. Beide partijen hebben dit recht tijdens de procedure. De wet inzake familierechtelijke procedures regelt niet uitdrukkelijk het beroep in procedures inzake huwelijksgeschillen, maar artikel 346 voorziet wel in de subsidiaire toepassing van de bepalingen van de wet op de burgerlijke rechtsvordering (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Staatsblad van de Republiek Kroatië), nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 en 89/14 - hierna: "ZPP").

Het beroep tegen een vonnis wordt geregeld in artikel 348 ZPP. Het beroep tegen een beslissing wordt geregeld in artikel 378 ZPP. Wat rechtsmiddelen betreft, is in ObZ 2015 bepaald dat de herziening van een vonnis in tweede aanleg in een huwelijksgeschil niet is toegestaan (artikel 373 ObZ 2015).

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Krachtens artikel 21 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (verordening Brussel II bis) wordt een in een lidstaat gegeven beslissing in de andere lidstaten erkend zonder dat daarvoor een bijzondere procedure vereist is (artikel 21, lid 1), maar overeenkomstig artikel 21, lid 3, kan elke belanghebbende verzoeken om een beslissing al dan niet te erkennen. In dat geval moeten verzoeken om erkenning of niet-erkenning worden ingediend bij het territoriaal bevoegde gerecht (zie de lijst die elke lidstaat overeenkomstig artikel 68 aan de Commissie heeft meegedeeld in de in artikel 37 van verordening Brussel II bis bedoelde vorm). Bovendien dient te worden opgemerkt dat er, onverminderd artikel 21, lid 3, van verordening Brussel II bis, geen bijzondere procedure vereist is om de gegevens van de burgerlijke stand van een lidstaat bij te werken op basis van een in een andere lidstaat uitgevaardigd vonnis in verband met een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk waartegen volgens het recht van die lidstaat geen beroep meer kan worden ingesteld.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Verzoeken om erkenning of niet-erkenning (artikel 21, lid 3, van verordening Brussel II bis) moeten worden ingediend bij het territoriaal bevoegde gerecht (zie de lijst waarnaar wordt verwezen in het antwoord op vraag 14). In dat geval wordt de procedure van afdeling 2, hoofdstuk III, van verordening Brussel II bis toegepast.

Het rechtsmiddel, d.w.z. een beroepsprocedure op grond van artikel 33 van verordening Brussel II bis, wordt via de rechtbank die in eerste aanleg de beslissing heeft gegeven (het territoriaal bevoegde gerecht uit de bovenbedoelde lijst), voorgelegd aan het bevoegde hogere gerecht (arrondissementsrechtbanken).

16 Wat is het toepasselijke recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het toepasselijke recht bij een echtscheiding is het recht van het land waarvan de echtgenoten op het moment van de instelling van de vordering staatsburger zijn.

Als de echtgenoten op het moment van de instelling van de vordering staatsburger van verschillende landen zijn, worden de rechtsvoorschriften van de landen waarvan zij staatsburger zijn, cumulatief toegepast (artikel 35, lid 2, van de wet inzake het oplossen van wetsconflicten met de regelgeving van andere landen in bepaalde betrekkingen (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*) (*Narodne Novine* (NN; Staatsblad van de Republiek Kroatië), nr. 53/91, 88/01)). Als een huwelijk niet kan worden beëindigd krachtens het recht van de landen waarvan de echtgenoten staatsburger zijn, is het Kroatische recht van toepassing op de beëindiging van het huwelijk indien de vaste verblijfplaats van een van de echtgenoten op het moment van de instelling van de vordering in Kroatië was.

Als een van de echtgenoten een Kroatisch staatsburger zonder vaste verblijfplaats in Kroatië is en het huwelijk niet kan worden beëindigd krachtens het recht dat is aangewezen overeenkomstig artikel 35, lid 2, van de wet inzake het oplossen van wetsconflicten met de regelgeving van andere landen in bepaalde betrekkingen, is het Kroatische recht van toepassing.

Laatste update: 23/08/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Echtscheiding - Italië

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Echtscheiding is gebonden aan een aantal wettelijke voorwaarden (zie punt 2). De rechter moet controleren of is voldaan aan de wettelijke voorwaarden voor het uitspreken van de echtscheiding.

Deze controle dient zelfs te worden uitgevoerd indien beide echtgenoten gemeenschappelijk een verzoek tot echtscheiding indienen. Op zich is het gemeenschappelijk verzoek van de echtgenoten geen grond voor echtscheiding — in Italië **bestaat echtscheiding door onderlinge toestemming derhalve niet**: de rechter moet altijd de feiten die aan het verzoek ten gronde liggen vaststellen alvorens de echtscheiding toe te wijzen.

Indien het huwelijk volgens het Italiaans burgerlijk wetboek is gesloten, heeft de echtscheiding ontbinding van het huwelijk tot gevolg en indien de partijen voor de kerk zijn getrouwd en het huwelijk is ingeschreven in het register van de burgerlijke stand, worden met de echtscheiding de civielrechtelijke rechtsgevolgen van het huwelijk beëindigd. Betrokkenheid van het openbaar ministerie is noodzakelijk.

Bronnen: Wet nr. 898 van 1 december 1970, gewijzigd bij wet nr. 436 van 1 augustus 1978 en bij wet nr. 74 van 6 maart 1987.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Beide echtgenoten kunnen op de volgende gronden om een echtscheiding verzoeken:

1) in het geval dat, nadat het huwelijk is voltrokken, de andere echtgenoot onherroepelijk wordt veroordeeld voor een bijzonder ernstig misdrijf, ongeacht of dit is gepleegd voor of na het huwelijk, te weten:

tot een levenslange gevangenisstraf of een gevangenisstraf van meer dan 15 jaar, die de optelsom kan zijn van een aantal veroordelingen, wegens opzettelijke delicten, met uitzondering van politieke delicten of delicten die zijn gepleegd om 'beweegredenen van bijzondere morele en maatschappelijke aard' (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

tot een gevangenisstraf wegens incest (artikel 564 van het Italiaanse wetboek van strafrecht) of seksuele misdrijven overeenkomstig artikel 609 *bis* (seksueel misbruik), artikel 609 *quater*, artikel 609 *quinquies* of artikel 609 *octies* (die zijn ingelast bij wet nr. 66 van 1996);

tot een gevangenisstraf wegens moord op een zoon of dochter of de poging tot moord op de echtgenoot of op de zoon of dochter;

tot een gevangenisstraf, indien de persoon op twee of meer punten schuldig is bevonden wegens het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel, het niet nakomen van de onderhoudsverplichting jegens het gezin, het slecht behandelen van gezinsleden of van minderjarigen, of het maken van misbruik van omstandigheden ten koste van personen die onder invloed van een geestelijke stoornis zijn, tenzij de partij die om echtscheiding verzoekt eveneens is veroordeeld wegens medeplichtigheid aan het misdrijf of indien de echtgenoten inmiddels weer samenwonen;

2) in de volgende gevallen:

de andere echtgenoot is vrijgesproken van incest of seksueel misbruik als genoemd in punt 1 b) en c), indien de rechtbank vaststelt dat de gedaagde ongeschikt is om verder of weer bij het gezin te wonen;

de echtgenoten leven – hetzij met wederzijdse instemming hetzij op verzoek van een van de partijen - gedurende ten minste drie jaar gescheiden van tafel en bed sedert zij voor de rechter verschenen in de procedure voor de scheiding van tafel en bed;

strafrechtelijke vervolging wegens een van de misdrijven als genoemd onder punt 1 b) en c) is gestaakt wegens verjaring, maar de inzake echtscheiding bevoegde rechter stelt vast dat het misdrijf op zichzelf beschouwd aanleiding zou hebben gegeven tot strafrechtelijke aansprakelijkheid;

strafrechtelijke vervolging wegens incest is gestaakt omdat er geen strafrechtelijke aansprakelijkheid kon worden vastgesteld omdat de handeling geen 'openbaar schandaal' veroorzaakte;

de andere echtgenoot heeft een buitenlandse nationaliteit en heeft het huwelijk in het buitenland nietig laten verklaren of ontbinden of in het buitenland een nieuw huwelijk gesloten;

het huwelijk niet is geconsumeerd;

een van de echtgenoten is officieel van geslacht veranderd: in dat geval mag het verzoek om echtscheiding worden ingediend door de persoon die de geslachtsverandering heeft ondergaan of door de andere echtgenoot.

Samengevat zijn de gronden voor echtscheiding, afgezien van strafrechtzaken (die, naast veroordelingen wegens ernstige misdrijven, ook gevallen omvatten waarin de persoon is vrijgesproken wegens verminderde toerekenbaarheid, gevallen waarin het misdrijf is verjaard en gevallen van incest waarbij niet is voldaan aan de objectieve voorwaarde voor strafrechtelijke aansprakelijkheid), **de volgende: scheiding van tafel en bed; nietigverklaring, ontbinding of sluiting van een nieuw huwelijk door de andere echtgenoot in het buitenland; en het niet consumeren van het huwelijk of verandering van geslacht.**

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

De toewijzing van een echtscheiding houdt het volgende in.

In de eerste plaats de **verbreking van de huwelijksbanden, waardoor de echtgenoten weer de ongehuwde staat krijgen en** dus opnieuw kunnen trouwen.

De vrouw verliest de achternaam van haar echtgenoot indien zij deze aan de hare had toegevoegd. Het gerecht kan echter op verzoek de vrouw toestaan om de toevoeging van de naam van haar echtgenoot aan de hare te blijven voeren, indien dit om gegronde redenen in haar belang is of dat van de kinderen.

Scheiding verbreekt niet de verwantschapsbanden en laat in het bijzonder de beletselen van directe verwantschap onverlet (artikel 87, lid 4, van het burgerlijk wetboek).

Buitenlandse echtgenoten verliezen na het huwelijk niet hun staatsburgerschap.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De echtscheiding **ontbindt de wettelijke gemeenschap van goederen** (*comunione legale*, die alle aankopen omvat die de echtgenoten gezamenlijk of afzonderlijk tijdens het huwelijk hebben gedaan, met uitzondering van de persoonlijke zaken die in artikel 179 van het burgerlijk wetboek zijn opgesomd) en het voor het gezin afgescheiden vermogen (*fondo patrimoniale*). In gevallen waarin de kinderen nog niet meerderjarig zijn, blijft het afgescheiden gezinsvermogen echter bestaan. De echtscheiding heeft geen gevolgen voor gemeenschappelijk bezit dat onder andere regelingen valt (*comunione ordinaria*, bijv. zaken die pro rata zijn verworven voor of tijdens het huwelijk indien de boedel ten tijde van het huwelijk gescheiden is gehouden op verzoek van een van de echtgenoten (*separazione dei beni*): op verzoek van een van de echtgenoten kan de gemeenschappelijkheid van dergelijk bezit worden opgeheven.

Aan de ouder die met een minderjarig kind woont kan het recht worden toegewezen om te blijven wonen in de voormalige woning van het echtpaar indien dat in het belang van het kind is.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Het gerecht dat de echtscheiding toewijst, kent **in de regel het gezag over minderjarige kinderen toe aan beide ouders. Alleen in uitzonderlijke gevallen worden de kinderen onder het gezag van één ouder geplaatst.** Het gerecht stelt tevens regels op voor de omgang van de minderjarige kinderen met de ouder die niet bij de kinderen woont. Het gerecht geeft aanwijzingen met betrekking tot het beheer van het vermogen van de kinderen en bepaalt het **alimentatiebedrag** dat de ouder die niet bij de kinderen woont dient te betalen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Bij toewijzing van de echtscheiding gelast het gerecht op verzoek van een van de betrokken partijen **de periodieke betaling van alimentatie aan de ex-echtgenoot die over onvoldoende middelen beschikt** of deze objectief gezien niet kan verkrijgen. De verplichting tot alimentatiebetaling houdt op wanneer de ontvanger opnieuw in het huwelijk treedt. Ingeval beide partijen hiermee instemmen, kan de alimentatiebetaling ook geschieden met een enkele transactie door overdracht van de eigendomsrechten op een goed aan de echtgenoot aan wie het ten gunste komt. (Zie "Alimentatievorderingen - Italië" voor nadere bijzonderheden.)

Krachtens artikel 570 van het wetboek van strafrecht is er sprake van een strafbaar feit wanneer een ex-echtgenoot na een echtscheiding of bij een scheiding van tafel en bed verzuimt zijn gezin te onderhouden.

Overige gevolgen: Echtgenoten die van echt gescheiden zijn, maar niet hertrouwd zijn, en die recht hebben op alimentatie, maken ook aanspraak op een deel van een aan de andere echtgenoot toegekende ontslagvergoeding. Bij overlijden van de voormalige echtgenoot heeft de langstlevende voormalige echtgenoot recht op een eventueel overdraagbaar pensioen of op het delen van het pensioen met een eventuele volgende langstlevende echtgenoot en op betaling van een deel van de erfenis, indien de persoon in kwestie behoeftig is. De alimentatiegerechtigde echtgenoot heeft tevens recht op de inschrijving van een gerechtelijke hypotheek of kan verzoeken om inbeslagneming van de goederen van de echtgenoot teneinde de alimentatie te vereffenen.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Scheiding van tafel en bed houdt in dat de **echtgenoten wettelijk niet langer verplicht zijn om samen te wonen**. Een *feitelijke* scheiding van tafel en bed heeft geen rechtsgevolg (met uitzondering van situaties die zijn ontstaan voorafgaande aan wet nr. 151 van 1975 (hervormingswet)).

Scheiding van tafel en bed houdt geen annulering van de huwelijksbetrekking in, maar zwakt deze af.

Scheiding van tafel en bed kan door de rechter worden opgelegd of met wederzijdse instemming geschieden.

Bronnen: *De materiële regels zijn vastgesteld in het burgerlijk wetboek (artikel 150 e.v.; zie de artikelen 548 en 585 voor vragen in verband met vererving).*

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Bij een scheiding van tafel en bed – d.w.z. een door de rechter uitgesproken scheiding - moet eerst worden vastgesteld dat de echtgenoten niet langer kunnen samenleven.

Indien aan deze voorwaarde is voldaan spreekt de rechter de scheiding uit, op verzoek van een van beide echtgenoten, zelfs indien dit tegen de wil van de andere echtgenoot is.

In uitzonderlijke gevallen kan de rechter een van de echtgenoten als verantwoordelijk voor de scheiding aanwijzen: dit heeft gevolgen voor de toekenning van alimentatie tijdens de scheiding van tafel en bed en na de echtscheiding, alsmede voor de erfrechten. Betrokkenheid van het openbaar ministerie is noodzakelijk.

Scheiding van tafel en bed met wederzijdse instemming is gebaseerd op een overeenkomst tussen de echtgenoten, maar **moet door de rechter worden bekrachtigd**, die erop toeziet dat de tussen de echtgenoten overeengekomen afspraken stroken met de zwaarder wegende belangen van het gezin. Met name wanneer een overeenkomst over het gezag over en alimentatie voor de kinderen niet in het belang van de kinderen is, zal de rechter de partijen nogmaals bijeenroepen en hen vragen om de noodzakelijke veranderingen aan te brengen. Indien de partijen in gebreke blijven, kan de rechter weigeren om de scheiding van tafel en bed goed te keuren.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Persoonlijke betrekkingen: bij scheiding van tafel en bed (op last van de rechter of met wederzijdse instemming) vervalt de vereiste van alle vormen van bijstand die verband houden met het samenwonen. Daarnaast vervalt het wettelijk vermoeden van vaderschap. **De vrouw hoeft de achternaam van haar echtgenoot niet op te geven** als zij deze heeft toegevoegd aan de hare, **maar op verzoek van de echtgenoot kan de rechter haar verbieden deze achternaam te voeren indien** dit de echtgenoot ernstige schade berokkent. Eveneens kan de rechter de vrouw toestaan het gebruik van de achternaam van haar echtgenoot te staken indien zulks nadelig voor haar is.

Eigendommen in gemeenschappelijk bezit: bij scheiding van tafel en bed wordt de wettelijke gemeenschap van goederen ontbonden (*comunione legale*).

Ouderlijke verantwoordelijkheid: de rechter die de scheiding van tafel en bed toewijst beslist over het gezag over de minderjarige kinderen en stelt de hoogte vast van de alimentatie die moet worden betaald door de ouder die niet bij de kinderen woont (of, in het uitzonderlijke geval dat het gezag aan één ouder is toegewezen, door de ouder aan wie het gezag niet is toegewezen). Bij voorkeur wordt het recht om te wonen in de gezinswoning toegekend aan de echtgenoot aan wie het gezag is toegewezen (zie "Gezagsrecht en omgangsrecht" voor nadere bijzonderheden).

Verplichting tot het betalen van alimentatie: bij toewijzing van de scheiding kent de rechter de betaling van alimentatie door de andere echtgenoot toe aan de echtgenoot die niet verantwoordelijk is voor de scheiding indien hij of zij zelf niet over voldoende middelen beschikt. Een behoeftige echtgenoot kan nog steeds aanspraak maken op onderhoudsgeld, d.w.z. een regelmatige uitkering om te voorzien in zijn of haar levensonderhoud, zelfs als de persoon in kwestie verantwoordelijk is voor de scheiding (zie "Alimentatievorderingen – Italië").

De wet voorziet uitdrukkelijk in een automatische inflatiecorrectie in geval van echtscheiding; in de rechtspraak is deze uitgebreid tot de scheiding van tafel en bed.

De in de rechterlijke beslissing beschreven maatregelen ten aanzien van het gezag over de kinderen en de berekening van het onderhoudsgeld voor de kinderen en voor een echtgenoot kunnen later worden gewijzigd. Verzuim om het onderhoudsgeld te betalen is een misdrijf krachtens artikel 570 van het wetboek van strafrecht.

Scheiding van tafel en bed met en zonder verantwoordelijkheid: van tafel en bed gescheiden echtgenoten die niet verantwoordelijk worden gehouden voor de scheiding van tafel en bed, blijven erfrechtelijk beschouwd dezelfde rechten genieten als niet-gescheiden echtgenoten.

Echtgenoten die verantwoordelijk worden gehouden voor de scheiding van tafel en bed hebben uitsluitend recht op alimentatie van de overleden echtgenoot indien zij alimentatiegerechtigd waren op het moment van inleiding van de erfrechtprocedure (artikelen 548 en 585 van het burgerlijk wetboek).

Overige gevolgen: in het geval van niet-nakoming geeft het bevel tot scheiding van tafel en bed recht op de inschrijving van een gerechtelijke hypotheek; op verzoek van de rechthebbende persoon kan de rechter de inbeslagneming van goederen van de aansprakelijke echtgenoot gelasten of beslag laten leggen op diens loon.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Krachtens artikel 117 e.v. van het burgerlijk wetboek kan een huwelijk in een aantal afzonderlijke gevallen nietig worden verklaard of ontbonden. Het verdient de voorkeur dit te bezien in termen van ongeldigheid en de verschillende gronden voor ongeldigheid en het toepasselijke recht voor elk geval op zich te onderzoeken.

Een huwelijk is ongeldig als er sprake is van een bij wet bepaalde tekortkoming, die wel via een vordering in rechte moet worden ingeroepen.

Een procedure tot nietigverklaring van een huwelijk wordt pas aan de erfgenamen medegedeeld als de zaak reeds aanhangig is. Betrokkenheid van het openbaar ministerie is noodzakelijk.

Bronnen: *De materiële regels worden uiteengezet in de artikelen 117-129 bis van het burgerlijk wetboek.*

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

In de volgende gevallen kan een huwelijk ongeldig worden verklaard (artikel 117 e.v. van het burgerlijk wetboek):

Een van de echtgenoten is nog gehuwd met een ander: de ongeldigheid is absoluut en onaantastbaar; verzoekschriften kunnen worden ingediend door de echtgenoten, directe afstammelingen, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden.

Impedimentum criminis: een huwelijk wordt aangegaan door twee personen waarvan er één veroordeeld is wegens moord of poging tot moord op de echtgenoot van de ander; de ongeldigheid is absoluut en onaantastbaar, en kan worden ingeroepen door de echtgenoten, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden. In die gevallen waarin twee personen een huwelijk aangaan van wie er een is veroordeeld vanwege de moord of poging tot moord op de echtgenoot van de ander, is de ongeldigheid absoluut en onherstelbaar en kan worden ingeroepen door de echtgenoten, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden.

Geestelijke gezondheidstoestand van een van de echtgenoten. Het is mogelijk dat de onbekwaamheid pas na het huwelijk wordt uitgesproken, doch dat daarbij wordt bevestigd dat de betrokkene reeds bij het aangaan van het huwelijk onbekwaam was; het huwelijk kan worden betwist door de voogd, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden.

Geestelijk onvermogen van een van de echtgenoten (*incapacità naturale*). Het huwelijk kan worden betwist door een echtgenoot die, hoewel voor hem of haar geen verbod gold een huwelijk aan te gaan, bewijst dat zijn of haar geestvermogens bij de sluiting van het huwelijk waren gestoord. Het verzoekschrift kan niet worden ingediend indien het echtpaar langer dan een jaar heeft samengewoond nadat de echtgenoot in kwestie zijn of haar geestelijke vermogens heeft hervonden.

Minderjarigheid van een van de echtgenoten. Verzoeken kunnen worden ingediend door de echtgenoten, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden. De minderjarige moet het verzoek indienen binnen een jaar nadat hij of zij meerderjarig is geworden.

Banden van verwantschap, aanverwantschap, adoptie en afstamming. Ongeldigheid kan worden ingeroepen door de echtgenoten, het openbaar ministerie of overige belanghebbenden, tenzij een jaar of meer is verstreken sinds de huwelijksvoltrekking en indien de mogelijkheid bestond om ondanks de banden toestemming voor het huwelijk te verkrijgen.

Geweld, vrees en dwaling: instemming verkregen met gebruik van geweld of als gevolg van ernstige vrees door factoren gelegen buiten de macht van de echtgenoot; persoonsverwisseling of dwaling ten aanzien van de persoon van de andere echtgenoot, zoals uiteengezet in artikel 122 van het burgerlijk

wetboek. Verzoekschriften kunnen worden ingediend door de echtgenoot wiens instemming was verkregen op een van de bovengenoemde manieren, behalve als het paar sinds het verdwijnen van de oorzaak van het geweld of de vrees of sinds de datum waarop de dwaling werd ontdekt een jaar heeft samengewoond.

Simulatie: het huwelijk kan worden betwist door elk van de echtgenoten die het huwelijk aangingen en overeenkwamen niet de bijbehorende verplichtingen na te komen of de bijbehorende rechten uit te oefenen. Verzoekschriften dienen te worden ingediend binnen een jaar na het huwelijk. Er kan geen verzoekschrift worden ingediend indien het echtpaar na het huwelijk als man en vrouw heeft samengewoond, zelfs indien dat slechts voor korte tijd was.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Als de echtgenoten te goeder trouw handelden (d.w.z. als ze zich bij de huwelijksluiting niet bewust waren van het beletsel), wordt het huwelijk geacht geldig te zijn totdat het nietig wordt verklaard, en de rechtsgevolgen van de nietigverklaring zijn ex nunc van kracht (het beginsel van het 'putatief huwelijk' (*matrimonio putativo*)). **Kinderen die zijn geboren of verwekt tijdens het huwelijk worden als wettig beschouwd** en vallen daardoor onder de regelgeving die van toepassing is op de scheiding van echtparen met kinderen.

Het gerecht kan ook eisen dat een van de echtgenoten maximaal drie jaar lang periodieke betalingen doet aan de andere echtgenoot in die gevallen waarin de andere echtgenoot niet over voldoende middelen beschikt en niet is hertrouwd.

Als slechts een van de echtgenoten te goeder trouw handelde, zijn de gevolgen van het putatieve huwelijk van toepassing op die echtgenoot en eventuele kinderen. De echtgenoot die te kwader trouw handelde, dient een redelijke vergoeding te betalen die overeenkomt met drie jaar alimentatie, en moet alimentatie betalen indien er geen andere personen aansprakelijk zijn.

Als beide echtgenoten te kwader trouw handelden, heeft het huwelijk gevolgen voor de kinderen die zijn geboren of verwekt tijdens het huwelijk, tenzij het huwelijk nietig is verklaard op grond van bigamie of incest; kinderen die zijn geboren uit een huwelijk dat nietig is verklaard op grond van bigamie kunnen de status van natuurlijke kinderen van vastgesteld vaderschap verkrijgen.

Goede trouw wordt verondersteld en is uitsluitend vereist op het moment waarop het huwelijk wordt gesloten.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Er zijn geen bepalingen betreffende alternatieve manieren om kwesties met betrekking tot echtscheiding (of scheiding van tafel en bed) te regelen. De partijen hebben vrije toegang tot gezinsbemiddeling om hen in staat te stellen overeenstemming te bereiken over het gezag over de kinderen.

Daarnaast kunnen zij gemeenschappelijk een financiële regeling treffen met het oog op het onderhoud van de kinderen en een van de echtgenoten.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

De regels die gelden voor de echtscheidingsprocedure zijn ook van toepassing op die voor scheiding van tafel en bed, tenzij deze onverenigbaar zijn. In dat geval geldt artikel 706 e.v. van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Het geding heeft de vorm van een **speciale onderzoeksprocedure** die voorwerp van regelgeving is die verschilt van die voor gewone procedures, vooral met betrekking tot de voorbereidende fase (in feite worden hierbij twee fasen doorlopen: de verzoeningsfase en de onderzoeks-/gedingfase).

Bevoegdheid: de behandeling vindt plaats door de meervoudige kamer van de algemene rechtbank (*tribunale*) in de laatste gemeenschappelijke vestigingsplaats of een andere door de wet bepaalde plaats (artikel 706 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering) of, in die gevallen waarin de gedaagde niet kan worden opgespoord of in het buitenland verblijft, in de vestigings- of woonplaats van de eiser. Indien beide partijen in het buitenland wonen, kan elk gerecht de zaak behandelen. Indien de echtscheiding met wederzijdse instemming geschiedt, kunnen de echtgenoten de vestigings- of woonplaats van een van beiden kiezen.

Procedure: het verzoek tot echtscheiding geschiedt in de vorm van een verzoekschrift (*ricorso*) dat bij de griffie van het bevoegde gerecht wordt ingediend. Alle bewijsstukken dienen aan het verzoekschrift te worden gehecht, maar kunnen ook tijdens de hoorzitting worden overgelegd. De eiser is ervoor verantwoordelijk dat de andere echtgenoot op de hoogte wordt gesteld van het verzoekschrift en van het besluit van de president van het gerecht waarbij de datum voor de hoorzitting van de echtgenoten is vastgesteld. Indien de verzoeningspoging tijdens de hoorzitting voor de president van het gerecht niet slaagt, zal deze rechter voorlopige voorzieningen treffen in het belang van de echtgenoten en hun kinderen. Daarnaast zal hij een datum vaststellen voor de hoorzitting van de onderzoeksrechter die de zaak zal onderzoeken volgens de regels met betrekking tot onderzoeksprocedures.

Echtscheiding met onderlinge toestemming middels een gezamenlijk verzoekschrift: Een gezamenlijk verzoekschrift veronderstelt dat de echtgenoten het eens zijn over de echtscheiding en de verdere voorwaarden ten aanzien van hun kinderen en financiële betrekkingen. Daarvoor geldt een vereenvoudigde procedure.

Bronnen: *Wet nr. 898 van 1970, met wijzigingen; in het geval van scheiding van tafel en bed zijn ook de artikelen 706-711 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van toepassing.*

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Het is mogelijk om rechtsbijstand te verkrijgen (*patrocinio a spese dello Stato*) waardoor de verweerder geen kosten behoeft te maken voor zijn verweer en voor andere gerechtskosten. Er is ook rechtsbijstand beschikbaar voor **buitenlandse staatsburgers die legaal in Italië verblijven**. De geldende voorwaarden zijn te vinden in wet nr. 1990/217 en het informatieblad over rechtsbijstand. Verzoeken om rechtsbijstand dienen te worden gericht aan de orde van advocaten (*consiglio dell'ordine degli avvocati*). Raadpleeg de websites van de betreffende orde (bijv. van de orde van advocaten van Rome) en van het ministerie van Justitie.

Bronnen: *Wet nr. 217 van 1990, gewijzigd bij wet nr. 134 van 2001.*

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Beroep tegen een beslissing tot scheiding van tafel en bed, echtscheiding of nietigverklaring van het huwelijk is mogelijk. Er is geen afzonderlijk beroep (d.w.z. voordat de einduitspraak is gedaan) mogelijk tegen uitspraken in echtscheidingsprocessen (bijv. over de status van de echtgenoten) of processen voor scheiding van tafel en bed (bijv. over de verantwoordelijke persoon of de alimentatieregeling) die geen einduitspraken zijn. Beroep tegen dergelijke uitspraken dient in overeenstemming met het recht te worden ingesteld.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Van toepassing is Verordening (EG) nr. 2201/2003 van 27 november 2003. Deze voorziet in een standaardprocedure in alle EU-lidstaten.

Erkenning geschiedt automatisch. Daarom is er geen procedure nodig om de registers van de burgerlijke stand bij te werken na een einduitspraak over een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk.

Een belanghebbende kan echter verzoeken om een verklaring met als strekking dat de buitenlandse uitspraak al dan niet dient te worden erkend. De verordening bevat de specifieke gronden tot weigering van erkenning. Er dient een formeel verzoekschrift (*ricorso*) te worden ingediend bij het **hof van beroep** (*corte di appello*) met territoriale bevoegdheid in de plaats van de uitvoering van de beslissing, en in overeenstemming met de binnenlandse regelgeving. Het gerecht doet onverwijld uitspraak (of houdt een proces op tegenspraak) en de eiser wordt hiervan in kennis gesteld.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Elke partij kan de beslissing tot erkenning aanvechten **bij het hof van beroep** dat de uitspraak heeft gedaan, binnen één maand na de kennisgeving ervan (twee maanden indien de andere partij zijn vestigingsplaats heeft in een ander land). In deze tweede fase geldt in beginsel de procedure op tegenspraak en zijn de gewone procesregels van toepassing.

Het is mogelijk beroep aan te tekenen tegen een uitspraak over de betwisting bij het hof van cassatie (zie de *bijlagen bij de verordening*).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Scheiding van tafel en bed en echtscheiding vallen **onder de nationale wetgeving die beide echtgenoten gemeenschappelijk hebben** wanneer het verzoek tot scheiding van tafel en bed of echtscheiding wordt ingediend. Indien de echtgenoten **verschillende nationaliteiten hebben**, beslist het gerecht welk recht van toepassing is. **Dat is het recht van het land waarin het grootste deel van het huwelijksleven van het echtpaar plaatsvond.**

In die gevallen waarin het **geldende buitenlandse recht niet voorziet in scheiding van tafel en bed of echtscheiding, is de Italiaanse wet van toepassing** (artikel 31 van wet nr. 218 van 1995). In die gevallen geldt de *lex fori* (dus het recht dat geldt op de plaats waar de rechtsvordering wordt ingesteld).

Opgemerkt zij dat het Italiaanse recht van toepassing is ongeacht of de eiser de Italiaanse nationaliteit heeft. Het recht kan ook worden ingeroepen door iemand zonder de Italiaanse nationaliteit die een gemengd huwelijk heeft gesloten of door twee personen zonder de Italiaanse nationaliteit.

Met betrekking tot deze vragen zijn Italiaanse echtgenoten die verzoekschriften hebben ingediend met betrekking tot scheiding van tafel en bed of echtscheiding onderworpen aan het Italiaanse recht, ook al hebben ze niet hun vestigingsplaats in Italië. Echtgenoten met verschillende nationaliteiten zijn onderworpen aan het recht van het land waarin het grootste deel van hun huwelijksleven plaatsvindt. Indien het desbetreffende land echter niet voorziet in scheiding van tafel en bed of echtscheiding, past het Italiaanse gerecht het Italiaanse recht toe.

Laatste update: 15/10/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaardden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Cyprus

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Indien het om een kerkelijk huwelijk gaat, kan de echtscheidingsprocedure pas worden ingesteld nadat daarvan kennisgeving is gedaan aan de bisschop van het district waar de verzoeker woont. Een echtscheidingsverzoek kan worden ingediend drie maanden na verzending van de kennisgeving aan de bevoegde bisschop. Kennisgeving is niet vereist indien de echtscheiding wordt gevorderd op grond van het feit dat de echtgeno(o)t(e) vermist is of geestesziek is.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Overspel.

Liederlijk, schandelijk of ander herhaaldelijk onvergeeflijk gedrag dat leidt tot een ernstige ontwrichting van de relatie, waardoor het voor de verzoeker ondraaglijk is geworden om met zijn/haar huwelijkspartner samen te leven.

Aanslag op het leven, bijv. fysieke agressie.

Geestesziekte sinds drie jaar, die het samenleven ondraaglijk maakt.

Definitieve veroordeling tot een gevangenisstraf van meer dan zeven jaar.

Verdwijning.

Onvermogen geslachtsgemeenschap te hebben dat bestond op het ogenblik van de huwelijksluiting en dat ten minste zes maanden voortduurt en dat op het ogenblik van de indiening van het echtscheidingsverzoek nog steeds bestaat.

Ongerechtaardigde verlaten gedurende twee jaar. Lange perioden van afwezigheid van in totaal meer dan twee jaar. De verweerder moet zijn verzoek terug te keren.

Verandering van religie of gezindte dan wel het gebruik van morele dwang of pogingen de echtgeno(o)t(e) te laten aansluiten bij een sekte.

De hardnekkige weigering kinderen te hebben, ondanks de kinderwens van de andere partner.

Duurzame ontwrichting.

Scheiding gedurende vijf jaar.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Echtscheiding leidt tot ontbinding van het huwelijk, maar dit leidt niet automatisch tot een verandering van de achternaam. Voor een naamswijziging dient de betrokken partij een beëdigde verklaring op te stellen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Echtscheiding heeft geen gevolgen voor eigendomsgeschillen. Voor eigendomsgeschillen moet een afzonderlijk verzoek worden ingediend, aangezien het hier gaat om twee verschillende procedures.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Er zijn geen gevolgen, aangezien echtscheidingsprocedures losstaan van voogdijprocedures, tenzij de echtscheiding is uitgesproken op grond van een aanslag op de persoon van de kinderen of fysiek misbruik van de kinderen.

Echtscheiding heeft geen gevolgen voor kwesties betreffende de minderjarige kinderen van de echtgenoten (bijv. alimentatie, ouderlijk gezag, omgangsrecht). Voor deze kwesties moeten afzonderlijke verzoeken worden ingediend.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Echtscheiding heeft op zich niet tot gevolg dat de ene partner alimentatie moet betalen aan de andere partner. Daartoe moet na de echtscheiding een afzonderlijk verzoek worden ingediend.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Cypriotische familierecht.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Niet van toepassing.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Niet van toepassing.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Dit houdt in dat met ingang van de datum van de nietigverklaring het huwelijk nietig en niet meer rechtsgeldig is.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Overeenkomstig artikel 17 van de wet op het huwelijk (wet 104(I)/2003), zoals gewijzigd bij wet 66(I)/2009, is een huwelijk ongeldig wanneer het is gesloten:

- vóór de definitieve ontbinding of nietigverklaring van een vorig huwelijk van een van beide partijen, inclusief een kerkelijk of burgerlijk huwelijk;
- tussen bloedverwanten in rechte lijn of zijlijn, tot de vijfde graad;

- c) tussen door huwelijk verbonden verwanten in rechte lijn of zijlijn, tot de derde graad;
- d) tussen een adoptant en een geadopteerde of hun nakomelingen;
- e) tussen een buitenechtelijk kind en de vader die het kind heeft erkend of zijn bloedverwanten.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat bij definitieve rechterlijke beslissing nietig of ongeldig is verklaard, heeft vanaf de datum van de beslissing geen gevolgen meer.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Dergelijke mogelijkheden bestaan op dit moment niet. De *Law Commissioner* werkt momenteel aan een wetsontwerp inzake bemiddeling in familiezaken.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Het verzoek tot ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk moet worden ingediend bij de familierechtbank (*oikogeneiakó dikastírio*) van het district (*eparchía*) waar beide partijen of een van de partijen woonachtig zijn. Het verzoek moet voldoen aan model 1 van het reglement voor de procesvoering van het Hooggerechtshof van 1990 (*Týpo 1 ton Diadikastikón Kanonismón tou Anótatou Dikastíriou tou 1990*). Bij het verzoek moet naast de huwelijksakte van beide partijen een bewijs van terpostbezorging van de aan de bisschop gerichte aangetekende brief of het ontvangstbewijs van de aan de bisschop gerichte aangetekende brief worden verstrekt.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ja. Er moet bij de bevoegde familierechtbank een verzoek worden ingediend.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja, er kan bij de familierechtbank van tweede aanleg (*devterováthmio oikogeneiakó dikastírio*) beroep worden aangetekend tegen een beslissing over echtscheiding/nietigverklaring van het huwelijk.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Een aanvraag hiertoe dient op basis van Verordening (EG) nr. 44/2001 bij de bevoegde familierechtbank van de Republiek Cyprus te worden ingediend.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Er kan verzet worden aangetekend bij de familierechtbank waarbij het verzoek om erkenning en registratie van de beslissing van de andere lidstaat is ingediend.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De familierechtbanken in de Republiek Cyprus kunnen zich enkel uitspreken over de ontbinding of de nietigverklaring van een huwelijk wanneer de partijen bij de zaak gedurende ten minste drie maanden in Cyprus wonen. De rechter past dan het Cypriotische recht toe.

Laatste update: 13/05/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Letland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De gevallen waarin een huwelijk kan worden ontbonden, zijn omschreven in het deel van het burgerlijk wetboek dat betrekking heeft op het familierecht en in afdeling P van de notariswet. Het deel van het burgerlijk wetboek dat betrekking heeft op het familierecht vormt het wettelijk kader van het huwelijk.

In Letland kan een huwelijk worden ontbonden door een rechter of een notaris (*notārs*). Een rechter kan een huwelijk ontbinden op verzoek van een van de echtgenoten of van beide echtgenoten. Een notaris kan een huwelijk ontbinden als de echtgenoten het eens zijn over de ontbinding van het huwelijk en ze geen gemeenschappelijk minderjarig kind en gemeenschappelijk vermogen hebben of, wanneer de echtgenoten wel een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, als ze schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

Daarom is een van de voorwaarden voor echtscheiding via een notaris dat de echtgenoten het eens zijn over wie het ouderlijk gezag krijgt over de kinderen die binnen het huwelijk zijn geboren, over de alimentatie voor die kinderen en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

Voor echtscheiding via de rechter is het nodig dat de rechter tot de conclusie komt dat het huwelijk is ontworcht. Een huwelijk wordt geacht te zijn ontworcht als de echtgenoten niet meer samenwonen en ook niet te verwachten valt dat dat weer gaat gebeuren.

Voorwaarde voor echtscheiding via een notaris is dat de echtgenoten het eens zijn over wie het gezag krijgt over de kinderen die binnen het huwelijk zijn geboren en over de alimentatie voor die kinderen en over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen. Als de echtgenoten hierover geen overeenstemming kunnen bereiken, beslist de rechter hierover bij de behandeling van het echtscheidingsverzoek.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Ontbinding van het huwelijk door een notaris

Een huwelijk kan door een notaris worden ontbonden als het is ontworcht en de notaris een verzoek om ontbinding van het huwelijk heeft ontvangen dat door beide echtgenoten is ondertekend. Wanneer de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, moet bij het echtscheidingsverzoek een schriftelijke overeenkomst zijn gevoegd waarin het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen zijn geregeld.

Ontbinding van het huwelijk door de rechter

Wanneer de echtgenoten het niet eens zijn over de ontbinding van het huwelijk, kan het huwelijk bij rechterlijke uitspraak worden ontbonden als aan een van de onderstaande voorwaarden is voldaan.

De echtgenoten leven ten minste drie jaar gescheiden: de echtgenoten leven gescheiden van elkaar, voeren geen gezamenlijke huishouding en een van hen weigert resoluut om opnieuw een gezamenlijke huishouding te gaan voeren en maakt huwelijkse samenwoning bijgevolg onmogelijk. Van het niet voeren van een gezamenlijke huishouding kan zelfs sprake zijn als de echtgenoten in dezelfde woning wonen.

Wanneer de echtgenoten minder dan drie jaar gescheiden leven, kan de rechter het huwelijk alleen ontbinden als aan een van de volgende voorwaarden is voldaan:

de reden van de ontworcht van het huwelijk is fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld van een van de echtgenoten tegen de echtgenoot die om ontbinding van het huwelijk vraagt of diens kind uit een ander huwelijk of een gemeenschappelijk kind;

de ene echtgenoot stemt in met het echtscheidingsverzoek van de andere;

een van de echtgenoten is met iemand anders gaan samenleven en binnen die relatie is een kind geboren of verwekt.

Wanneer de rechter van oordeel is dat de huwelijksband ondanks deze omstandigheden kan worden hersteld, kan de scheidingsprocedure voor maximaal zes maanden worden geschorst om de echtgenoten de gelegenheid te geven tot verzoening.

Wanneer een van de echtgenoten op andere dan de drie bovengenoemde gronden een echtscheidingsverzoek indient voordat de echtgenoten drie jaar gescheiden hebben geleefd, kan de rechter het huwelijk niet ontbinden en moet hij de behandeling van de zaak uitstellen om de echtgenoten de gelegenheid te geven zich te verzoenen.

Het huwelijk van echtgenoten die minder dan drie jaar gescheiden hebben geleefd, kan alleen door een notaris worden ontbonden als beide echtgenoten het eens zijn over de ontbinding van het huwelijk en bij de notaris een scheidingsverzoek hebben ingediend overeenkomstig de in de notariswet omschreven procedure.

Zelfs als een huwelijk ontworcht is, kan de rechter in uitzonderlijke gevallen besluiten om het huwelijk niet te ontbinden omdat ontbinding van het huwelijk indruist tegen de belangen van een gemeenschappelijk minderjarig kind.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Zodra een rechterlijke beslissing tot ontbinding van een huwelijk in kracht van gewijsde is gegaan of een notaris een verklaring van echtscheiding heeft afgegeven, vervallen de wederzijdse rechten en plichten die de gewezen echtgenoten op grond van hun huwelijksrelatie hadden. Uit de echtscheiding kunnen voor de gewezen echtgenoten echter nieuwe rechten en plichten voortvloeien. Zodra het huwelijk is ontbonden, kunnen de gewezen echtgenoten een nieuw huwelijk aangaan.

Het burgerlijk wetboek bepaalt dat een echtgenoot die na voltrekking van het huwelijk de naam van de partner aanneemt, deze naam na ontbinding van het huwelijk behoudt. Op een daartoe strekkend verzoek kan de rechter of een notaris hem echter de toestemming geven om weer de eigen familienaam te voeren.

De rechter kan de echtgenoot aan wie de ontworcht van het huwelijk kan worden toegerekend, op verzoek van de andere echtgenoot echter verbieden om diens familienaam te voeren, mits dit niet in strijd is met de belangen van eventuele kinderen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Een notaris kan een huwelijk ontbinden als de echtgenoten vooraf schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen en als die overeenkomst bij het scheidingsverzoek is gevoegd.

Wanneer een huwelijk bij rechterlijke uitspraak wordt ontbonden, kunnen de echtgenoten zelf beslissen over de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen. Wanneer de echtgenoten het niet eens kunnen worden, beslist de rechter over de vorderingen die ze jegens elkaar hebben. Hij doet dat overeenkomstig de bepalingen van het burgerlijk wetboek en eventuele huwelijksvoorwaarden. Ingevolge het burgerlijk wetboek kan het huwelijksvermogen op twee wijzen worden geregeld: op grond van het wettelijke stelsel of op grond van een huwelijkscontract. In de toepasselijke wettelijke bepalingen en het huwelijkscontract is geregeld hoe het vermogen bij echtscheiding wordt verdeeld.

In het kader van het wettelijke stelsel behoudt elke echtgenoot het vermogen dat hij bij het huwelijk heeft ingebracht of tijdens het huwelijk heeft verworven. Alles wat de echtgenoten tijdens het huwelijk samen hebben verworven, of wat door een van de echtgenoten is verworven met gemeenschappelijke middelen, wordt geacht deel uit te maken van het gemeenschappelijke vermogen. Verondersteld wordt dat het gemeenschappelijke vermogen aan elk van beide echtgenoten voor de helft toebehoort, tenzij een van de echtgenoten kan bewijzen dat een andere verdeling moet worden toegepast.

Wanneer het huwelijksvermogen is geregeld in een huwelijkscontract, kan het contract voorzien in huwelijksvoorwaarden of gemeenschap van goederen en wordt het vermogen bij scheiding verdeeld overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Bij echtscheidingszaken kunnen geschillen in verband met rechten en plichten die voortvloeien uit de bovenbeschreven familierechtelijke betrekkingen niet afzonderlijk worden behandeld. Dit geldt in het bijzonder voor geschillen in verband met rechten en plichten die voortvloeien uit de rechtsbetrekkingen tussen ouders en kinderen.

In het geval van een notariële ontbinding van een huwelijk moeten de echtgenoten het niet alleen eens zijn over de echtscheiding zelf, maar ook over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor eventuele minderjarige kinderen. Vandaar dat in het geval dat de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind hebben, het scheidingsverzoek vergezeld moet gaan van een schriftelijke overeenkomst over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie.

Wanneer het huwelijk door de rechter wordt ontbonden en de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind hebben, moeten ze het eens worden over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor dat kind. Wanneer op deze punten geen overeenstemming bestaat, moeten de vorderingen samen met het echtscheidingsverzoek worden ingediend, anders kan de rechter de echtscheiding niet uitspreken.

Gevolgen van de echtscheiding voor de ouderlijke verantwoordelijkheid

De verplichting van een ouder om zorg te dragen voor zijn kind vervalt niet op het moment dat het kind niet langer bij hem woont.

Ook wanneer de ouders gescheiden leven, blijven zij gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen. Maar de zorg- en toezichtplicht jegens het kind berust bij de ouder bij wie het kind woont.

Beslissingen die van aanzienlijke invloed op de ontwikkeling van het kind kunnen zijn, moeten door de ouders gezamenlijk worden genomen. Eventuele geschillen tussen de ouders worden behandeld door de rechtbank voor minderjarigen en wezen (*bāriṅtīesa*), tenzij de wet anders bepaalt.

Het gezamenlijk gezag van de ouders eindigt als het ouderlijk gezag bij overeenkomst tussen de ouders of bij uitspraak van de rechter aan een van hen wordt toegewezen.

Wanneer een kind onder het gezag van slechts een van de ouders staat, heeft die ouder alle rechten en plichten die daaruit voortvloeien. De andere ouder heeft een omgangsrecht (recht om contact en een persoonlijke relatie met het kind te onderhouden).

Gevolgen van de echtscheiding voor de onderhoudsplicht

Over kinderalimentatie moet tijdens de echtscheidingsprocedure worden beslist. De ouders zijn verplicht om naar vermogen in het onderhoud van hun kind te voorzien. De verplichting om een kind te onderhouden rust bij de vader en de moeder totdat het kind voor zichzelf kan zorgen. Die verplichting vervalt niet op het moment dat het kind gescheiden van de rest van het gezin gaat wonen of als het kind niet langer bij een of beide ouders woont. Bij de ontbinding van het huwelijk kunnen de ouders zelf afspraken maken over de kinderalimentatie. Als ze het niet eens worden, beslist de rechter hierover tijdens de echtscheidingsprocedure.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Ingevolge het burgerlijk wetboek kan de voormalige echtgenoot tijdens de echtscheidingsprocedure en zelfs daarna nog van de andere echtgenoot vorderen dat deze naar vermogen bijdraagt in zijn levensonderhoud, en wel in die mate dat de vorderende echtgenoot er niet op achteruitgaat in levensstandaard. De verplichting om ervoor te zorgen dat de voormalige echtgenoot er niet in levensstandaard op achteruitgaat, vervalt in de volgende gevallen:

de periode die is verstreken sinds het huwelijk werd ontbonden of nietig verklaard, is even lang of langer dan de periode die het huwelijk dan wel de samenwoning heeft geduurd;

de voormalige echtgenoot is opnieuw gehuwd;
het inkomensniveau van de voormalige echtgenoot is voldoende om in zijn levensonderhoud te voorzien;
de voormalige echtgenoot laat bewust na om zelf in zijn levensonderhoud te voorzien;
de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot heeft onvoldoende middelen of is arbeidsongeschikt geworden;
de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft een misdrijf gepleegd tegen de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of een van diens familieleden in opgaande of neergaande lijn, zoals een aanslag op het leven of de gezondheid, vrijheidsberoving, beschadiging of diefstal van goederen of laster;
de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft nagelaten om de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot te helpen toen deze zich in een noodsituatie bevond;
de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot heeft de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of een van diens familieleden in opgaande of neergaande lijn valselijk van een misdrijf beschuldigd;
de voormalige echtgenoot heeft een verkwistende of immorele levensstijl;
de onderhoudsplichtige voormalige echtgenoot of de onderhoudsgerechtigde voormalige echtgenoot is overleden of dood is verklaard;
er zijn andere belangrijke gronden om de verplichting te doen vervallen.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtsstelsel.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtsstelsel.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Het begrip "scheiding van tafel en bed" bestaat niet in het Letse rechtsstelsel.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een huwelijk kan nietig worden verklaard als het in strijd met de wet is gesloten. Vanaf het moment dat de rechterlijke nietigverklaring in kracht van gewijsde gaat, wordt het huwelijk geacht nooit te hebben bestaan. Een huwelijk kan ook na echtscheiding nog nietig worden verklaard.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk kan slechts in de volgende bij de wet bepaalde gevallen nietig worden verklaard:

het huwelijk werd niet geregistreerd door een ambtenaar van de burgerlijke stand of door een geestelijke van een van de in het burgerlijk wetboek vermelde denominaties;

het betreft een schijnhuwelijk, dat niet tot doel had een gezin te stichten;

het huwelijk werd aangegaan voordat beide echtgenoten de leeftijd van achttien jaar hadden bereikt of, in bepaalde gevallen, voordat een van de echtgenoten de leeftijd van zestien jaar had bereikt. In laatstgenoemd geval kan het huwelijk geldig zijn als de andere echtgenoot bij de huwelijksvoltrekking meerderjarig was en de ouders of voogd hun toestemming hadden gegeven. In beide gevallen is nietigverklaring niet mogelijk wanneer na het huwelijk een kind is verwekt of wanneer beide echtgenoten op het tijdstip van de rechterlijke uitspraak de minimumleeftijd hebben bereikt;

een van de echtgenoten verkeerde op het tijdstip van de huwelijksvoltrekking in een toestand waardoor hij de gevolgen van zijn handelingen niet kon begrijpen of zijn handelingen niet kon beheersen;

het huwelijk is aangegaan tussen nauwe bloedverwanten: directe verwanten in opgaande of neergaande lijn, broer en zus of halfbroer en halfzus;

het huwelijk is aangegaan tussen adoptant en geadopteerde, behalve wanneer de door de adoptie ontstane rechtsbetrekking is beëindigd;

het huwelijk is aangegaan tussen voogd en pupil of tussen curator en curandus voordat de voogdij of de curatele is beëindigd;

een van de echtgenoten is al getrouwd.

In al deze gevallen kan een belanghebbende of de openbare aanklager te allen tijde en zonder beperking een verzoek om nietigverklaring indienen.

Wanneer het huwelijk door overlijden of echtscheiding is beëindigd, kan een verzoek om nietigverklaring alleen worden ingediend door personen van wie door het huwelijk rechten zijn geschonden. Een verzoek om nietigverklaring kan niet worden ingediend als beide echtgenoten zijn overleden.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een echtgenoot van wie het huwelijk nietig is verklaard, gaat weer de eigen familienaam voeren. Wanneer een van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk niet bewust was van de nietigheid ervan, kan hij de rechter verzoeken om de familienaam van de voormalige echtgenoot te mogen blijven voeren.

Wanneer een van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk bewust was van de mogelijke nietigheid ervan, heeft de andere echtgenoot niet alleen recht op voldoende alimentatie om de eerdere levensstandaard te behouden, maar ook op vergoeding van immateriële schade.

De omstandigheden waaronder de voormalige echtgenoot is vrijgesteld van de verplichting om ervoor te zorgen dat de andere echtgenoot er niet in levensstandaard op achteruitgaat, zijn bij nietigverklaring van het huwelijk dezelfde als bij echtscheiding (zie vraag 3.4).

Wat de verdeling van het vermogen na nietigverklaring van het huwelijk betreft, behoudt elke echtgenoot het vermogen dat hij heeft ingebracht en tijdens de samenwoning heeft verworven. Gezamenlijk verworven vermogen wordt gelijkelijk tussen de voormalige echtgenoten verdeeld.

Wanneer geen van de echtgenoten zich bij de voltrekking van het huwelijk bewust was van de mogelijke nietigheid ervan, wordt het vermogen verdeeld overeenkomstig de bepalingen van het burgerlijk wetboek waarin de verdeling van tijdens een rechtmatig huwelijk verworven goederen is geregeld. Wanneer slechts een van de echtgenoten zich niet bewust was van de nietigheid van het huwelijk, gelden bedoelde bepalingen alleen voor die echtgenoot.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Notariële ontbinding van een huwelijk is slechts mogelijk op gezamenlijk verzoek van de echtgenoten. De procedure voor notariële ontbinding is neergelegd in afdeling P van de notarijswet. Ontbinding van het huwelijk gebeurt door een notaris wanneer de echtgenoten het eens zijn over de echtscheiding en ze geen gemeenschappelijk minderjarig kind en gemeenschappelijk vermogen hebben of, in gevallen waarin de echtgenoten wel een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, als ze schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Ontbinding van het huwelijk door een notaris

Wanneer een huwelijk door een notaris moet worden ontbonden, is er geen specifieke territoriale bevoegdheid: de echtgenoten kunnen hun verzoek indienen bij elke notaris in het land. Dit geldt niet voor grensoverschrijdende zaken. De bevoegdheid voor grensoverschrijdende zaken is geregeld in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad. Wanneer een grensoverschrijdende echtscheidingszaak volgens Europese of internationale wetgeving niet onder de Letse jurisdictie valt, kan de scheidingsprocedure niet door een notaris worden ingeleid en moet de aangezochte notaris dit meedelen aan de echtgenoten.

In grensoverschrijdende zaken wordt het toepasselijke recht bepaald overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Een bij een notaris ingediend echtscheidingsverzoek moet de volgende gegevens bevatten:

voornaam, naam en identiteitsnummer van elk van de echtgenoten (wanneer een van de echtgenoten geen eigen identiteitsnummer heeft, moet het jaar, de maand en de dag van zijn geboorte worden vermeld);

jaar, maand en dag waarop het huwelijk is voltrokken en het nummer waaronder het huwelijk is geregistreerd;

het land waar het huwelijk is geregistreerd en de naam van de ambtenaar (instantie) of de geestelijke (denominatie) die het huwelijk heeft voltrokken; of de echtgenoten gemeenschappelijke minderjarige kinderen hebben en, zo ja, of ze overeenstemming hebben bereikt over het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie;

of de echtgenoten een gemeenschappelijk vermogen hebben en, zo ja, of ze overeenstemming hebben bereikt over de verdeling daarvan; de naam die de echtgenoten na de scheiding zullen voeren.

Het verzoek moet vergezeld gaan van de originele huwelijksakte, een door de burgerlijke stand afgegeven afschrift of uittreksel daarvan of een door de burgerlijke stand afgegeven huwelijksverklaring.

Wanneer de echtgenoten een gemeenschappelijk minderjarig kind of een gemeenschappelijk vermogen hebben, moet bij het echtscheidingsverzoek een schriftelijke overeenkomst zijn gevoegd waarin het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor het kind en de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen zijn geregeld.

Ontbinding van het huwelijk door de rechter

Een verzoek om echtscheiding of nietigverklaring van een huwelijk moet worden ingediend bij het bevoegde districts- of gemeentelijk gerecht (*rajona (pilsētas) tiesa*). Bevoegd is in de regel de rechtbank van de officiële woonplaats van de verweerder of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats.

In de volgende gevallen kan het verzoek ook bij de rechtbank van de officiële woonplaats van de eiser of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats worden ingediend:

er wonen minderjarige kinderen bij de eiser;

de verwerende echtgenoot zit een gevangenisstraf uit;

de verwerende echtgenoot heeft geen officiële woonplaats, diens feitelijke woonplaats is onbekend of de verwerende echtgenoot woont in het buitenland.

De regels betreffende de bevoegdheid inzake echtscheidingszaken, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van een huwelijk die van toepassing zijn als een van de echtgenoten zijn gewone verblijfplaats in een andere lidstaat heeft of onderdaan van een andere lidstaat is, zijn neergelegd in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

Zodra is vastgesteld welke lidstaat bevoegd is, geldt de nationale civiele procedure van die lidstaat.

Ook in een aantal voor Letland bindende bilaterale verdragen met niet-EU-landen inzake rechtsbijstand en rechtsbetrekkingen zijn bevoegdheidsregels betreffende echtscheidingszaken neergelegd.

Ingevolge artikel 128 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een verzoekschrift de volgende gegevens bevatten:

de rechtbank waarbij het verzoekschrift wordt ingediend;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer en de officiële woonplaats van de eiser of, wanneer de eiser geen officiële woonplaats heeft, diens feitelijke woonplaats of, in het geval dat de eiser een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging; eventueel kan ook een ander adres voor het ontvangen van rechtbankstukken worden vermeld;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer, de officiële woonplaats en, voor zover beschikbaar, een aanvullend adres, van de verweerder of belanghebbende partij of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats of, in het geval dat de verweerder of belanghebbende partij een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging van de verweerder of belanghebbende partij;

wanneer de vordering wordt ingediend door een vertegenwoordiger van de eiser, de voornaam en naam, het identiteitsnummer en het correspondentieadres van de vertegenwoordiger of, in het geval dat de vertegenwoordiger een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

bij een geldvordering, de naam van de kredietinstelling en het rekeningnummer waarop het bedrag moet worden overgemaakt, voor zover beschikbaar;

het voorwerp van de vordering;

het bedrag van de vordering, wanneer de vordering in geld kan worden uitgedrukt, en de wijze waarop dat bedrag is berekend;

de feiten waarop de vordering is gebaseerd en bewijs ter staving van de aangevoerde feiten;

de wet waarop de vordering is gebaseerd;

de vorderingen van de eiser;

een lijst van de stukken die bij het verzoekschrift zijn gevoegd;

de datum van het verzoekschrift en eventuele andere relevante informatie.

Ingevolge artikel 2351 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een echtscheidingsverzoek ook de volgende gegevens bevatten:

sinds wanneer de echtgenoten gescheiden leven;

of de andere echtgenoot instemt met de scheiding;

of de echtgenoten tot overeenstemming zijn gekomen over, voor zover van toepassing, het ouderlijk gezag, het omgangsrecht en de alimentatie voor eventuele kinderen en de verdeling van het tijdens het huwelijk verworven vermogen, dan wel of de echtgenoten dienaangaande vorderingen bij de rechtbank instellen.

Het verzoekschrift moet worden ondertekend door de eiser of zijn vertegenwoordiger. In zaken waarin een verzoek om echtscheiding of nietigverklaring wordt behandeld, moet de vertegenwoordiger van een partij uitdrukkelijk door die partij zijn gemachtigd om namens hem op te treden. Een dergelijke machtiging strekt zich uit tot alle aan het verzoek gerelateerde vorderingen.

Bij het verzoekschrift moeten de volgende stukken zijn gevoegd:

eensluitend afschrift van het verzoekschrift voor verzending aan de verweerder;

bewijs van volledige betaling van de wettelijk verschuldigde griffierechten en andere rechtbankkosten conform de in de wet vastgestelde procedure;

document(en) waaruit de feiten en omstandigheden blijken waarop het verzoek is gebaseerd (zoals een huwelijkscertificaat).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In het algemeen verleent de staat rechtsbijstand wanneer een persoon over onvoldoende inkomen beschikt om zich in rechte te verdedigen of van het ene op het andere moment in een (financiële) situatie is terechtgekomen (bijvoorbeeld door een natuurramp of andere omstandigheden die niet aan hem zijn toe

te rekenen) waardoor hij daar financieel niet toe in staat is, of wanneer hij voor zijn levensonderhoud volledig afhankelijk is van overheidssteun, waardoor hij, objectief gezien, evenmin in staat is om in rechte voor zijn belangen op te komen. Rechtsbijstand wordt toegekend overeenkomstig de wet op de rechtsbijstand (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

In het algemeen worden in het kader van de rechtsbijstandregeling de kosten van het opstellen van processtukken, van juridisch advies en vertegenwoordiging bij de rechtbank, en van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke uitspraak vergoed.

Letland verleent ook rechtsbijstand op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Zaken worden in eerste aanleg behandeld door een districts- of gemeentelijk gerecht (*rajona (pilsētas) tiesa*). Tegen een beslissing in eerste aanleg kan hoger beroep bij een regionaal gerecht (*apgabaltiesa*) en cassatieberoep (*kasācija*) worden ingesteld.

Bij echtscheiding via een notaris kan de waarheidsgetrouwheid van volgens de wet gecertificeerde stukken niet worden betwist. Daartoe moet een afzonderlijke vordering worden ingesteld.

Tegen een notaris die zijn taken niet naar behoren heeft uitgevoerd of die weigert om zijn taken uit te voeren, kan een klacht worden ingediend bij het regionaal gerecht dat toezicht houdt op de werkzaamheden van die notaris. De klacht moet binnen een maand worden ingediend, te rekenen vanaf de dag van de betwiste handeling of weigering.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Een beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk die in een andere lidstaat is gegeven, wordt overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad in Letland erkend. Deze verordening stelt dat een in een andere lidstaat gegeven rechterlijke beslissing in andere lidstaten moet worden erkend, zonder dat daartoe een bijzondere procedure is vereist.

Wanneer een belanghebbende partij een beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk die in een andere lidstaat is gegeven, in Letland wil laten erkennen, moet hij, overeenkomstig de in Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad vastgestelde procedures, een verzoek om een beslissing houdende erkenning (*atzīšana*) of erkenning en tenuitvoerlegging (*atzīšana un izpildīšana*) van de buitenlandse beslissing indienen bij het districts- of gemeentelijk gerecht van de plaats waar die beslissing ten uitvoer moet worden gelegd of van de officiële woonplaats van de verweerder dan wel, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats.

Een beslissing houdende erkenning, of erkenning en tenuitvoerlegging, van een beslissing van een buitenlandse rechter, wordt gegeven door een alleenzittende rechter op basis van een daartoe strekkend verzoekschrift en bijbehorende stukken. Dit gebeurt binnen tien dagen na indiening van het verzoekschrift en zonder oproeping van de partijen. De rechter kan de erkenning van de beslissing alleen weigeren op een van de in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad genoemde gronden:

de erkenning is kennelijk strijdig met de openbare orde in Letland;

in het geval van een beslissing bij verstek: het stuk waarmee het geding werd ingeleid of een gelijkwaardig stuk is niet tijdig en niet op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de verweerder betekend of medegedeeld, tenzij vaststaat dat verweerder ondubbelzinnig met de beslissing instemt;

de beslissing is onverenigbaar met een beslissing gegeven in een procedure tussen dezelfde partijen in Letland;

de beslissing is onverenigbaar met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven, mits die vroegere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in Letland.

Krachtens artikel 638 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering moet een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een uitspraak de volgende gegevens bevatten:

de rechtbank waarbij het verzoekschrift wordt ingediend;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer (of, bij ontstentenis daarvan, andere gegevens op basis waarvan de identiteit kan worden vastgesteld) en het correspondentieadres van de verzoeker of, in het geval dat de verzoeker een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

de voornaam en naam, het identiteitsnummer (of, bij ontstentenis daarvan, andere gegevens op basis waarvan de identiteit kan worden vastgesteld), de officiële woonplaats en, voor zover beschikbaar, een aanvullend adres of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats, dan wel, in het geval dat de verweerder een rechtspersoon is, de naam, het registratienummer en de plaats van statutaire vestiging;

het onderwerp van het verzoek en de feiten en omstandigheden waarop het verzoek is gebaseerd;

het verzoek om erkenning, of erkenning en tenuitvoerlegging, van de beslissing van de buitenlandse rechter, geheel of gedeeltelijk;

de gemachtigde en zijn adres, voor zover van toepassing;

een lijst van de stukken die bij het verzoekschrift zijn gevoegd;

datum en tijdstip waarop het verzoekschrift is opgesteld.

Ingevolge artikel 37 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad moet een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een door een gerecht van een andere lidstaat gegeven beslissing, vergezeld gaan van de volgende stukken:

een afschrift van de beslissing dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan;

wanneer het een bij verstek gegeven beslissing betreft, een stuk waaruit blijkt dat het stuk waarmee het geding (tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk) is ingeleid aan de verweerder is betekend, dan wel enig stuk waaruit blijkt dat de verweerder ondubbelzinnig met de bij verstek gegeven beslissing instemt;

een door het bevoegde gerecht of de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst afgegeven certificaat als bedoeld in artikel 39 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Ingevolge Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kan een belanghebbende partij op twee manieren verzoeken om niet-erkenning in Letland van een in andere lidstaat gegeven beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk.

Ten eerste kan elke belanghebbende ingevolge artikel 21 van die verordening bij de rechter een verzoek om een beslissing houdende niet-erkenning in Letland van een in een andere lidstaat gegeven beslissing indienen.

Ten tweede, zelfs nadat een persoon al een verzoek tot erkenning van een beslissing heeft ingediend en dit verzoek door het districts- of gemeentelijke gerecht is ingewilligd, kan de verweerder de erkenning in Letland nog aanvechten. Daartoe moet de verweerder een bezwaarschrift indienen bij het districts- of gemeentelijke gerecht dat het verzoek heeft ingewilligd. Conform artikel 33 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad is de beslissing van een districts- of gemeentelijk gerecht houdende erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing vatbaar voor hoger beroep bij een regionaal gerecht. Daartoe moet eerst een bezwaarschrift (*blakus sūdzība*) worden ingediend bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gegeven, waarna het

bezwaarschrift moet worden toegezonden aan het bevoegde regionale gerecht. Tegen de beslissing van het regionale gerecht kan door de verweerder (of verzoeker) beroep worden ingesteld bij de Senaat van het Hooggerechtshof (*Augstākās tiesas Senāts*). Daartoe moet eerst een bezwaarschrift worden ingediend bij het gerecht dat de bestreden beslissing heeft gegeven, waarna het bezwaarschrift moet worden toegezonden aan de afdeling Civiele Zaken van de Senaat van het Hooggerechtshof.

De verweerder kan zich slechts op een van de in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad genoemde gronden verzetten tegen de erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing (zie vraag 14).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het toepasselijke recht wordt bepaald op grond van [Verordening \(EU\) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed \(verordening "Rome III"\)](#)

Links

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> [English](#)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Laatste update: 07/02/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([lt](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Litouwen

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een huwelijk kan worden ontbonden met wederzijdse instemming van de echtgenoten, mits aan alle volgende voorwaarden wordt voldaan: er is meer dan een jaar verstreken sinds het huwelijk plaatsvond;

de echtgenoten hebben een echtscheidingsovereenkomst ondertekend (betreffende de verdeling van het vermogen, het onderhoud van eventuele kinderen enz.);

beide echtgenoten zijn volledig handelingsbekwaam.

In de in dit artikel genoemde gevallen wordt echtscheiding verkregen door middel van een vereenvoudigde procedure.

Een huwelijk kan worden ontbonden indien een van de echtgenoten daartoe een verzoek indient bij de districtsrechtbank (*apylinkės teismas*) van zijn of haar verblijfplaats, mits aan ten minste één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

de echtgenoten leven langer dan een jaar gescheiden;

een van de echtgenoten is door een rechter handelingsonbekwaam verklaard nadat het huwelijk was gesloten;

de verblijfplaats van een van de echtgenoten is bij een gerechtelijke uitspraak als onbekend erkend;

een van de echtgenoten zit een gevangenisstraf uit van meer dan een jaar voor het plegen van een misdrijf zonder voorbedachten rade.

Echtscheiding op grond van schuld bij één echtgeno(o)t(e) of beide echtgenoten. Een echtgeno(o)t(e) kan een verzoek om echtscheiding indienen als het huwelijk door de schuld van de andere echtgeno(o)t(e) is ontworcht. Een echtgeno(o)t(e) wordt als schuldig aan de ontwrichting van het huwelijk aangemerkt indien hij of zij wezenlijk zijn of haar huwelijkse verplichtingen zoals uiteengezet in boek 3 (familierecht) van het Litouwse burgerlijk wetboek (*Civilinis kodeksas*) heeft verzaakt en zo een gemeenschappelijk huwelijksleven onmogelijk heeft gemaakt.

Een huwelijk wordt geacht door de schuld van de andere echtgeno(o)t(e) te zijn ontworcht indien hij of zij is veroordeeld voor een misdrijf met voorbedachten rade of overspel heeft gepleegd, of de andere echtgeno(o)t(e) of andere gezinsleden mishandelt of het gezin in de steek heeft gelaten en er meer dan een jaar niet meer voor zorgt.

De verweerder in de echtscheidingsprocedure kan zijn of haar schuld aanvechten en bewijs overleggen dat de verzoeker verantwoordelijk is voor de ontwrichting van het huwelijk. Na afweging van de omstandigheden van de zaak kan de rechter beide echtgenoten schuldig verklaren aan de ontwrichting van het huwelijk. Als naar het oordeel van de rechter beide echtgenoten schuld hebben aan de ontwrichting van het huwelijk, zijn de gevolgen dezelfde als bij de ontbinding van een huwelijk met wederzijdse instemming.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Een huwelijk eindigt door het overlijden van een van de echtgenoten of door een wettelijke beëindiging. Een huwelijk kan worden ontbonden op grond van de wederzijdse instemming van de echtgenoten, van een verzoek van een van de echtgenoten of van de schuld van één echtgeno(o)t(e) of beide echtgenoten.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

Een huwelijk wordt als ontbonden beschouwd vanaf de dag waarop de echtscheidingsuitspraak van kracht wordt. Binnen drie werkdagen nadat de echtscheidingsuitspraak van kracht is geworden, moet de rechtbank een kopie van die uitspraak toezenden aan het plaatselijke bureau van de burgerlijke stand, dat de echtscheiding registreert.

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Na een echtscheiding kan een echtgeno(o)t(e) zijn of haar huwelijksnaam behouden of weer de achternaam aannemen die hij of zij voor het huwelijk had.

Wanneer een huwelijk wordt ontbonden op grond van de schuld van een van de echtgenoten, kan de rechter, op verzoek van de andere echtgeno(o)t(e), de schuldige echtgeno(o)t(e) verbieden zijn of haar huwelijksnaam te behouden, behalve wanneer de echtgenoten samen kinderen hebben.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De verdeling van het vermogen van de echtgenoten hangt af van het huwelijksvermogensstelsel, dat wettelijk of contractueel is vastgesteld. Bij gebreke van een huwelijkscontract geldt voor de echtgenoten het wettelijke vermogensstelsel. Huwelijksvermogensstelsels zijn geregeld in hoofdstuk VI van deel III van boek 3 van het burgerlijk wetboek (*Civilinis kodeksas*).

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Indien de echtelijke woning eigendom is van een van de echtgenoten, kan de rechter vruchtgebruik toekennen en de andere echtgeno(o)t(e) toestaan in de echtelijke woning te blijven indien na de echtscheiding minderjarige kinderen bij hem of haar blijven wonen. Het vruchtgebruik blijft gelden tot het kind/de kinderen meerderjarig is/zijn. Als de echtelijke woning wordt gehuurd, kan de rechter het huurrecht overdragen aan de echtgeno(o)t(e) bij wie de minderjarige kinderen gaan wonen of aan een echtgeno(o)t(e) die niet in staat is om te werken en kan de rechter de andere echtgeno(o)t(e) laten uitzetten indien hij of zij is gelast apart te gaan wonen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Wanneer een rechter uitspraak doet in een echtscheidingszaak, zal er ook alimentatie worden toegekend aan een ex-echtgenoot(e) die financiële ondersteuning nodig heeft, tenzij de alimentatiekwestie is geregeld in de echtscheidingsovereenkomst die de echtgenoten samen opgesteld hebben. Echtgenoten hebben geen recht op alimentatie als zij voldoende goederen of inkomsten hebben om volledig in hun onderhoud te voorzien. Uitgangspunt is dat een echtgenoot(e) alimentatie nodig zal hebben als hij of zij een minderjarig kind uit het huwelijk opvoedt of als hij of zij vanwege ouderdom of een slechte gezondheid niet in staat is om te werken. Een echtgenoot(e) die niet in staat is geweest een kwalificatie te behalen (zijn of haar studie te voltooien) vanwege het huwelijk en de gemeenschappelijke belangen van het gezin of de noodzaak om voor de kinderen te zorgen, heeft het recht van de ex-echtgenoot(e) te eisen dat deze de kosten voor het voltooien van zijn of haar studie of van omscholing betaalt.

De echtgenoot(e) die schuld heeft aan de echtscheiding heeft geen recht op alimentatie.

Bij het toekennen van de alimentatie en het bepalen van de hoogte daarvan moet de rechter rekening houden met de duur van het huwelijk, de behoefte aan alimentatie, de middelen van beide ex-echtgenoten, hun gezondheidstoestand, leeftijd en vermogen om te werken, de kans dat een werkloze echtgenoot(e) werk vindt en andere belangrijke omstandigheden.

Er wordt een lagere of alleen tijdelijke alimentatie toegekend of de alimentatie wordt geweigerd als een van de volgende omstandigheden van toepassing is: het huwelijk duurde minder dan een jaar;

de echtgenoot(e) die recht heeft op alimentatie heeft een misdrijf begaan tegen de andere echtgenoot(e) of zijn of haar naaste familie;

de financiële problemen waarin de echtgenoot(e) die recht heeft op alimentatie verkeert zijn een gevolg van zijn of haar eigen onrechtmatig gedrag;

de echtgenoot(e) die om alimentatie verzoekt heeft niet bijgedragen aan de toename van de gemeenschappelijke goederen of heeft tijdens het huwelijk de belangen van de andere echtgenoot(e) of het gezin opzettelijk geschaad.

De rechter kan van de ex-echtgenoot(e) die werd gelast de andere echtgenoot(e) alimentatie te betalen, waarborgen eisen dat die verplichting zal worden nagekomen. Alimentatie kan worden toegekend in de vorm van een bedrag ineens of van vaste maandelijksse betalingen (termijnen) of van een overdracht van goederen.

Als een echtgenoot(e) om echtscheiding verzoekt wegens handelingsonbekwaamheid van de andere echtgenoot(e), moet de echtgenoot(e) die het initiatief tot de echtscheiding heeft genomen de behandeling van en zorg voor de handelingsonbekwaam geworden ex-echtgenoot(e) betalen, tenzij die gedekt worden door socialezekerheidsfondsen van de staat.

Een alimentatiebeschikking kan een grond zijn voor een gedwongen verpanding (hypotheek) van de goederen van de verweerder. Indien de ex-echtgenoot(e) die gelast werd alimentatie te betalen in gebreke blijft, kunnen zijn of haar goederen worden gebruikt om de betalingen te doen conform de wettelijke procedure.

Bij overlijden van de ex-echtgenoot(e) aan wie de verplichting tot betaling van alimentatie werd opgelegd, gaat de verplichting over op zijn of haar erfopvolgers voor zover de geërfde nalatenschap daarvoor toereikend is, ongeacht de manier waarop de erfenis werd aanvaard.

Wanneer een ex-echtgenoot(e) aan wie alimentatie was toegekend overlijdt of hertrouwt, stopt de alimentatiebetaling. Bij overlijden gaat het recht op achterstallige of nog niet uitbetaalde alimentatie over op de erfopvolgers van de overleden echtgenoot(e). Als het nieuwe huwelijk wordt ontbonden, kan de ex-echtgenoot(e) verzoeken om hervatting van de alimentatiebetalingen indien hij of zij een kind opvoedt of de zorg heeft voor een gehandicapt kind uit zijn of haar vorige huwelijk. In alle andere gevallen gaat de verplichting van de echtgenoot(e) uit het volgende huwelijk om alimentatie te betalen boven de verplichting van de ex-echtgenoot(e) uit het vorige huwelijk.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Wanneer de rechter een scheiding van tafel en bed uitsprekt, wonen de echtgenoten niet meer samen, maar blijven hun andere rechten en verplichtingen bestaan. Scheiding van tafel en bed kan een eerste stap zijn naar een echtscheiding. Dit betekent echter niet dat de echtgenoten niet weer kunnen gaan samenwonen. Anders dan bij een echtscheiding kunnen echtgenoten die van tafel en bed gescheiden zijn niet hertrouwen, omdat ze niet formeel gescheiden zijn.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Een van de echtgenoten kan bij de rechtbank een verzoek tot scheiding van tafel en bed indienen als door bepaalde omstandigheden, die niet van de andere echtgenoot(e) hoeven af te hangen, het samenleven ondraaglijk of onmogelijk is geworden of de belangen van hun minderjarige kinderen wezenlijk geschaad kunnen worden of de echtgenoten niet meer geïnteresseerd zijn in samenleven. De echtgenoten kunnen gezamenlijk bij de rechtbank een verzoek tot scheiding van tafel en bed indienen indien ze een scheidingsovereenkomst hebben ondertekend die voorziet in een woon-, onderhouds- en opvoedingsregeling voor hun minderjarige kinderen, en in de verdeling van hun vermogen en in het wederzijds onderhoud.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Een scheiding van tafel en bed heeft geen gevolgen voor de rechten en verplichtingen van de echtgenoten ten aanzien van hun minderjarige kinderen, maar houdt slechts in dat de echtgenoten apart wonen. Bij het uitspreken van een scheiding van tafel en bed moet de rechter ook altijd een beschikking over de boedelverdeling geven, tenzij dat in het huwelijkscontract tussen de echtgenoten is geregeld. De rechtsgevolgen van een scheiding van tafel en bed met betrekking tot de eigendomsrechten van de echtgenoten worden bij de aanvang van de procedure van kracht. Een echtgenoot(e) die niet schuldig werd bevonden aan de scheiding van tafel en bed kan de rechter evenwel vragen de rechtsgevolgen van de scheiding van tafel en bed met betrekking tot de eigendomsrechten van de echtgenoten van kracht te verklaren vanaf het moment dat de echtgenoten niet meer samenwoonden. Als een van de echtgenoten overlijdt nadat de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, behoudt de langstlevende echtgenoot(e) alle wettelijke rechten van een langstlevende echtgenoot(e), tenzij de langstlevende echtgenoot(e) door de rechter schuldig is bevonden aan de scheiding van tafel en bed. Deze regel geldt ook als de rechter een scheiding van tafel en bed heeft uitgesproken op grond van een gezamenlijk verzoek van de echtgenoten, tenzij de echtgenoten in hun scheidingsovereenkomst een andere regeling hebben getroffen. De langstlevende echtgenoot(e) kan echter niet de nalatenschap van de overleden echtgenoot(e) erven.

Bij het uitspreken van een scheiding van tafel en bed kan de rechter de echtgenoot(e) die schuldig is aan de scheiding van tafel en bed gelasten alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot(e) indien deze financiële ondersteuning nodig heeft, tenzij de alimentatiekwestie is geregeld in de scheidingsovereenkomst tussen de echtgenoten.

Een scheiding van tafel en bed eindigt als de echtgenoten weer gaan samenwonen en in hun samenleven hun intentie om permanent samen te wonen bevestigd wordt. De scheiding van tafel en bed eindigt wanneer de rechter een beschikking uitvaardigt waarin het gezamenlijke verzoek van de echtgenoten om beëindiging van de scheiding van tafel en bed wordt toegewezen en de eerdere scheidingsuitspraak wordt herroepen.

Wanneer zij hun samenleven weer hervatten, blijven de vermogens van de echtgenoten gescheiden totdat ze een nieuw huwelijkscontract sluiten en een nieuw huwelijksvermogensstelsel kiezen. De beëindiging van een scheiding van tafel en bed heeft alleen rechtsgevolgen voor derden indien de echtgenoten een nieuw huwelijkscontract sluiten en dit laten registreren overeenkomstig de procedure zoals beschreven in artikel 3.103 van het burgerlijk wetboek (*Civilinis kodeksas*).

Als de echtgenoten meer dan jaar uit elkaar zijn sinds de beschikking van kracht werd, kan elk van beide echtgenoten om echtscheiding verzoeken.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Alleen de rechtbanken kunnen een huwelijk nietig verklaren. Een huwelijk dat door een rechtbank nietig is verklaard is nietig *ab initio*. De rechtsgevolgen van de nietigverklaring van een huwelijk (zie punt 9) hangen af van de goede trouw van de echtgenoten (of ten minste een van hen) bij de sluiting van het huwelijk. In alle gevallen echter beschermt de wet de rechten van de kinderen uit een nietig verklaard huwelijk (ze worden beschouwd als uit een huwelijk geboren). Na de nietigverklaring van hun huwelijk kunnen de partijen een nieuw huwelijk of een geregistreerd partnerschap aangaan.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk kan nietig worden verklaard als niet is voldaan aan de onderstaande voorwaarden voor het aangaan van een huwelijk.

Een huwelijk kan alleen worden aangegaan met een persoon van het andere geslacht.

Een man en een vrouw moeten het huwelijk uit vrije wil aangaan. Elke vorm van bedreiging, dwang, misleiding of andere omstandigheid waarin geen sprake is van vrije wil is een reden om het huwelijk nietig te verklaren.

Een huwelijk kan worden aangegaan door personen die op de dag van het huwelijk 18 jaar of ouder zijn. Op verzoek van een persoon die vóór de leeftijd van 18 jaar wil trouwen, kan de rechter voor de betreffende persoon middels een vereenvoudigde procedure deze leeftijdsgrens verlagen, maar met niet meer dan twee jaar. Zwangerschap is een belangrijke reden om de huwelijksleeftijdsgrens te verlagen. Als de betrokkene zwanger is, kan de rechter toestaan vóór de leeftijd van 16 jaar te trouwen.

Iemand die door een reeds van kracht geworden gerechtelijke uitspraak handelingsonbekwaam is verklaard, kan geen huwelijk aangaan. Als blijkt dat er een zaak bij de rechtbank is aangespannen om een van beide partijen die een huwelijk willen aangaan handelingsonbekwaam verklaard te krijgen, moet de registratie van het huwelijk worden uitgesteld totdat de uitspraak in die zaak van kracht wordt.

Iemand die gehuwd is en geen echtscheiding heeft verkregen overeenkomstig de in de wet vastgelegde procedure, kan geen ander huwelijk aangaan.

Een huwelijk tussen ouders en kinderen, adoptiefouders en adoptiekinderen, grootouders en kleinkinderen, broers en zusters of halfbroers en halfzusters, neven en nichten, ooms en nichten en tantes en neven is verboden.

Een fictief huwelijk kan ook nietig worden verklaard. Een huwelijk dat enkel om de schijn is aangegaan zonder de bedoeling een wettige familieband tot stand te brengen, kan nietig worden verklaard op verzoek van elk van beide echtgenoten of een openbare aanklager.

Een huwelijk kan nietig worden verklaard als het niet vrijwillig is aangegaan. Een echtgeno(o)t(e) kan om nietigverklaring verzoeken als hij of zij kan bewijzen dat hij of zij ten tijde van het huwelijk niet in staat was de betekenis van zijn of haar handelen te begrijpen of er geen controle over had. Om nietigverklaring kan worden verzocht door een echtgeno(o)t(e) die is aangezet tot het huwelijk door bedreiging, dwang of bedrog.

Een echtgeno(o)t(e) die met een huwelijk instemde op grond van een wezenlijke dwaling kan om nietigverklaring van het huwelijk verzoeken. Een dwaling geldt als wezenlijk indien die omstandigheden met betrekking tot de andere partij betreft die, als ze bekend waren geweest, de echtgeno(o)t(e) ervan weerhouden zouden hebben het huwelijk aan te gaan. De dwaling wordt wezenlijk geacht als deze betrekking heeft op: (i) de gezondheid van de andere partij of een seksuele afwijking die een normaal gezinsleven onmogelijk maakt, of (ii) een ernstig misdrijf dat door de andere partij is begaan.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Kinderen uit een huwelijk dat later nietig is verklaard, worden beschouwd als uit een huwelijk geboren. Wanneer beide echtgenoten te goeder trouw hebben gehandeld, d.w.z. dat zij niet op de hoogte waren en niet op de hoogte konden zijn van de beletsels aangaande hun huwelijk, zijn de rechtsgevolgen van hun huwelijk, alhoewel het nietig werd verklaard, dezelfde als bij een geldig huwelijk, met uitzondering van het recht van erfopvolging. Bewijsmateriaal dat de echtgenoten te goeder trouw handelden moet ten behoeve van het oordeel van de rechtbank worden overgelegd.

Rechtsgevolgen van een nietigverklaring wanneer één of beide echtgenoten te kwader trouw hebben gehandeld: wanneer slechts één van de partijen te goeder trouw handelde, zijn de rechten die hij of haar aan het ongeldige huwelijk kan ontnemen die van een gehuwde persoon. Wanneer beide partijen te kwader trouw handelden, kunnen zij aan het ongeldige huwelijk geen van de rechten of verplichtingen van gehuwde personen ontnemen. Elk van hen heeft het recht het eigen vermogen terug te vorderen, met inbegrip van schenkingen aan de andere partij. Als de echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw handelde alimentatie nodig heeft, is deze gerechtigd een verzoek in te dienen om alimentatie van de echtgeno(o)t(e) die te kwader trouw handelde, voor een periode van maximaal drie jaar. Het bedrag wordt vastgesteld door de rechter, waarbij rekening wordt gehouden met de financiële situatie van beide partijen. De rechter kan de betaling van maandelijkse termijnen gelasten of van een bedrag ineens. Als de financiële situatie van een van de partijen verandert, kan de belanghebbende partij de rechtbank verzoeken om verhoging, verlaging of beëindiging van de alimentatiebetalingen. De opgelegde verplichting om de echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw handelde alimentatie te betalen komt automatisch te vervallen als de betreffende echtgeno(o)t(e) een nieuw huwelijk aangaat of als de driejarige periode gedurende welke alimentatie moet worden betaald, is verstreken.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De Litouwse wet voorziet niet in alternatieve niet-gerechtelijke middelen voor het oplossen van problemen met betrekking tot echtscheiding, die derhalve alleen kunnen worden opgelost door naar de rechter te stappen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek om een echtscheiding met wederzijdse instemming van de echtgenoten moet worden ingediend bij de districtsrechtbank (*apylinkės teismas*) van de verblijfplaats van een van de echtgenoten. In het verzoek moet worden aangegeven wat de redenen voor de echtscheiding zijn en hoe de verzoeker aan zijn of haar verplichtingen ten aanzien van de andere echtgeno(o)t(e) en hun minderjarige kinderen zal voldoen en moeten alle andere gegevens zoals genoemd in artikel 384 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Civilinio proceso kodeksas*) vermeld worden.

Een echtscheidingsverzoek dat uitgaat van één van de echtgenoten moet worden ingediend bij de districtsrechtbank van de verblijfplaats van de verzoeker.

Een verzoek om een echtscheiding op grond van schuld van een van de echtgenoten moet worden ingediend bij de districtsrechtbank van de verweerder. Wanneer de verzoeker minderjarige kinderen heeft die bij hem of haar wonen, kan het echtscheidingsverzoek ook worden ingediend bij de districtsrechtbank van de verblijfplaats van de verzoeker.

Een verzoek om nietigverklaring van een huwelijk moet worden ingediend bij de rechtbank van de verblijfplaats van de verweerders of een van de verweerders.

Verzoeken om een scheiding van tafel en bed worden behandeld door de rechtbank van de verblijfplaats van de verweerder.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

De wet van Litouwen inzake door de staat gegarandeerde rechtsbijstand (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) voorziet in gratis rechtsbijstand voor mensen met een laag inkomen. Deze rechtsbijstand geldt ook voor familiezaken.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja. Tegen een uitspraak inzake echtscheiding of nietigverklaring van een huwelijk kan beroep worden ingesteld overeenkomstig de algemene bepalingen die gelden voor beroepsprocedures.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Een in een andere lidstaat gedane gerechtelijke uitspraak inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk wordt erkend in Litouwen op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad. Op grond van die verordening worden gerechtelijke uitspraken die in een lidstaat zijn gedaan in de andere lidstaten erkend zonder speciale procedure.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kan een belanghebbende partij de erkenning in Litouwen van een in een andere lidstaat gedane gerechtelijke uitspraak inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk aanvechten.

Overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kan elke belanghebbende partij bij de districtsrechtbank (*apylinkės teismas*) een verzoek indienen om een in een andere lidstaat gedane uitspraak niet te erkennen in Litouwen.

Personen met betrekking tot wie om erkenning van een gerechtelijke uitspraak wordt verzocht, kunnen ook de erkenning daarvan in Litouwen aanvechten in het kader van een reeds lopende erkenningsprocedure en nadat de districtsrechtbank besloten heeft de uitspraak te erkennen. Bijgevolg kan de verweerder in dat geval de erkenning in Litouwen van de uitspraak aanvechten door beroep in te stellen tegen de tot erkenning strekkende beslissing van de districtsrechtbank. Overeenkomstig artikel 33 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad kan tegen het besluit van de districtsrechtbank inzake de erkenning van een in een andere lidstaat gedane uitspraak beroep worden ingesteld bij de regionale rechtbank (*apygardos teismas*).

De verweerder kan de erkenning van een uitspraak die is gedaan door een rechtbank in een andere lidstaat aanvechten op de gronden voor niet-erkenning zoals bepaald in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Scheiding van tafel en bed en echtscheiding vallen onder het recht van de gewone verblijfplaats van de echtgenoten. Als de echtgenoten geen gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hebben, geldt het recht van het land waarin zij hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hadden, of bij gebreke daarvan, het recht van het land van de rechtbank. Als in het land waarvan beide echtgenoten staatsburger zijn echtscheiding wettelijk niet is toegestaan of speciale wettelijke voorwaarden voor echtscheiding gelden, kan een echtscheiding verkregen worden overeenkomstig het recht van de Republiek Litouwen indien een van de echtgenoten ook Litouws staatsburger is of gewoonlijk in de Republiek Litouwen verblijft.

Laatste update: 27/11/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Luxemburg

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Het Luxemburgse recht kent twee vormen van echtscheiding, te weten echtscheiding met wederzijdse instemming en echtscheiding wegens duurzame ontwrichting van het huwelijk.

Echtscheiding met wederzijdse instemming

Om een echtscheiding met wederzijdse instemming kunnen de echtgenoten gezamenlijk verzoeken als zij beiden vinden dat het huwelijk is ontworcht en het eens zijn over de gevolgen van de echtscheiding.

Als de echtgenoten goederen te verdelen hebben, moet een notaris de inventaris ervan opmaken en ze taxeren. Vervolgens zijn de echtgenoten volledig vrij in het regelen van de rechten van hen beiden op de betrokken goederen. Als er geen goederen te inventariseren zijn, is inschakeling van een notaris evenwel niet vereist.

De echtgenoten moeten het ook eens worden over hun woonplaats gedurende de echtscheidingsprocedure, over het lot van hun kinderen tijdens en na die procedure, over de bijdrage van hen beiden aan de opvoeding en het onderhoud van de kinderen vóór en na de echtscheiding en tot slot over het bedrag van de eventueel door een van de echtgenoten aan de andere te betalen alimentatie tijdens de procedure en na het uitspreken van de echtscheiding. Deze overeenstemming moet worden neergelegd in een door een advocaat of notaris opgestelde overeenkomst (*convention*). De overeenkomst moet worden goedgekeurd door de rechtbank, die nagaat of zij in het belang is van de kinderen en geen duidelijk onevenredig nadeel voor de belangen van een van de echtgenoten inhoudt. De goedgekeurde overeenkomst maakt integraal deel uit van de echtscheidingsbeslissing.

Echtscheiding wegens duurzame ontwrichting van het huwelijk

Om echtscheiding wegens duurzame ontwrichting van het huwelijk kan worden verzocht door een van de echtgenoten of, wanneer er overeenstemming bestaat over het scheiden zelf, maar niet over alle gevolgen daarvan, door beide echtgenoten gezamenlijk.

Het huwelijk wordt geacht duurzaam te zijn ontworcht wanneer beide echtgenoten echtscheiding wensen of wanneer slechts een van de echtgenoten om echtscheiding verzoekt en na een bedenktijd van maximaal drie maanden, die eenmaal kan worden verlengd, vasthoudt aan zijn of haar verzoek.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Het Luxemburgse recht kent twee vormen van echtscheiding: echtscheiding met wederzijdse instemming en echtscheiding wegens duurzame ontwrichting van het huwelijk.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Door de beslissing tot echtscheiding wordt het huwelijk ontbonden. De wederzijdse plichten - elkaar trouw zijn, onderhouden en bijstaan - houden op te bestaan.

Volgens het Luxemburgse recht mag een burger alleen de achter- en voornaam dragen die in de geboorteakte zijn vermeld; wie een andere naam gebruikte, moet opnieuw zijn of haar oude naam gaan gebruiken. Een verandering van de burgerlijke staat, bijvoorbeeld door huwelijk, leidt dus niet tot een wijziging van de achternaam van een van de echtgenoten. Het dragen van de achternaam van de echtgenoot is geen verworven recht. De echtgenoot moet toestemming geven voor het gebruik van zijn achternaam.

De Luxemburgse rechters hebben de gelegenheid gehad zich uit te spreken over de gevolgen van echtscheiding voor het gebruik van de achternaam: de gescheiden echtgenote mag de achternaam van de ex-echtgenoot alleen met diens toestemming blijven gebruiken. Een dergelijke toestemming kan te allen tijde worden ingetrokken. Aangezien het recht van de ex-echtgenoot om zich te verzetten tegen het gebruik van zijn achternaam een discretionair recht is, staat het niet aan de rechter de gescheiden echtgenote toestemming te geven om de achternaam van haar echtgenoot voor onbepaalde tijd te blijven dragen (zelfs niet in het kader van haar beroep) wanneer die echtgenoot zich daartegen verzet. De rechter kan echter wel toestaan dat de echtgenote die in haar beroep de achternaam van haar echtgenoot heeft gebruikt, ter voorkoming van economische schade, die achternaam blijft gebruiken gedurende een bepaalde periode die nodig is om onder haar eigen achternaam bekendheid te verwerven bij haar klanten (hof van beroep (*Cour d'appel*), 24 mei 2006, P. 33, 258).

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij de beslissing tot echtscheiding worden de vereffening en de verdeling van het huwelijksvermogen van de echtgenoten gelast. Is er geen huwelijkscontract, dan vallen de echtgenoten onder het wettelijk stelsel van gemeenschap van goederen, dat wil zeggen de gemeenschap van goederen die tot de aanwinsten is beperkt. Door de echtscheiding wordt de gemeenschap van goederen ontbonden. De verdeling van goederen vindt plaats in twee hoofdfasen:

in een eerste fase nemen beide echtgenoten de goederen terug die niet in de gemeenschap waren opgenomen – ofwel die goederen zelf, ofwel de goederen die daarvoor in de plaats zijn gekomen;

in een tweede fase wordt de gemeenschappelijke boedel (activa en passiva) verdeeld. Voor iedere echtgenoot wordt een berekening opgesteld van wat de gemeenschap hem of haar verschuldigd is en wat hij of zij aan de gemeenschap verschuldigd is.

Wanneer een echtgenoot bij een in kracht van gewijsde gegane uitspraak is veroordeeld voor een strafbaar feit als bedoeld in de artikelen 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 bis, 402, 403, 404, 405 en 409 van het wetboek van strafrecht (*Code pénal*) (ontucht, verkrachting, mishandeling, homicide en opzettelijk lichamelijk letsel, doodslag, moord, kindermoord en vergiftiging), tijdens het huwelijk begaan tegen de andere echtgenoot of een kind in hetzelfde huishouden, of voor poging tot het plegen van een strafbaar feit als bedoeld in de artikelen 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 en 405 van het wetboek van strafrecht tegen diezelfde personen tijdens het huwelijk, verliest hij of zij op verzoek van de andere echtgenoot de door die echtgenoot aan hem of haar verleende huwelijksvoordelen. De onschuldige echtgenoot daarentegen behoudt de voordelen die zijn of haar echtgenoot hem of haar heeft verleend, ook als voor die voordelen een voorwaarde van wederkerigheid gold en die voorwaarde niet is vervuld. Indien een echtgenoot tijdens het huwelijk is gestopt met werken of minder uren is gaan werken, kan hij of zij met terugwerkende kracht pensioen aankopen uit hoofde van de algemene pensioenregeling, mits hij of zij voldoet aan de voorwaarden en criteria van de toepasselijke burgerrechtelijke bepalingen en socialezekerheidsregelingen. Daartoe kan de betrokkene de rechter die uitspraak over de echtscheiding doet, verzoeken een "referentiebedrag" te berekenen op basis van het verschil tussen de respectieve inkomens van de echtgenoten in de periode waarin hij of zij niet of minder uren heeft gewerkt. De betrokkene moet dit verzoek indienen voordat de echtscheiding is uitgesproken en mag op dat moment niet ouder zijn dan 65 jaar. De regels voor het berekenen van het referentiebedrag zijn vastgelegd in de Groot-hertogelijke Verordening van 11 september 2018 inzake de berekening van het referentiebedrag en de regels voor de betaling en terugbetaling van de bedragen als bedoeld in artikel 252 van het burgerlijk wetboek (*règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l'article 252 du Code civil*). Voor deze pensioenaankoop met terugwerkende kracht kan de echtgenoot die is gestopt met werken of minder uren is gaan werken, van de andere echtgenoot 50 % van het referentiebedrag vorderen, binnen de grenzen van de uit de gemeenschappelijke of onverdeelde goederen bestaande activa die na verrekening van de passiva beschikbaar zijn. De tot aankoop van pensioen gerechtigde echtgenoot betaalt zelf een met deze vordering overeenkomend bedrag.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

De echtscheiding van de ouders heeft in principe geen gevolgen voor de uitoefening van het ouderlijk gezag, dat bij beide ouders blijft berusten. Zij moeten alle belangrijke beslissingen over het leven van hun kind (levensonderhoud, opvoeding, voorlichting over schoolkeuze enz.) samen blijven nemen.

De rechtbank kent het ouderlijk gezag uitsluitend aan één ouder toe als dat in het belang is van het kind. In dat geval neemt de aangewezen ouder zelfstandig alle beslissingen over het kind. De andere ouder behoudt wel het recht om op de hoogte te worden gehouden en om het onderhoud en de opvoeding van het kind te controleren. Tenzij zwaarwegende redenen zich hiertegen verzetten, heeft deze ouder ook een omgangs- en verblijfsrecht. Als de ouders apart gaan wonen, moeten zij dus beiden contact met het kind onderhouden en de band van het kind met de andere ouder eerbiedigen.

In geval van echtscheiding moeten de ouders samen blijven bijdragen in de kosten van het levensonderhoud en de opvoeding van het kind, tenzij de rechtbank anders beslist. Deze bijdrage, in de vorm van een onderhoudsuitkering (alimentatie), stopt niet automatisch wanneer het kind meerderjarig wordt. De uitkering kan rechtstreeks aan een meerderjarig kind worden betaald en worden aangepast naargelang van de behoeften van het kind en de veranderende middelen en uitgaven van iedere ouder.

Wat de verblijfplaats van het kind betreft, zijn er twee scenario's mogelijk (afgezien van het uitzonderlijke geval dat de rechtbank beslist het kind aan een derde toe te vertrouwen):

het kind woont bij een van de ouders. In dat geval wordt de andere ouder een omgangs- en verblijfsrecht toegekend, tenzij zwaarwegende redenen zich daartegen verzetten;

het kind leeft afwisselend bij een van de ouders, en de rechtbank ziet erop toe dat dit wisselen van verblijfplaats in het belang is van het kind. Wisselen van verblijfplaats betekent niet per definitie dat het kind steeds precies even lang bij elke ouder woont.

Indien de echtgenoten overeenstemming bereiken over de uitoefening van het ouderlijk gezag, de woon- en verblijfplaats van het kind, het omgangs- en verblijfsrecht en de bijdrage in de kosten van onderhoud en opvoeding, kunnen zij deze overeenstemming tijdens de echtscheidingsprocedure voorleggen aan de rechtbank. Die kan er rekening mee houden in haar beslissing, indien zij tot het oordeel komt dat hetgeen is overeengekomen in het belang is van het kind en dat de echtgenoten vrijelijk tot overeenstemming zijn gekomen.

Door de echtscheiding van de ouders worden de kinderen niet de voordelen ontnomen die zij anders zouden hebben gekregen. Zij worden in dit opzicht precies hetzelfde behandeld als kinderen van niet-gescheiden ouders.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

De rechtbank kan een van de echtgenoten verplichten de andere echtgenoot alimentatie te betalen. De hoogte van de alimentatie wordt vastgesteld op basis van de behoeften van de echtgenoot die haar ontvangt en binnen de grenzen van de bijdragecapaciteit van de andere echtgenoot. Indien de echtgenoten daarmee instemmen, kan de rechtbank beslissen dat de alimentatie wordt uitgekeerd in de vorm van een eenmalig bedrag, waarvan zij de hoogte en voorwaarden bepaalt.

Bij het vaststellen van de behoeften en bijdragecapaciteit houdt de rechtbank onder meer rekening met het volgende:

1. leeftijd en gezondheidstoestand van de echtgenoten;
2. duur van het huwelijk;
3. tijd die al is besteed of nog moet worden besteed aan de opvoeding van de kinderen;
4. de beroepskwalificaties van de echtgenoten en hun positie op de arbeidsmarkt;
5. de mate waarin zij voor nieuwe banen beschikbaar zijn;
6. hun bestaande en te verwachten rechten;
7. hun vermogen, in kapitaal en inkomen, na de vereffening van het huwelijksvermogen.

Behoudens uitzonderingsgevallen kan de alimentatieverplichting niet langer duren dan het huwelijk heeft geduurd.

Voor zover de alimentatie niet als eenmalig bedrag wordt uitgekeerd, kan zij worden aangepast en beëindigd.

Wanneer een echtgenoot bij een in kracht van gewijsde gegane uitspraak is veroordeeld voor een strafbaar feit als bedoeld in de artikelen 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 bis, 402, 403, 404, 405 en 409 van het wetboek van strafrecht (ontucht, verkrachting, mishandeling, homicide en opzettelijk lichamelijk letsel, doodslag, moord, kindermoord en vergiftiging), tijdens het huwelijk begaan tegen de andere echtgenoot of een kind

in hetzelfde huishouden, of voor poging tot het plegen van een strafbaar feit als bedoeld in de artikelen 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 en 405 van het wetboek van strafrecht tegen diezelfde personen tijdens het huwelijk, verliest hij of zij op verzoek van de andere echtgenoot elk recht op alimentatie.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De scheiding van tafel en bed heeft tot gevolg dat het huwelijk losser wordt maar niet dat het wordt ontbonden. Zij maakt een einde aan de plicht samen te wonen, maar de plicht elkaar trouw te zijn en te onderhouden blijft tussen de echtgenoten bestaan.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De gronden voor een scheiding van tafel en bed zijn gelijk aan die voor een echtscheiding wegens duurzame ontwrichting van het huwelijk.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

De scheiding van tafel en bed heeft altijd scheiding van de goederen tot gevolg. Wanneer de scheiding van tafel en bed drie jaar heeft geduurd, kunnen beide echtgenoten bij de rechtbank een verzoek om echtscheiding indienen. De rechtbank spreekt de echtscheiding uit indien de andere echtgenoot er niet direct mee instemt een einde te maken aan de scheiding.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Nietigverklaring van het huwelijk betekent dat het huwelijk bij een rechterlijke beslissing teniet wordt gedaan. Met andere woorden, het wordt geacht nooit te zijn voltrokken.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Er zijn verschillende gronden voor de nietigverklaring van een huwelijk:

het huwelijk is gesloten zonder vrije toestemming van de echtgenoten; dit is het geval indien er sprake is geweest van geweld of van een vergissing met betrekking tot de wezenlijke eigenschappen van de wederpartij;

het huwelijk is gesloten zonder toestemming van de ouders (of van de rechter), indien een van de echtgenoten ten tijde van de voltrekking van het huwelijk minderjarig was;

er is sprake van bigamie: een echtgenoot is tegelijkertijd met verschillende personen gehuwd;

de echtgenoten zijn in zekere mate verwant;

het betreft een schijnhuwelijk gericht op het verkrijgen van een met een verblijfsstatus verband houdend voordeel;

er is niet voldaan aan de vormvoorwaarden van het huwelijk: het huwelijk is niet in het openbaar gesloten of het is gesloten voor een onbevoegde ambtenaar van de burgerlijke stand.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Het nietig verklaarde huwelijk heeft rechtsgevolgen (theorie van het "putatief huwelijk" (*mariage putatif*):

voor beide echtgenoten indien zij te goeder trouw in het huwelijk zijn getreden;

voor de echtgenoot die te goeder trouw was;

voor het kind uit dat huwelijk, zelfs als geen van beide echtgenoten te goeder trouw was.

Het nietig verklaarde huwelijk heeft daarentegen nooit rechtsgevolgen voor de echtgenoot die niet te goeder trouw was.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

In Luxemburg kan het huwelijk alleen worden ontbonden bij rechterlijke beslissing, en dus niet langs buitengerechtelijke weg of via mediation.

Gezinsmediation is wel mogelijk voor kwesties die verband houden met de vereffening en verdeling van de gemeenschappelijke en onverdeelde goederen, alimentatieverplichtingen, de bijdrage in de kosten van het huwelijk, de verplichting tot onderhoud van de kinderen en de uitoefening van het ouderlijk gezag.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Waar moet het verzoek worden ingediend?

Verzoeken om echtscheiding of scheiding van tafel en bed moeten worden ingediend bij de arrondissementsrechtbank (*tribunal d'arrondissement*) van de plaats waar de echtgenoten hun gemeenschappelijke woning hebben of, bij gebreke daarvan, van de plaats waar de verwerende partij of, in geval van echtscheiding met wederzijdse instemming, een van de partijen woont, mits wordt voldaan aan de voorschriften van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

Verzoeken om nietigverklaring van een huwelijk moeten worden ingediend bij de arrondissementsrechtbank van de plaats waar de gezinswoning zich bevindt of, als de ouders apart wonen, bij de arrondissementsrechtbank van de woonplaats van de ouder bij wie de minderjarige kinderen gewoonlijk verblijven wanneer het ouderlijk gezag gezamenlijk wordt uitgeoefend, of van de woonplaats van de ouder die dit gezag alleen uitoefent, of, in andere gevallen, bij de arrondissementsrechtbank van de woonplaats van de persoon die de procedure niet heeft aangespannen. Bij gezamenlijke verzoeken kiezen de partijen de arrondissementsrechtbank van de plaats waar een van beide partijen woont. Voor de toepassing van deze regels is naleving van de voorschriften van voornoemde Verordening (EG) nr. 2201/2003 vereist.

Het verzoek wordt behandeld door een familierechter (*juge aux affaires familiales*).

Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten worden overgelegd?

In geval van **echtscheiding met wederzijdse instemming** omvat de procedure meerdere fasen: indien er goederen te verdelen zijn, moeten de echtgenoten door een notaris een inventaris van al hun roerende en onroerende goederen laten opmaken en die goederen laten taxeren. Zij zijn volledig vrij in het regelen van de rechten van hen beiden op de betrokken goederen. Bovendien moeten zij in een overeenkomst een aantal zaken regelen, waaronder hun woonplaats gedurende de procedure, het beheer over de persoon en de goederen van de kinderen, het omgangsrecht, hun bijdrage aan het onderhoud en de opvoeding van de kinderen, en de eventuele door een van de echtgenoten aan de andere te betalen alimentatie. Deze overeenkomst moet door een advocaat of notaris worden opgesteld.

De zaak wordt bij de rechtbank aanhangig gemaakt door beide echtgenoten, die daartoe een gezamenlijk verzoek bij de griffie indienen. Hulp van een advocaat is hiervoor niet nodig.

Het verzoek moet de volgende gegevens bevatten:

1. de datum;
2. de voor- en achternaam, het beroep en het (de) adres(sen) van de echtgenoten;
3. de geboortedatum en -plaats van de echtgenoten;
4. voor zover van toepassing, de identiteit van de gezamenlijke kinderen;
5. het onderwerp van het verzoek;
6. een korte uiteenzetting van de aangevoerde feiten en middelen.

Naast voornoemde overeenkomst moeten de volgende documenten bij het verzoek worden gevoegd:

1. een uittreksel van de huwelijksakte;

2. een uittreksel van de geboorteakten van de echtgenoten;
3. een uittreksel van de geboorteakten van eventuele gezamenlijke kinderen;
4. een document ten bewijze van de nationaliteit van de echtgenoten;
5. voor zover van toepassing, de overeenkomst tot aanwijzing van het op de echtscheiding van de echtgenoten toepasselijke recht krachtens artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed, overeenkomstig de vormvoorschriften van die verordening. De echtgenoten kunnen de aanwijzing van het op de echtscheiding toepasselijke recht krachtens artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1259/2010, overeenkomstig de vormvoorschriften van die verordening, ook regelen in de overeenkomst inzake de echtscheiding met wederzijdse instemming (*convention*);
6. ieder ander document dat de echtgenoten wensen te gebruiken.

Bij het verzoek gevoegde, door partijen zelf ingebrachte akten of documenten die door een buitenlandse overheidsinstantie zijn afgegeven, moeten in voorkomend geval worden gelegaliseerd.

In het geval van **echtscheiding wegens duurzame ontwijking van het huwelijk** of **scheiding van tafel en bed** moet een advocaat worden ingeschakeld. De zaak wordt bij de arrondissementsrechtbank aanhangig gemaakt door het indienen van een verzoek bij de griffie.

Het verzoek moet de volgende gegevens bevatten:

1. de datum;
2. de voor- en achternaam, het beroep en het (de) adres(sen) van de echtgenoten;
3. de geboortedatum en -plaats van de echtgenoten;
4. voor zover van toepassing, de identiteit van de gezamenlijke kinderen;
5. het onderwerp van het verzoek;
6. een korte uiteenzetting van de aangevoerde feiten en middelen.

Het verzoek kan eveneens verzoeken bevatten met betrekking tot tijdelijke maatregelen betreffende de persoon, het onderhoud en de goederen van zowel de echtgenoten als hun kinderen.

De volgende documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd:

1. een uittreksel van de huwelijksakte;
2. een uittreksel van de geboorteakte(n) van de echtgenoten of de verzoeker;
3. een uittreksel van de geboorteakten van eventuele gezamenlijke kinderen;
4. een document ten bewijze van de nationaliteit van de echtgenoten of de verzoeker;
5. voor zover van toepassing, de overeenkomst tot aanwijzing van het op de echtscheiding van de echtgenoten toepasselijke recht krachtens artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed, overeenkomstig de vormvoorschriften van die verordening;
6. voor zover van toepassing, een ontwerpovereenkomst over de gevolgen van de echtscheiding waarover de echtgenoten het eens zijn;
7. voor zover van toepassing, een kopie van de rechterlijke beslissing waarbij een echtgenoot voor een van de in de vragen 3.2 en 3.4 genoemde strafbare feiten is veroordeeld;
8. ieder ander document dat de verzoeker(s) wenst (wensen) te gebruiken.

Bij het verzoek gevoegde, door partijen zelf ingebrachte akten of documenten die door een buitenlandse overheidsinstantie zijn afgegeven, moeten in voorkomend geval worden gelegaliseerd.

In het geval van een verzoek om **nietigverklaring van een huwelijk** wordt de zaak bij de rechtbank aanhangig gemaakt door het indienen van het verzoek bij de griffie. Er hoeft geen advocaat voor te worden ingeschakeld. Het verzoek moet de volgende gegevens bevatten:

1. de datum;
2. de voor- en achternaam, het beroep en de adressen van de partijen;
3. de geboortedatum en -plaats van de partijen
4. het onderwerp van het verzoek;
5. een korte uiteenzetting van de aangevoerde feiten en middelen.

Bij het verzoek gevoegde, door partijen zelf ingebrachte akten of documenten die door een buitenlandse overheidsinstantie zijn afgegeven, moeten in voorkomend geval worden gelegaliseerd.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Personen van wie de inkomsten volgens het Luxemburgse recht als onvoldoende worden beschouwd, kunnen voor rechtsbijstand in aanmerking komen.

Hiertoe moeten zij een formulier invullen dat verkrijgbaar is bij de Luxemburgse balie (*Barreau de Luxembourg*). Dit formulier moet worden ingediend bij de territoriaal bevoegde deken van de orde van advocaten (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), die daarover een beslissing neemt.

De rechtsbijstand dekt alle kosten die voortvloeien uit (gerechtelijke) procedures of handelingen waarvoor zij is toegekend. Zij dekt met name het zegelrecht en registratierecht, griffiekosten, honoraria van advocaten, rechten en kosten van een gerechtsdeurwaarder, kosten en honoraria van een notaris, kosten en honoraria van deskundigen, vergoedingen voor getuigen, honoraria van vertalers en tolken, kosten voor verklaringen inzake de inhoud van vreemd recht (*certificats de coutume*), reiskosten, rechten en kosten van inschrijvingsformaliteiten, hypotheke en pandgeving evenals, indien nodig, kosten voor het plaatsen van kennisgevingen in kranten.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

In Luxemburg kan tegen een dergelijke beslissing beroep worden ingesteld. De beroepstermijn bedraagt in beginsel 40 dagen, maar kan worden verlengd indien degene die beroep instelt in het buitenland verblijft. De rechterlijke instantie waarbij beroep kan worden ingesteld is de *Cour supérieure de justice*.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, worden door een rechtbank van een andere lidstaat van de Europese Unie gegeven beslissingen over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Luxemburg automatisch erkend. Dit betekent dat voor de erkenning van de beslissing geen enkele procedure nodig is.

Ook het bijwerken van de akten van de burgerlijke stand in Luxemburg nadat een door een rechtbank van een lidstaat van de Europese Unie gegeven beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, wordt uitgevoerd zonder dat daarvoor een voorafgaande procedure nodig is. De beslissing van de rechtbank waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken, moet in de marge van de huwelijksakte en de geboorteakten van de echtgenoten worden vermeld. Indien het

huwelijk in het buitenland is gesloten, moet de beslissing van de rechtbank worden ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente waar het huwelijk is ingeschreven, of anders in de registers van de stad Luxemburg, en bovendien worden vermeld in de marge van de geboorteakten van beide echtgenoten.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Iedere belanghebbende kan de president van de arrondissementsrechtbank via een verzoekschrift vragen een beslissing tot niet-erkenning van een door een rechtbank van een ander land van de Europese Unie gegeven beslissing inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk te nemen.

De president van de arrondissementsrechtbank doet op korte termijn uitspraak, zonder dat de persoon tegen wie het verzoek om niet-erkenning van een beslissing loopt, in dit stadium van de procedure opmerkingen kan maken. Het verzoek is alleen ontvankelijk indien:

de beslissing duidelijk in strijd is met de openbare orde;

de rechten van de verdediging zijn geschonden;

de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die in een verwante procedure is gegeven.

Beide partijen kunnen tegen de beslissing van de president van de arrondissementsrechtbank beroep instellen bij het hof van beroep (*Cour d'appel*). Voor het beroep moeten beide partijen worden gehoord. Tegen de beslissing van het hof van beroep kan cassatieberoep worden ingesteld bij het hof van cassatie (*Cour de cassation*).

16 Wat is het toepasselijke recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het Groothertogdom Luxemburg past Verordening (EG) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed toe. Deze verordening is sinds 21 juni 2012 van toepassing tussen België, Bulgarije, Duitsland, Estland (sinds 11 februari 2018), Frankrijk, Griekenland (sinds 29 juli 2015), Hongarije, Italië, Letland, Litouwen (sinds 22 mei 2014), Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Portugal, Roemenië, Slovenië en Spanje. Zij bepaalt dat de echtgenoten kunnen overeenkomen het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht aan te wijzen, mits dit een van de volgende rechtsstelsels is:

het recht van de staat waar de echtgenoten op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst hun gewone verblijfplaats hebben, of

het recht van de staat waar de echtgenoten laatstelijk hun gewone verblijfplaats hadden, indien een van hen op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst daar nog verblijft, of

het recht van de staat waarvan een van de echtgenoten op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst de nationaliteit heeft, of

het recht van de staat waar de zaak aanhangig wordt gemaakt.

Wanneer geen rechtskeuze in de zin van bovenstaande alinea heeft plaatsgevonden, worden echtscheiding en scheiding van tafel en bed volgens diezelfde verordening beheerd door het recht van de staat:

waar de echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking van de zaak hun gewone verblijfplaats hebben, of, bij gebreke daarvan,

waar de echtgenoten hun laatste gewone verblijfplaats hadden, voor zover dat verblijf niet meer dan een jaar voor de aanhangigmaking van de zaak is geëindigd, en mits een van de echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking nog in die staat verblijft, of, bij gebreke daarvan,

waarvan beide echtgenoten op het tijdstip van aanhangigmaking van de zaak onderdaan zijn, of, bij gebreke daarvan,

waar de zaak aanhangig wordt gemaakt.

Indien Verordening (EG) nr. 1259/2010 niet van toepassing is, worden echtscheiding en scheiding van tafel en bed krachtens het Luxemburgse recht beheerd door:

het nationale recht van de echtgenoten indien zij dezelfde nationaliteit hebben;

het recht van de daadwerkelijke gemeenschappelijke woonplaats van de echtgenoten indien zij een verschillende nationaliteit hebben;

het recht van de staat waar de zaak aanhangig wordt gemaakt indien de echtgenoten een verschillende nationaliteit en geen daadwerkelijke gemeenschappelijke woonplaats hebben.

Liens connexes

Brochure: [Echtscheiding in het Groothertogdom Luxemburg](#)

[LEGILUX](#)

[Portal van Justitie](#)

Laatste update: 28/05/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Hongarije

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De rechter kan op vordering van een van de huwelijkspartners of op hun gemeenschappelijk verzoek de echtscheiding uitspreken indien het huwelijk volledig en onherstelbaar is ontworcht. Ingeval er minderjarige kinderen uit het huwelijk zijn, wordt de beslissing van de rechter in belangrijke mate bepaald door wat in het beste belang van die kinderen is.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De rechter kan de echtscheiding uitspreken op grond van het feit dat het huwelijk volledig en onherstelbaar is ontworcht. De partijen kunnen bewijs van de ontworchtiging leveren c.q. tegenbewijs aanvoeren. De rechter kan ook ambtshalve bewijs opdragen. De definitieve en gezamenlijke wilsverklaring van de huwelijkspartners (hun wederzijdse instemming) betreffende de echtscheiding, gedaan in vrijheid en zonder ongepaste beïnvloeding, duidt op de volledige en onherstelbare ontworchtiging van hun huwelijk. De volledige en onherstelbare ontworchtiging van een huwelijk zal met name worden vastgesteld als de huwelijkspartners niet langer als echtpaar samenwonen en hun hereniging – gezien hetgeen aan de scheiding is voorafgegaan en de duur dat ze niet meer samenwonen – onwaarschijnlijk is.

De gezamenlijke en definitieve wilsverklaring van de huwelijkspartners betreffende echtscheiding, gedaan in vrijheid en zonder ongepaste beïnvloeding, wordt geacht voldoende bewijs te zijn van de ontworchtiging van het huwelijk. Bij aanwezigheid van een dergelijke verklaring is het bijgevolg niet nodig om bovengenoemde scheidingsgronden uitvoerig te onderzoeken.

De beslissing van de huwelijkspartners kan worden geacht definitief te zijn als ze overeenstemming hebben bereikt over de uitoefening van het ouderlijk gezag over de kinderen uit het huwelijk, het omgangsrecht, de onderhoudsbijdrage, het gebruik van de echtelijke woning en – als daarom wordt verzoekt – partneralimentatie (deze overeenkomst moet door de rechter worden goedgekeurd). Wanneer de huwelijkspartners overeenkomen om het ouderlijk gezag gezamenlijk uit te oefenen, hoeven ze geen omgangsregeling af te spreken. Ze moeten wel bepalen waar het kind zal wonen. Als gevolg hiervan is het

aantal kwesties dat huwelijkspartners moeten afspreken als ze op basis van wederzijdse instemming om echtscheiding verzoeken, afhankelijk van de vraag of ze het ouderlijk gezag gezamenlijk willen uitoefenen.

Opgemerkt moet worden dat het burgerlijk wetboek niet meer voorziet in de mogelijkheid voor huwelijkspartners om zelf te bepalen hoe de huwelijksgoederengemeenschap wordt verdeeld.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

Met de echtscheiding eindigt het huwelijk. Wanneer de echtscheiding is uitgesproken, worden het ouderlijk gezag over en de alimentatie voor het gemeenschappelijke kind, het omgangsrecht, de partneralimentatie, het gebruik van de echtelijke woning en, in het geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, de woonplaats van het kind geregeld bij gerechtelijke schikking als de partijen, met inachtneming van de wettelijke vereisten, tot overeenstemming kunnen komen of, bij ontstentenis van een overeenkomst, bij rechterlijke uitspraak. Voor de ontbinding van het huwelijk is het niet nodig dat de echtgenoten het eens worden over de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap.

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Na de ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk blijven de ex-echtgenoten dezelfde naam dragen als tijdens het huwelijk. Als ze een andere naam willen dragen, kunnen ze dat na de ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk aan de hoofdgriffier van de rechtbank laten weten. De vroegere echtgenote mag echter niet de naam van haar ex-man dragen met het achtervoegsel dat aangeeft dat ze getrouwd is als ze die naam en het achtervoegsel niet ook tijdens het huwelijk droeg. Op verzoek van de vroegere echtgenoot kan de rechter diens ex-vrouw verbieden om zijn naam in een dusdanige vorm te dragen dat de naam herkenbaar is als zijn naam wanneer de vrouw is veroordeeld tot gevangenisstraf voor een opzettelijk misdrijf. Wanneer de voormalige echtgenote opnieuw trouwt, mag ze de naam van haar ex-man niet langer gebruiken met het achtervoegsel dat aangeeft dat ze getrouwd is. Zelfs als ze vervolgens weer scheidt, kan ze niet meer de naam van haar eerste echtgenoot met bedoeld achtervoegsel gebruiken.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Nadat het huwelijk is ontbonden, is er geen gemeenschap van goederen meer en kan zowel de man als de vrouw een verzoek indienen voor verdeling van de gemeenschap. Ze kunnen verzoeken om een vergoeding wegens onttrekkingen uit het gemeenschappelijke vermogen ten behoeve van eigen vermogen of wegens onttrekkingen uit eigen vermogen ten behoeve van het gemeenschappelijke vermogen, alsook om vergoeding van administratie- en onderhoudskosten. Wanneer de ex-echtgenoten afstand hebben gedaan van hun rechten op het betrokken vermogen, kunnen ze geen vergoeding meer vragen. Een vergoeding voor onttrekkingen uit eigen vermogen die tijdens het huwelijk zijn gedaan, kan alleen in uitzonderlijke gevallen en naar behoren gemotiveerd worden toegekend. De huwelijksgoederengemeenschap wordt, voor zover mogelijk, in natura verdeeld. Eigen vermogen dat een van de partijen op het moment van de echtscheiding bezit, moet eveneens in natura worden verdeeld. Als dit om wat voor reden dan ook niet mogelijk is of zou leiden tot een aanzienlijke vermindering van de waarde van het vermogen, dan bepaalt de rechter in geval van een geschil hoe het vermogen wordt verdeeld. Er kan geen vergoeding worden gevraagd voor ontbrekend gemeenschappelijk of eigen vermogen als er op het moment van de ontbinding van het huwelijk geen gemeenschappelijk vermogen is en de aansprakelijke partij ook geen eigen vermogen bezit.

Wanneer de gemeenschap wordt verdeeld op basis van huwelijkse voorwaarden, zijn die voorwaarden alleen geldig als ze zijn neergelegd in een authentieke akte of in een onderhandse akte die is medeondertekend door een advocaat. Dit geldt niet voor de verdeling van roerende goederen die deel uitmaken van de gemeenschap als de verdeling bij executie plaatsvond.

Wanneer de echtgenoten geen huwelijkse voorwaarden hebben vastgelegd of daarin niet alle vorderingen zijn geregeld die uit de echtscheiding kunnen voortkomen, dan bepaalt de rechter hoe de gemeenschap wordt verdeeld en de vorderingen worden vereffend. De rechter moet ervoor zorgen dat geen van de echtgenoten een oneerlijk financieel voordeel behaalt bij het vereffenen van vorderingen op de huwelijkse gemeenschap.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Ouders zijn verplicht om met hun minderjarige kinderen de beschikbare middelen voor levensonderhoud te delen, zelfs als dit ten koste gaat van hun eigen middelen. Deze verplichting geldt niet als het kind zelf in zijn (redelijke) behoeften kan voorzien door het verrichten van betaalde arbeid of door inkomsten uit eigen vermogen, of als een verwante in rechte lijn verplicht is om onderhoudsgeld voor het kind te betalen. De ouder die het ouderlijk gezag heeft over een kind, voert de onderhoudsplicht in natura uit, terwijl de afwezige ouder dat met name in geld doet (alimentatie).

Wanneer de rechter een alimentatievordering toewijst, stelt hij ook het verschuldigde bedrag vast. De rechter kan in zijn uitspraak bepalen dat de alimentatie elk jaar automatisch moet worden aangepast aan de consumentenprijsindex die jaarlijks op 1 januari door het Hongaarse bureau voor de statistiek wordt gepubliceerd.

Voor zover dit praktisch mogelijk is, moeten kwesties betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag in onderlinge overeenstemming worden beslist.

Indien de ouders ten aanzien van deze kwesties niet tot overeenstemming kunnen komen, kent de rechter het ouderlijk gezag toe aan de ouder die, naar zijn oordeel, de lichamelijke, geestelijke en morele ontwikkeling van het kind het beste kan bevorderen. Als de plaatsing van het kind bij een van de ouders mogelijk niet in het beste belang van het kind is, kan de rechter een derde met het gezag over het kind belasten, mits die derde belooft dit gezag zelf uit te oefenen.

Het kind heeft recht op persoonlijk contact met de afwezige ouder. De afwezige ouder heeft niet alleen het recht op, maar ook de plicht tot persoonlijk contact met het kind (omgangsrecht). De ouder of derde die is belast met het gezag over het kind mag geen inbreuk maken op dit recht.

De ouder die is belast met het gezag over het kind en de afwezige ouder moeten samen zorgen voor een evenwichtige ontwikkeling van het kind, onder eerbiediging van elkaars recht op een ongestoord gezinsleven. De met het gezag over het kind belaste ouder moet de afwezige ouder op diens verzoek op de hoogte houden van de ontwikkeling en gezondheid van het kind.

Ouders die gescheiden wonen, oefenen hun rechten ten aanzien van essentiële kwesties betreffende de toekomst van het kind gezamenlijk uit, zelfs als het ouderlijk gezag, in onderlinge overeenstemming of bij rechterlijke beslissing, maar aan een van hen is toegekend, behalve als de ouderlijke verantwoordelijkheid van de afwezige ouder door de rechter is beperkt of beëindigd. Essentiële kwesties betreffende de toekomst van het kind zijn onder meer de naam van het minderjarige kind, zijn woonplaats, anders dan de plaats waar het kind samen met de ouder die het ouderlijk gezag uitoefent, woont, eventueel zijn vaste woonplaats in het buitenland, alsook zijn nationaliteit, opvoeding en studie.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Na scheiding van tafel en bed of echtscheiding kan de ene (ex-)huwelijkspartner van de andere alimentatie vorderen als hij of zij buiten zijn/haar schuld behoefte aan financiële ondersteuning heeft, tenzij de (ex-)huwelijkspartner die de alimentatie vordert, dit door zijn of haar gedrag tijdens het huwelijk niet verdient. Het betalen van alimentatie mag er onder geen enkele omstandigheid toe leiden dat de (ex-)huwelijkspartner die de alimentatie moet betalen, daardoor niet meer in staat is om in zijn eigen levensonderhoud en dat van de andere van hem afhankelijke personen te voorzien. De rechter kan aan de verplichting tot het betalen van alimentatie een bepaalde termijn verbinden als hij aanneemt dat de verzoekende partij na afloop van die termijn niet meer afhankelijk zal zijn van de alimentatie.

Wanneer de (ex-)huwelijkspartner meer dan vijf jaar na scheiding van tafel en bed c.q. echtscheiding een alimentatievordering instelt op grond van een verslechtering van zijn/haar financiële situatie, dan kan die vordering alleen om billijke redenen en in uitzonderlijke gevallen worden toegewezen. Indien de (ex-)partners minder dan een jaar als echtpaar hebben samengewoond en uit het huwelijk geen kinderen zijn voortgekomen, heeft de armlastige (ex-)partner

slechts recht op alimentatie voor een periode die gelijk is aan de duur dat ze als echtpaar hebben samengewoond. De rechter kan slechts om billijke redenen en in uitzonderlijke gevallen een langere alimentatieplicht opleggen.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De scheiding van tafel en bed betekent het einde van het gemeenschappelijke huwelijksleven. Zodra de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, kan bij de rechter onder andere om een verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap worden verzocht.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Het begin en einde van het gemeenschappelijke huwelijksleven en bijgevolg de periode dat de echtgenoten een gemeenschap van goederen hebben gehad, worden bepaald door de rechter, die in dezen een discretionaire bevoegdheid heeft. Bij het uitoefenen van zijn discretionaire bevoegdheid moet de rechter nauwgezet onderzoek doen naar de verschillende aspecten van het gemeenschappelijke leven van de echtgenoten als getrouwd stel (seksuele relatie, wederzijdse economische afhankelijkheid, gemeenschappelijke woning en gemeenschappelijk huishouden, blijken van eenheid, grootbrengen van gemeenschappelijke kinderen, familieleden, de verzorging van kinderen uit eerdere huwelijken, enz.). Vandaar dat de vraag of het gemeenschappelijke leven van de echtgenoten als getrouwd stel nog steeds voortduurt of is geëindigd door de rechter moet worden beantwoord op basis van een analyse van alle economische, familiale, emotionele en intentionele factoren, beschouwd in hun onderlinge samenhang. Wanneer niet alles duidt op het voortduren van het gemeenschappelijke leven van de echtgenoten als getrouwd stel, hoeft dat niet noodzakelijkerwijs te betekenen dat dit is geëindigd, zeker niet als daar een objectieve verklaring voor is.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Nadat de echtgenoten van tafel en bed zijn gescheiden, wat het einde betekent van hun gemeenschappelijke huwelijksleven, kunnen ze bij de rechter om verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap verzoeken. Hoewel het huwelijk dan nog niet wettelijk is ontbonden, kunnen de echtgenoten al wel zelfstandig vermogen verwerven en verkopen. Dit zelfstandig beschikkingsrecht hebben de van tafel en bed gescheiden echtgenoten echter niet ten aanzien van het gemeenschappelijke vermogen van vóór de scheiding van tafel en bed. Over dit gemeenschappelijke vermogen moeten de echtgenoten gezamenlijk beslissen, aangezien het vermoeden van instemming niet langer geldt. Wanneer de echtgenoten gemeenschappelijke kinderen hebben, moeten ze afspreken om de ouderlijke verantwoordelijkheid te delen.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een huwelijk kan pas worden geacht nietig te zijn als het door de rechter in een procedure tot nietigverklaring is nietig verklaard. De uitspraak waarin het huwelijk wordt nietig verklaard, is voor alle partijen bindend. De rechtsgevolgen van nietigverklaring zijn neergelegd in de wet.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk is nietig als een eerder huwelijk of geregistreerd partnerschap van een van beide partijen nog steeds bestaat. Verder is een huwelijk nietig als de partijen bij dat huwelijk verwanten in rechte lijn of broer en zuster zijn, als een van de partijen de afstammeling van de broer of zuster van de andere partij is, of als een van de partijen de andere partij heeft geadopteerd. Als een van de partijen op het moment van de huwelijksluiting op grond van een verklaring van handelingsonbekwaamheid handelingsonbekwaam was, is het huwelijk nietig. Ook zonder een dergelijke verklaring is het huwelijk nietig als de betrokken partij op het moment van de huwelijksluiting volledig handelingsonbekwaam was. Het huwelijk is nietig als de partijen bij het huwelijk bij het uitspreken van het voornemen om te huwen niet samen aanwezig waren. Als een van de partijen bij het huwelijk minderjarig is, is het huwelijk nietig. Bij wijze van uitzondering kan een minderjarige in het huwelijk treden met de voorafgaande toestemming van de voogd en de Kinderbescherming. De voogd en de Kinderbescherming kunnen deze toestemming alleen in naar behoren gemotiveerde gevallen geven en uitsluitend als de minderjarige partij ten minste zestien jaar oud is.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Wanneer beide partijen te goeder trouw in een huwelijk treden dat later nietig wordt verklaard, zijn de vermogensrechtelijke gevolgen van het nietig verklaarde huwelijk dezelfde als die van een geldig huwelijk. Als het huwelijk nietig wordt verklaard, kunnen de ex-echtgenoten hun vermogensrechtelijke vorderingen volgens dezelfde regels ten uitvoer leggen als bij een echtscheiding. Als slechts een van de echtgenoten te goeder trouw in het huwelijk is getreden, gelden deze regels alleen op zijn of haar verzoek.

Na de nietigverklaring van het huwelijk blijven de ex-echtgenoten dezelfde naam dragen als tijdens het huwelijk. Als ze een andere naam willen dragen, kunnen ze dat na de nietigverklaring van het huwelijk aan de hoofdgriffier van de rechtbank laten weten. De ex-echtgenote mag echter niet de naam van haar ex-man dragen met het achtervoegsel dat aangeeft dat ze getrouwd is als ze die naam en het achtervoegsel niet ook tijdens het huwelijk droeg. De nietigverklaring van het huwelijk heeft geen gevolgen voor de toepassing van het vermoeden van vaderschap.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De rechtbanken zijn exclusief bevoegd tot de nietigverklaring of ontbinding van huwelijken.

Nadat het huwelijk is nietig verklaard of een verzoek om ontbinding van huwelijk is toegewezen, moet de rechter beslissen wie met het ouderlijk gezag over de minderjarige kinderen uit het huwelijk wordt belast en moet hij het alimentatiebedrag voor die kinderen vaststellen, zelfs als geen daartoe strekkend verzoek is gedaan. De rechter beslist op een daartoe strekkende vordering ook over bijkomende kwesties als alimentatie voor de ex-partner, gebruik van de echtelijke woning of verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap. Bij ontstentenis van een vordering zal de rechter hier niet over beslissen en kunnen de partijen de kwesties buitengerechtelijk in een overeenkomst regelen.

Voorafgaande aan of tijdens de echtscheidingsprocedure kunnen de echtgenoten uit eigener beweging of op initiatief van de rechter proberen om geschillen in verband met hun relatie of echtscheiding via mediation op te lossen. De overeenkomst die hieruit voortkomt, kan door de rechter in zijn eindbeslissing worden opgenomen.

Zo nodig kan de rechter ouders die verzoeken om echtscheiding gelasten om geschillen over bijkomende kwesties via mediation te beslechten, zodat het gezag over de kinderen en de samenwerking tussen de ouders naar behoren wordt geregeld.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Voor ontbinding van het huwelijk is het nodig dat een van de huwelijkspartners tegen de andere een echtscheidingszaak aanhangig maakt. Een verzoek tot nietigverklaring kan door een van de huwelijkspartners, de openbare aanklager of een daartoe gerechtigde derde worden ingediend. Indien een van de partners is overleden, moet de zaak aanhangig worden gemaakt tegen een daartoe aangewezen administrateur van de rechtbank.

De procedure wordt ingesteld door het indienen van een verzoekschrift, waarin de volgende gegevens moeten worden vermeld: de bevoegde rechter; de namen en woonplaats(en) van de partijen en hun eventuele vertegenwoordigers; de stand van het geschil; het recht dat moet worden gehandhaafd en de feiten, gestaafd met bewijzen, die ten grondslag liggen aan dit recht; gegevens voor het vaststellen van de rechterlijke bevoegdheid; en een uitdrukkelijk verzoek om een rechterlijke uitspraak. Het verzoek waarmee een echtscheidingsprocedure wordt ingesteld, moet onder meer gegevens bevatten betreffende het huwelijk en nog levende kinderen uit het huwelijk en, voor zover vereist, gegevens waaruit blijkt dat de verzoeker gerechtigd is tot het indienen van het verzoek. Bij het verzoek moeten de volgende stukken worden gevoegd: stukken ter staving van de hiervoor bedoelde gegevens, het document (of een

afschrift of samenvatting daarvan) waarin de verzoeker de feiten omschrijft die als bewijs worden aangevoerd en stukken aan de hand waarvan de rechterlijke bevoegdheid, alsook andere omstandigheden die van rechtswege in overweging moeten worden genomen, kunnen worden vastgesteld, uitgezonderd gegevens die met een identiteitsbewijs kunnen worden geverifieerd. Als het laatste het geval is, moet dat in het verzoek worden aangegeven. Volgens de algemene bevoegdheidsregels is in echtscheidingszaken de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de verweerder woont, bevoegd. Indien de verweerder geen woonplaats in Hongarije heeft, is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen hij verblijft, bevoegd. Indien de verblijfplaats van de verweerder onbekend is of de verweerder in het buitenland verblijft, is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen hij zijn laatste bekende woonplaats in Hongarije had, bevoegd. Als niet kan worden vastgesteld wat de laatste woonplaats van de verweerder in Hongarije was, of als de verweerder geen woonplaats in Hongarije had, wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald op basis van de woonplaats van de eiser of, bij gebreke daarvan, de verblijfplaats van de eiser. Verder is ook de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de echtgenoten hun laatste gemeenschappelijke woonplaats hadden, bevoegd. Dit betekent dat de eiser het verzoekschrift ofwel kan indienen bij de rechtbank die volgens de algemene bevoegdheidsregels bevoegd is, of de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de laatste gemeenschappelijke woonplaats van de echtgenoten is gevestigd. Wanneer volgens de bovenstaande regels geen Hongaarse rechter kan worden aangewezen, wordt de zaak behandeld door de centrale districtsrechtbank te Pest.

Zodra de echtscheidingsprocedure bij een bepaalde rechtbank aanhangig is gemaakt, heeft die rechtbank exclusieve bevoegdheid in alle volgende procedures betreffende vermogensrechtelijke geschillen die uit dezelfde huwelijksbetrekking voortkomen.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Zie het thema "Rechtsbijstand".

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

De beslissing is vatbaar voor hoger beroep. Er kan echter geen beroep worden aangetekend tegen de nietigverklaring of echtscheiding zelf.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Krachtsen artikel 21, lid 1, van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid wordt een in een lidstaat gegeven beslissing automatisch in de andere lidstaten erkend. In het algemeen is dus geen bijzondere procedure voor de erkenning van een beslissing vereist. Overeenkomstig artikel 37 van de Verordening moet de partij die de erkenning van een beslissing vordert, de volgende stukken overleggen:

een afschrift van de beslissing dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan; en

het certificaat bedoeld in artikel 39 van de Verordening dat is afgegeven door een rechtbank of andere instantie van de lidstaat van herkomst met gebruikmaking van het in bijlage I van de Verordening opgenomen formulier; en

indien het een beslissing bij verstek betreft, het origineel of een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het stuk waaruit blijkt dat het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk aan de niet-verschenen partij is betekend of medegedeeld, of enig ander stuk waaruit blijkt dat de verweerder ondubbelzinnig met de beslissing instemt.

Ingevolge artikel 38 van de Verordening kan de rechtbank of andere instantie vrijstelling verlenen van de overlegging van de twee laatstgenoemde stukken indien ze zich voldoende ingelicht acht. De rechtbank/instantie kan ook verlangen dat bij bedoelde stukken een vertaling van de stukken wordt gevoegd, waaraan Hongaarse rechtbanken/instanties in de regel kunnen voldoen.

Ingevolge artikel 21, lid 3, van de Verordening kan elke belanghebbende een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing indienen. De verzoekende partij moet haar verzoek samen met de hierboven genoemde stukken bij de bevoegde rechter indienen: de districtsrechtbank (*járásbíróság*) die recht spreekt in de vestigingsplaats van de provinciale rechtbank (*törvényszék*) binnen het rechtsgebied waarvan de wederpartij haar woonplaats of gewone verblijfplaats in Hongarije heeft (in het geval van Boedapest is dat de centrale districtsrechtbank te Boeda) of, wanneer de wederpartij noch een woonplaats noch een gewone verblijfplaats in Hongarije heeft, de districtsrechtbank die recht spreekt in de vestigingsplaats van de kantonrechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de verzoekende partij haar woonplaats of gewone verblijfplaats in Hongarije heeft (in het geval van Boedapest is dat de centrale districtsrechtbank te Boeda). Wanneer de verzoekende partij noch een woonplaats noch een gewone verblijfplaats in Hongarije heeft, moet het verzoek worden ingediend bij de centrale districtsrechtbank te Boeda. De rechter in de procedure is gehouden aan de bepalingen van de artikelen 28 tot en met 36 van de Verordening, voor zover van toepassing.

Wanneer erkenning van de beslissing noodzakelijk is voor het doen van een aantekening in het Hongaarse huwelijksregister, overeenkomstig artikel 21, lid 2, van de Verordening, moet het verzoek om erkenning samen met bovengenoemde stukken bij de hoofdgriffier worden ingediend.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Ingevolge artikel 21, lid 3, van Verordening (EG) nr. 2201/2003 kan elke belanghebbende een verzoek om een beslissing houdende niet-erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing indienen. De verzoekende partij moet een afschrift van de beslissing bijvoegen dat voldoet aan de voorwaarden tot vaststelling van de echtheid ervan, alsook het certificaat bedoeld in artikel 39 van de Verordening dat is afgegeven door een rechtbank of andere instantie van de lidstaat van herkomst met gebruikmaking van het in bijlage I van de Verordening opgenomen formulier. De bevoegde rechter is de districtsrechtbank die recht spreekt in de vestigingsplaats van de kantonrechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de wederpartij haar woonplaats of gewone verblijfplaats in Hongarije heeft (in het geval van Boedapest is dat de centrale districtsrechtbank te Boeda) of, wanneer de wederpartij noch een woonplaats noch een gewone verblijfplaats in Hongarije heeft, de districtsrechtbank die recht spreekt in de vestigingsplaats van de kantonrechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de verzoekende partij haar woonplaats of gewone verblijfplaats in Hongarije heeft (in het geval van Boedapest is dat de centrale districtsrechtbank te Boeda). Wanneer de verzoekende partij noch een woonplaats noch een gewone verblijfplaats in Hongarije heeft, moet het verzoek worden ingediend bij de centrale districtsrechtbank te Boeda. De rechter in de procedure is gehouden aan de bepalingen van de artikelen 28 tot en met 36 van de Verordening, voor zover van toepassing.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed is ook in Hongarije van toepassing. Bijgevolg bepaalt de Verordening voor alle zaken met een buitenlandse dimensie welk recht van toepassing is. De Verordening geeft echtgenoten de vrijheid – behoudens restricties – om zelf te bepalen welk recht van toepassing is (artikelen 5, 6 en 7). Alleen wanneer de echtgenoten geen geldige rechtskeuze hebben gemaakt, moeten voor het vaststellen van het toepasselijke recht de in de Verordening genoemde aanknopingspunten worden gebruikt (artikelen 8, 9 en 10).

Laatste update: 04/07/2016

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Malta

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Om in Malta echtscheiding te verkrijgen moet een echtpaar een gezamenlijk verzoekschrift indienen of moet de ene echtgenoot een verzoek indienen tot echtscheiding van de ander. Op het moment waarop de echtscheidingsprocedure begint, moeten de echtgenoten in de onmiddellijk aan het echtscheidingsverzoek voorafgaande vijf jaar gedurende een periode of perioden van in totaal ten minste vier jaar apart hebben gewoond of moeten er ten minste vier jaar zijn verstreken sinds de datum van scheiding van tafel en bed. Tevens moet de rechtbank tot de overtuiging zijn gekomen dat er geen redelijk vooruitzicht bestaat op verzoening tussen de echtgenoten. Een andere voorwaarde is dat de echtgenoten en al hun kinderen toereikende alimentatie moeten ontvangen indien alimentatie is verschuldigd, maar de partijen kunnen te allen tijde van dit recht op alimentatie afzien. Een echtscheiding die wordt uitgesproken tussen echtgenoten die reeds op grond van een overeenkomst of gerechtelijke beslissing van tafel en bed zijn gescheiden brengt geen enkele verandering teweeg in hetgeen is beschikt of tussen de partijen is overeengekomen, met uitzondering van de gevolgen die voortvloeien uit een wettelijk voltrokken echtscheiding. Er zij op gewezen dat echtgenoten van elkaar gescheiden moeten zijn op grond van een overeenkomst of gerechtelijke beslissing voordat zij echtscheiding kunnen aanvragen.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De wet verwijst niet naar de gronden voor echtscheiding. Zoals echter reeds is opgemerkt in het antwoord met betrekking tot de voorwaarden, moeten de echtgenoten tijdens de onmiddellijk aan het echtscheidingsverzoek voorafgaande vijf jaar gedurende een periode of perioden van in totaal ten minste vier jaar apart hebben gewoond of moeten er ten minste vier jaar zijn verstreken sinds de datum van scheiding van tafel en bed.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een echtscheiding die wordt uitgesproken tussen echtgenoten die reeds op grond van een overeenkomst of gerechtelijke beslissing van tafel en bed zijn gescheiden, brengt geen enkele verandering teweeg in hetgeen is beschikt of tussen de partijen is overeengekomen, met uitzondering van de gevolgen die voortvloeien uit een wettelijk voltrokken echtscheiding. Wat achternamen betreft is de wet inzake scheiding van tafel en bed van toepassing en kan de vrouw er na de scheiding van tafel en bed dan ook voor kiezen om haar meisjesnaam weer aan te nemen, mits deze keuze wordt gemaakt door middel van een verklaring in de openbare scheidingsakte, en in geval van scheiding van tafel en bed moet de vrouw deze verklaring afleggen door middel van een nota in het dossier van de aanhangige zaak. Zodra de echtscheiding is uitgesproken, komen alle civiele gevolgen en de verplichting van de partijen om samen te wonen te vervallen. Bovendien komen met ingang van de datum waarop de beschikking of het echtscheidingsvonnis in kracht van gewijsde gaat, de erfopvolgingsrechten van de echtgenoten te vervallen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Een echtscheiding die wordt uitgesproken tussen echtgenoten die reeds op grond van een overeenkomst of gerechtelijke beslissing van tafel en bed zijn gescheiden, brengt geen enkele verandering teweeg in hetgeen is beschikt of tussen de partijen is overeengekomen. Afdeling 66D(5) van de Maltees burgerlijk wetboek bepaalt dat wanneer een einde is gekomen aan de gemeenschap van na het huwelijk verworven goederen of de gemeenschap van de afzonderlijk geadmisteerde meeropbrengsten, de partijen, indien zij er beide mee instemmen, hoe dan ook het recht hebben om te scheiden zonder de gemeenschappelijke bezittingen te vereffenen.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Wanneer de echtscheiding wordt uitgesproken, heeft dit geen gevolgen voor de rechten en plichten van de ouders jegens hun kinderen of voor een tussen de partijen gesloten overeenkomst inzake de zorg voor en het gezag over kinderen. De ene partij kan echter aanvoeren dat de andere partij ongeschikt is om het gezag te krijgen over de minderjarige kinderen, en wanneer de rechter een daartoe strekkende verklaring afgeeft, kan de ongeschikt verklaarde partij bij overlijden van de andere partij niet zonder toestemming van de rechter het gezag over de minderjarige kinderen verkrijgen. Onderhoudsverplichtingen jegens minderjarigen blijven van kracht zolang deze de leeftijd van 18 jaar niet hebben bereikt. Indien een kind doorgaat met studeren en niet anders is overeengekomen, gelden de onderhoudsverplichtingen tot de leeftijd van 23 jaar.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een echtscheiding die wordt uitgesproken tussen echtgenoten die reeds op grond van een overeenkomst of gerechtelijke beslissing van tafel en bed zijn gescheiden, brengt geen verandering teweeg in hetgeen is beschikt of tussen de partijen is overeengekomen. Daarom komt de onderhoudsverplichting bij echtscheiding niet te vervallen, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen. Indien de partij aan wie de andere partij alimentatie is verschuldigd – voor deze partij zelf of voor de kinderen – daar tijdens de behandeling van de zaak om verzoekt, kan de rechter in de beslissing tot aanvaarding van het echtscheidingsverzoek gelasten dat de betaling van de alimentatie door die andere partij moet worden gewaarborgd door middel van een geschikte en redelijke garantie die in overeenstemming is met de omstandigheden van de partijen. Het bedrag van deze garantie mag niet hoger zijn dan het over vijf jaar berekende bedrag van de alimentatie. Indien alimentatie verschuldigd is, kan dit verzoek ook te allen tijde na voornoemde beslissing worden gedaan. Indien bij de bevoegde civiele rechtbank een verzoek tot echtscheiding wordt ingediend door een van de echtgenoten, of door beide echtgenoten wanneer zij gezamenlijk hebben besloten hun huwelijk te laten ontbinden, en wanneer de echtgenoten niet van tafel en bed zijn gescheiden op grond van een overeenkomst of een gerechtelijke beslissing, moet de rechter, alvorens de echtgenoten toe te staan het huwelijk te ontbinden, de partijen verzoeken te verschijnen voor hetzij een door de rechter aangewezen bemiddelaar, hetzij een door beiden aanvaarde bemiddelaar. Deze bemiddelaar moet een poging doen om de echtgenoten met elkaar te verzoenen, en wanneer die verzoening niet wordt bereikt en de echtgenoten het nog niet met elkaar eens zijn geworden over de scheidingsvoorwaarden, moet hij of zij de partijen in staat stellen te scheiden aan de hand van een overeenkomst. In deze overeenkomst moeten een of meer van de volgende zaken worden vastgelegd:

de zorg voor en het gezag over de kinderen;

de omgang van beide partijen met de kinderen;

alimentatie voor de echtgenoten of voor één van de echtgenoten en voor elk kind;

verblijf in de echtelijke woning;

de boedelscheiding (verdeling van de gemeenschap van na het huwelijk verworven goederen of de gemeenschap van de afzonderlijk geadmisteerde meeropbrengsten)

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Scheiding van tafel en bed betekent dat de ene echtgenoot een rechtsvordering heeft ingesteld tegen de andere en de rechter uitspraak heeft gedaan over de rechten en plichten van de echtgenoten bij scheiding van tafel en bed.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Voor scheiding van tafel en bed moet zijn voldaan aan een of meer van de hierna volgende voorwaarden:

overspel;

huiselijk geweld;

excessen of wreedheid jegens, bedreiging van of het toebrengen van ernstig letsel aan de eiser of een van zijn of haar kinderen;

als gevolg van de duurzame ontwrichting van hun huwelijk kan niet redelijkerwijs worden verwacht dat de echtgenoten bij elkaar blijven;

het verlaten van de echtelijke woning.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Wat **alimentatie** betreft moet de echtgenoot tegen wie de scheiding is uitgesproken alimentatie betalen aan de andere partij en aan de kinderen tot deze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, of 23 jaar wanneer zij nog een voltijds een studie of opleiding volgen of anderszins voltijds onderwijs genieten. Het bedrag van de aan de andere partij en de kinderen verschuldigde alimentatie wordt vastgesteld na alle omstandigheden van de echtgenoten en de kinderen in aanmerking te hebben genomen, zoals:

de behoeften van de kinderen met inachtneming van al hun omstandigheden;

handicaps, zowel lichamelijke als verstandelijke;

omstandigheden ten gevolge van ziekte die zo ernstig en zwaarwegend zijn dat de echtgeno(o)t(e) of de kinderen niet meer in staat is of zijn om zichzelf te onderhouden;

de vraag of de verdien capaciteit van de alimentatiegerechtigde is aangetast omdat hij of zij tijdens het huwelijk voor het huishouden en de andere partij heeft gezorgd en de uit het huwelijk geboren kinderen heeft grootgebracht;

alle inkomsten of vergoedingen die de echtgenoten of één van de echtgenoten ontvangt op grond van de wet;

de huisvestingsbehoeften van de echtgenoten en de kinderen;

het bedrag dat aan elk van de partijen als uitkering verschuldigd zou zijn – met inbegrip van, maar niet beperkt tot, een pensioenuitkering – die deze partij echter als gevolg van de scheiding niet kan of zal verkrijgen.

De rechter kan op verzoek van een van de partijen besluiten de echtelijke woning aan één partij te toe te kennen, onder uitsluiting van de andere partij, gedurende een periode en onder de voorwaarden die de rechter passend geacht. Ook kan de rechter gelasten, indien hij of zij heeft kunnen vaststellen dat beide partijen en hun kinderen andere geschikte huisvesting hebben, dat de echtelijke woning moet worden verkocht en dat de opbrengst van de verkoop over de partijen moet worden verdeeld op een door hem of haar passend geachte wijze. Of de rechter kan de echtelijke woning, indien deze aan beide partijen toebehoort, aan één partij toekennen en deze partij een vergoeding aan de andere partij laten betalen voor het geleden financiële verlies.

In zijn of haar beslissing over scheiding van tafel en bed moet de rechter ook aangeven wie van de echtgenoten de **voogdij** over de kinderen krijgt. Daarbij is het welzijn van de kinderen de allerbelangrijkste overweging. De rechter kan echter op verzoek van één van de partijen verklaren dat de andere partij ongeschikt is voor de voogdij over de minderjarige kinderen van de partijen, en wanneer de rechter een verklaring in die zin aflegt zal de ongeschikt verklaarde partij ook na het overlijden van de andere partij niet zonder toestemming van de rechter de voogdij over de minderjarige kinderen kunnen krijgen.

De vrouw kan bij scheiding van tafel en bed haar **meisjesnaam** weer terugkrijgen indien zij daarvoor kiest, maar een daartoe strekkende verklaring moet worden opgenomen in de openbare scheidingsakte, en in geval van scheiding voor de rechtbank moet een daartoe strekkende nota worden opgenomen in de akten van de aanhangig gemaakte zaak.

Hoe dan ook raken de rechtsgevolgen van een scheiding van tafel en bed ten opzichte van **derden** pas uitgeput op de dag waarop de akte wordt opgenomen in het openbaar register.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Nietigverklaring van een huwelijk betekent dat het huwelijk geen rechtsgevolgen heeft. Het huwelijk wordt ongeldig verklaard.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk is nietig indien:

niet is voldaan aan de formaliteiten die nodig zijn voor de geldigheid van het huwelijk in het land waar dit voltrokken is;

de toestemming van een van de partijen is verkregen door middel van lichamelijk of psychisch geweld of intimidatie;

de toestemming van een van de partijen ongeldig is verklaard wegens een fout met betrekking tot de identiteit van de andere partij;

de toestemming van een van de partijen is verkregen door bedrog van de andere partij ten aanzien van een bepaalde kwaliteit van de andere partij en dit bedrog van dien aard is dat het huwelijksleven daardoor ernstig ontwricht kan worden;

de toestemming van een van de partijen ongeldig wordt verklaard wegens een ernstig gebrek aan oordeelsvermogen ten aanzien van het huwelijksleven of de daaruit voortvloeiende rechten en plichten, of wegens een ernstige psychologische afwijking waardoor die partij niet in staat is zijn essentiële huwelijksverplichtingen na te komen;

een van de partijen impotent is, ongeacht of het gaat om absolute of relatieve impotentie, mits die impotentie van voor het huwelijk dateert;

de toestemming van een van de partijen is verkregen met als doel de positieve uitsluiting van het huwelijk zelf of van een of meerdere elementen van het huwelijksleven, of van het recht op de huwelijksdaad;

een van de partijen zijn of haar toestemming afhankelijk maakt van een voorwaarde met betrekking tot de toekomst;

een van de partijen weliswaar niet onbekwaam of zwakzinnig is verklaard, maar op het moment van de huwelijksvoltrekking over onvoldoende geestelijke vermogens of vrije wil beschikte om toestemming te verlenen voor een huwelijk, ook indien de oorzaak hiervan van voorbijgaande aard was;

het huwelijk niet is geconsumeerd.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De gevolgen van een geldig huwelijk worden geacht altijd te hebben bestaan met betrekking tot de kinderen die zijn geboren of verwekt tijdens een huwelijk dat ongeldig is verklaard, evenals met betrekking tot vóór dat huwelijk geboren en vóór de nietigverklaring van het huwelijk erkende kinderen. Indien slechts een van de echtgenoten te goeder trouw heeft gehandeld, zijn die gevolgen van toepassing in het voordeel van deze partij en in het voordeel van de kinderen. Indien beide echtgenoten te kwader trouw hebben gehandeld, zijn de gevolgen van een geldig huwelijk alleen van toepassing op de kinderen die tijdens het nietig verklaarde huwelijk zijn geboren of verwekt. De echtgenoot die verantwoordelijk is voor de nietigheid van het huwelijk is gehouden om gedurende een periode van vijf jaar alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot die te goeder trouw heeft gehandeld. Deze plicht komt te vervallen indien de partij die te goeder trouw heeft gehandeld binnen die periode hertrouwt.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Nee, er zijn geen andere alternatieven. Dit kan alleen bij de rechtbank.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een burgerlijk huwelijk moet worden ingediend bij de civiele rechtbank (sector familierecht), terwijl een verzoek tot registratie van een nietigverklaring door de kerkelijke gerechtelijke instantie in Malta moet worden ingediend bij

het hof van beroep. Een verzoek tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van een burgerlijk huwelijk moet onder ede geschieden. Het antwoord op het verzoek moet binnen twintig dagen worden ingediend. De aan het verzoek te hechten documenten variëren al naar gelang wat bewezen moet worden. Indien een nietigverklaring echter door de kerkelijke gerechtelijke instantie moet worden ingeschreven, moet afschriften van de beslissing van het metropolaan gerecht van Malta, van het door de regionale gerechtelijke instantie van tweede aanleg genomen besluit, van het uitvoeringsbesluit en van de huwelijksakte worden bijgevoegd.

Elke partij bij een rechtsvordering tot scheiding van tafel en bed kan te allen tijde tijdens de behandeling van de zaak, maar niet na verdaging ervan voor uitspraak, een verzoek indienen om het in de zaak ingediende verzoekschrift tot scheiding van tafel en bed te beschouwen als een verzoekschrift tot echtscheiding.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ja, er kan rechtsbijstand worden verstrekt, mits is voldaan aan de vereisten van afdeling 912 van het wetboek van organisatie en burgerlijke rechtsvordering.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja, er kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring. Daarbij dient echter te worden bedacht dat geen beroep kan worden ingesteld tegen het besluit tot inschrijving van een door de kerkelijke gerechtelijke instantie verstrekte nietigverklaring.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Een beslissing van een buitenlandse rechtbank die de status van een gehuwd persoon betreft of daarop van invloed is, wordt erkend voor alle doelstellingen van het Maltese recht indien de beslissing is genomen door een bevoegde rechtbank in het land waarin een van de partijen bij de procedure woonachtig is of waarvan hij onderdaan is. Dit geschiedt in Malta in het Openbaar Register (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

Afgezien van het Maltese recht is ook de Europese wetgeving van toepassing, dat wil zeggen Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000. Artikel 22 van deze verordening betreft de gronden tot weigering van de erkenning van beslissingen ter zake van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk. Een beslissing wordt niet erkend:

- indien de erkenning kennelijk strijdig zou zijn met de openbare orde van de aangezochte lidstaat;
- indien het stuk waarmee het geding is ingeleid of een gelijkwaardig stuk niet tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging noodzakelijk was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend of medegedeeld, tenzij vaststaat dat hij ondubbelzinnig met de beslissing instemt;
- indien zij onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte lidstaat gegeven beslissing; of
- indien de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven, mits die vroegere beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

De civiele rechtbank (sector familierecht) is de rechtbank waarbij verzet moet worden aangetekend tegen de erkenning van een beslissing tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring. De in Malta toepasselijke procedure is opgenomen in hoofdstuk 12 van de Wetten van Malta.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De civiele rechtbanken zijn enkel bevoegd voor de behandeling van en het nemen van beslissingen over verzoeken tot echtscheiding indien aan een van de volgende vereisten is voldaan:

ten minste een van de echtgenoten was woonachtig in Malta op het moment waarop het verzoek tot echtscheiding bij de bevoegde rechtbank werd ingediend, of

ten minste een van de echtgenoten had zijn of haar gewone verblijfplaats in Malta gedurende een periode van één jaar die onmiddellijk voorafging aan de indiening van het verzoek tot echtscheiding.

Laatste update: 22/03/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Nederland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een echtscheiding kan gevraagd worden door de beide echtgenoten samen (een gezamenlijk verzoek) maar ook door één van hen (een eenzijdig verzoek). Voor beide vormen geldt de verzoekschriftprocedure (zie verder vraag 11).

In beide gevallen is het noodzakelijk dat partijen zich in de procedure laten bijstaan door een advocaat. Een echtscheidingsverzoek wordt behandeld door de rechtbank waar de verzoeker of één van de verzoekers woont. Op elk moment na de huwelijksluiting kan om echtscheiding gevraagd worden: men hoeft niet een bepaalde periode getrouwd te zijn. De echtscheiding komt tot stand door inschrijving van de rechterlijke uitspraak in de registers van de burgerlijke stand. De inschrijving kan pas gedaan worden nadat de uitspraak onaantastbaar is geworden ("in kracht van gewijsde is gegaan"). De inschrijving moet binnen 6 maanden nadat de uitspraak onaantastbaar is geworden zijn gedaan, anders verliest de uitspraak zijn werking en kan inschrijving niet meer gebeuren. Als het huwelijk in het buitenland is voltrokken en de buitenlandse huwelijksakte is niet opgenomen in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand, dan wordt de (Nederlandse) echtscheidingsuitspraak ingeschreven in het speciale register van de burgerlijke stand van de gemeente Den Haag.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

In het Nederlandse recht bestaat één echtscheidingsgrond: duurzame ontwrichting van het huwelijk. Er is sprake van duurzame ontwrichting, als de voortzetting van de samenleving ondragelijk is geworden, zonder dat er uitzicht bestaat op herstel van behoorlijke echtelijke verhoudingen. In geval van een eenzijdig verzoek moet de verzoekende echtgenoot de duurzame ontwrichting stellen en bij ontkenning door de andere echtgenoot bewijzen. De rechter stelt vast of er sprake is van een duurzame ontwrichting. Echtscheiding op gemeenschappelijk verzoek wordt uitgesproken op grond van de overtuiging van de beide echtgenoten dat hun huwelijk duurzaam is ontworcht.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een echtscheiding kan gevolgen hebben voor het gebruik van de achternaam van de ex-echtgenoot. Een gescheiden echtgenoot kan opnieuw hertrouwen of een geregistreerd partnerschap aangaan.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Wettelijk stelsel (algehele gemeenschap van goederen)

Nederland heeft een tamelijk bijzondere regeling betreffende de inkomsten en het vermogen tijdens het huwelijk. Het wettelijk stelsel is de algehele gemeenschap van goederen. Hierbij vallen in beginsel alle goederen van de echtgenoten, zowel verkregen vóór als gedurende het huwelijk, in de

gemeenschap. Beide vermogens vloeien samen tot één gemeenschappelijk vermogen (boedelmenging). Ook alle schulden, zowel aangegaan vóór als gedurende het huwelijk, vallen in beginsel in de gemeenschap, ongeacht wie van de echtgenoten de schuld is aangegaan. Iedere schuldeiser van de echtgenoten kan zich verhalen op de gehele gemeenschap. De gemeenschap van goederen wordt ontbonden door de echtscheiding. Dat wil zeggen bij de inschrijving van de echtscheidingsuitspraak in de registers van de burgerlijke stand. Daarna vindt dan geen boedelmenging meer plaats. Bij een echtscheiding moet ook de gemeenschappelijke boedel verdeeld worden. Dat betekent dat vastgesteld moet worden wat iedere echtgenoot uit de gemeenschappelijke boedel krijgt. Uitgangspunt in de wet is dat ieder van de echtgenoten recht heeft op de helft. De echtgenoten kunnen hiervan afwijken en andere afspraken overeenkomen in een echtscheidingsconvenant of bij de verdeling.

Huwelijkse voorwaarden

Door middel van het maken van huwelijkse voorwaarden vóór of tijdens (komt zeer zelden voor) het huwelijk kunnen echtgenoten voor een ander stelsel kiezen dan het wettelijke stelsel. Deze huwelijkse voorwaarden geven dan ook de regels voor de verdeling bij een echtscheiding.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Ouderlijk gezag

Na echtscheiding blijven de ouders gezamenlijk het gezag uitoefenen, als zij dat tijdens het huwelijk ook al deden. Slechts in uitzonderingssituaties kan aan de rechter worden gevraagd het gezag aan één van hen beiden toe te wijzen. Dit verzoek kan worden gedaan door beide ouders of door één van hen. De ouder die niet met het gezag wordt belast heeft recht op omgang met het kind. Beide ouders (of één van hen) kunnen (kan) de rechter vragen een omgangsregeling vast te stellen.

Kinderalimentatie

Als de ouders na de scheiding samen het gezag blijven uitoefenen, is het de bedoeling dat zij samen afspraken maken over de financiën voor de zorg van de kinderen. Zij kunnen de rechter ook vragen deze afspraken vast te leggen. Komen ze er samen niet uit, dan kan de rechter een bijdrage vaststellen. Krijgt een van de ouders het gezag, dan gaat de rechter op verzoek na hoeveel de andere ouder moet bijdragen in de kosten voor de kinderen. De ouders moeten in beginsel zelf de betaling regelen. Meer informatie over dit onderwerp vindt u op de website van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

De onderhoudsverplichting tussen echtgenoten werkt door na de ontbinding van het huwelijk. De rechter kan bij de echtscheidingsuitspraak of bij een latere uitspraak aan de ene ex-echtgenoot die niet voldoende inkomsten voor zijn levensonderhoud heeft en deze in redelijkheid niet kan verwerven, op diens verzoek ten laste van de andere ex-echtgenoot een uitkering tot levensonderhoud toekennen. Dit kan worden bepaald bij de echtscheidingsuitspraak of bij een latere uitspraak van de rechter. Bij het vaststellen hiervan houdt de rechter rekening met de behoefte van de ene ex-echtgenoot en de draagkracht (financiële middelen) van de andere ex-echtgenoot. Daarbij kunnen ook niet-financiële factoren een rol spelen, zoals duur van het huwelijk, duur van de samenwoning. Indien de rechter geen termijn stelt aan de duur van de alimentatieplicht, eindigt de alimentatieplicht na 12 jaar. Op verzoek van de alimentatiebehoefte ex-echtgenoot is in schrijnende gevallen verlenging door de rechter mogelijk. Na een kort (niet langer dan 5 jaar) kinderloos huwelijk duurt de alimentatieplicht in beginsel niet langer dan de duur van het huwelijk. Als de (ex) echtgenoten het onderling eens zijn over de alimentatie, kunnen zij dit ook vastleggen in een echtscheidingsconvenant.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Een scheiding van tafel en bed is het middel om te komen tot verbreking van het samenleven, zonder dat het huwelijk zelf tot een einde komt. De scheiding van tafel en bed is van belang voor echtgenoten die uit elkaar willen gaan en de juridische gevolgen daarvan willen regelen, maar die om bijvoorbeeld godsdienstige of financiële redenen het huwelijk in stand willen laten. De scheiding van tafel en bed biedt de mogelijkheid tot verzoening. Ook kan het een "tussenfase" zijn op weg naar de ontbinding van het huwelijk. De scheiding van tafel en bed komt tot stand door het inschrijven van de rechterlijke uitspraak in het huwelijksgoederenregister. Evenals bij de echtscheiding geldt hiervoor een termijn van zes maanden.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De enige grond voor de scheiding van tafel en bed is de duurzame ontwrichting van het huwelijk.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

De scheiding van tafel en bed heeft dezelfde gevolgen als de echtscheiding voor het huwelijksvermogensrecht, het gezag (omgangsregeling) over de kinderen, de alimentatie en het pensioen. Het huwelijk blijft bestaan. De van tafel en bed gescheiden echtgenoten erven, bij overlijden, krachtens de wet niet van elkaar. Willen de echtgenoten na een scheiding van tafel en bed toch helemaal uit elkaar gaan, dan kunnen zij om ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed vragen. Een van tafel en bed gescheiden echtgenoot kan met een nieuwe partner gaan samenwonen en een nieuw leven opbouwen, maar niet trouwen of een geregistreerd partnerschap aangaan.

Een eenzijdig verzoek om ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed kan niet op elk moment worden gedaan. Voor een eenzijdig verzoek geldt een termijn van 3 jaar die in bepaalde gevallen door de rechter kan worden bekort tot 1 jaar. De termijn van 3 jaar begint te lopen als de scheiding van tafel en bed is ingeschreven in het register. Voor een gemeenschappelijk verzoek tot ontbinding, na scheiding van tafel en bed, geldt geen wachttijd. De ontbinding van het huwelijk komt tot stand door de inschrijving van de uitspraak in de registers van de burgerlijke stand.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Alleen door een uitspraak van de rechter kan een huwelijk nietig worden verklaard. De nietigverklaring vindt plaats via een verzoekschriftprocedure. Een door partijen gesloten huwelijk kan dus niet van rechtswege (automatisch) nietig zijn. Zo lang een huwelijk niet is nietig verklaard, is het geldig. De wet geeft aan op welke gronden vernietiging kan gebeuren en op wiens verzoek.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

De wet kent de volgende gronden voor een verzoek tot nietigverklaring:

Partijen zijn gehuwd ondanks het bestaan van:

huwelijksbeletsel (vereisten betreffende minimumleeftijd, het ontbreken van toestemming voor het aangaan van een huwelijk van een minderjarige,

bigamie verbod, verwantschap als huwelijksbeletsel);

bedreiging of dwaling;

schijnhuwelijk;

geestelijke stoornis van één van de echtgenoten;

onbevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke stand en

te weinig getuigen.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De nietigverklaring werkt terug tot het moment van de huwelijksluiting. Dat betekent dat als gevolg van de nietigverklaring door de rechter het huwelijk geacht wordt nooit te hebben bestaan. In bepaalde omstandigheden wordt hierop een uitzondering gemaakt. De nietigverklaring heeft in deze gevallen hetzelfde gevolg als een echtscheiding. Zo blijven de kinderen die uit een nietig verklaard huwelijk zijn geboren, in familierechtelijke betrekking

staan tot beide ouders. Een andere uitzondering betreft de te goeder trouw zijnde echtgenoot, dat wil zeggen de echtgenoot die zich er niet van bewust was dat er een gebrek was aan het huwelijk. Zie hiervoor ook de in vraag 8 genoemde voorwaarden voor nietigverklaring van een huwelijk. Deze echtgenoot kan bijvoorbeeld om alimentatie vragen, te betalen door de andere echtgenoot.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Scheidingsbemiddeling vindt in Nederland vrij vaak plaats. De echtgenoten proberen, met behulp van een bemiddelaar en eventueel hun advocaten, overeenstemming te bereiken over de scheiding en de gevolgen daarvan. Deze afspraken worden neergelegd in een echtscheidingsconvenant, een schriftelijk document. De afspraken kunnen bijvoorbeeld betreffen de verdeling van de goederen, eventueel de alimentatieverplichtingen tussen de echtgenoten en de verzorging van de kinderen. De rechter kan het tijdens de scheidingsbemiddeling opgemaakte convenant in zijn uitspraak opnemen. Er is een "Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars", waarvan de leden gespecialiseerd zijn in onder andere scheiding en alimentatie. Zij zijn ook gespecialiseerd in scheidingsbemiddeling en alles wat daarbij komt kijken. Voor nadere informatie wordt verwezen naar: <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Verzoekschrift

Een echtscheidingsprocedure begint altijd met een verzoekschrift. In het verzoekschrift moeten naam, voornamen en woon- of verblijfplaats van de echtgenoten worden vermeld. Als er minderjarige kinderen zijn, moeten deze gegevens over deze kinderen ook worden vermeld. Naast een verzoek om scheiding, kan ook worden gevraagd om één of meer nevenvoorzieningen. Dit is een verzoek dat samenhangt met de scheiding. De rechter kan een nevenvoorziening treffen voor onder meer:

- het gezag en de omgang met de minderjarige kinderen;
- de alimentatie ten behoeve van één van de ex-echtgenoten en/of voor de kinderen;
- de verdeling van de huwelijksgemeenschap of de afwikkeling van het bij huwelijkse voorwaarden overeengekomen stelsel;
- het gebruik van de echtelijke woning en
- de pensioenverevening.

Het verzoekschrift moet door de advocaat bij de rechtbank worden ingediend. Woont de verzoeker in Nederland dan kan het verzoek naar de rechtbank in het arrondissement waar de verzoeker woont. Woont de verzoeker niet in Nederland, maar de andere echtgenoot wel, dan wordt het verzoekschrift naar de rechtbank in het arrondissement waar die andere echtgenoot woont gezonden. Wonen beide echtgenoten buiten Nederland, dan moet het verzoek naar de rechtbank in Den Haag worden gezonden.

Welke stukken moeten worden overgelegd?

- originele uittreksels (maximaal drie maanden oud) uit het bevolkingsregister van beide echtgenoten, met de vermelding van nationaliteit, burgerlijke staat en, indien men niet in het bezit van de Nederlandse nationaliteit is, tevens een vermelding van de datum van binnenkomst in Nederland. Indien één van beide echtgenoten de Nederlandse nationaliteit heeft en de ander niet, dient ook de datum van vestiging in Nederland te worden vermeld;
- originele uittreksels uit het geboorteregister (maximaal 3 maanden oud) van de minderjarige kinderen;
- een origineel uittreksel uit het huwelijksregister (te verkrijgen bij het gemeentehuis plaats van huwelijk/maximaal 3 maanden oud). Ten aanzien van huwelijken gesloten in het buitenland kan worden volstaan met overlegging van de originele huwelijksakte of een ouder uittreksel en indien er minderjarige kinderen betrokken zijn: een ouderschapsplan. Een ouderschapsplan omvat afspraken tussen de ouders met betrekking tot de kinderen, zoals de dagelijkse zorg voor de kinderen, school, sport, medische zorg, afspraken voor bijzondere dagen als vakanties, feestdagen, financiën, praktische afspraken (halen en brengen van kinderen).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Als de rechtzoekende de kosten voor een advocaat of mediator niet (helemaal) kan betalen, kan deze onder bepaalde voorwaarden voor gesubsidieerde rechtsbijstand in aanmerking komen. De Raad voor de Rechtsbijstand kent alleen subsidie toe voor rechtsbijstand via mediators die bij de Raad zijn ingeschreven. Voor de voorwaarden wordt verwezen naar <http://www.rvr.org/>.

Voor grensoverschrijdende geschillen, als de verzoeker buiten Nederland doch binnen de EU woont, geldt ook de aanspraak op gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit is geregeld in de Europese richtlijn grensoverschrijdende rechtsbijstand (Pb EG 2003 L 26, 31-01-2003). Aan de hand van het bij die richtlijn behorende modelformulier, dat in alle lidstaten identiek is, kan bij de Raad voor de Rechtsbijstand te Den Haag een verzoek voor gesubsidieerde rechtsbijstand worden ingediend. Zo nodig kan de Raad voor de Rechtsbijstand behulpzaam zijn bij het kiezen van een advocaat. Voor nadere informatie wordt verwezen naar: <http://www.rvr.org/>.

Als de rechtzoekende buiten de EU woont, kan in bepaalde gevallen rechtsbijstand in Nederland worden gekregen. Het moet gaan om gevallen waarvoor een verdrag toepasselijk is. De volgende verdragen zijn hierbij van belang: het Haags Rechtsvorderingsverdrag 1954, de Europese Overeenkomst inzake het verzenden van verzoeken om Rechtsbijstand 1977 en het Haags Verdrag inzake de toegang tot de rechter in internationale gevallen van 1980. Deze verdragen bevatten een regeling die er globaal op neer komt dat onderdanen van verdragstaten in aanmerking komen voor kosteloze rechtsbijstand in alle andere verdragsstaten op dezelfde manier als de eigen onderdanen. In Nederland moet dan een verklaring van onvermogen worden aangevraagd bij de bevoegde autoriteit in de gewone verblijfplaats van de rechtzoekende. Het verzoek om rechtsbijstand en deze verklaring worden vervolgens door deze autoriteit verzonden naar de bevoegde autoriteit in het land waar de rechtsbijstand moet worden verleend. Aldaar wordt beoordeeld of de rechtzoekende recht heeft op kosteloze rechtsbijstand.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja, het is mogelijk om binnen 3 maanden nadat de rechtbank de echtscheiding heeft uitgesproken beroep in te stellen bij de griffie van het gerechtshof. Tegen de beschikking van het gerechtshof kan meestal beroep in cassatie worden aangetekend bij de Hoge Raad der Nederlanden. Ook in deze procedures moet de rechtzoekende zich laten bijstaan door een advocaat.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Tussen de EU-lidstaten geldt sedert 1 maart 2005 de Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000, kortweg aangeduid als de Brussel II bis Verordening. De Brussel II bis Verordening geldt zowel voor de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed en de nietigverklaring van het huwelijk. Op grond van deze verordening worden in de andere lidstaten (behalve Denemarken) uitgesproken scheidingen in Nederland erkend zonder vorm van proces (artikel 21 lid 1 verordening). Er is ook geen bijzondere procedure vereist om de akten van de burgerlijke stand aan te passen, bijvoorbeeld wanneer een kantmelding betreffende de echtscheiding op de huwelijksakte moet worden geplaatst.

Een belanghebbende kan wel een gerechtelijke procedure beginnen om te laten vaststellen of een echtscheidingsuitspraak uit een ander land al dan niet wordt erkend. De verordening Brussel II bis Verordening geeft voor dit geval een aantal weigeringsgronden: redenen om erkenning van de echtscheiding te

weigeren. Zo mag de erkenning van de echtscheiding niet in strijd komen met de openbare orde. Ook wordt gekeken of de verweerder (de partij die niet om de echtscheiding heeft verzocht) op de juiste wijze op de hoogte is gebracht van de procedure. Maar de juistheid van de beslissing mag niet worden getoetst. Op grond van de verordening geeft de rechter van een lidstaat waar de beslissing is gegeven op verzoek van elke belanghebbende een certificaat af betreffende deze beslissing (volgens een modelformulier). In dit certificaat staat onder meer uit welk land de beslissing komt, gegevens van de partijen, of de beslissing bij verstek is gegeven, om wat voor soort beslissing het gaat: echtscheiding of scheiding van tafel en bed, datum van de beslissing, welke instantie de beslissing heeft gegeven.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Wanneer een belanghebbende wil laten vaststellen dat de buitenlandse echtscheiding in Nederland niet wordt erkend, kan hij/zij zich met een verzoek tot niet-erkenning richten tot de voorzieningenrechter van de rechtbank van het arrondissement waarin hij/zij zijn/haar gewone verblijfplaats heeft.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Op 1 januari 2012 is Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek in werking getreden. In Boek 10 van het Burgerlijk Wetboek zijn de regels van internationaal privaatrecht met betrekking tot het toepasselijke recht opgenomen.

Op grond van de hoofdregel past de rechter steeds Nederlands echtscheidingsrecht toe, ongeacht nationaliteit en gewone verblijfplaats van de echtgenoten. Wanneer bijvoorbeeld een in Nederland wonend echtpaar met de Belgische nationaliteit in Nederland echtscheiding vraagt, is het Nederlandse echtscheidingsrecht automatisch van toepassing. Dit is alleen anders wanneer de echtgenoten een rechtskeuze voor het toepasselijke recht op de echtscheiding maken. De echtgenoten kunnen namelijk er voor kiezen dat het recht van hun gemeenschappelijke nationaliteit in de echtscheidingsprocedure wordt toegepast in plaats van het Nederlandse recht. Het Belgische echtpaar kan er dus voor kiezen dat het Belgische echtscheidingsrecht wordt toegepast. Laatste update: 23/10/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Oostenrijk

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Het Oostenrijkse recht kent drie soorten echtscheiding: echtscheiding op grond van schuld, echtscheiding wegens beëindiging van de gemeenschappelijke huishouding sinds ten minste drie jaar en echtscheiding met wederzijds goedvinden.

Een echtgenoot kan om echtscheiding verzoeken wanneer de ander door een ernstige echtelijke misdrijving (*Eheverfehlung*) of door eerloos of onzedelijk gedrag het huwelijk zozeer heeft ontwricht dat herstel van een levensgemeenschap die beantwoordt aan de aard van het huwelijk niet te verwachten is.

Wanneer de echtgenoten sinds drie jaar geen gemeenschappelijke huishouding meer voeren, kan elk van de echtgenoten verzoeken om echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.

Wanneer de echtelijke levensgemeenschap sinds ten minste een half jaar is beëindigd, beide echtgenoten toegeven dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht en tussen hen overeenstemming bestaat over de echtscheiding, kunnen de echtgenoten gezamenlijk verzoeken om echtscheiding.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De belangrijkste grond voor echtscheiding is de onherstelbare ontwrichting van de echtelijke levensgemeenschap. Een dergelijke ontwrichting kan worden veroorzaakt door een ernstige echtelijke misdrijving door een van de partners, in het bijzonder echtbreuk of het gebruik van lichamelijk geweld of toebrengen van zwaar psychisch leed aan de andere partner. Ook als het gedrag niet kan worden beschouwd als echtelijke misdrijving omdat het voortkomt uit een geestesstoornis, maar het huwelijk niettemin zozeer is ontwricht dat herstel van een levensgemeenschap die beantwoordt aan de aard van het huwelijk niet te verwachten is, of wanneer een partner geestesziek is of lijdt aan een zeer besmettelijke of afschuw opwekkende ziekte, kan door de andere echtgenoot om echtscheiding worden verzocht. In al deze gevallen moet de echtgenoot die om echtscheiding verzoekt, het bestaan van de aangevoerde gronden bewijzen. Wanneer door de echtgenoten echter sinds drie jaar geen gemeenschappelijke huishouding meer wordt gevoerd, hoeft geen echtelijke misdrijving te worden aangevoerd of bewezen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

In de regel behouden beide echtgenoten de achternaam die zij tijdens het huwelijk hebben gedragen. Wanneer een echtgenoot bij de huwelijksvoltrekking de naam van de andere echtgenoot heeft aangenomen, kan hij zijn vroegere naam weer aannemen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De echtgenoten kunnen zelf afspreken wat er met hun vermogen gaat gebeuren. Ze kunnen kiezen uit de volgende mogelijkheden: wederzijds afstand doen (waardoor de wettelijke scheiding van goederen tijdens het huwelijk ook na de ontbinding van het huwelijk gehandhaafd blijft), deling van een bij contract geregelde huwelijkse gemeenschap of overdracht van vermogensbestanddelen aan de andere echtgenoot.

Indien de echtgenoten hieromtrent niets zijn overeengekomen, kan elk van de echtgenoten de rechter verzoeken om bepaalde gezamenlijke vermogensbestanddelen te verdelen. De verdeling betreft het voor gebruik bedoelde echtelijke vermogen (*eheliche Gebrauchsvermögen*) en de echtelijke spaargelden (*ehelichen Ersparnisse*). Tot het voor gebruik bedoelde echtelijke vermogen behoren naast de echtelijke woning en de inboedel alle overige zaken die tijdens het huwelijk daadwerkelijk hebben gediend voor de levenswijze van beide echtgenoten. Onder "echtelijke spaargelden" worden alle door de echtgenoten tijdens de echtelijke samenleving geaccumuleerde investeringen verstaan.

Van deling uitgezonderd zijn bijvoorbeeld alle door de echtgenoten in het huwelijk gebrachte, door erfopvolging of door schenking van derden verworven zaken. Voorts de zaken die dienen voor het persoonlijk gebruik van een van de echtgenoten of voor de uitoefening van zijn of haar beroep alsmede ondernemingen en aandelen in ondernemingen, voor zover deze niet louter als investering zijn bedoeld.

Het gerecht dient het op te delen vermogen op grond van billijkheid te verdelen met inachtneming van alle relevante omstandigheden, waarbij met name rekening moet worden gehouden met het gewicht en de omvang van de bijdrage van elk van de echtgenoten aan de aanschaf van het voor gebruik bedoelde echtelijke vermogen en de vergaring van de echtelijke spaargelden, alsmede met het belang van de kinderen. Als bijdrage moeten ook het voorzien in het levensonderhoud, de medewerking bij de kostwinning, het voeren van de gemeenschappelijke huishouding, de verzorging en opvoeding van gemeenschappelijke kinderen en alle overige vormen van echtelijke bijstand worden beschouwd.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Sinds de inwerkingtreding van het *Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz 2001* (Wijzigingswet kinderrecht van 2001) op 1 juli 2001 hebben gescheiden ouders vergaande mogelijkheden om zelf het ouderlijk gezag te regelen. Wanneer een huwelijk wordt ontbonden, behouden beide ouders in de regel het gezag over

een minderjarig kind. Wanneer de ouders het volledig ouderlijk gezag van hen beiden als in een bestaand huwelijk willen laten voortduren, moeten zij echter het gerecht binnen een redelijke termijn een overeenkomst over de voornaamste woonplaats van het kind doen toekomen. De ouders kunnen voor de rechter ook overeenkomen dat slechts een van hen met het ouderlijk gezag wordt belast of dat het ouderlijk gezag van een van hen wordt beperkt tot specifieke zaken.

Sinds de inwerkingtreding van het *Kindschafts- und Namensrechts-Änderungsgesetz 2013* (Wijzigingswet kinder- en namenrecht van 2013) kan de rechter ouders ook tegen hun wens het gezamenlijk gezag over het kind geven als hij van mening is dat gezamenlijk ouderlijk gezag in het beste belang van het kind is. De ouders moeten vervolgens afspreken bij wie het kind gaat wonen. Indien gezamenlijk ouderlijk gezag niet in het beste belang van het kind is, moet de rechter beslissen welke ouder als enige met het ouderlijk gezag wordt belast.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

De echtgenoot die alleen of grotendeels schuld heeft aan de echtscheiding moet de andere echtgenoot van een gezien de levensomstandigheden van de echtgenoten passende alimentatie voorzien, voor zover de andere echtgenoot redelijkerwijs niet in staat is om voldoende inkomsten uit vermogen en werk te verwerven. Indien beide echtgenoten schuld hebben aan de echtscheiding, maar geen van beiden als hoofdschuldige kan worden aangewezen, kan aan de echtgenoot die zichzelf niet kan onderhouden een bijdrage in de kosten van levensonderhoud worden toegekend, voor zover dit gezien de behoeften en de vermogens- en inkomenssituatie van de andere echtgenoot billijk is. Een dergelijke bijdrageverplichting kan van tijdelijke aard zijn. Bij een echtscheiding met wederzijds goedvinden staat het de echtgenoten vrij om overeen te komen dat de ene echtgenoot alimentatie moet betalen aan de andere of dat ze allebei afzien van een alimentatievordering.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Een dergelijke regeling bestaat niet in het Oostenrijkse rechtstelsel.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Zie het antwoord op vraag 4.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zie het antwoord op vraag 4.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Het Oostenrijkse huwelijksrecht voorziet in de nietigheid van een huwelijk (*Ehenichtigkeit*). Een huwelijk is nietig wanneer de huwelijksvoltrekking niet in de voorgeschreven vorm heeft plaatsgevonden, wanneer een van de echtgenoten ten tijde van de huwelijksvoltrekking handelingsonbekwaam, bewusteloos of tijdelijk geestesgestoord was, wanneer het huwelijk uitsluitend of overwegend werd gesloten met het doel een echtgenoot het voeren van de achternaam van de andere echtgenoot of de verwerving van de nationaliteit van de andere echtgenoot mogelijk te maken en niet om een echtelijke levensgemeenschap aan te gaan. Voorts is een huwelijk nietig wanneer een van de echtgenoten ten tijde van de huwelijksvoltrekking al met een derde door een geldig huwelijk was verbonden of het huwelijk in strijd met de wet tussen bloedverwanten werd gesloten.

Een huwelijk kan bij gerechtelijk vonnis nietig worden verklaard wanneer een van de echtgenoten ten tijde van de huwelijksvoltrekking beperkt handelingsbekwaam was en zijn wettelijke vertegenwoordiger geen toestemming heeft gegeven voor het huwelijk, wanneer een van de echtgenoten bij de huwelijksvoltrekking niet wist dat het om een huwelijksvoltrekking ging of wanneer de echtgenoot dit weliswaar wist maar geen verklaring had willen afleggen dat hij het huwelijk wilde aangaan, wanneer een van de echtgenoten zich vergiste in de identiteit van de andere echtgenoot, wanneer een van de echtgenoten zich bij de huwelijksvoltrekking vergiste in omstandigheden met betrekking tot de persoon van de andere echtgenoot die hem, wanneer hij op de hoogte was geweest van de werkelijke omstandigheden en de gevolgen van het huwelijk juist had beoordeeld, afgehouden zou hebben van het aangaan van het huwelijk, wanneer een van de echtgenoten door opzettelijk bedrog over essentiële feiten werd gebracht tot het aangaan van het huwelijk of wanneer een van de echtgenoten daartoe onder bedreiging werd gedwongen.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Zie het antwoord op vraag 7.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Wanneer een huwelijk nietig is verklaard, wordt het behandeld alsof het nooit is gesloten. Wanneer ook maar een van de echtgenoten bij de huwelijksvoltrekking niet op de hoogte was van de nietigheid van het huwelijk, zijn op de vermogensrechtelijke relatie van de echtgenoten de in het geval van echtscheiding geldende regels van toepassing. De kinderen die voortkomen uit een huwelijk worden ook na de nietigverklaring van het huwelijk als wettig beschouwd.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De ontbinding of nietigverklaring van een huwelijk kan slechts langs gerechtelijke weg plaatsvinden. Problemen in verband met een echtscheiding kunnen echter ook buitengerechtelijk (bijvoorbeeld door bemiddeling) worden geregeld.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Geschillen over de ontbinding of nietigverklaring of over het bestaan of niet-bestaan van een huwelijk worden door de *Bezirksgerichte* (districtsrechtbanken) behandeld. Dergelijke geschillen vallen onder exclusieve bevoegdheid van het *Bezirksgericht* van het rechtsgebied waarbinnen de echtgenoten hun (laatste) gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hebben (hadden). Wanneer ten tijde van de instelling van de vordering geen van de echtgenoten zijn gewone verblijfplaats in dit rechtsgebied heeft of zij in Oostenrijk geen gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hadden, is uitsluitend het gerecht bevoegd van het rechtsgebied waar de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft of, indien deze geen gewone verblijfplaats in Oostenrijk heeft, het rechtsgebied waar de eiser zijn gewone verblijfplaats heeft, en in alle overige gevallen het (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Deze geschillen vallen onder de bevoegdheid van de Oostenrijkse rechter wanneer een van de echtgenoten Oostenrijks staatsburger is, wanneer de verweerder of, in het geval van een vordering tot nietigverklaring tegen beide echtgenoten ten minste een van hen, zijn gewone verblijfplaats in Oostenrijk heeft of wanneer de eiser zijn gewone verblijfplaats in Oostenrijk heeft en ofwel beide echtgenoten hun laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats in Oostenrijk hadden of de eiser stateloos is of ten tijde van de huwelijksvoltrekking de Oostenrijkse nationaliteit had. De Oostenrijkse rechter is exclusief bevoegd, maar het is toegestaan om bij overeenkomst een andere rechter aan te wijzen.

Bij een vordering tot echtscheiding moeten de algemene vormvoorschriften van een vordering in acht worden genomen. Voor een verzoek om echtscheiding met wederzijds goedvinden – waarover wordt beslist in een procedure die onder de oneigenlijke rechtspraak valt (*Verfahren außer Streitsachen*) – is een door beide echtgenoten ondertekend verzoekschrift noodzakelijk. In alle gevallen moet een huwelijksakte worden bijgevoegd. Het is raadzaam om alle documenten bij te voegen die het verzoek ondersteunen.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ook voor echtscheidingszaken kan men in aanmerking komen voor rechtsbijstand. Hiervoor gelden de algemene regels voor rechtsbijstand (zie "Rechtsbijstand – Oostenrijk"). Voor echtscheidingsprocedures geldt een beperkte verplichting tot vertegenwoordiging door een advocaat: een partij die niet zelf voor de rechter wil verschijnen, kan zich alleen door een advocaat laten vertegenwoordigen.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen beslissingen van de rechter in eerste aanleg over de ontbinding of nietigverklaring of over het bestaan of niet-bestaan van een huwelijk kan beroep worden ingesteld bij het *Landesgericht* (deelstaatrechtbank), dat fungeert als appelrechter voor beslissingen van het *Bezirksgericht*.

Tegen een vonnis van de appelrechter is slechts cassatie mogelijk voor zover het vonnis is gebaseerd op een beslissing omtrent een regel van materieel of formeel recht die van aanzienlijk belang is voor de handhaving van de rechtseenheid of rechtszekerheid of de ontwikkeling van het recht, bijvoorbeeld omdat de appelrechter afwijkt van de rechtspraak van de *Oberster Gerichtshof* (hooggerechtshof) of een dergelijke rechtspraak ontbreekt of onsamenvattend is.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

De wederzijdse erkenning van echtscheidingsvonnissen door de lidstaten van de Europese Unie, met uitzondering van Denemarken, is geregeld in de op 1 maart 2001 in werking getreden [Verordening \(EG\) nr. 1347/2000 van de Raad](#) van 29 mei 2000 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid voor gemeenschappelijke kinderen (PB L 2000/160, blz. 19). Ingevolge deze verordening, de zogenoemde Brussel II-verordening, hoeven in andere lidstaten gewezen echtscheidingsvonnissen niet meer bij uitdrukkelijke beslissing van de bevoegde instantie te worden erkend. In plaats daarvan moeten individuele rechterlijke en bestuurlijke instanties de erkenning in de aanhangige procedure als prejudiciële vraag beoordelen. Dit geldt met name voor de door de burgerlijke stand te verrichten toetsing of een in het buitenland uitgesproken echtscheiding de voltrekking van een nieuw huwelijk toelaat.

Elke partij met een rechtmatig belang kan verzoeken om erkenning of niet-erkenning van een in het buitenland gewezen echtscheidingsvonnis. Procedures voor de erkenning of niet-erkenning van in het buitenland gewezen vonnissen inzake het bestaan van een huwelijk moeten in het algemeen bij een *Bezirksgericht* aanhangig worden gemaakt. Een verzoek om erkenning of niet-erkenning van een in het buitenland gewezen echtscheidingsvonnis moet worden ingediend bij het *Bezirksgericht* van het rechtsgebied waar de verzoeker zijn gewone verblijfplaats heeft of, als de verzoeker geen gewone verblijfplaats in Oostenrijk heeft, de rechtbank van het rechtsgebied waar de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft en in alle overige gevallen het *Bezirksgericht Innere Stadt Wien*.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Zie het antwoord op vraag 14. De daarbij te overleggen stukken zijn vermeld in artikel 32 van de [Brussel II-verordening](#).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Het recht dat de voorwaarden voor echtscheiding regelt, wordt vastgesteld overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1259/2010 van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed (PB L 343/10 van 29 december 2010), de zogenoemde Rome III-verordening. Het echtpaar kan zelf het toepasselijke recht kiezen. Dat kan het recht van de staat zijn waar ze op het moment dat de rechtskeuze wordt gemaakt hun gewone verblijfplaats hebben of het recht van de staat waar ze hun laatste gewone verblijfplaats hadden, mits een van hen daar nog steeds zijn gewone verblijfplaats heeft op het moment dat de keuze wordt gemaakt, of het recht van de staat waarvan een van hen de nationaliteit heeft op het moment dat de keuze wordt gemaakt of het recht van de staat waar het verzoek is ingediend. Indien het echtpaar geen rechtskeuze heeft gemaakt, geldt het recht van de staat waar het echtpaar zijn gewone verblijfplaats heeft op het moment dat het verzoek wordt ingediend of, als ze geen gewone verblijfplaats hebben, het recht van de staat waar ze voor het laatst een gewone verblijfplaats hadden, mits het einde van de periode dat ze in die staat een gewone verblijfplaats hadden, op het moment dat ze het verzoek indienen niet langer dan een jaar geleden is en een van de echtgenoten daar nog steeds een gewone verblijfplaats heeft op het moment dat het verzoek wordt ingediend of, bij afwezigheid daarvan, het recht van de staat waarvan beide echtgenoten de nationaliteit hebben op het moment dat het verzoek wordt ingediend of het recht van de staat waar het verzoek is ingediend.

Laatste update: 01/03/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([PL](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Polen

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De rechter doet een echtscheidingsuitspraak, waarin wordt aangegeven of een van de echtgenoten schuld heeft aan de ontwrichting van het huwelijk en, zo ja, wie van de echtgenoten. Indien beide echtgenoten hierom verzoeken, doet de rechter geen uitspraak over de schuldvraag.

Voor een echtscheiding geldt niet de voorwaarde dat er al een scheiding van tafel en bed moet zijn.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De gronden voor echtscheiding zijn dat een huwelijk volledig en onherstelbaar ontwricht is. Aan beide voorwaarden moet worden voldaan (artikel 56, lid 1, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Binnen drie maanden nadat een echtscheidingsuitspraak definitief is geworden, kan een gescheiden echtgeno(o)t(e) die bij het huwelijk zijn of haar familienaam liet wijzigen, bij de griffie een verklaring indienen dat hij of zij opnieuw de familienaam van vóór het huwelijk aanneemt.

Het staat een gescheiden echtgeno(o)t(e) vrij te hertrouwen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij het aangaan van het huwelijk ontstaat er een wettelijk gezamenlijk vermogen dat betrekking heeft op het vermogen dat de echtgenoten verwerven (huwelijksvermogensrechtelijke gemeenschap). De huwelijksvermogensrechtelijke gemeenschap houdt op te bestaan wanneer het huwelijk wordt ontbonden, dat wil zeggen op het ogenblik dat de echtscheidingsuitspraak definitief wordt.

Op verzoek van een van de echtgenoten kan de rechter in de echtscheidingsuitspraak het gezamenlijk vermogen verdelen. Het door de echtgenoten verworven vermogen omvat de vermogensbestanddelen die door een of beide echtgenoten zijn verworven tijdens de hele duur van de huwelijksvermogensrechtelijke gemeenschap.

Beide echtgenoten hebben recht op een gelijk deel van het gezamenlijke vermogen.

Indien daartoe gegronde redenen bestaan, kan elk van de echtgenoten de rechter verzoeken bij de verdeling van het gezamenlijke vermogen rekening te houden met de mate waarin ieder van de echtgenoten heeft bijgedragen aan de verwerving van dat vermogen.

Wanneer de echtgenoten bovendien dezelfde woning delen, bepaalt de rechter in de echtscheidingsuitspraak hoe die woning moet worden gebruikt in de periode dat de gescheiden echtgenoten deze blijven delen. Als beide echtgenoten hierom verzoeken, kan de rechter ook uitspraak doen over de verdeling van de gemeenschappelijke woning of de woning toewijzen aan een van de echtgenoten indien de andere ermee instemt de woning te verlaten zonder dat er een vervangende woning ter beschikking wordt gesteld.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

In de echtscheidingsuitspraak regelt de rechter het ouderlijk gezag over eventuele minderjarige kinderen van beide echtgenoten en het contact tussen de echtgenoten en de kinderen. Daarin bepaalt de rechter ook wat elk van beide echtgenoten moet betalen voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen (artikel 56, lid 1, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

De rechter kan het ouderlijk gezag aan een van de ouders toewijzen en daarbij het ouderlijk gezag van de andere ouder beperken tot specifieke verplichtingen en rechten met betrekking tot het kind of de kinderen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een gescheiden echtgeno(o)t(e) die niet als enige schuldig is bevonden aan de ontwrichting van het huwelijk en in financiële moeilijkheden verkeert, kan alimentatie eisen van de andere echtgeno(o)t(e), afhankelijk van zijn of haar redelijke behoeften en van de inkomsten en financiële draagkracht van de andere echtgeno(o)t(e) (artikel 60, lid 1, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

Indien een echtscheiding leidt tot een ernstige verslechtering van de financiële situatie van een echtgeno(o)t(e) die geen schuld heeft aan de ontwrichting van het huwelijk, moet de echtgeno(o)t(e) die als enige schuldig is bevonden aan de ontwrichting van het huwelijk de financiële middelen verstrekken om te voorzien in de behoeften van de andere echtgeno(o)t(e), ook als deze niet in financiële problemen verkeert (artikel 60, lid 2, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

De alimentatieplicht eindigt wanneer de echtgeno(o)t(e) die alimentatie ontvangt, hertrouwt. Wanneer de alimentatieplichtige echtgeno(o)t(e) niet als enige schuldig is bevonden aan de ontwrichting van het huwelijk, eindigt de alimentatieplicht vijf jaar na de echtscheiding (artikel 60, lid 3, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het is een formele scheiding van tafel en bed, d.w.z. conform een rechterlijke beslissing op basis van artikel 61, leden 1 tot en met 6, van het wetboek van familie- en voogdijrecht.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De grond voor een scheiding van tafel en bed is dat het huwelijk volledig ontwricht is.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Een scheiding van tafel en bed heeft dezelfde rechtsgevolgen als een echtscheiding. Een van tafel en bed gescheiden echtgeno(o)t(e) kan echter niet hertrouwen.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

'Nietigverklaring van een huwelijk' betekent de annulering met terugwerkende kracht van alle gevolgen van het huwelijk, behalve ten aanzien van de status van de kinderen, die de status van tijdens het huwelijk geboren kinderen blijven behouden.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

De gronden voor nietigverklaring van een huwelijk staan vermeld in het wetboek van familie- en voogdijrecht:

een van de echtgenoten had niet de wettelijk vereiste leeftijd om te huwen (artikel 10 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

een van de echtgenoten is volledig handelingsonbekwaam (artikel 11 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

een van de echtgenoten is geestelijk gestoord of geestelijk gehandicapt (artikel 12 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

een van de echtgenoten is reeds gehuwd (artikel 13 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

de echtgenoten zijn bloedverwanten in rechte lijn of zijlijn (broers en zusters, met inbegrip van stiefbroers en- zusters en buitenechtelijke broers en zusters) of aanverwanten in rechte lijn (artikel 14 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

er bestaat een adoptierelatie tussen de echtgenoten (artikel 15 van het wetboek van familie- en voogdijrecht);

er is een verklaring ingediend dat een van de echtgenoten bij het aangaan van het huwelijk, om welke reden ook, niet in staat was om bewust zijn of haar wil kenbaar te maken, zich vergiste ten aanzien van de identiteit van de andere partij of onder ongeoorloofde dwang handelde (artikel 15, lid 1, van het wetboek van familie- en voogdijrecht).

Elk van de voornoemde gronden moet hebben bestaan bij het aangaan van het huwelijk.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een beslissing tot nietigverklaring van een huwelijk heeft een constitutief karakter en heeft gevolgen voor derden (*erga omnes*). Er zijn twee soorten gevolgen:

ex tunc, d.w.z. gevolgen met terugwerkende kracht tot het tijdstip waarop het huwelijk werd aangegaan; de echtgenoten verkrijgen bijvoorbeeld de echtelijke staat van vóór het huwelijk en hun vroegere achternaam, de echtgenoten zijn niet langer verwant aan elkaar en aan elkaars familie en wettelijke overerving is onmogelijk;

ex nunc, d.w.z. gevolgen die pas ingaan op het ogenblik dat de nietigverklaring van het huwelijk definitief wordt, bijvoorbeeld ten aanzien van vermogensrechtelijke betrekkingen.

De gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk voor de betrekkingen tussen de echtgenoten en de kinderen uit hun huwelijk en voor de vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de echtgenoten worden geregeld overeenkomstig de desbetreffende echtscheidingsregels. Belangrijk daarbij is dat een echtgeno(o)t(e) die het huwelijk te kwader trouw is aangegaan, geacht wordt schuldig te zijn aan de ontwrichting van het huwelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Echtgenoten in Polen kunnen gebruikmaken van gezinsbemiddeling. De belangrijkste doelstellingen daarvan zijn conflicten tussen echtgenoten op te lossen zodat echtscheiding of scheiding van tafel en bed kan worden voorkomen en om tot een minnelijke schikking te komen ten aanzien van de echtscheidingsvoorwaarden inzake bijvoorbeeld vermogenskwesies en de zorg voor de kinderen. Bemiddeling wordt voornamelijk aangeboden door niet-gouvernementele organisaties, stichtingen en de kerk.

Echtgenoten met huwelijksproblemen kunnen ook baat hebben bij diverse vormen van gezinstherapie en de hulp inroepen van psychologen, psychotherapeuten, hulpgroepen enz.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Verzoeken tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk moeten worden ingediend bij de regionale rechtbank (*sąd okręgowy*) van de laatste gemeenschappelijke verblijfplaats van de echtgenoten. Bij gebreke van een dergelijke rechtbank moet het verzoek worden ingediend bij de regionale rechtbank van de verblijfplaats van de verzoeker.

Aan het indienen van dergelijke verzoeken zijn gerechtskosten verbonden. Een partij die vanwege zijn of haar financiële situatie niet in staat is deze kosten te betalen, kan echter de rechtbank verzoeken om volledige of gedeeltelijke vrijstelling van de gerechtskosten en ook om toewijzing van een advocaat *ex officio*.

De volgende documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd: kopieën van de akten van de burgerlijke stand (huwelijksakte, geboorteakten van de kinderen), bewijs van inkomsten (inkomensopgave), machtiging van een advocaat om een partij te vertegenwoordigen (indien die partij zelf een advocaat kiest) en eventuele andere voor de zaak relevante documenten (medische verklaringen, overheidsbesluiten enz.).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Zie punt 11.

Een persoon die om volledige of gedeeltelijke vrijstelling van betaling van de gerechtskosten verzoekt dan wel om *ex officio* toewijzing van een advocaat, moet bij het verzoek een verklaring voegen betreffende zijn of haar financiële situatie (het desbetreffende formulier is verkrijgbaar bij de rechtbank).

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja, in al deze gevallen kan beroep worden ingesteld bij een rechtbank van tweede aanleg. Echtgenoten kunnen tegen een beslissing van een regionale rechtbank beroep instellen bij een hof van beroep.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (hierna 'verordening Brussel II bis' genoemd) worden dergelijke beslissingen automatisch in Polen erkend zonder dat er een speciale erkenningsprocedure is vereist (artikel 21 van verordening Brussel II bis).

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Elke belanghebbende partij kan om een uitspraak inzake erkenning of niet-erkenning van de beslissing verzoeken (artikel 21, lid 3, van verordening Brussel II bis). In Polen moeten dergelijke verzoeken worden ingediend bij regionale rechtbanken. De lokaal in dezen bevoegde rechtbank is die van de gewone verblijfplaats van de persoon tegen wie om een uitspraak inzake erkenning of niet-erkenning van de beslissing wordt verzocht. Indien geen van de hierboven genoemde plaatsen zich in Polen bevindt, geldt als de lokaal bevoegde rechtbank de rechtbank van de plaats van tenuitvoerlegging (artikel 29, lid 2, van verordening Brussel II bis).

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Polen is partij bij vele internationale overeenkomsten die de bovengenoemde kwestie regelen. Dergelijke regels hebben voorrang op het Poolse internationaal privaatrecht. Derhalve kunnen er verschillende regels van toepassing zijn wanneer de echtgenoten een verschillende nationaliteit bezitten. Bij gebreke van een internationale overeenkomst is de wet inzake internationaal privaatrecht van 14 februari 2011 van toepassing. Overeenkomstig artikel 54 van die wet wordt een huwelijk ontbonden krachtens het nationale recht van het land van herkomst van de echtgenoten dat van toepassing is op het moment waarop om ontbinding van het huwelijk wordt verzocht. Bij gebreke daarvan is het toepasselijke recht het recht van het land waar beide echtgenoten verblijven op het moment waarop het verzoek om ontbinding van het huwelijk wordt ingediend. Als de echtgenoten geen gemeenschappelijke verblijfplaats hebben op het moment dat een dergelijk verzoek wordt ingediend, is het toepasselijke recht het recht van het laatste land waar beide echtgenoten hun gemeenschappelijke verblijfplaats hadden, mits een van de echtgenoten daar nog zijn of haar gewone verblijfplaats heeft. In andere gevallen wordt het huwelijk ontbonden volgens het Poolse recht.

Laatste update: 03/12/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([pt](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Portugal

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

In Portugal is echtscheiding met wederzijdse instemming of, bij ontbreken van wederzijdse instemming, aan de hand van een echtscheidingsprocedure mogelijk.

Bij de eerste methode zijn beide echtgenoten het eens met de ontbinding van het huwelijk en, in beginsel, met de betaling van onderhoudsbijdragen aan de behoeftige echtgeno(o)t(e), de uitoefening van het ouderlijk gezag over minderjarige kinderen, en met wat er met de echtelijke woning wordt gedaan.

Een echtscheidingsprocedure waarbij een van de partijen de echtscheiding aanvecht, wordt bij het gerecht ingeleid door een verzoekschrift van een van de twee echtgenoten, op basis van rechtsgeldig vastgestelde feiten die, ongeacht de schuldvraag, bewijzen dat het huwelijk duurzaam ontwricht is.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

In het geval van echtscheiding met wederzijdse instemming hoeven de echtgenoten geen reden te geven voor hun echtscheidingsverzoek.

De onderstaande punten zijn verdere gronden voor een echtscheidingsprocedure.

- Feitelijke scheiding, hetgeen het geval is als de echtgenoten al een heel jaar van tafel en bed gescheiden leven. Er wordt aangenomen dat er sprake is van feitelijke scheiding in die gevallen waar er geen gezamenlijk leven meer is tussen de echtgenoten en één of beide van hen dit ook niet wil herstellen;
- een verandering in de geestelijke vermogens van de andere echtgeno(o)t(e) die al meer dan een jaar duurt en die, vanwege de ernst ervan, de mogelijkheid van een gezamenlijk leven in het gedrang brengt;
- afwezigheid, zonder enig blijk van leven van de afwezige, gedurende een periode van ten minste één jaar;
- andere feiten die, ongeacht de schuldvraag, bewijzen dat het huwelijk duurzaam is ontwricht.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Echtscheiding leidt tot ontbinding van het huwelijk en heeft dezelfde rechtsgevolgen als ontbinding door overlijden, afgezien van de bij wet vastgestelde uitzonderingen.

De gevolgen van de echtscheiding wat betreft het vermogensregime tussen de echtgenoten gaan in op het moment dat de desbetreffende uitspraak kracht van gewijsde krijgt en gelden met terugwerkende kracht tot de datum waarop de procedure werd ingesteld.

Indien uit het proces de feitelijke scheiding van tafel en bed tussen de echtgenoten blijkt, is het mogelijk te verzoeken dat de gevolgen van de echtscheiding zouden gelden met terugwerkende kracht tot de datum waarop de scheiding van tafel en bed aanving, zoals vastgesteld in de uitspraak.

Ondanks de echtscheiding mag een echtgeno(o)t(e) die de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) heeft aangenomen deze blijven voeren, op voorwaarde dat de andere echtgeno(o)t(e) daarmee instemt of het gerecht daarvoor toestemming geeft, rekening houdend met de opgegeven redenen. De

instemming van de voormalige echtgeno(o)t(e) kan worden gegeven via een notarieel document, een document dat in een gerecht wordt opgesteld (een tijdens de procedure opgesteld proces-verbaal van de intentieverklaring van de partij) of een verklaring voor een ambtenaar van de burgerlijke stand. Het verzoek tot gerechtelijke toestemming voor het gebruik van de achternaam van de voormalige echtgeno(o)t(e) kan worden ingediend in het kader van de echtscheidingsprocedure of via een aparte procedure, zelfs nadat de echtscheiding is uitgesproken.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

In het geval van echtscheiding mag geen van de beide echtgenoten meer ontvangen dan hij of zij ontvangen zou hebben als het huwelijk was aangegaan onder het regime van de gemeenschap van goederen, voor goederen die na het aangaan van het huwelijk zijn verworven.

Elke echtgeno(o)t(e) verliest het recht op alle van de andere echtgeno(o)t(e) of een derde (te) ontvangen voordelen of uitkeringen uit hoofde van het huwelijk of vanwege de huwelijkse staat, ongeacht of die overeenkomst dateert van voor of na de sluiting van het huwelijk. De schenker mag bepalen dat het voordeel of de uitkering ten goede moet komen aan de kinderen uit het huwelijk.

De gevolgen van de echtscheiding wat betreft het vermogensregime tussen de echtgenoten gaan in op het moment dat de desbetreffende uitspraak kracht van gewijsde krijgt en gelden met terugwerkende kracht tot de datum waarop de procedure werd ingesteld.

Indien uit het proces de feitelijke scheiding van tafel en bed tussen de echtgenoten blijkt, is het mogelijk te verzoeken dat de gevolgen van de echtscheiding gelden met terugwerkende kracht tot de datum waarop de scheiding van tafel en bed aanving, zoals vastgesteld in de uitspraak.

Het gerecht kan de echtelijke woning op verzoek van (een van) de echtgenoten aan een van hen verhuren, ongeacht of deze woning gemeenschappelijk bezit is, of eigendom is van de andere echtgeno(o)t(e), waarbij met name rekening moet worden gehouden met de behoeften van beide echtgenoten en de belangen van de kinderen uit het huwelijk. Voor deze verhuur gelden de regels voor het verhuren van woonruimte, maar het gerecht mag de voorwaarden van de overeenkomst bepalen, na beide echtgenoten te hebben gehoord, en mag op verzoek van verhuurder de verhuur beëindigen als de omstandigheden dit rechtvaardigen. De desbetreffende regelingen, ongeacht of deze op basis van goedkeuring van de overeenkomst tussen de echtgenoten of bij gerechtelijk bevel zijn vastgesteld, kunnen onder de algemene voorwaarden van vrijwillige rechtspraak worden aangepast.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

In het geval van echtscheiding, scheiding van tafel en bed, ongeldig- of nietigverklaring van het huwelijk, geldt voor de regelingen voor de kinderen, de te betalen onderhoudsbijdragen en de betaalmethoden voor de onderhoudsbijdragen een overeenkomst tussen de ouders, indien deze is goedgekeurd door het gerecht (of de ambtenaar van de burgerlijke stand in procedures voor scheiding van tafel en bed en echtscheiding met wederzijdse instemming).

Bij het ontbreken van een overeenkomst neemt het gerecht een beslissing die aansluit bij de belangen van de minderjarige, waaronder het onderhouden van een nauwe band met beide ouders, het stimuleren en goedkeuren van schikkingen of het nemen van beslissingen die voldoende mogelijkheden tot contact voor beide ouders en het delen van de verantwoordelijkheid tussen beide ouders aanmoedigen. De voogdij over de minderjarige kan worden toegewezen aan een van beide ouders, een derde of een heropvoedings- of zorginstelling.

Zie voor verdere informatie het informatieblad over 'Ouderlijk gezag'.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Elke echtgeno(o)t(e) moet na een echtscheiding bijdragen aan het eigen levensonderhoud. Elke echtgeno(o)t(e) heeft recht op een onderhoudsbijdrage, ongeacht de vorm van de (echt)scheiding. Om redenen van billijkheid die voor zich spreken, kan het recht op een onderhoudsbijdrage ontzegd worden.

Bij het vaststellen van het bedrag aan levensonderhoud moet het gerecht rekening houden met de duur van het huwelijk, de bijdrage die is geleverd aan de financiën van het gezin, de leeftijd en gezondheid van de echtgenoten, hun beroepskwalificaties en arbeidsmogelijkheden, de tijd die ze wellicht kwijt zullen zijn aan het opvoeden van de gezamenlijke kinderen, hun inkomsten en verdiensten en, in het algemeen, alle omstandigheden die van invloed zijn op de behoeften van de echtgeno(o)t(e) die de bijdrage in het levensonderhoud ontvangt en de mogelijkheden van de echtgeno(o)t(e) die deze betaalt.

Het gerecht moet de onderhoudsverplichtingen met betrekking tot een kind van de onderhoudsplichtige echtgeno(o)t(e) laten voorgaan op de verplichting aan de voormalige echtgeno(o)t(e) als gevolg van de echtscheiding.

De eisende echtgeno(o)t(e) heeft niet het recht te eisen dat de levensstandaard van tijdens het huwelijk in stand wordt gehouden.

Zie voor verdere informatie het informatieblad over 'Onderhoud'.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Door scheiding van tafel en bed wordt het huwelijk niet ontbonden, maar vervallen de plichten tot samenwonen en ondersteuning, onder voorbehoud echter van het recht op onderhoudsbijdragen.

Wat het vermogensregime betreft, heeft de scheiding van tafel en bed dezelfde gevolgen als de ontbinding van het huwelijk.

Scheiding van tafel en bed eindigt met de verzoening tussen de echtgenoten of met de ontbinding van het huwelijk.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De gronden voor de scheiding van tafel en bed, via een gerechtelijke procedure dan wel met wederzijdse instemming, zijn *mutatis mutandis* dezelfde als die bij een echtscheiding zonder wederzijdse instemming.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 4 vervalt door de scheiding van tafel en bed de plicht tot samenwonen en ondersteuning, onverminderd echter het recht op onderhoudsbijdragen. Wat het vermogensregime betreft, heeft de scheiding van tafel en bed dezelfde gevolgen als de ontbinding van het huwelijk.

De bepalingen over echtscheiding zijn *mutatis mutandis* van toepassing op de scheiding van tafel en bed.

Scheiding van tafel en bed kan in een echtscheiding worden omgezet, maar dit is geen voorwaarde voor echtscheiding en het is ook geen verplichte fase in een echtscheidingsprocedure.

Als de echtgenoten zich niet verzoenen binnen één jaar na het in kracht van gewijsde gaan van de uitspraak waarin de scheiding van tafel en bed officieel is uitgesproken (via een gerechtelijke procedure dan wel met wederzijdse instemming), kan elk van de echtgenoten verzoeken dat de scheiding van tafel en bed wordt omgezet in een echtscheiding. Indien beide echtgenoten dit verzoekschrift samen indienen, hoeft de voornoemde termijn niet te worden in acht genomen en wordt er direct uitspraak gedaan.

Indien een van de twee echtgenoten het verzoek tot omzetting heeft gedaan, wordt de andere hiervan persoonlijk of via de betrokken wettelijke vertegenwoordiger op de hoogte gesteld en gewezen op de mogelijkheid om binnen een termijn van 15 dagen hoger beroep in te stellen - waarbij verzoening tussen de echtgenoten de enige toegestane beroepsgrond is. Na overlegging van het bewijsmateriaal doet de rechter binnen 15 dagen uitspraak op het hoger beroep.

Voor de omzetting van scheiding van tafel en bed in echtscheiding kan ook een verzoek worden ingediend bij een bureau van de burgerlijke stand. Dit verzoekschrift moet, met feitelijke en wettelijke motivering, worden ingediend bij het bureau van de burgerlijke stand (*Conservatória do Registo Civil*). Hierbij moet worden aangegeven welke bewijzen er zijn en moet er schriftelijk bewijs worden bijgevoegd.

De verweerder wordt opgeroepen om binnen 15 dagen een verweer in te dienen, bewijs te leveren en schriftelijk bewijs bij te voegen.

Als er geen beroep wordt ingesteld en de door de verzoeker aangegeven feiten als vaststaand worden beschouwd, willigt de ambtenaar van de burgerlijke stand, na te hebben gecontroleerd of aan de wettelijke eisen is voldaan, het verzoek in.

Indien er beroep wordt ingesteld, organiseert de ambtenaar van de burgerlijke stand een poging tot verzoening, die binnen 15 dagen moet plaatsvinden, en kan hij of zij rechtshandelingen gelasten alsmede de overlegging van bewijs dat nodig is om te controleren of voldaan is aan de wettelijke eisen.

Indien de verweerder beroep heeft ingesteld en het onmogelijk blijkt om tot een overeenkomst te komen, worden de partijen erop gewezen dat ze mogen pleiten en wordt hun gevraagd om binnen acht dagen nieuw bewijs aan te voeren. De zaak wordt vervolgens naar het gerecht van eerste aanleg verwezen dat bevoegd is voor de zaak binnen het gebied waar het bureau van de burgerlijke stand is gevestigd.

Zodra de zaak naar het gerecht is verwezen, gelast de rechter het leveren van bewijs en stelt hij een datum voor de terechtzitting vast.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

'Nietigverklaring van het huwelijk' betekent het beëindigen van de rechtsgevolgen van het huwelijk vanwege het feit dat het huwelijk een ernstig gebrek vertoont.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat onder de een van volgende omstandigheden is aangegaan, kan nietig worden verklaard:

- als er een (absoluut of relatief) beletsel is dat de geldigheid van het huwelijk aantast;
- bij het ontbreken van instemming of bij instemming die ongeldig is vanwege een dwaling of dwang bij een van beide echtgenoten;
- als er geen getuigen aanwezig waren terwijl deze aanwezigheid bij wet wel vereist was.

De volgende beletsels maken een huwelijk absoluut ongeldig en maken een huwelijk tussen de betrokken persoon en een andere persoon onmogelijk:

- jonger zijn dan zestien;
- aangetoonde dementie, zelfs tijdens heldere perioden, en een verbod of handelingsonbekwaamheid vanwege een geestelijke stoornis;
- een eerder, niet-ontbonden katholiek of burgerlijk huwelijk, zelfs als dit niet is geregistreerd in het register van de burgerlijke stand.

De volgende beletsels maken een huwelijk relatief ongeldig en maken een huwelijk tussen de betrokken personen onmogelijk:

- bloedverwantschap in de rechte lijn;
- bloedverwantschap in de tweede graad van de zijlijn;
- aanverwantschap in de rechte lijn;
- als een van beide echtgenoten ooit is veroordeeld als dader of medeplichtige van of bij een al dan niet geslaagde poging de echtgeno(o)t(e) van de andere partij te vermoorden.

Het huwelijk kan nietig worden verklaard vanwege het ontbreken van instemming:

- indien, op het moment van aangaan van het huwelijk, een van de partijen zich vanwege een onbekwaamheid als gevolg van een ongeluk of vanwege andere oorzaken niet bewust was van zijn of haar daden;
- indien een van de partijen misleid was wat betreft de fysieke identiteit van de andere partij;
- indien de verklaring van instemming onder fysieke dwang is verkregen;
- indien de instemming gesimuleerd is.

Het gebrek dat die instemming ongeldig maakt, is alleen relevant in het kader van nietigverklaring als dit gebaseerd is op essentiële persoonlijke kenmerken van de andere echtgeno(o)t(e) en als bewezen is dat het huwelijk anders in redelijkheid niet zou zijn gesloten.

Huwelijken die onder morele dwang zijn gesloten, kunnen nietig worden verklaard indien een van de partijen in ernstige mate en op onwettige wijze werd bedreigd en de vrees dat het dreigement ten uitvoer zal worden gebracht, gerechtvaardigd is.

Indien iemand willens en wetens en op onwettige wijze een verklaring van instemming afdwingt van de andere partij met de belofte deze andere partij te vrijwaren of te bevrijden van onvoorzienbaar letsel of van letsel dat door anderen wordt toegediend, wordt dit als gelijkwaardig aan onwettige bedreiging beschouwd.

De verklaring van instemming, tijdens de huwelijksluiting, schept niet alleen het vermoeden dat de echtgenoten in het huwelijk willen treden, maar ook dat hun instemming niet ongeldig is vanwege een dwaling of dwang.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De nietigverklaring van een burgerlijk huwelijk, indien dat door beide echtgenoten te goeder trouw is aangegaan, is geldig jegens deze partijen en derden zodra de desbetreffende uitspraak kracht van gewijsde krijgt.

Indien slechts een van de echtgenoten het contract te goeder trouw heeft gesloten, kan alleen die echtgeno(o)t(e) zich beroepen op de voordelen van de huwelijkse status en deze aanvoeren als verweer tegen andere partijen, op voorwaarde dat dit eenvoudigweg een afspiegeling is van de relatie tussen de echtgenoten.

De echtgeno(o)t(e) die het huwelijkscontract sluit en niet op de hoogte was noch had kunnen zijn van het gebrek dat tot ongeldigheid of nietigverklaring leidt, of die onder fysieke of morele dwang heeft verklaard met het huwelijk in te stemmen, wordt geacht het huwelijk te goeder trouw te hebben gesloten.

Alleen staatsgerechten zijn bevoegd om zich juridisch uit te spreken over de goede trouw. Er wordt van uitgegaan dat de echtgenoten te goeder trouw zijn.

Zodra het huwelijk ongeldig is of nietig is verklaard, behoudt de echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw was het recht op een onderhoudsbijdrage nadat de beslissing kracht van gewijsde krijgt of de beslissing is geregistreerd.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Alvorens het echtscheidingsproces te starten, moet het bureau van de burgerlijke stand of het gerecht de echtgenoten op de hoogte stellen van het bestaan en de doelstellingen van gezinsbemiddeling.

Gezinsbemiddeling is een buitengerechtelijke methode om conflicten op te lossen die zich binnen gezinsrelaties voordoen. Hierbij trachten de partijen, door persoonlijke en directe betrokkenheid en geholpen door de bemiddelaar, tot een akkoord te komen.

Met behulp van dit alternatieve middel voor geschillenbeslechting kunnen conflicten worden opgelost met betrekking tot de vaststelling, de herziening en de niet-naleving van de regelingen inzake de uitoefening van ouderlijk gezag, echtscheiding en scheiding van tafel en bed, omzetting van scheiding van tafel en bed in echtscheiding, verzoening van gescheiden echtgenoten, toewijzing en aanpassing van een voorlopige of definitieve onderhoudsbijdrage, toewijzing van de gezinswoning, ontzegging van het recht om de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) te gebruiken en toestemming voor het gebruik van de achternaam van de voormalige echtgeno(o)t(e).

De gezinsmediator is een professional die een desbetreffende vergunning heeft gekregen van het ministerie van Justitie [*Ministério da Justiça*]. De gezinsmediator is verantwoordelijk voor het op onafhankelijke en onpartijdige wijze houden van bijeenkomsten om de partijen te helpen gezamenlijk tot een akkoord te komen.

Een verzoek tot echtscheiding met wederzijdse instemming kan worden ingediend bij het bureau van de burgerlijke stand, met uitzondering van situaties die voortkomen uit een overeenkomst die tot stand is gekomen in het kader van een echtscheidingsprocedure bij het gerecht en op voorwaarde dat het verzoekschrift tot echtscheiding met wederzijdse instemming vergezeld gaat van een gedetailleerde opgave van de gemeenschappelijke bezittingen van het

echtbaar, een overeenkomst over wat te doen met de echtelijke woning, een overeenkomst over het betalen van een onderhoudsbijdrage aan de echtgeno(o)t(e) die een onderhoudsbijdrage nodig heeft en een officieel afschrift van de gerechtelijke uitspraak over de uitoefening van het ouderlijk gezag of een overeenkomst over de uitoefening van het ouderlijk gezag met betrekking tot minderjarige kinderen, indien hierover niet eerder een gerechtelijke uitspraak is gedaan.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Scheiding van tafel en bed en echtscheiding met wederzijdse instemming

Voor scheiding van tafel en bed en echtscheiding met wederzijdse instemming dienen beide echtgenoten met wederzijds goedvinden een verzoekschrift in bij het bureau van de burgerlijke stand. Het verzoekschrift moet vergezeld gaan van de volgende documenten:

- a) een gedetailleerde opgave van het gemeenschappelijk vermogen onder vermelding van de waarden van de specifieke vermogensbestanddelen, of, indien de echtgenoten ervoor kiezen dit vermogen te delen, een overeenkomst over de deling of een verzoekschrift tot het opstellen van zo'n overeenkomst;
- b) een officieel afschrift van de gerechtelijke beslissing over de uitoefening van het ouderlijk gezag of een overeenkomst over de uitoefening van ouderlijk gezag met betrekking tot eventuele minderjarige kinderen, indien hierover niet eerder een gerechtelijke uitspraak is gedaan;
- c) een overeenkomst over de betaling van een onderhoudsbijdrage aan de echtgeno(o)t(e) die een onderhoudsbijdrage nodig heeft;
- d) een overeenkomst over wat te doen met de echtelijke woning;
- e) een officieel afschrift van de huwelijkse voorwaarden, als die ooit zijn opgesteld.

Tenzij anders aangegeven in de overgelegde documenten, wordt ervan uitgegaan dat de overeenkomsten zowel geldig zijn voor de periode van de procedure als voor de periode daarna.

Een procedure voor het officieel bekrachtigen van scheiding van tafel en bed of van echtscheiding met wederzijdse instemming wordt ingesteld door indiening van een door de echtgenoten of hun vertegenwoordigers ondertekend verzoekschrift bij het bureau van de burgerlijke stand. Het verzoekschrift wordt met de hierboven genoemde documenten en een volledig officieel afschrift van de huwelijksakte ingediend.

Na het verzoekschrift te hebben ontvangen, nodigt de ambtenaar van de burgerlijke stand de echtgenoten uit voor een bijeenkomst waarin moet worden nagegaan of aan de wettelijke vereisten is voldaan. Tijdens deze bijeenkomst worden de echtgenoten gewezen op het bestaan van diensten voor gezinsbemiddeling; indien de echtgenoten nog steeds willen scheiden, worden de overeenkomsten onderzocht en worden de echtgenoten uitgenodigd deze aan te passen als ze de belangen van één van hen of van de kinderen niet naar behoren beschermen. Het is mogelijk dat er in dit kader rechtshandelingen worden verricht en bewijs wordt vergaard. Indien aan de wettelijke eisen is voldaan en de hierboven genoemde procedures zijn gevolgd, wijst de ambtenaar van de burgerlijke stand het verzoek toe.

Indien een overeenkomst wordt overgelegd over de uitoefening van het ouderlijk gezag over minderjarige kinderen, wordt de procedure doorverwezen naar het openbaar ministerie bij het gerecht van eerste aanleg met bevoegdheid in de zaak binnen het arrondissement waar het betrokken bureau van de burgerlijke stand is gevestigd. Het openbaar ministerie mag zich dan binnen 30 dagen uitspreken over de overeenkomst.

Indien het openbaar ministerie van mening is dat de overeenkomst de belangen van de minderjarigen niet naar behoren beschermt, kunnen de verzoekers de overeenkomst in de gewenste zin wijzigen of een nieuwe overeenkomst overleggen. In het laatste geval wordt de overeenkomst opnieuw voorgelegd aan het openbaar ministerie. Indien dit van mening is dat de overeenkomst de belangen van de minderjarigen naar behoren beschermt of indien de echtgenoten de overeenkomst volgens de aanwijzingen van het openbaar ministerie hebben gewijzigd, wordt de echtscheiding uitgesproken.

Wanneer de verzoekers niet instemmen met de door het openbaar ministerie voorgestelde wijzigingen en nog steeds voornemens zijn te gaan scheiden en/of de overgelegde overeenkomsten de belangen van een van de echtgenoten onvoldoende beschermen, wordt er geen goedkeuring verleend en wordt de echtscheidingsprocedure doorverwezen naar het gerecht in het district waar het bureau van de burgerlijke stand gevestigd is.

Na ontvangst van het dossier onderzoekt de rechter de overeenkomsten die de echtgenoten hebben overgelegd en nodigt hij/zij ze uit om deze aan te passen indien ze hun belangen of die van hun kinderen niet beschermen.

De rechter bepaalt vervolgens de gevolgen van een echtscheiding voor punten die de echtgenoten niet hebben aangepast. Indien een overeenkomst de belangen van een van de echtgenoten onvoldoende beschermt, vanuit dit oogpunt en met het oog op het onderzoek van de voorgestelde overeenkomsten, de tenuitvoerlegging van handelingen en het overleggen van het vereiste bewijs gelasten. Bij het vaststellen van de gevolgen van echtscheiding moet de rechter niet alleen een overeenkomst tussen de echtgenoten stimuleren, maar hiermee ook rekening houden.

Vervolgens wordt de echtscheiding met wederzijdse instemming uitgesproken en in het desbetreffende register geregistreerd.

Verzoeken tot scheiding van tafel en bed of tot echtscheiding met wederzijdse instemming worden aan het gerecht voorgelegd, tenzij de partijen er een overeenkomst zoals hierboven bedoeld aan hechten.

In dit geval wordt het verzoekschrift tot echtscheiding bij het gerecht ingediend. Na ontvangst van het verzoekschrift bestudeert de rechter de overeenkomsten die de echtgenoten hebben overgelegd en nodigt hij/zij ze uit om deze aan te passen indien een overeenkomst hun belangen of die van hun kinderen niet beschermt. De rechter bepaalt de gevolgen van de echtscheiding op basis van de thema's waarover de echtgenoten geen overeenstemming hebben bereikt en de rechter kan, vanuit dit oogpunt en met het oog op het onderzoek van de voorgestelde overeenkomsten, de tenuitvoerlegging van handelingen en het overleggen van het vereiste bewijs gelasten. Bij het vaststellen van de gevolgen van echtscheiding moet de rechter niet alleen een overeenkomst tussen de echtgenoten stimuleren, maar hiermee ook rekening houden. Vervolgens wordt de echtscheiding met wederzijdse instemming uitgesproken en in het desbetreffende register geregistreerd.

Scheiding van tafel en bed of echtscheiding die door een van de partijen wordt aangevochten

Verzoekschriften voor een scheiding van tafel en bed of een echtscheiding waartegen één van beide partijen zich verzet worden voorgelegd aan de rechtbank voor familiezaken of, bij ontbreken van die rechtbank, aan de arrondissementsrechtbank die relatief bevoegd is. De relatieve bevoegdheid wordt bepaald aan de hand van de woon- of verblijfplaats van de verzoeker (de persoon die de procedure instelt).

De bepalingen over echtscheiding zijn *mutatis mutandis* van toepassing op de scheiding van tafel en bed.

Scheiding van tafel en bed eindigt met de verzoening tussen de echtgenoten of met de ontbinding van het huwelijk.

Elk van de echtgenoten mag een echtscheidingsverzoek indienen op grond van feitelijke scheiding van tafel en bed gedurende een heel jaar, een verandering in de geestelijke vermogens van de andere echtgeno(o)t(e) die al meer dan één jaar duurt en die, vanwege de ernst ervan, de mogelijkheid van een gezamenlijk leven aantast, het afwezig zijn, zonder teken van leven, van de andere echtgeno(o)t(e) gedurende minstens één jaar, en andere feiten die, ongeacht de schuldvraag, aantonen dat het huwelijk duurzaam ontwricht is.

De benadeelde echtgeno(o)t(e) heeft het recht om, krachtens de algemene voorwaarden inzake civiele aansprakelijkheid en bij de gewone rechters, schadeloosstelling voor de door de andere echtgeno(o)t(e) veroorzaakte schade te vorderen.

De echtgeno(o)t(e) die een echtscheidingsverzoek heeft ingediend vanwege een verandering in de geestelijke vermogens van de andere echtgeno(o)t(e) moet die echtgeno(o)t(e) schadeloos stellen voor de persoonlijke schade die door de ontbinding van het huwelijk is veroorzaakt; het verzoekschrift daartoe moet tijdens de echtscheidingsprocedure zelf worden ingediend.

Echtscheiding vanwege een verandering in de geestelijke vermogens van de andere echtgeno(o)t(e) die al meer dan één jaar duurt en die, vanwege de ernst ervan, de mogelijkheid van een gezamenlijk leven aantast, of echtscheiding vanwege het afwezig zijn, zonder teken van leven, van de andere echtgeno(o)t(e) gedurende minstens één jaar kan alleen worden aangevraagd door de echtgeno(o)t(e) die zich beroept op de verandering in de geestelijke vermogens of de afwezigheid van de andere echtgeno(o)t(e).

Indien het de echtgeno(o)t(e) die in principe in staat is een verzoekschrift tot echtscheiding in te dienen onmogelijk wordt gemaakt dit te doen, kan de procedure worden ingesteld door de betrokken wettelijke vertegenwoordiger, na goedkeuring door de familieraad; indien de wettelijke vertegenwoordiger de andere echtgeno(o)t(e) is, kan de procedure namens de houder van het recht om een procedure in te stellen worden ingesteld door een familielid in de rechte lijn of tot de derde graad van de zijlijn, mits dit ook wordt goedgekeurd door de familieraad.

Het recht op echtscheiding wordt niet overgedragen door overlijden, maar de erfgenamen van de partner die het verzoek heeft ingesteld, kunnen de procedure in het kader van de nalatenschap voortzetten indien de verzoeker tijdens de procedure overlijdt; de procedure kan ook met dezelfde gevolgen worden voortgezet tegen de erfgenamen van de verweerder.

Zodra het verzoekschrift is overgelegd, stelt de rechter, indien de procedure kan worden voortgezet, een tijdstip vast voor een poging tot verzoening en worden zowel de verzoeker als de verweerder opgeroepen om in persoon te verschijnen.

Indien deze poging tot verzoening mislukt, tracht het gerecht de echtgenoten tot overeenstemming te laten komen over echtscheiding met wederzijdse instemming; indien een dergelijke overeenkomst tot stand komt of indien de echtgenoten op enig moment in het proces hebben gekozen voor echtscheiding met wederzijdse instemming, volgt het proces dienovereenkomstig het verloop van die vorm van echtscheiding.

Indien de rechter er niet in slaagt tussen de echtgenoten een akkoord tot stand te brengen over echtscheiding of scheiding van tafel en bed met wederzijdse instemming, tracht hij tussen de echtgenoten een overeenkomst te bewerkstelligen over de onderhoudsbijdrage en de regeling van de uitoefening van het ouderlijk gezag. Indien van toepassing probeert de rechter ook een overeenkomst tussen de echtgenoten tot stand te brengen over het gebruik van de echtelijke woning gedurende de periode dat de procedure aanhangig is.

In een poging tot verzoening, of op enig ander moment tijdens de procedure, kunnen de partijen beslissen tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed met wederzijdse instemming, mits aan de vereiste voorwaarden is voldaan.

Indien de instemming van één partij ontbreekt of verzoening onmogelijk blijkt, beveelt de rechter de verweerder om binnen 30 dagen een verweerschrift in te dienen; op het moment van kennisgeving hiervan wordt een duplicaat van het oorspronkelijke verzoekschrift aan de verweerder betekend.

Indien de verblijfplaats van de verweerder onbekend is en, conform het procesrecht, alles in het werk is gesteld om de verweerder te vinden en dit alles geen resultaat heeft opgeleverd, is de dag die is aangewezen voor de verzoening ongeldig en wordt de verweerder door middel van een openbare kennisgeving opgeroepen om verweer in te stellen.

Nadat de termijn voor het indienen van verweer is verstreken, verloopt het proces volgens de voorwaarden voor de reguliere procedure. Tijdens die procedure wordt het voorwerp van het geschil bepaald en wordt aangegeven wat de grondslag voor het bewijs zal zijn. De definitieve behandeling vindt tijdens dit proces plaats, samen met het aanvoeren van bewijs. Na afsluiting van de definitieve behandeling wordt de zaak afgesloten en naar de rechter gestuurd. Deze geeft binnen 30 dagen een beslissing.

Een verzoek tot scheiding van tafel en bed is via een tegeneis mogelijk, zelfs als de verzoeker een echtscheidingsverzoek heeft ingediend; indien de verzoeker een verzoek heeft gedaan tot scheiding van tafel en bed, mag de verweerder als tegeneis ook een echtscheidingsverzoek indienen. In deze gevallen zou de echtscheiding moeten worden uitgesproken indien het verzoekschrift voor de procedure en de tegeneis ontvankelijk worden verklaard.

Nietigverklaring van een huwelijk

Men kan zich, zowel gerechtelijk als buitengerechtelijk, pas op de nietigverklaring van een huwelijk beroepen zodra deze is bekrachtigd door een beslissing in een specifiek voor dit doel ingestelde procedure.

Deze procedure wordt ingesteld in de sectie familie- en jeugdzaken van de rechtbank door een inleidend verzoekschrift in te dienen dat, in de vorm van pleitnota's, de identiteit van de partijen aangeeft, de relevante feiten beschrijft en eindigt met een verzoek.

Het wettelijke recht om een dergelijke procedure in te stellen varieert afhankelijk van de gronden van de vordering (zie het antwoord op vraag 8).

De echtgenoten of familieleden in de rechte lijn of tot en met de vierde graad in de zijlijn, de erfgenamen en adoptieouders van de echtgenoten en het openbaar ministerie hebben het wettelijke recht een procedure tot nietigverklaring op basis van een beletsel dat de geldigheid van het huwelijk aantast, in te stellen of voort te zetten. Bovendien mag de voogd of curator in het geval van minderjarigheid, onmogelijkheid of onbekwaamheid vanwege een geestelijke stoornis, en de eerste echtgeno(o)t(e) van de overtreder in het geval van bigamie, ook een procedure instellen of voortzetten.

Een verzoek tot nietigverklaring vanwege valse voorwendzelen kan worden ingesteld door de echtgenoten zelf of door personen die nadeel ondervinden van het huwelijk. In andere gevallen waarin instemming ontbreekt, kan een procedure tot nietigverklaring alleen worden ingesteld door de echtgeno(o)t(e) wiens instemming ontbreekt. De aangetrouwde verwanten van de laatstgenoemde in de rechte lijn en hun erfgenamen of adoptieouders mogen de procedure echter voortzetten indien de verzoeker tijdens de procedure komt te overlijden.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van gebrekkige instemming kan alleen worden ingesteld door de echtgeno(o)t(e) die het slachtoffer van de dwaling of de dwang was, maar aangetrouwde verwanten in de rechte lijn en erfgenamen of adoptieouders mogen de procedure voortzetten indien de verzoeker tijdens de procedure komt te overlijden.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van het ontbreken van getuigen mag alleen maar door het openbaar ministerie worden ingesteld.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van een beletsel dat de geldigheid van het huwelijk aantast, moet worden ingesteld:

- a) in het geval van minderjarigheid, onmogelijkheid of handelingsonbekwaamheid vanwege een geestelijke stoornis of geconstateerde geestesziekte, indien deze procedure wordt ingesteld door de handelingsonbekwame persoon, binnen zes maanden nadat hij of zij meerderjarig is geworden, de onmogelijkheid of handelingsonbekwaamheid is weggenomen of de krankzinnigheid is geëindigd; en, indien de procedure door een ander wordt ingesteld, binnen drie jaar na de huwelijksluiting, maar nooit na het bereiken van meerderjarigheid, het wegnemen van de handelingsonbekwaamheid of de onmogelijkheid of het beëindigen van de krankzinnigheid;
- b) in het geval van veroordeling voor moord op de echtgenoot of echtgenote van een van de partijen: binnen drie jaar na het aangaan van het huwelijk;
- c) in andere gevallen: binnen zes maanden na de ontbinding van het huwelijk.

Alleen het openbaar ministerie mag de procedure instellen voordat het huwelijk ontbonden wordt.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van het bestaan van een eerder, niet-ontbonden huwelijk mag niet worden ingesteld of voortgezet als er een procedure aanhangig is om het eerste huwelijk van een bigamist ongeldig of nietig te laten verklaren.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van het ontbreken van de instemming van een partij of van beide partijen mag alleen maar worden ingesteld binnen drie jaar na de huwelijksluiting of, indien de verzoeker hiervan niet op de hoogte was, binnen zes maanden nadat hij of zij ervan op de hoogte geraakte.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van gebreken met betrekking tot de instemming verjaart indien deze niet binnen zes maanden na het beëindigen van het gebrek wordt ingesteld.

Een procedure tot nietigverklaring op basis van het ontbreken van getuigen mag alleen maar binnen één jaar na de huwelijksluiting worden ingesteld. Het inleidende verzoekschrift moet vergezeld gaan van de huwelijksakte en eventueel (indien het verzoekschrift op een leeftijdsoverweging is gebaseerd) de geboorteakte van de betrokken partij.

Na de termijn voor het indienen van het verweer volgt het proces de eerder genoemde voorwaarden voor de reguliere procedure.

Indien een van de volgende gebeurtenissen zich voordoet voordat de beslissing tot nietigverklaring kracht van gewijsde krijgt, wordt de nietigverklaring geacht te zijn opgeheven en wordt het huwelijk als geldig beschouwd vanaf het moment dat het gesloten is:

- indien een kind dat nog niet de huwelijkse leeftijd had bereikt zijn of haar huwelijk voor een ambtenaar van de burgerlijke stand en twee getuigen bevestigt, na meerderjarig te zijn geworden;
- indien iemand die handelingsonbekwaam is of door een geestelijke stoornis niet bekwaam is zijn of haar huwelijk bevestigt, zoals bedoeld in de vorige paragraaf, nadat zijn/haar handelingsbekwaamheid of onvermogen is opgeheven of, in het geval van krankzinnigheid, nadat de krankzinnige volgens juridische maatstaven weer geestelijk gezond is;
- indien het eerste huwelijk van een bigamist ongeldig of nietig wordt verklaard;
- indien het ontbreken van getuigen te wijten is aan gerechtvaardigde omstandigheden, zoals erkend door de ambtenaar van de burgerlijke stand, mits er geen twijfels zijn over de sluiting van het huwelijk.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Ja, het programma voor rechtsbijstand is in alle gerechten van toepassing, ongeacht de vorm van de procedure.

Zie voor verdere informatie het informatieblad over 'Rechtsbijstand'.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Ja. In deze procedures is beroep altijd mogelijk.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Indien de betrokken beslissing is gegeven in een lidstaat van de Europese Unie niet zijnde Denemarken, wordt deze in de andere lidstaten erkend overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003.

Indien de beslissing in Denemarken is gegeven, wordt het speciale proces voor het toetsen van een buitenlandse uitspraak toegepast.

In dit proces wordt het document met de te toetsen beslissing samen met het verzoekschrift ingediend en wordt de tegenpartij ervan op de hoogte gesteld dat hij of zij binnen 15 dagen een verweerschrift kan indienen. De verzoeker kan hierop weer reageren binnen 10 dagen na de kennisgeving van indiening van het verweer. Nadat de partijen al hun stukken uitgewisseld hebben en de stappen die als essentieel beschouwd worden zijn uitgevoerd, worden alle documenten, telkens voor 15 dagen, voorgelegd aan de partijen en het openbaar ministerie.

Om de beslissing te kunnen bevestigen:

- mag er geen enkele twijfel zijn over de authenticiteit van het document waarin de beslissing is vastgelegd of over het gedegen karakter van de beslissing;
- moet de beslissing kracht van gewijsde hebben gekregen krachtens het recht van het land waar de beslissing is gegeven;
- moet de beslissing zijn gegeven door een buitenlands gerecht dat rechtens bevoegd was en mag de beslissing geen zaak betreffen die onder de uitsluitende bevoegdheid van de Portugese gerechten valt;
- mag het niet mogelijk zijn een exceptie van aanhangigheid (*lis pendens*) of een exceptie van gewijsde (*res judicata*) op te werpen op basis van een zaak bij een Portugees gerecht, tenzij het buitenlandse gerecht het instellen van een procedure heeft verhinderd;
- moeten de desbetreffende documenten voor de procedure naar behoren aan de verweerder zijn betekend, krachtens het recht van het land van het gerecht van herkomst, en moeten de beginselen van het recht van verweer en gelijkwaardige bescherming van de partijen tijdens het proces in acht zijn genomen;
- mag het geen beslissing betreffen waarvan de erkenning tot een resultaat leidt dat zich duidelijk niet laat verenigen met de beginselen van de openbare internationale orde van Portugal.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

In de lidstaten van de Europese Unie, met uitzondering van Denemarken, wordt, indien de betreffende partij besluit een verzoek in te dienen tot erkenning van een uitspraak over echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk, het verzoekschrift bij de familierechter ingediend. Welk gerecht relatief bevoegd is, wordt bepaald aan de hand van het interne recht van de lidstaat waar het verzoekschrift tot erkenning is ingediend.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Volgens de nationale conflictregels is voor echtscheiding en scheiding van tafel en bed het algemeen geldende nationale recht van de echtgenoten van toepassing. Als de echtgenoten niet dezelfde nationaliteit hebben, is het recht van hun gebruikelijke gezamenlijke verblijfplaats van toepassing; bij afwezigheid hiervan is het recht van toepassing van het land waarmee hun gezinsleven het nauwst verwant is.

Als tijdens het huwelijk het toepasselijke recht echter verandert, kan alleen een feit dat relevant was op het moment dat dit zich voordeed een grond opleveren voor scheiding van tafel en bed of echtscheiding.

Aanvullende informatie

Nadere informatie is te vinden op de volgende websites:

- [Ministerie van Justitie](#)
- [Directoraat-generaal voor justitieel beleid](#)
- [Directoraat-generaal voor rechtsbedeling](#)
- [Directoraat-generaal voor maatschappelijke herintegratie](#)
- [Instituut van registerbewaarders en notarissen, I. P.](#)
- Bureau voor alternatieve geschillenbeslechting
- [Hoogerechtshof](#)
- [Hof van beroep van Coimbra](#)
- [Hof van beroep van Évora](#)
- [Hof van beroep van Lissabon](#)
- [Hof van beroep van Porto](#)
- Hof van beroep van Guimarães
- [Staatsblad](#)
- [Database van juridische documenten](#)

Laatste update: 30/04/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Roemenië

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Echtscheiding kan met wederzijdse instemming (via een gerechtelijke, administratieve of notariële procedure) worden verkregen. Ingeval er geen wederzijdse instemming is, kan echtscheiding door een rechter worden uitgesproken.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Overeenkomstig artikel 373 van het burgerlijk wetboek kan een echtscheiding worden verkregen in de volgende gevallen:

bij wederzijdse instemming van de echtgenoten;

als de relatie tussen de echtgenoten ernstig is verslechterd en voortzetting van het huwelijk niet langer mogelijk is;

op verzoek van een van de echtgenoten, na een feitelijke scheiding die ten minste twee jaar heeft geduurd;

op verzoek van de echtgenoot van wie de gezondheidstoestand voortzetting van het huwelijk onmogelijk maakt.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

De status van echtgeno(o)t(e) houdt op te bestaan en ieder van de gescheiden echtgenoten kan hertrouwen.

Bij ontbinding van het huwelijk door echtscheiding kunnen de echtgenoten overeenkomen de namen die zij tijdens hun huwelijk voerden te behouden. Als er geen overeenstemming is, kan de rechter, wanneer daarvoor gegronde redenen zijn, de echtgenoten toestaan de namen die zij tijdens hun huwelijk voerden te behouden. Als er noch overeenstemming noch een uitspraak van de rechter is, gaan de ex-echtgenoten weer de naam voeren die zij voorafgaand aan het huwelijk hadden.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De echtscheiding heeft tot gevolg dat het huwelijksvermogensstelsel niet langer geldt voor de echtgenoten vanaf de datum dat een echtscheidingsverzoek is ingediend. Een van de echtgenoten – of beiden gezamenlijk, in het geval van een echtscheiding met wederzijdse instemming – kan echter de inzake echtscheiding bevoegde rechter verzoeken om een verklaring dat het huwelijksvermogensstelsel ophield op de datum van de feitelijke scheiding.

Als het stelsel van het gezamenlijke vermogen niet langer van kracht is door de ontbinding van het huwelijk, blijven de ex-echtgenoten gezamenlijk eigenaar van het gezamenlijke vermogen tot hun respectieve deel is vastgesteld.

Tijdens de beëindiging van de huwelijksgemeenschap neemt elk van de echtgenoten zijn of haar eigen vermogen over, waarna het gezamenlijke vermogen wordt verdeeld en de schulden worden vereffend. Hiertoe wordt eerst het deel van het vermogen bepaald dat elk van de echtgenoten toekomt op basis van wat hij of zij heeft bijgedragen aan het verwerven van het gezamenlijke vermogen en het voldoen aan de gezamenlijke verplichtingen. Tenzij het tegendeel wordt aangetoond, wordt ervan uitgegaan dat de echtgenoten een gelijke bijdrage hebben geleverd.

Ongeacht enige onderhoudsverplichting tussen de ex-echtgenoten en schadeloosstellingsregelingen, kan de echtgeno(o)t(e) die geen schuld treft maar materieel verlies lijdt als gevolg van de ontbinding van het huwelijk de echtgeno(o)t(e) die schuld treft verzoeken hem of haar schadeloos te stellen. De familierechtbank beslist over dat verzoek in zijn uitspraak over de echtscheiding.

Voorts vervallen na een echtscheiding de wederzijdse erfrechten.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Zodra de echtscheiding is uitgesproken, beslist de familierechter over de betrekkingen tussen de gescheiden ouders en eventuele minderjarige kinderen.

Doorgaans hebben de echtgenoten na een echtscheiding **gezamenlijk het ouderlijk gezag over de kinderen**. De familierechter wijst als **woonplaats** van het minderjarige kind de woning van de ouder aan bij wie het gewoonlijk verblijft, terwijl de ouder die gescheiden van het kind woont, recht heeft op persoonlijk contact met het kind. De rechter stelt de **bijdrage** van elke ouder vast in de kosten van de opvoeding, het onderwijs, de scholing en de beroepsopleiding van de kinderen.

Als de omstandigheden veranderen, kan de familierechter de regeling betreffende de rechten en verplichtingen van de gescheiden ouders ten aanzien van hun minderjarige kinderen wijzigen, indien hierom wordt verzocht door een van beide ouders of door een ander familielid, het kind, de voogdijraad, jeugdzorg /kinderbescherming of de openbare aanklager.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Met de ontbinding van het huwelijk vervalt de onderhoudsverplichting tussen de echtgenoten. De gescheiden echtgeno(o)t(e) heeft recht op alimentatie als hij of zij in financiële nood verkeert als gevolg van arbeidsongeschiktheid ontstaan vóór of tijdens het huwelijk of binnen een jaar na de ontbinding ervan (maar alleen als de arbeidsongeschiktheid is veroorzaakt door een omstandigheid die met het huwelijk te maken heeft).

Als een van de echtgenoten verzoekt om alimentatie, kan deze niet ook verzoeken om een schadeloosstelling. In het geval dat de echtscheiding wordt toegekend omdat de verwerende partij als enige schuldig is, kan de verzoekende partij schadeloosstelling ontvangen. Schadeloosstelling kan alleen worden toegekend als het huwelijk ten minste twintig jaar heeft geduurd.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

De Roemeense wet kent het begrip 'scheiding van tafel en bed' niet, maar wel alleen het begrip 'feitelijke scheiding' en de gerechtelijke verdeling van het vermogen. Dat er sprake is van een dergelijke situatie moet voor de rechter worden aangetoond. Een feitelijke scheiding die ten minste twee jaar heeft geduurd, is een wettelijke grond voor echtscheiding.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een huwelijk wordt nietig verklaard wanneer niet is voldaan aan een van de wettelijke voorwaarden die gelden voor de huwelijksluiting. Een huwelijk kan slechts door een uitspraak van de rechter nietig worden verklaard. De nietigverklaring betreft zowel het verleden als de toekomst; het huwelijk wordt geacht niet te hebben plaatsgevonden.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Niet-inachtname van de onderstaande wettelijke voorwaarden voor de huwelijksluiting vormen absolute gronden voor nietigverklaring:
het huwelijk werd aangegaan zonder instemming;

het huwelijk werd aangegaan tussen twee personen van hetzelfde geslacht;

het huwelijk werd aangegaan door een persoon die reeds gehuwd was;

het huwelijk werd aangegaan tussen personen die in rechte lijn of in zijlijn tot en met de vierde graad bloedverwanten van elkaar zijn;

het huwelijk werd aangegaan door een krankzinnige of geestelijk gestoorde persoon;

het huwelijk werd aangegaan zonder de instemming van de toekomstige echtgenoten, of de instemming werd niet gegeven conform de wettelijk vereiste procedure;

het huwelijk werd aangegaan door een minderjarige jonger dan 16 jaar;

het huwelijk werd aangegaan om andere doeleinden dan het vormen van een gezin.

Relatieve gronden voor de nietigverklaring van een huwelijk zijn:

wanneer het op medisch advies door een 16-jarige wordt aangegaan zonder toestemming van de ouder/ouders die het ouderlijk gezag heeft/hebben, of zonder toestemming van de persoon die ouderlijke rechten heeft;

wanneer er sprake was van een wilsgebrek: dwaling (ten aanzien van de fysieke identiteit van de andere echtgeno(o)t(e)), fraude of geweld;

wanneer het door een persoon is aangegaan die tijdelijk oordeelsonbekwaam was;

wanneer het huwelijk werd aangegaan tussen een adoptiefouder en een minderjarige die onder zijn of haar voogdij viel.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Tot er een definitieve uitspraak van de rechter is, behoudt de echtgeno(o)t(e) die te goeder trouw een ongeldig of nietig verklaard huwelijk is aangegaan, zijn of haar status als echtgeno(o)t(e) binnen een geldig huwelijk, en gelden voor de vermogensrechtelijke betrekkingen tussen de ex-echtgenoten dezelfde bepalingen als bij echtscheiding.

De ongeldigheid van het huwelijk heeft geen gevolgen voor de kinderen, die hun status als kinderen uit het huwelijk behouden. Wat betreft de rechten en plichten van de ouders en de kinderen jegens elkaar, zijn dezelfde bepalingen als in het geval van echtscheiding van toepassing.

Een rechterlijke uitspraak waarbij een huwelijk ongeldig of nietig wordt verklaard, is ook bindend tegenover derden; de bepalingen betreffende de formaliteiten van het huwelijksvermogensstelsel, het publieke karakter van het huwelijkscontract en de nietafdwingbaarheid van het huwelijkscontract zijn van toepassing.

De ongeldigheid van het huwelijk kan niet worden ingeroepen tegen een derde als het gaat om een handeling die vóór de nietigverklaring is verricht met een van de echtgenoten, tenzij, voorafgaand aan die handeling, de door de wet bepaalde openbaarmakingsformaliteiten betreffende de ongeldigheids- of nietigverklaring zijn vervuld of de derde partij zich anderszins bewust was van de gronden voor de ongeldigheid van het huwelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Bemiddeling is mogelijk voordat de gerechtelijke procedure wordt ingesteld. Tijdens de procedure zijn de rechterlijke instanties verplicht de partijen over de mogelijkheid en de voordelen van bemiddeling te informeren.

Door bemiddeling kunnen geschillen tussen echtgenoten worden opgelost betreffende de voortzetting van het huwelijk, de uitoefening van het ouderlijk gezag, de vaststelling van de woonplaats van de kinderen, de bijdrage van de ouders in het onderhoud van de kinderen, en andere, uit de verhouding tussen de echtgenoten voortvloeiende geschillen met betrekking tot hun wettelijke rechten. De bemiddelaar zal ervoor zorgen dat het resultaat van de bemiddeling niet in strijd is met de belangen van het kind en zal de ouders aanmoedigen zich bovenal op de behoeften van het kind te richten en er vanuit hun ouderlijke verantwoordelijkheid voor te zorgen dat de feitelijke scheiding of de echtscheiding zijn of haar opvoeding en ontwikkeling niet belemmert.

De bemiddelingsovereenkomst waarin de partijen de uitoefening van het ouderlijk gezag, de bijdrage van de ouders in het onderhoud van de kinderen en de woonplaats van de kinderen vastleggen, dient door de rechter te worden goedgekeurd, die verplicht is na te gaan of de overeenkomst de belangen van het kind dient.

Als de echtgenoten met de echtscheiding akkoord gaan en geen minderjarige kinderen hebben die tijdens of buiten het huwelijk zijn geboren of geadopteerd, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand of de notaris van de plaats waar het huwelijk werd aangegaan of van de laatste geregistreerde gezamenlijke verblijfplaats van de echtgenoten, het huwelijk ontbonden verklaren op grond van hun beider instemming en een verklaring van echtscheiding afgeven.

Wanneer er wel minderjarige kinderen zijn die tijdens of buiten het huwelijk zijn geboren of geadopteerd, kan echtscheiding op grond van de instemming van de echtgenoten door een notaris worden uitgesproken indien de echtgenoten overeenstemming hebben bereikt over wat betrekking heeft op namen, de uitoefening van het ouderlijk gezag, de vaststelling van de woonplaats van de kinderen, de omgang met de kinderen en de vaststelling van de ouderlijke bijdrage in de uitgaven voor de opvoeding, het onderwijs, de scholing en de beroepsopleiding van de kinderen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Echtscheidingsverzoeken behoren tot de bevoegdheden van de **rechterlijke instanties**.

Relatief gezien berust de rechterlijke bevoegdheid bij de rechtbank van de plaats waar de echtgenoten voor het laatst gezamenlijk hebben gewoond. Als de echtgenoten niet op hetzelfde adres woonden of als geen van beide echtgenoten meer woont op de plaats waar ze voor het laatst hebben samengewoond, moet het verzoek ingediend worden bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de verweerder woont. Als de verweerder echter geen woonplaats in Roemenië heeft en de Roemeense rechtbanken internationaal bevoegd zijn, moet het verzoek worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de verzoeker woont. Als noch de verzoeker noch de verweerder in Roemenië woont, kunnen de partijen overeenkomen om het echtscheidingsverzoek in te dienen bij een rechtbank naar keuze in Roemenië. Bij gebreke van een dergelijk akkoord moet het echtscheidingsverzoek worden ingediend bij de rechtbank van sector 5 in Boekarest.

Het echtscheidingsverzoek dient, naast de opmerkingen uit de dagvaarding, de namen van de minderjarige kinderen te bevatten. Het verzoek dient vergezeld te gaan van de huwelijksakte, kopieën van de geboorteakten van de minderjarige kinderen en, voor zover van toepassing, de overeenkomst die de ouders na bemiddeling met elkaar zijn aangegaan.

Is het echtscheidingsverzoek gebaseerd op de overeenkomst tussen de partijen, dan dient het door beide echtgenoten of door een gezamenlijke gemachtigde vertegenwoordiger die daarvoor een gewaarmerkte bijzondere volmacht heeft, te worden ondertekend. Als de gemachtigde vertegenwoordiger een advocaat is, dient hij of zij de handtekeningen van de echtgenoten, conform de wet, te certificeren.

Voor een rechtbank van eerste aanleg moeten de partijen persoonlijk verschijnen, tenzij een van de echtgenoten een gevangenisstraf uitzit, verhinderd is door een ernstige ziekte, een gerechtelijk verbod heeft gekregen, in het buitenland verblijft of in een andere zodanige situatie verkeert dat het hem of haar onmogelijk is persoonlijk te verschijnen; in dergelijke situaties kan de betrokken persoon door een advocaat, een gemachtigde vertegenwoordiger of, in voorkomend geval, een toezichthouder of een geregistreerde vertegenwoordiger (*curator*) worden vertegenwoordigd. Als op de zittingsdatum van de rechtbank van eerste aanleg de verzoeker zonder geldige reden afwezig is en slechts de verweerder verschijnt, zal het verzoek als ongegrond worden afgewezen.

De inzake echtscheiding bevoegde rechter zal, ook als daarom in het echtscheidingsverzoek niet was verzocht, een beslissing nemen over de uitoefening van het ouderlijk gezag, de bijdrage van de ouders in de opvoedings- en onderwijskosten van de kinderen, de woonplaats van de kinderen en het omgangsrecht van de ouders met de kinderen.

Een verzoek tot nietigverklaring van een huwelijk op absolute gronden kan door elke belanghebbende worden ingediend. Het verzoek tot nietigverklaring van een huwelijk heeft een persoonlijk karakter en heeft geen gevolgen voor de erfgenamen. Als het verzoek echter door een van de echtgenoten werd ingediend, kan het door elk van zijn of haar erfgenamen worden voortgezet.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Rechtsbijstand kan worden verkregen onder de voorwaarden vastgesteld in noodverordening nr. 51/2008 inzake rechtsbijstand in civiele aangelegenheden, zoals goedgekeurd, met wijzigingen en aanvullingen, middels wet nr. 193/2008, met inbegrip van de latere wijzigingen daarvan.

Rechtsbijstand kan afzonderlijk of cumulatief worden verstrekt in de vorm van bijstand van een advocaat, betaling van de kosten van de deskundige, vertaler of tolk, betaling van de kosten van de functionaris belast met de tenuitvoerlegging, en door vrijstelling van, korting op, gespreide betaling of uitstel van betaling van gerechtskosten.

Om voor volledige rechtsbijstand in aanmerking te komen mag het gemiddelde maandelijkse netto-inkomen per gezinslid niet meer dan 300 RON hebben bedragen in de twee maanden voorafgaand aan het indienen van het verzoek. Als het inkomen minder dan 600 RON bedraagt, wordt 50 % rechtsbijstand verleend. Rechtsbijstand kan al naar gelang de behoeften van de verzoeker ook worden verstrekt in situaties waarin de vaststaande of geraamde procedurekosten de daadwerkelijke toegang tot de rechter waarschijnlijk zullen beperken, bijvoorbeeld wegens het verschil tussen de kosten van levensonderhoud in de lidstaat waar de verzoeker woont en die in Roemenië.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Overeenkomstig het nieuwe wetboek van burgerlijke rechtsvordering kan binnen 30 dagen na kennisgeving van een beslissing beroep worden ingesteld tegen die beslissing.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Verordening (EG) nr. 2201/2003 is van toepassing op de erkenning van echtscheidingsbeslissingen. Het verzoek moet worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is in de woon- of verblijfplaats van de verweerder in Roemenië. Als de verblijfplaats van de verweerder onbekend is, moet het verzoek worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is in de woon- of verblijfplaats van de verzoeker.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Tegen een erkenningsbeslissing is verzet mogelijk door het indienen van een verzoek bij het hof van beroep met relatieve rechterlijke bevoegdheid of het instellen van een beroep bij het Hoge hof van cassatie en justitie.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Om te bepalen welk recht van toepassing is op internationale privaatrechtelijke verhoudingen, zal de Roemeense rechter *Verordening (EU) nr. 1259/2010 van de Raad van 20 december 2010 tot nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed* toepassen of artikel 2957 e.v. van het burgerlijk wetboek.

De echtgenoten kunnen het recht kiezen van de staat waar zij gewoonlijk gezamenlijk verblijven, of waar ze het laatst gewoonlijk gezamenlijk hebben verbleven (als ten minste één van hen daar woont op de datum waarop ze zijn overeengekomen welk toepasselijk recht ze kiezen), alsook het recht van de staat waarvan een van de echtgenoten de nationaliteit heeft, het recht van de staat waar de echtgenoten ten minste drie jaar hebben gewoond of het Roemeense recht.

Als de echtgenoten geen keuze hebben gemaakt, wordt het recht toegepast van de staat waar zij gewoonlijk gezamenlijk verblijven, of bij gebreke daarvan, het recht van de staat waar de echtgenoten het laatst gewoonlijk gezamenlijk hebben verbleven (als ten minste één van de echtgenoten gewoonlijk nog in die staat verblijft op de datum waarop het echtscheidingsverzoek is ingediend); als een van de echtgenoten geen vaste verblijfplaats heeft, is het recht van toepassing van de staat waarvan zij beiden de nationaliteit hadden op de datum waarop het echtscheidingsverzoek werd ingediend; of, als de echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben, het recht van het land waarvan zij voor het laatst beiden de nationaliteit hadden (als ten minste één van hen nog die nationaliteit heeft op de datum waarop het echtscheidingsverzoek is ingediend). In alle andere situaties is het Roemeense recht van toepassing.

Laatste update: 03/12/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([sl](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Echtscheiding - Slovenië

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

De Sloveense wet erkent: a) echtscheiding op basis van een overeenkomst tussen de echtgenoten (onderlinge toestemming) en b) echtscheiding op basis van een vordering.

a) In het geval van **echtscheiding op basis van een overeenkomst tussen de echtgenoten**, spreekt de rechtbank de echtscheiding uit overeenkomstig artikel 64 van de wet inzake huwelijks- en familiebetrekkingen (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ZZZDR*), mits er een overeenkomst is gesloten over de zorg voor, de opvoeding en het onderhoud van eventuele gezamenlijke kinderen en over het contact van de kinderen met de ouders (hierbij dient een sociaal dienstencentrum om advies te worden gevraagd) en mits de echtgenoten een overeenkomst hebben ingediend in de vorm van een bindende notariële akte over de verdeling van hun gezamenlijke eigendommen, over wie van hen de huurder van hun appartement blijft of wordt en over de alimentatie voor de echtgenoot die geen bestaansmiddelen heeft en onvrijwillig werkloos is.

b) Wanneer een huwelijk om wat voor reden ook 'ondraaglijk' is geworden, kan een van beide echtgenoten de echtscheiding aanvragen door **een vordering tot echtscheiding in te dienen**. In dit geval beslist de rechtbank ook over de zorg voor, de opvoeding en het onderhoud van eventuele gezamenlijke kinderen van de echtgenoten, en over het contact met de ouders. Voordat hierover een beslissing wordt genomen, is de rechtbank verplicht het advies te vragen van een sociaal dienstencentrum.

In beide gevallen, zowel bij een echtscheidingsverzoek op basis van een overeenkomst als bij een vordering tot echtscheiding, gelast de rechtbank het bevoegde *sociaal dienstencentrum* een adviesgesprek te organiseren waarbij beide echtgenoten persoonlijk, zonder gemachtigden, aanwezig moeten zijn. Het sociaal dienstencentrum deelt de rechtbank mee wat de uitkomsten van het adviesgesprek zijn.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De wet inzake de huwelijks- en familiebetrekkingen erkent slechts één reden voor echtscheiding: *het huwelijk is ondraaglijk geworden*. Dit betekent dat het huwelijk zo volledig en onherstelbaar is mislukt dat het niet langer kan worden gered. Een huwelijk wordt alleen als 'ondraaglijk' beschouwd als het mislukken van de relatie tussen de echtgenoten niet slechts van tijdelijke aard is, maar volledig en onherstelbaar is. De ondraaglijkheid wordt beoordeeld op basis van de situatie ten tijde van de hoorzitting en er wordt rekening gehouden met alle omstandigheden die hebben geleid tot de bestaande situatie. De rechtbank stelt eveneens ondraaglijkheid vast als de verwerende echtgenoot instemt met de echtscheiding.

Een huwelijk kan worden beëindigd op verzoek van één van beide echtgenoten; het huwelijk hoeft niet noodzakelijkerwijs ondraaglijk te zijn voor beide echtgenoten.

De schuldvraag betreffende het feit dat het huwelijk ondraaglijk is geworden, wordt niet besproken, noch wordt deze tijdens de procedure vastgesteld door de rechtbank. Een huwelijk kan ook worden beëindigd op verzoek van de echtgenoot die verantwoordelijk is voor het feit dat het huwelijk ondraaglijk is geworden.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

De juridische gevolgen van echtscheiding worden hieronder in detail toegelicht:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Een persoon die naar aanleiding van een huwelijk zijn/haar naam heeft veranderd, kan, binnen zes maanden na de definitieve echtscheidingsuitspraak of de uitspraak die het huwelijk beëindigt, een verklaring indienen waarin wordt verzocht om de achternaam die hij/zij vóór het huwelijk had, weer te gebruiken.

Deze verklaring mag alleen worden ingediend door een persoon die gedurende het huwelijk zijn/haar achternaam niet verder heeft veranderd (artikel 17 van de wet inzake persoonsnamen/*Zakon o osebnem imenu*, ZOI-1). Het veranderen van een achternaam is een administratieve aangelegenheid die niet wordt behandeld door een rechtbank, maar door een administratief orgaan.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Wat betreft de verdeling van het gemeenschappelijke vermogen, **wordt er vanuit juridisch oogpunt van uitgegaan dat ieder van de echtgenoten recht heeft op de helft**. Als een echtgenoot echter van mening is dat hij/zij in het geval van een verdeling in gelijke helften wordt benadeeld, kan hij/zij verzoeken dat de verdeling wordt vastgesteld in overeenstemming met de bijdragen aan het gemeenschappelijk vermogen. De rechtbank houdt hierbij niet alleen rekening met de inkomsten van elk van beide echtgenoten, maar ook met andere omstandigheden, zoals ondersteuning van de ene echtgenoot door de andere, de zorg voor en de opvoeding van eventuele kinderen, het verzorgen van het huishouden, het beheren van vermogen en andere vormen van werk en deelname aan de administratie, het onderhoud en de toename van het gemeenschappelijke vermogen.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

ZORG VOOR EN OPVOEDING VAN KINDEREN

Ø In het geval van een scheiding op basis van een overeenkomst, moeten de echtgenoten **tot een overeenkomst komen over de opvoeding van en de zorg voor eventuele kinderen**; de rechtbank beoordeelt echter of deze overeenkomst in het belang van de kinderen is. Het volgende kan worden overeengekomen: beide ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor de zorg voor en de opvoeding van de kinderen,

de zorg voor en de opvoeding van alle kinderen valt onder de verantwoordelijkheid van een van de ouders,

enkele kinderen vallen onder de zorg van de ene ouder en de andere kinderen onder de zorg van de andere ouder.

Als de ouders het zelf niet eens kunnen worden, krijgen zij ondersteuning van een sociaal dienstencentrum om tot overeenstemming te komen.

Als de ouders *een overeenkomst sluiten over de zorg voor en de opvoeding van de kinderen*, kunnen zij voorstellen dat de rechtbank hierover een beslissing uitvaardigt in een nietlitigieuze procedure.

Als zij niet tot een overeenkomst komen of als de overeenkomst niet in het belang van de kinderen is, zal de rechtbank het huwelijk niet beëindigen op basis van een overeenkomst; in plaats daarvan is een echtscheidingsvordering vereist.

Als zelfs met behulp van een sociaal dienstencentrum de ouders geen overeenstemming kunnen bereiken over de zorg voor en de opvoeding van de kinderen, **beslist de rechtbank op verzoek van één of beide ouders:**

dat de zorg voor en de opvoeding van alle kinderen valt onder de verantwoordelijkheid van een van de ouders,

dat enkele kinderen vallen onder de zorg van de ene ouder en de andere kinderen onder de zorg van de andere ouder.

In uitzonderlijke gevallen kan de rechtbank beslissen dat de zorg voor en de opvoeding van enkele of alle kinderen wordt toevertrouwd aan een derde partij. Voorafgaand aan deze beslissing moet de rechtbank het advies vragen van een sociaal dienstencentrum. Bij het nemen van een beslissing moet rekening worden gehouden met de mening van het kind, als deze is geuit door het kind zelf of door iemand die het kind vertrouwt en die door het kind is gekozen, mits het kind in staat is de betekenis en de gevolgen daarvan te begrijpen.

Ø In het geval van een echtscheiding op basis van een **vordering** en om de relatie tussen de gescheiden echtgenoten en hun gezamenlijke minderjarige kinderen te regelen, zal de rechtbank beslissen over de zorg voor en de opvoeding van de kinderen, nadat is vastgesteld hoe in het belang van de kinderen kan worden gehandeld. Ook in dit geval kunnen de ouders in het belang van de kinderen overeenstemming bereiken over de zorg voor en de opvoeding van de kinderen. *Mutatis mutandis* geldt in dit geval hetzelfde voor de zorg voor en de opvoeding van de kinderen als er een echtscheidingsuitspraak wordt gedaan op basis van een overeenkomst. De beslissing over bij wie de minderjarige kinderen na de scheiding gaan wonen, over de omgangsregeling met de ouder bij wie zij niet gaan wonen en over de alimentatie is een wezenlijk onderdeel van de echtscheidingsuitspraak.

OMGANGSREGELING

De ouders moeten proberen overeenstemming te bereiken over de manier waarop de omgang wordt geregeld.

Als **zij overeenstemming hebben bereikt**, kunnen zij voorstellen dat de rechtbank een beslissing uitvaardigt met betrekking tot deze niet-litigieuze procedure; als de rechtbank vaststelt dat de overeenkomst niet in het belang van de kinderen is, wordt het voorstel afgewezen.

Als de ouders **niet tot een overeenkomst kunnen komen**, beslist de rechtbank na het voorstel van één van beide ouders (in het geval van echtscheiding op basis van een overeenkomst tussen de echtgenoten, moeten de echtgenoten een overeenkomst over de omgangsregeling bijvoegen bij de overeenkomst, waarbij de rechtbank in de uitspraak over de overeengekomen echtscheiding rekening houdt met deze overeenkomst), waarbij de ouders aan de rechtbank moeten aantonen dat zij met behulp van het sociaal dienstencentrum eerst hebben geprobeerd om tot een overeenkomst te komen.

De rechtbank beslist *ambtshalve* alleen over omgangsregelingen als het een omgangsregeling betreft na een echtscheidingsvordering of na de beëindiging van het huwelijk van de ouders van de kinderen.

Omgangsregelingen worden in eerste instantie vastgesteld door arrondissementsrechtbanken (*okrožna sodišča*) in een niet-litigieuze procedure, behalve als er tegelijkertijd een beslissing wordt genomen over de zorg voor en de opvoeding van de betrokken kinderen; in dat geval wordt de omgangsregeling vastgesteld in het kader van een civiele procedure.

Bij het bepalen van een omgangsregeling is het belang van het kind doorslaggevend: een omgangsregeling is niet in het belang van het kind als zij leidt tot psychologische druk voor het kind of als zij de fysieke of mentale ontwikkeling van het kind in gevaar brengt.

Bij het nemen van een beslissing moet de rechtbank rekening houden met de mening van het kind, als deze is geuit door het kind zelf of door iemand die het kind vertrouwt en die door het kind zelf is gekozen, mits het kind in staat is de betekenis en de gevolgen daarvan te begrijpen.

Een kind heeft ook recht op een omgangsregeling met andere familieleden of met andere personen waarmee het kind een hechte, persoonlijke band heeft (bijvoorbeeld de grootouders en (half-)broers of (half-)zussen).

ALIMENTATIE voor echtgenoten en kinderen

Echtgenoten kunnen, met betrekking tot het onderhoud van de kinderen, **tot overeenstemming komen door een overeenkomst betreffende het onderhoud van de kinderen te ondertekenen**. Deze overeenkomst moet voor de rechtbank worden ondertekend en in dit geval doet de rechtbank een speciale uitspraak

in een nietlitigieuze procedure. Als de overeenkomst niet in het belang van het kind is, wijst de rechtbank het voorstel voor het uitvaardigen van een beslissing op basis van de overeenkomst af.

Als de echtgenoten hetzij onderling, hetzij met behulp van een sociaal dienstencentrum **geen overeenstemming kunnen bereiken**, kunnen zij verzoeken om een beslissing van de rechtbank. Voordat er een beslissing wordt genomen, moet de rechtbank het advies vragen van een sociaal dienstencentrum en rekening houden met de mening van het kind, als het kind een mening heeft geuit en als het kind in staat is het belang en de gevolgen daarvan te begrijpen. Ouders zijn verplicht, voor zover hun materiële en geldelijke middelen dat mogelijk maken, hun kinderen te onderhouden totdat zij meerderjarig zijn, of totdat een meerderjarig kind zijn reguliere schoolopleiding heeft voltooid of totdat het kind de leeftijd van 26 jaar heeft bereikt, teneinde te handelen in het belang van het kind (de algemene ontwikkeling van het kind).

Alimentatie wordt toegewezen rekening houdend met de behoeften van het kind dat de ondersteuning nodig heeft en rekening houdend met de materiële en geldelijke middelen van de persoon die de ondersteuning moet bieden. Bij het toewijzen van alimentatie is de rechtbank verplicht rekening te houden met de belangen van het kind, zodat de alimentatie voldoende is voor een gunstige fysieke of geestelijke ontwikkeling. Het alimentatiebedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex in Slovenië.

Een echtgenoot of partner is verplicht het minderjarige kind van zijn/haar partner te ondersteunen als beide of een van beide ouders daartoe niet in staat is /zijn en de echtgenoot of partner samenwoont met het minderjarige kind.

Meerderjarige kinderen zijn verplicht hun ouders te ondersteunen als deze over onvoldoende middelen beschikken en niet in staat zijn dergelijke middelen te verkrijgen, en als een afhankelijke ouder niet kan worden ondersteund door zijn/haar echtgenoot.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een echtgenoot die niet beschikt over bestaansmiddelen en die onvrijwillig werkloos is, heeft recht op alimentatie.

Alimentatie kan worden aangevraagd tijdens de echtscheidingsprocedure of via een speciale vordering binnen één jaar na de definitieve beëindiging van het huwelijk als de voorwaarden voor onderhoud gelden ten tijde van de scheiding en deze nog altijd gelden op het moment dat de echtgenoot vraagt om alimentatie.

In het geval van echtscheiding kunnen de echtgenoten overeenstemming bereiken over de alimentatie door bij een notaris een alimentatieovereenkomst op te stellen in de vorm van een bindende notariële akte.

Alimentatie wordt vastgelegd voor een onbepaalde periode of voor een bepaalde periode waarin de echtgenoot een nieuwe baan kan zoeken en zijn/haar zaken op orde kan krijgen.

Alimentatie wordt toegewezen overeenkomstig de behoeften van de eiser en de mogelijkheden van degene die de alimentatie betaalt. De alimentatie wordt vastgelegd als een maandelijks bedrag en wordt van tevoren betaald; alimentatie mag worden aangevraagd vanaf het moment dat de alimentatievordering wordt ingediend. In uitzonderlijke gevallen kan de alimentatie worden betaald als een eenmalige uitkering.

De rechtbank wijst een alimentatieaanvraag af als de alimentatievorderingen van de rechthebbende persoon onredelijk zijn voor de alimentatieplichtige (in het licht van de redenen die ertoe hebben geleid dat het huwelijk ondraaglijk is geworden), of als de alimentatiegerechtigde vóór of na de echtscheidingsprocedure een strafbaar feit heeft gepleegd tegen de alimentatieplichtige of tegen een familielid van de alimentatieplichtige.

Een echtgenoot is niet verplicht de andere echtgenoot te ondersteunen, als die ondersteuning zijn/haar eigen bestaansmogelijkheden in gevaar brengt of de middelen voor de ondersteuning van eventuele minderjarigen die hij/zij wettelijk verplicht is te ondersteunen.

Het alimentatiebedrag wordt overeenkomstig de consumentenprijsindex van Slovenië eenmaal per jaar geïndexeerd.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

'Samenwonen' (*življenjska skupnost*) is een essentieel onderdeel van een huwelijk (artikel 3 van de wet inzake de huwelijks- en familiebetrekkingen). Het beëindigen van het samenwonen (*prenehanje življenjske skupnosti*) of een scheiding van tafel en bed, betekent de permanente beëindiging van een essentieel element van de gezamenlijke relatie die tussen de echtgenoten bestaat. Wanneer het samenwonen eindigt, komen het financiële partnerschap en de intieme en emotionele banden tussen de echtgenoten ten einde, evenals de gezamenlijke huishouding enzovoort.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Er zijn geen juridische voorwaarden voor een scheiding van tafel en bed. De rechtbank beslist in een afzonderlijke procedure over een scheiding van tafel en bed overeenkomstig de omstandigheden en specifieke kenmerken van de betrokken zaak.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Een scheiding van tafel en bed is niet van invloed op het bestaan van een huwelijk. Dit betekent derhalve dat alleen het samenwonen wordt beëindigd en niet het huwelijk zelf. Een vordering of voorstel voor het beëindigen van een huwelijk op basis van een overeenkomst is vereist om een huwelijk te beëindigen. Met een scheiding van tafel en bed beëindigen de echtgenoten de opbouw van gezamenlijk vermogen. Een echtgenoot die geen bestaansmiddelen heeft, kan binnen één jaar na de scheiding van tafel en bed een vordering tot het verkrijgen van alimentatie instellen.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Een nietigverklaring betekent dat er op het moment dat het huwelijk werd gesloten niet werd voldaan aan de voorwaarden die juridisch gezien vereist zijn om een huwelijk geldig te maken (bijvoorbeeld: het huwelijk is niet uit vrije wil gesloten, de toestemming is gegeven op basis van druk of foutieve informatie, het huwelijk is niet gesloten conform de betrokken procedures, het huwelijk is gesloten tussen twee familieleden, het huwelijk is aangegaan door een persoon die ernstig geestesziek is of het huwelijk is lichtzinnig gesloten). De juridische gevolgen van het huwelijk houden op te bestaan op de dag dat de uitspraak over de nietigverklaring definitief wordt.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Ø Een huwelijk wordt niet *ipso iure* ongeldig, maar dient in een vonnis nietig te worden verklaard.

Ø In de Sloveense wetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen **een** relatief en een absoluut ongeldig huwelijk. Het onderscheid wordt gemaakt op basis van de groep personen die om een nietigverklaring van een huwelijk kan verzoeken.

a) De redenen voor **relatieve ongeldigheid** zijn:

ernstige geestelijke beperkingen of verminderde toerekeningsvatbaarheid toen het huwelijk werd gesloten (aangevraagd door één van de echtgenoten, maar alleen nadat de situatie is beëindigd),

als de toestemming is gegeven op basis van druk of op basis van onjuiste informatie (de echtgenoot die is gehuwd onder dwang of op basis van onjuiste informatie),

als het huwelijk is aangegaan door een persoon die jonger is dan 18 jaar (ouders of voogd).

b) De redenen voor **absolute ongeldigheid** zijn [naast beide echtgenoten mogen bepaalde andere personen die direct juridisch voordeel hebben bij de nietigverklaring van het huwelijk ook een vordering indienen (andere erfgenamen van een overleden echtgenoot mogen bijvoorbeeld na het overlijden van die echtgenoot, een vordering indienen om het huwelijk nietig te laten verklaren zodat de langstlevende echtgenoot geen recht meer heeft op de erfenis); bovendien kunnen belanghebbenden ook een vordering indienen na de nietigverklaring van het huwelijk; ook een openbaar aanklager mag een vordering indienen]:

geestesziekte of beperkte toerekeningsvatbaarheid van de echtgenoot, waarbij deze stand van zaken nog altijd voortduurt op het moment dat de nietigverklaring wordt aangevraagd,

als een echtgenoot nog getrouwd was met een ander op het moment dat het huwelijk werd gesloten,

als de echtgenoten directe of rechtstreekse bloedverwanten of aanverwanten tot en met de vierde graad zijn,

als de echtgenoten dan wel een echtgenoot en een gevolmachtigde van de andere echtgenoot niet aanwezig waren bij het sluiten van het huwelijk,

als de echtgenoten niet met elkaar zijn gehuwd met de intentie een gezamenlijk huishouden aan te gaan.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

De juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk gaan in op de dag dat de uitspraak houdende nietigverklaring definitief wordt. Met betrekking tot de eigendomsrelaties tussen echtgenoten, het onderhoud van een echtgenoot die geen bestaansmiddelen heeft, het retourneren van geschenken aan de echtgenoten en de relatie van de echtgenoten met hun gezamenlijke kinderen heeft een nietigverklaring dezelfde juridische gevolgen als een echtscheiding.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De wet inzake bemiddeling in burgerlijke en handelszaken (*Zakon o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah*), die in juni 2008 van kracht is geworden, regelt **bemiddeling in geschillen** met betrekking tot civiele, handels-, arbeids-, familie- en andere eigendomsrelaties; in dit kader zijn de partijen vrij hun aanspraken naar voren te brengen en te regelen, tenzij een afzonderlijke wet voor deze soorten geschillen anders bepaalt. Een huwelijk kan niet worden beëindigd zonder de tussenkomst van een rechtbank, dat wil zeggen dat er een vordering of een verzoek tot het beëindigen van een huwelijk op basis van een overeenkomst moet worden ingediend.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Overeenkomstig artikel 32 inzake de wet betreffende het burgerlijk procesrecht (*Zakon o pravdnem postopku*) beslissen **arrondissementsrechtbanken** over geschillen betreffende huwelijks aangelegenheden (wat betreft echtscheiding of nietigverklaring van het huwelijk – de Sloveense wet erkent geen afzonderlijke vorderingen voor scheiding van tafel en bed).

Een uittreksel uit het huwelijksregister en uittreksels uit de geboorteregisters moeten bij de vordering of het voorstel worden gevoegd en tijdens de hoorzitting moet een identiteitsbewijs worden getoond.

De echtgenoten moeten ook de volgende documenten voegen bij het verzoek tot beëindiging van een huwelijk op basis van een overeenkomst: een overeenkomst betreffende de zorg voor, de opvoeding en de ondersteuning van eventuele gezamenlijke kinderen van de echtgenoten en de omgangsregeling met de ouders (het advies van een sociaal dienstencentrum moet worden ingewonnen), een overeenkomst over de verdeling van gezamenlijk vermogen in de vorm van een bindende notariële akte, een overeenkomst over wie de bewoner van de voormalige gezamenlijke woning blijft of wordt, een overeenkomst over de alimentatie voor de echtgenoot die onvoldoende bestaansmiddelen heeft en onvrijwillig werkloos is.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Een partij wordt door een rechtbank vrijgesteld van de betaling van gerechtskosten als die betaling de middelen voor zijn/haar onderhoud of dat van de familieleden aanzienlijk zou reduceren. Buitenlandse inwoners zijn vrijgesteld van de betaling van gerechtskosten indien dat is bepaald in een internationaal verdrag of op basis van wederkerigheid (artikelen 10 en 11 van de wet inzake gerechtskosten/*Zakon o sodnih taksah*, ZST-1).

Een partij mag rechtshulp aanvragen om de kosten van een advocaat en een deskundige te dekken; de beslissing over het al dan niet toekennen van rechtshulp wordt genomen door de arrondissementsrechtbank die bevoegd is in het rechtsgebied waar de verzoeker zijn vaste verblijfplaats heeft. Tijdens deze procedure beoordeelt de rechtbank de criteria (bijvoorbeeld inhoudelijk, financieel) die zijn neergelegd in de wet betreffende kosteloze rechtsbijstand (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*).

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Beroep tegen de uitspraak inzake echtscheiding of nietigverklaring van een huwelijk kan worden ingesteld bij een gerechtshof (*višje sodišče*), in het algemeen binnen vijftien dagen. Een uitspraak waarin een echtscheiding wordt uitgesproken op basis van een verzoekschrift van de echtgenoten voor een echtscheiding door onderlinge toestemming kan worden aangevochten:

als er sprake is van essentiële schendingen van de voorschriften betreffende de civiele procedure;

als de partij het verzoekschrift heeft ingediend op basis van foutieve informatie of als gevolg van dwang of bedrog;

als niet is voldaan aan de juridische voorwaarden voor een echtscheiding door onderlinge toestemming.

Een herziening (een bijzonder rechtsmiddel) is niet toegestaan bij huwelijks geschillen.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EG) nr. 2201/2003 wordt een gerechtelijke beslissing die is gegeven in een andere lidstaat erkend zonder dat daartoe enigerlei bijzondere erkenningsprocedure vereist is.

Elke belanghebbende partij kan verzoeken om een beslissing over de erkenning of nieterkenning van een gerechtelijke beslissing. In dat geval moet de partij een verklaring van uitvoerbaarheid aanvragen bij de bevoegde Sloveense arrondissementsrechtbank.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

De Sloveense wetgeving is van toepassing op het indienen van een verzoekschrift.

Een partij die de erkenning van een gerechtelijke beslissing aanvraagt of aanvecht, of die een verzoek inzake een verklaring van uitvoerbaarheid indient, moet de volgende documenten bij haar verzoek voegen:

een kopie van de gerechtelijke beslissing die voldoet aan de voorwaarden inzake de authenticiteit ervan,

een bevestiging, op een standaardformulier, van de gerechtelijke beslissing over het huwelijks geschil.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De bepalingen van Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II bis) zijn primair en direct van toepassing op zaken van internationale jurisdictie waarbij burgers of inwoners van EU lidstaten zijn betrokken.

Als beide echtgenoten staatsburgers van verschillende landen zijn op het moment dat de procedure aanhangig wordt gemaakt, worden de rechtsstelsels van de landen waarvan de echtgenoten staatsburger zijn cumulatief toegepast, conform het bepaalde in de Sloveense nationale wetgeving (artikel 37, lid 2, van de wet inzake internationaal privaatrecht en procesrecht/*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*).

Als het huwelijk niet kan worden ontbonden volgens de wetgeving van het land waarvan de echtgenoten staatsburgers zijn, wordt de Sloveense wetgeving toegepast op het ontbinden van het huwelijk mits één van de echtgenoten ten tijde van de indiening van de vordering permanent in Slovenië was gevestigd.

Als een van de echtgenoten een burger van Slovenië is die echter niet permanent in Slovenië is gevestigd, en het huwelijk niet kan worden ontbonden op grond van de wetgeving die wordt aangewezen op basis van artikel 37, lid 2, van de wet inzake internationaal privaatrecht en procesrecht, wordt de wetgeving van Slovenië toegepast op de ontbinding.

Links

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

Laatste update: 05/03/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([sk](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Slowakije

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

In Slowakije kan een huwelijk alleen door een rechter worden ontbonden.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Een rechter kan een huwelijk op verzoek van een van de echtgenoten ontbinden als de relatie tussen de echtgenoten zo ernstig en duurzaam is ontwricht dat het huwelijk niet meer aan zijn doel beantwoordt en van de echtgenoten niet kan worden verwacht dat ze weer zullen gaan samenwonen.

De rechter stelt de oorzaken van de ontwrichting van de relatie tussen de echtgenoten vast en houdt daarmee rekening bij zijn beslissing over de echtscheiding. Bij de beslissing over een echtscheiding houdt de rechter altijd rekening met de belangen van eventuele minderjarige kinderen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Als een van de echtgenoten bij het huwelijk de achternaam van de andere heeft aangenomen, kan hij of zij binnen drie maanden nadat de echtscheidingsuitspraak definitief is geworden de burgerlijke stand ervan in kennis stellen dat weer de eigen achternaam wordt aangenomen.

Als een van de echtgenoten bij het huwelijk de achternaam van de andere heeft aangenomen en de eigen achternaam als tweede achternaam heeft behouden, kan hij of zij de burgerlijke stand binnen drie maanden nadat de echtscheidingsuitspraak definitief is geworden de burgerlijke stand ervan in kennis stellen dat hij of zij niet langer de achternaam van de andere zal gebruiken.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het stelsel van het gemeenschappelijk vermogen vervalt bij een echtscheiding en de desbetreffende kwesties worden geregeld conform de in artikel 150 van het burgerlijk wetboek (*Občiansky zákoník*) neergelegde beginselen. Dit stelsel kan worden afgewikkeld door: (a) een onderlinge overeenkomst, (b) een gerechtelijke beslissing, (c) het verstrijken van een bepaalde termijn.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

In de echtscheidingsuitspraak in het geval van ouders van een minderjarig kind, legt de rechter de rechten en verplichtingen van de ouders vast ten aanzien van het minderjarige kind in de periode na de echtscheiding, met name door te bepalen welke ouder het gezag over het kind zal uitoefenen, als wettelijke vertegenwoordiger van het kind zal optreden en de goederen van het kind zal beheren. De beslissing inzake de rechten en verplichtingen van de ouders kan worden vervangen door een overeenkomst tussen de ouders.

Als de ouders het niet eens kunnen worden over het omgangsrecht betreffende een minderjarig kind, legt de rechter de desbetreffende rechten van de ouders vast in zijn echtscheidingsuitspraak. Indien noodzakelijk zal de rechter, als dit in het belang van het kind is, het omgangsrecht van een ouder beperken of omgang met het kind verbieden.

De rechter bepaalt ook welke bijdrage de ouder die niet het gezag over het kind heeft, moet leveren aan het levensonderhoud van het kind; de rechter kan ook een overeenkomst tussen de ouders over de hoogte van de alimentatie goedkeuren.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Een gescheiden echtgeno(o)t(e) die niet in staat is om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien, kan de ex-echtgeno(o)t(e) voor zijn of haar levensonderhoud om een bijdrage vragen al naargelang de draagkracht van de ex-echtgeno(o)t(e). Indien de echtgenoten het niet eens kunnen worden, zal de rechter, wanneer daarom door een van de echtgenoten wordt verzocht, beslissen over de hoogte van de alimentatie.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het Slowaakse recht voorziet niet in de mogelijkheid van scheiding van tafel en bed.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Naast echtscheiding kan een rechter een huwelijk ook nietig verklaren. Een dergelijk huwelijk wordt geacht nooit te zijn gesloten (*matrimonium nullum*). De rechter kan ook verklaren dat het huwelijk nooit heeft bestaan (*non matrimonium*).

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

a. De gronden waarop een huwelijk nietig kan worden verklaard zijn:

het bestaan van een ander huwelijk;

bloedverwantschap tussen directe verwanten in opgaande en neergaande lijn en tussen broers en zusters, met inbegrip van verwantschap door adoptie;

leeftijdsbeletsel, wanneer het een minderjarige betreft tussen de 16 en 18 jaar;

een geestelijke stoornis waardoor er sprake is van beperkte handelingsbekwaamheid;

bij de voltrekking van het huwelijk werd de instemming niet vrijelijk, gemeend, volmondig en duidelijk gegeven.

Als een huwelijk wordt gesloten hoewel het vanwege een van de hierboven genoemde gronden nietig is, wordt het geacht te bestaan totdat een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring definitief wordt.

b. Een huwelijk is nietig indien bij de voltrekking van het huwelijk de instemming:

onder dwang werd gegeven;

werd gegeven door een minderjarige, jonger dan 16 jaar;

werd gegeven ten overstaan van een ambtenaar van de burgerlijke stand die daartoe niet bevoegd was, behalve in de gevallen vastgesteld in artikel 4, leden 2 en 3, van de desbetreffende wet, of als de instemming bij de voltrekking van het huwelijk werd gegeven ten overstaan van een burgemeester of een gemeenteraadslid die resp. dat daartoe niet bevoegd is;

werd gegeven ten overstaan van een kerkelijke autoriteit of religieuze gemeenschap die niet naar behoren is geregistreerd, dan wel ten overstaan van een persoon die niet is gemachtigd om namens een geregistreerde kerk of religieuze gemeenschap op te treden;

werd gegeven in het buitenland ten overstaan van een onbevoegde autoriteit;

werd gegeven door een vertegenwoordiger zonder geldige volmacht, of als de volmacht conform de desbetreffende wet werd ingetrokken.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk dat door een rechter nietig is verklaard, wordt geacht niet te zijn gesloten.

De rechten en verplichtingen van de echtgenoten ten aanzien van hun gezamenlijke kinderen en hun vermogensrechtelijke betrekkingen na een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van het huwelijk, worden geregeld op grond van de overeenkomstige bepalingen inzake echtscheiding. Na een rechterlijke beslissing tot nietigverklaring van het huwelijk is de door de echtgenoten afgelegde verklaring inzake hun gezamenlijke achternaam niet langer geldig en moet ieder van de echtgenoten opnieuw zijn of haar vroegere achternaam aannemen.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Alleen een rechter kan een huwelijk ontbinden. Kwesities die hiermee in verband staan, kunnen geregeld worden overeenkomstig wet nr. 420/2004 inzake mediatie (*zákon č. 420/2004 Z.z. o mediácii*).

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek om echtscheiding, nietigverklaring van een huwelijk of een verklaring dat een huwelijk ongeldig is, moet worden ingediend bij een districtsrechtbank (*okresný súd*).

De rechtbank van het rechtsgebied van de laatste gemeenschappelijke echtelijke woonplaats in Slowakije is in dezen bevoegd, mits een van de echtgenoten nog steeds in het rechtsgebied van die rechtbank woont. Bij gebreke daarvan, is de rechtbank (*všeobecný súd*) van de woonplaats van de verweerder bevoegd. Bij gebreke daarvan is de rechtbank van de woonplaats van de verzoeker bevoegd.

In het verzoek moeten alle gegevens worden vermeld zoals bepaald in artikel 42, lid 3, en artikel 79, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Občiansky súdny poriadok*).

Uit het verzoek, dat ondertekend en gedateerd moet zijn, moet blijken aan welke rechtbank het is gericht, wie de verzoeker is, op welke kwestie het betrekking heeft en wat het onderwerp van het verzoek is; daarnaast moeten in het verzoek de voornamen, de achternaam, de woonplaats en de nationaliteit van de verschillende partijen (en in voorkomend geval van hun vertegenwoordigers) worden vermeld, alsook een waarheidsgetrouwe beschrijving van de belangrijkste feiten en een lijst van de bewijsstukken die de verzoeker wenst te gebruiken; in het verzoek moet ook duidelijk de eigenlijke eis van de verzoeker worden vermeld.

De indiener moet bij het verzoek de bewijsstukken voegen waarop hij zich baseert, uitgezonderd die bewijsstukken die de verzoeker buiten zijn schuld niet kan bijvoegen.

Het verzoek moet met het vereiste aantal kopieën en bijlagen worden ingediend, waarvan de rechtbank één kopie behoudt en elke partij, indien nodig, een kopie ontvangt. Als de partij nalaat het vereiste aantal kopieën en bijlagen te verstrekken, zal de rechtbank kopieën maken op kosten van die partij.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Het verstrekken van rechtsbijstand wordt geregeld in wet nr. 327/2005 inzake het verlenen van rechtsbijstand aan behoeftige personen (*zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi*).

Voor de echtscheidingsprocedure moeten gerechtskosten worden betaald. Een partij in de procedure kan verzoeken om vrijstelling van de betaling van deze kosten.

Op verzoek kan de rechtbank een partij geheel of gedeeltelijk van de gerechtskosten vrijstellen, mits de situatie van deze partij dit rechtvaardigt en voor zover er geen sprake is van een uitoefening of verdediging van een recht die willekeurig is of klaarblijkelijk geen kans van slagen heeft. Tenzij de rechter anders beslist, geldt de vrijstelling voor de volledige procedure en met terugwerkende kracht; de kosten die zijn betaald vooraleer de beslissing inzake vrijstelling is gegeven, worden echter niet terugbetaald.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen de beslissing kan binnen dertig dagen na de betekening ervan beroep worden ingesteld.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Het is noodzakelijk om een verzoek om erkenning van de beslissing in te dienen. De bevoegdheid in dezen berust bij de regionale rechtbank (*Krajský súd*) van Bratislava.

Definitieve beslissingen in huwelijkszaken die in andere lidstaten (met uitzondering van Denemarken) na 1 mei 2004 zijn gegeven, worden erkend op grond van Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000. Beslissingen worden erkend zonder dat daartoe enigerlei procedure vereist is; er is met name geen speciale procedure voor het aanpassen van akten van de burgerlijke stand. Elke belanghebbende kan echter om een bijzondere beslissing verzoeken houdende erkenning van een buitenlandse beslissing in huwelijkszaken. De ter zake bevoegde rechtbank is de regionale rechtbank van Bratislava.

Inzake beslissingen die zijn gegeven in Denemarken, of vóór 1 mei 2004 in andere lidstaten, moet een verzoek worden ingediend om erkenning van een definitieve beslissing in huwelijkszaken die in een andere lidstaat is gegeven, mits ten minste één van de partijen de Slowaakse nationaliteit bezit. Deze procedure wordt ingeleid door een verzoek dat kan worden ingediend door een persoon die is aangemerkt als partij bij de in een andere lidstaat gegeven beslissing. De rechterlijke bevoegdheid inzake de erkenning van beslissingen die in andere lidstaten zijn gegeven, berust bij de regionale rechtbank van Bratislava.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Er kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing inzake de erkenning of niet-erkenning van een beslissing die in een andere lidstaat is gegeven. Beroep wordt ingesteld bij de regionale rechtbank van Bratislava; het Hooggerechtshof (*Najvyšší súd*) beslist over het beroep.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Op de ontbinding van een huwelijk door echtscheiding is het recht van de staat van toepassing waarvan de echtgenoten onderdanen waren toen de procedure werd ingeleid. Als de echtgenoten niet dezelfde nationaliteit hebben, is op de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding het Slowaakse recht van toepassing.

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([fi](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Finland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Echtscheidingsverzoeken worden behandeld door districtsrechtbanken (*käräjäoikeus*). Een echtscheidingsverzoek kan worden ingediend door een van de echtgenoten of door beide echtgenoten.

Echtscheiding kan worden verleend na een afkoelingsperiode van zes maanden. Er is geen afkoelingsperiode nodig als de echtgenoten gedurende ten minste twee jaar voorafgaand aan de indiening van het echtscheidingsverzoek gescheiden van tafel en bed hebben geleefd.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

In het echtscheidingsverzoek hoeven geen redenen te worden vermeld. De persoonlijke relatie van de echtgenoten en de redenen voor het echtscheidingsverzoek worden door de districtsrechtbanken niet beoordeeld. Zie het antwoord op vraag 1.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

De echtgenoten behouden de achternaam die ze hadden toen ze getrouwd waren. Indien de achternaam van een van de echtgenoten is veranderd als gevolg van het huwelijk, kan hij of zij na de echtscheiding een verzoek indienen om zijn of haar achternaam te veranderen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De toekenning van echtscheiding en de verdeling van het huwelijksvermogen zijn afzonderlijke aangelegenheden. Nadat een huwelijk is ontbonden, kunnen de echtgenoten zelf overeenstemming bereiken over de verdeling van het vermogen of de rechtbank verzoeken een executeur te benoemen. De algemene regel is dat alle bezittingen van de echtgenoten gelijkmatig worden verdeeld. Van de algemene regel kan worden afgeweken op basis van huwelijkse voorwaarden. De verdeling kan ook worden aangepast indien het resultaat anders onredelijk wordt geacht. Het huwelijksvermogen kan worden verdeeld zodra de afkoelingsperiode is verstreken.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Zaken als voogdij, regelingen inzake de woonplaats van kinderen, alimentatie en bezoekrechten met betrekking tot minderjarige kinderen waarover de echtgenoten samen overeenstemming hebben bereikt kunnen in samenhang met het echtscheidingsverzoek worden afgehandeld. Zie "Hoederecht – Finland" en "Alimentatievorderingen – Finland".

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Bij het verlenen van echtscheiding kan de rechtbank, na een verzoek daartoe en indien de rechtbank dit redelijk acht, een van de echtgenoten gelasten om de ander alimentatie te betalen (zie "Alimentatievorderingen – Finland"). Dit gebeurt echter zelden.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

In het Finse rechtstelsel wordt scheiding van tafel en bed niet erkend. In de praktijk betekent scheiding van tafel en bed dat de echtgenoten apart en op verschillende adressen wonen.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Zie het antwoord op vraag 4.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Zie het antwoord op vraag 4.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Het Finse recht omvat geen bepalingen inzake vernietiging van het huwelijk. Het openbaar ministerie moet een zaak voor de rechter brengen als de echtgenoten onmiddellijk willen scheiden wanneer blijkt dat de echtgenoten nauwe verwanten zijn of dat een van de echtgenoten bij het aangaan van het huwelijk reeds wettelijk was gehuwd.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Zie het antwoord op vraag 7.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Zie het antwoord op vraag 7.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Echtscheidingsverzoeken moeten worden ingediend bij een districtsrechtbank. De wet bepaalt echter dat echtgenoten altijd eerst moeten proberen om huwelijksgeschillen te schikken door via onderhandelingen tot overeenstemming te komen; daarbij kunnen ze bijstand krijgen van gezinsbemiddelaars van hun lokale raad voor sociale diensten (*sosiaalilautakunta*). Districtsrechtbanken zijn verplicht om echtgenoten mee te delen dat er een bemiddelingsdienst voor gezinszaken beschikbaar is. Bemiddelaars proberen echtgenoten te helpen om tot overeenstemming te komen over de wijze waarop het huwelijksgeschil op de voor alle gezinsleden meest bevredigende manier kan worden opgelost. Bemiddelaars kunnen echtgenoten ook bijstaan bij het opstellen van overeenkomsten en het inleiden van andere procedures voor het beslechten van een geschil. Bemiddelaars hebben een bijzondere plicht om rekening te houden met de belangen van minderjarige kinderen in het gezin. Bemiddeling is altijd vrijwillig.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een echtscheidingsverzoek kan gezamenlijk door beide echtgenoten of door een van beide echtgenoten worden ingediend. Een echtscheidingsverzoek moet schriftelijk worden ingediend bij een districtsrechtbank in de plaats waar een van de echtgenoten zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Echtscheidingsverzoeken kunnen persoonlijk of via een gemachtigde vertegenwoordiger worden ingediend. Echtscheidingsverzoeken kunnen ook per post, per fax of per e-mail aan de districtsrechtbank worden toegezonden.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In echtscheidingszaken is rechtsbijstand beschikbaar (zie "Rechtsbijstand – Finland").

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen echtscheidingsvonnissen kan beroep worden ingesteld bij een hof van beroep (*hovioikeus*).

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

In de regel is erkenning van een echtscheidingsvonnis in een andere lidstaat gebaseerd op Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad (zie "Echtscheiding – Gemeenschapsrecht").

Krachtens deze verordening wordt een in een EU-lidstaat gewezen vonnis in alle andere lidstaten erkend zonder dat daartoe enigerlei andere procedure vereist is. Belanghebbende partijen kunnen echter een verzoek indienen om het vonnis expliciet wel of niet te erkennen.

Verzoeken inzake de erkenning van vonnissen worden behandeld door districtsrechtbanken.

Op echtscheidingsverzoeken die in Scandinavische landen worden ingediend is echter het Scandinavische Huwelijksverdrag van 1931 van toepassing. Van de lidstaten van de Europese Unie zijn Finland, Zweden en Denemarken partij bij dit verdrag. Een echtscheidingsvonnis dat is gewezen in overeenstemming met het Scandinavische Huwelijksverdrag is in alle Scandinavische landen geldig, zonder dat het afzonderlijk hoeft te worden bekrachtigd.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

De procedure is dezelfde procedure als de procedure die onder punt 14 wordt beschreven.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Op alle echtscheidingsverzoeken die in Finland worden ingediend is het Finse recht van toepassing.

Laatste update: 02/03/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Zweden

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een van de echtgenoten of beide echtgenoten samen kunnen om een echtscheiding verzoeken. De echtscheiding moet in bepaalde omstandigheden worden voorafgegaan door een bedenktijd van zes maanden. Dat is het geval:

indien beide echtgenoten daarom verzoeken;

indien een van de echtgenoten permanent samenleeft met een kind van hen beiden dat jonger is dan 16 jaar en waarover die echtgeno(o)t(e) de voogdij heeft, of

indien slechts één van de echtgenoten wenst dat het huwelijk wordt ontbonden.

In bepaalde uitzonderlijke gevallen hebben echtparen waarop de bovenstaande punten van toepassing zijn echter het recht om te scheiden zonder de bedenktijd in acht te hoeven nemen. Dat is het geval wanneer het echtpaar twee jaar gescheiden van tafel en bed leeft. Een echtgeno(o)t(e) heeft ook het recht om te scheiden zonder bedenktijd indien het waarschijnlijk wordt geacht dat de echtgeno(o)t(e) gedwongen in het huwelijk is getreden of vóór de leeftijd van 18 jaar zonder de vereiste officiële toestemming in het huwelijk is getreden. Indien het huwelijk is gesloten terwijl de echtgenoten naaste verwanten zijn of een van de echtgenoten reeds was getrouwd of een partner in een geregistreerd partnerschap was en het eerdere huwelijk of partnerschap niet is ontbonden, heeft elk van de echtgenoten het recht om zonder bedenktijd te scheiden.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

Een echtgeno(o)t(e) heeft altijd het recht om een echtscheidingsvonnis te verkrijgen en hoeft daarvoor geen bijzondere gronden aan te voeren.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Indien een van de echtgenoten de achternaam van de andere echtgeno(o)t(e) heeft aangenomen, heeft die echtgeno(o)t(e) het recht om de laatste achternaam die hij of zij voorafgaand aan het huwelijk gebruikte, weer aan te nemen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Na de echtscheiding moeten de bezittingen van het echtpaar onderling worden verdeeld. Het algemene beginsel is dat de boedel gelijkelijk wordt verdeeld over de echtgenoten. De reden voor de ontbinding van het huwelijk is niet van belang voor de verdeling van de boedel over de echtgenoten.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Na een echtscheiding houden beide echtgenoten automatisch gezamenlijk de voogdij over hun kinderen. De gezamenlijke voogdij kan echter door een rechtbank worden beëindigd:

op eigen initiatief van de rechtbank, indien de rechtbank van oordeel is dat gezamenlijke voogdij duidelijk onverenigbaar is met het beste belang van het kind, of

op verzoek van het kind, indien de rechtbank tot de conclusie komt dat het belang van het kind het best wordt gediend door een van de echtgenoten de exclusieve voogdij over het kind te geven.

Indien beide echtgenoten verzoeken om beëindiging van de gezamenlijke voogdij, is de rechtbank verplicht om het verzoek in te willigen.

Beide ouders zijn verantwoordelijk voor het levensonderhoud van hun kind. De ouder die niet samenleeft met het kind vervult de onderhoudsplicht door onderhoudsalimentatie voor het kind te betalen aan de andere ouder.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Na de echtscheiding is elke echtgeno(o)t(e) verantwoordelijk voor het eigen levensonderhoud. Uitzonderingen zijn alleen in bepaalde bijzondere situaties van toepassing, bijvoorbeeld wanneer een echtgeno(o)t(e) moeite heeft om in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien nadat een langdurig huwelijk is ontbonden of wanneer er andere bijzondere gronden zijn.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake scheiding van tafel en bed.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake scheiding van tafel en bed.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake scheiding van tafel en bed.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake nietigverklaring van een huwelijk. Een huwelijk wordt ontbonden als gevolg van het overlijden van een van de echtgenoten of als een rechtbank de echtscheiding uitspreekt.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake nietigverklaring van een huwelijk.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake nietigverklaring van een huwelijk.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Alleen de rechtbank kan tot ontbinding van het huwelijk door echtscheiding besluiten. Er bestaan echter alternatieve mogelijkheden om een oplossing te vinden voor de verschillende problemen die in verband met een scheiding kunnen ontstaan.

De echtgenoten kunnen zogeheten “gezinsbemiddeling” krijgen. Deze dienst is gericht op het vinden van oplossingen voor conflicten tussen samenlevende partners. Op deze wijze kunnen echtparen hulp krijgen bij het oplossen van hun problemen en conflicten, zodat het huwelijk in stand kan worden gehouden. Indien er feitelijk reeds sprake is van scheiding van tafel en bed, kan gezinsbemiddeling helpen om het conflict te verzachten en het mogelijk te maken dat de ouders gezamenlijk hun rol van ouders vervullen. Gezinsbemiddeling wordt aangeboden door de (plaatselijke) overheid, kerkelijke organen en andere personen. Lokale autoriteiten moeten ervoor zorgen dat gezinsbemiddeling wordt aangeboden aan eenieder die daarom verzoekt.

Ook hebben de echtgenoten het recht op zogenoemde “samenwerkingsgesprekken”. Deze gesprekken hebben niet zozeer betrekking op de relatie tussen de volwassenen, maar op de kinderen. Samenwerkingsgesprekken zijn primair bedoeld om overeenstemming te bereiken over problemen die verband houden met de voogdij over de kinderen, de vraag waar de kinderen zullen wonen en de toegang tot de kinderen. Op de samenwerkingsgesprekken wordt toezicht gehouden door deskundigen. Lokale autoriteiten moeten ervoor zorgen dat samenwerkingsgesprekken worden aangeboden aan eenieder die daarom verzoekt.

Indien de echtgenoten iets willen veranderen met betrekking tot de voogdij over hun kinderen, de plaats waar de kinderen zullen wonen en de toegang tot de kinderen, kunnen ze daarover een overeenkomst sluiten. Deze overeenkomst moet worden goedgekeurd door de commissie voor sociaal welzijn van de lokale autoriteiten.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk.

De eerste voorwaarde voor het indienen van een echtscheidingsverzoek bij een Zweedse rechtbank is dat de Zweedse rechtbank bevoegd moet zijn om de zaak te behandelen. Dit is uiteraard het geval wanneer beide echtgenoten Zweeds staatsburger zijn en in Zweden wonen. De Zweedse rechtbanken hebben ook rechtsbevoegdheid in de volgende gevallen:

wanneer beide echtgenoten Zweeds staatsburger zijn;

wanneer de verzoeker Zweeds staatsburger is en in Zweden woont of eerder in Zweden heeft gewoond na zijn of haar achttiende verjaardag;

wanneer de verzoeker geen Zweeds staatsburger is, maar ten minste een jaar in Zweden woont, of

wanneer de gedaagde in Zweden woont.

Indien is aangetoond dat een Zweedse rechtbank rechtsbevoegdheid heeft om de echtscheidingsprocedure te behandelen, wordt de zaak behandeld door de Zweedse arrondissementsrechtbank (“tingsrätt”) binnen het arrondissement waar een van de echtgenoten woont. Indien geen van beiden in Zweden woont, wordt de zaak behandeld door de arrondissementsrechtbank van Stockholm (“Stockholms tingsrätt”).

Er zijn twee manieren om een echtscheidingszaak aanhangig te maken bij de arrondissementsrechtbank. Als beide echtgenoten willen scheiden, kunnen ze een gezamenlijk verzoek indienen. Indien slechts één van hen wil scheiden, moet de echtgeno(o)t(e) die wil scheiden een verzoek tot dagvaarding bij de arrondissementsrechtbank indienen. In beide gevallen moeten kopieën van de geboorteakten worden bijgevoegd. Deze kunnen worden verkregen van de Zweedse belastingdienst (“Skatteverket”).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

In een zaak die betrekking heeft op een echtscheiding en daarmee verband houdende kwesties kan rechtsbijstand alleen worden toegekend indien er *bijzondere gronden* zijn.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Het Zweedse recht kent geen bepalingen inzake scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk.

Ja, tegen een gerechtelijk echtscheidingsbesluit kan beroep worden ingesteld.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Volgens Verordening (EG) nr. 2201/2003 [LINK INVOEGEN] **betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000** (de Brussel II-verordening), moet een in een lidstaat gewezen vonnis in de andere lidstaten worden erkend zonder dat daarvoor enigerlei speciale procedure is vereist. Er zijn echter gronden voor niet-erkenning.

De belangrijkste regel van de Brussel II-verordening is dat een rechterlijke beslissing tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van het huwelijk die is uitgesproken in een andere lidstaat automatisch dezelfde behandeling moet krijgen en dezelfde rechtsgevolgen moet hebben als een gelijkwaardige Zweedse beslissing. Hoewel de verordening derhalve is gebaseerd op het beginsel van wederzijdse erkenning, is het voor een belanghebbende partij nog steeds mogelijk om een verklaring te verkrijgen dat een buitenlands vonnis al dan niet wordt erkend in Zweden. Een dergelijke verklaring kan worden aangevraagd bij het Zweedse hof van beroep (“Svea hovrätt”), dat in dit stadium een beslissing over de aanvraag neemt zonder de wederpartij te raadplegen.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Om gebruik te kunnen maken van de door de Brussel II-verordening geboden mogelijkheid om een verklaring te verkrijgen dat een buitenlands vonnis in Zweden wordt erkend, moet een verzoek worden ingediend bij het Zweedse hof van beroep (“Svea hovrätt”) (zie ook het antwoord op vraag 14 hierboven) [LINK NAAR VRAAG 14 HIERBOVEN INVOEGEN]. Indien het Zweedse hof van beroep in een dergelijke procedure heeft verklaard dat het vonnis in kwestie in Zweden wordt erkend, kan de andere partij een verzoek tot herziening van deze beslissing indienen. Een herzieningsverzoek moet worden ingediend bij het Zweedse hof van beroep, dat in het vervolg van de procedure beide partijen zal horen. Vervolgens kan bij het Zweedse hooggerechtshof (“Högsta domstolen”) beroep tegen de beslissing van het hof van beroep op het verzoek om herziening worden ingesteld.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Een verzoek om echtscheiding dat wordt behandeld door een Zweedse rechtbank moet altijd worden onderzocht op basis van het Zweedse recht (het *lex fori-beginsel*).

In bepaalde gevallen moeten echter ook bepalingen van buitenlands recht in aanmerking worden genomen. Dit is van toepassing op de volgende gevallen:

Wanneer beide echtgenoten buitenlands staatsburger zijn en geen van beiden ten minste een jaar in Zweden heeft gewoond, kan een beslissing tot echtscheiding niet worden gegeven tegen de wens van een van de echtgenoten indien daarvoor geen gronden bestaan in het recht van de staat waarvan een van beide echtgenoten onderdaan is of beiden dat zijn.

Wanneer beide echtgenoten buitenlands staatsburger zijn en een van hen stelt dat er geen gronden voor ontbinding van het huwelijk bestaan volgens het recht van de staat waarvan hij of zij een onderdaan is, kan een beslissing tot echtscheiding niet worden gegeven indien er, met inachtneming van de belangen van de echtgeno(o)t(e) of de kinderen van beide echtgenoten, specifieke gronden zijn om niet tot een dergelijke beslissing te komen.

Benadrukt moet worden dat het ook in beide hierboven beschreven gevallen zuiver een kwestie van het toepassen van het Zweedse recht is, maar met een zekere mate van bescherming om te voorkomen dat een beslissing tot echtscheiding krachtens het Zweedse recht wordt uitgesproken in gevallen dat de echtgenoten een zwakke band met Zweden hebben en er ernstige gronden bestaan om een dergelijke beslissing niet te geven.

Laatste update: 21/12/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([en](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Engeland en Wales

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een van de echtgenoten moet bij de rechter een verzoekschrift tot echtscheiding indienen. Verzoekschriften tot echtscheiding worden behandeld door het *Family Court*. Een echtscheidingsverzoek moet bij dat gerecht worden ingediend. De verzoeker moet het gerecht ervan overtuigen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwicht. Daartoe moet hij een van de vijf hieronder vermelde feiten aanvoeren en bewijzen.

Een echtscheidingsverzoek kan niet eerder dan een jaar na de huwelijksdatum worden ingediend (dit geldt niet voor een verzoek om nietigverklaring, dat op elk moment van het huwelijk kan worden ingediend). Wel kan bewijs worden overlegd van feiten en omstandigheden die zich in het eerste jaar van het huwelijk hebben voorgedaan om aan te tonen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwicht.

Sinds maart 2014 kunnen personen van hetzelfde geslacht met elkaar in het huwelijk treden. Voor huwelijkspartners van hetzelfde geslacht gelden dezelfde voorwaarden en gronden voor echtscheiding als voor huwelijkspartners van verschillend geslacht.

Sinds 2005 kunnen koppels van hetzelfde geslacht hun relatie ook wettelijk formaliseren door het aangaan van een geregistreerd partnerschap. Wanneer de relatie ontwicht is, kunnen de partijen bij een dergelijk partnerschap verzoeken om de ontbinding ervan of om scheiding van tafel en bed. De procedure is analoog aan de hieronder beschreven procedure voor echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk. Zie voor aanvullende informatie de website van de [overheid](#).

In een huwelijk van personen van hetzelfde geslacht bestaat het echtpaar, in het geval van twee mannen, uit echtgenoot en echtgenoot, en in het geval van twee vrouwen, uit echtgenote en echtgenote.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De enige grond voor echtscheiding is de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk. Om aan te tonen dat hiervan sprake is, moeten een of meer van de volgende feiten worden bewezen:

de andere echtgenoot heeft overspel gepleegd en de verzoeker vindt het ondraaglijk om nog met hem of haar samen te leven;

onredelijk gedrag van de andere echtgenoot, waarvan sprake is als de andere echtgenoot zich zodanig heeft gedragen dat van de verzoeker in redelijkheid niet kan worden verwacht dat hij/zij met hem of haar blijft samenleven;

verlating door de andere echtgenoot, waarvan sprake is als de andere echtgenoot de verzoeker op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend, voor een periode van ten minste twee jaar heeft verlaten;

de partijen leven op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend gedurende een periode van ten minste twee jaar gescheiden (instemming van de andere echtgenoot vereist);

de partijen leven op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend gedurende een periode van ten minste vijf jaar gescheiden (geen instemming van de andere echtgenoot vereist).

Het gerecht doet zo veel als mogelijk onderzoek naar de juistheid van de door verzoeker en verweerder aangevoerde feiten. Als het gerecht de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk bewezen acht, spreekt het de echtscheiding uit.

Als het gerecht ervan overtuigd is dat het huwelijk onherstelbaar ontwicht is, spreekt het eerst een voorlopig vonnis van echtscheiding (*decree nisi*) uit. Zes weken daarna kan de partij die het echtscheidingsverzoek indiende, het gerecht verzoeken om een definitief vonnis van echtscheiding (*decree absolute*). Tenzij er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden is een dergelijk verzoek niet aan een bepaalde termijn gebonden.

Als het verzoek om een *decree absolute* echter langer dan twaalf maanden na het *decree nisi* wordt ingediend, moet het vergezeld gaan van een schriftelijke toelichting. Die toelichting moet antwoord geven op de volgende vragen:

waarom wordt het verzoek zo laat ingediend;

hebben de echtgenoten sinds het uitspreken van het *decree nisi* samengewoond en, zo ja, van wanneer tot wanneer, en

in het geval dat het echtscheidingsverzoek werd ingediend door de vrouw (wat in het geval van huwelijken tussen twee vrouwen zowel de ene als de andere echtgenote kan zijn), is de vrouw sinds het uitspreken van het *decree nisi* bevallen van een kind of bestaat het vermoeden dat ze is bevallen van een kind en, zo ja, wordt wel of niet aangevoerd dat dit kind wordt/kan worden behandeld als een kind dat tot het gezin behoort (*child of the family*)?

Het gerecht kan van de verzoeker verlangen dat hij in een beëdigde schriftelijke verklaring (affidavit) bevestigt dat de toelichting naar waarheid is opgesteld en kan op basis van het verzoek elke beschikking geven die het passend acht.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Het staat de partijen vrij om opnieuw in het huwelijk te treden (of een geregistreerd partnerschap aan te gaan). Ze kunnen de huwelijksnaam blijven voeren of weer de eigen familienaam gaan dragen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Bij toewijzing van het verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel of bed of nietigverklaring, of daarna, kan het gerecht bij beschikking bepalen dat vermogensbestanddelen worden overgedragen van de ene naar de andere echtgenoot, of naar een kind dat tot het gezin behoort (*child of the family*), of naar een andere persoon ten behoeve van een kind dat tot het gezin behoort.

Het gerecht kan ook een beschikking geven tot het doen van periodieke betalingen of betaling van een bedrag ineens, een beschikking tot de verkoop van vermogensbestanddelen, een beschikking betreffende pensioengelden en andere beschikkingen die het passend acht. Het gerecht is vrij om te bepalen welke beschikkingen het, gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval, in een bepaalde zaak geeft.

Bij het uitoefenen van zijn discretionaire bevoegdheden kijkt het gerecht met name naar zaken die het welzijn van tot het gezin behorende kinderen jonger dan achttien jaar betreffen, plus het volgende:

de inkomsten, verdien capaciteit, goederen en andere financiële middelen die elke echtgenoot heeft of in de nabije toekomst vermoedelijk zal hebben;

de bijdrage, zowel financieel als anderszins, die elke echtgenoot aan de zorg voor het huishouden en de kinderen heeft geleverd;

de financiële behoeften, verplichtingen en verantwoordelijkheden die elke echtgenoot heeft of in de nabije toekomst vermoedelijk zal hebben;

de levensstandaard van het gezin vóór de ontwrichting van het huwelijk;

de leeftijd van elke partij en de duur van het huwelijk;

een eventueel lichamelijk of geestelijk gebrek van een van de partijen;

de bijdrage die elke partij heeft geleverd of in de toekomst waarschijnlijk zal leveren aan het welzijn van het gezin;
het gedrag van de echtgenoten, wanneer dat van dien aard is dat het onredelijk zou zijn om er bij de boedelscheiding geen rekening mee te houden;
de waarde voor elke echtgenoot van voordelen die hij of zij door de echtscheiding of nietigverklaring niet meer kan verwerven.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Na de echtscheiding behouden beide ouders de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de kinderen uit het huwelijk. Verder behoudt elke ouder de ouderlijke verantwoordelijkheid voor kinderen uit andere relaties waarvoor hij op het moment van de echtscheiding de ouderlijke verantwoordelijkheid heeft. Beide ouders blijven onderhoudsplichtig jegens minderjarige kinderen die tot het gezin behoorden.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Met het uitspreken van de definitieve echtscheiding vervalt in de meeste gevallen de onderhoudsplicht jegens de andere echtgenoot, tenzij in het kader van de echtscheidingsprocedure een beschikking tot het betalen van partneralimentatie is gegeven. Verder blijft elke verplichting die voortvloeit uit een geldende beschikking (bijvoorbeeld inzake partneralimentatie) van kracht. Wel is het eventueel mogelijk om een geldende beschikking in de toekomst te herzien als ten aanzien van de gronden waarop die beschikking berust, aanzienlijke veranderingen zijn opgetreden.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

In Engeland en Wales wordt "scheiding van tafel en bed" aangeduid als "judicial separation". Een scheiding van tafel en bed onthefft de echtgenoot die het daartoe strekkende verzoek heeft gedaan van de verplichting om met de huwelijkspartner samen te wonen. Het geeft hem of haar echter niet het recht om te hertrouwen. Vandaar dat scheiding van tafel en bed in de praktijk een oplossing is voor echtgenoten waarvan het huwelijk is stukgelopen maar die niet willen hertrouwen. De verzoeker hoeft niet te bewijzen dat het huwelijk onherstelbaar is ontworcht. Het is mogelijk om na een scheiding van tafel en bed alsnog een echtscheidingsverzoek in te dienen.

Ook geregistreerde partners kunnen om een scheiding van tafel en bed verzoeken. Bij toewijzing heeft dit precies dezelfde rechtsgevolgen als wanneer gehuwden van tafel en bed worden gescheiden.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De verzoeker moet bewijs overleggen van een of meer in de wet genoemde feiten op grond waarvan het gerecht kan vaststellen dat er sprake is van ontworcht van het huwelijk. In tegenstelling tot wat bij echtscheidingsverzoeken het geval is, geldt bij een verzoek om scheiding van en tafel en bed niet dat een dergelijk verzoek pas drie jaar na de huwelijksdatum kan worden ingediend.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Wanneer een van de echtgenoten die van tafel en bed zijn gescheiden overlijdt zonder een testament na te laten, wordt zijn hele boedel verdeeld volgens de regels van het intestaat erfrecht en heeft de scheiding van tafel en bed dezelfde rechtsgevolgen als een echtscheiding. Bijgevolg kan de overlevende echtgenoot in dat geval geen enkele aanspraak doen gelden op de boedel van de overleden echtgenoot. Wanneer de overleden echtgenoot wel een testament heeft gemaakt, heeft het feit dat de echtgenoten van tafel en bed waren gescheiden geen gevolgen voor de rechten die uit dat testament voortvloeien. Bijvoorbeeld wanneer de overlevende echtgenoot in het testament als begunstigde is aangewezen.

Bij de boedelscheiding kan het gerecht in het geval van scheiding van tafel en bed dezelfde voorzieningen treffen als in het geval van echtscheiding.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Er zijn twee vormen van nietigverklaring van een huwelijk. Een huwelijk dat nietig (*void*) wordt verklaard, is nooit geldig geweest en wordt geacht nooit te hebben bestaan. Een huwelijk kan ook relatief nietig of vernietigbaar (*voidable*) zijn, in welk geval het huwelijk op verzoek van een van de echtgenoten nietig kan worden verklaard. In het geval van relatieve nietigheid kan het huwelijk blijven voortbestaan als beide echtgenoten dat wensen.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk is in de volgende gevallen nietig:

het huwelijk voldoet niet aan een van de voorwaarden van de *Marriage Acts* van 1949 tot en met 1986:

de partijen zijn te nauw verwant,

een van de partijen is jonger dan zestien jaar,

de juiste huwelijksformaliteiten zijn niet in acht genomen;

bij de huwelijksvoltrekking was een van de partijen al wettig gehuwd;

het betreft een polygaam huwelijk dat buiten Engeland en Wales is voltrokken en waarbij een van de echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking zijn woonplaats in Engeland of Wales had.

Een huwelijk is in de volgende gevallen relatief nietig (vernietigbaar):

het huwelijk is niet geconsumeerd omdat een van de echtgenoten niet in staat is om het huwelijk te consumeren. Dit geldt alleen voor heterohuwelijken;

het huwelijk is niet geconsumeerd omdat de verweerder moedwillig weigert om het huwelijk te consumeren. Dit geldt alleen voor heterohuwelijken;

een van de echtgenoten heeft niet naar behoren ingestemd met het huwelijk, omdat hij of zij die instemming onder dwang heeft gegeven, een onjuiste voorstelling van de rechtsgevolgen van het huwelijk had of geestelijk niet in staat was om de rechtsgevolgen van het huwelijk te begrijpen;

op het moment van de huwelijksvoltrekking leed een van de echtgenoten aan een geestelijke stoornis die hem of haar ongeschikt maakte om te huwen of aan een overdraagbare geslachtsziekte en de verzoeker was hier op dat moment niet van op de hoogte;

op het moment van de huwelijksvoltrekking was de verweerder zwanger van iemand anders dan de verzoeker en de verzoeker was hier op dat moment niet van op de hoogte;

na de huwelijksvoltrekking is aan een van de huwelijkspartners een voorlopige verklaring betreffende erkenning van diens genderidentiteit (*Gender Recognition Certificate*) afgegeven;

de verweerder is een persoon waarvan het geslacht op het moment van de huwelijksvoltrekking op grond van de *Gender Recognition Act 2004* (wet inzake erkenning van genderidentiteit) het verkregen geslacht was geworden en de verzoeker was hier op dat moment niet van op de hoogte.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een nietig huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan. Het feit dat een huwelijk nietig is, verandert echter niets aan de juridische status van eventuele kinderen uit dat huwelijk.

Een vernietigbaar huwelijk wordt geacht nietig te zijn vanaf de datum dat het gerecht het voorlopig vonnis houdende nietigverklaring van het huwelijk in een definitief vonnis heeft omgezet. Het huwelijk wordt geacht tot dat moment te hebben bestaan.

Zowel bij een nietig als bij een vernietigbaar huwelijk kan het gerecht de boedelscheiding regelen, op dezelfde wijze als bij een echtscheiding.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

De overheid moedigt echtgenoten aan om onderlinge geschillen in bepaalde gevallen via gezinsbemiddeling te beslechten. Dit kan het juiste middel zijn bij geschillen over kinderen, de boedel en financiële kwesties. In sommige gebieden verleent de *Children and Family Court Advisory and Support Service*

(CAFCASS (Engeland) of CAFCASS Cymru (Wales)) advies en ondersteuning bij de beslechting van bij de rechter aanhangige geschillen over kinderen.

De rechter kan een zaak schorsen om de partijen in de gelegenheid te stellen hun geschil via deze dienst te beslechten.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Het verzoekschrift kan worden ingediend bij elk *Family Court* en moet vermelden of het een verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring betreft. Voor de contactgegevens van de gerechten en de noodzakelijke formulieren kunt u terecht op de website van het [ministerie van Justitie](#).

Voor het indienen van een verzoekschrift is doorgaans een vergoeding verschuldigd, maar als de indiener een uitkering ontvangt of kan aantonen dat betaling van de vergoeding een te grote financiële belasting vormt, kan vrijstelling worden verleend. Zie voor aanvullende informatie de website van het [ministerie van Justitie](#).

Het verzoek moet worden ingediend via [formulier D8](#). De verzoekende partij moet de volgende stukken indienen: drie exemplaren van het verzoekformulier;

een extra exemplaar voor de met naam genoemde persoon waarmee overspel is gepleegd, indien van toepassing;

een verklaring betreffende de afspraken die met betrekking tot kinderen jongeren dan achttien jaar zijn gemaakt [\(statement of arrangements for children\)](#); de originele huwelijksakte en, indien nodig, een beëdigde vertaling;

een [vrijstellingsformulier](#).

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Voor echtscheidingszaken, geschillen over kinderen of vermogensgeschillen is in de regel geen rechtsbijstand beschikbaar, tenzij er sprake is van huiselijk geweld. Bij een aanvraag om rechtsbijstand wordt ook gekeken naar de vermogenstoestand van de aanvrager en de grond van de zaak. Zie voor aanvullende informatie de website van de [overheid](#).

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Wanneer een voorlopige uitspraak is gedaan, kan een van de echtgenoten de rechter verzoeken om bewijs te mogen overleggen waaruit blijkt dat de voorlopige uitspraak niet in een definitieve moet worden omgezet. De rechter kan de voorlopige uitspraak vernietigen of in een definitieve omzetten, nader onderzoek gelasten of de zaak op een andere wijze afhandelen die hij passend acht.

Een definitief vonnis is, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, niet vatbaar voor beroep.

Een scheiding van tafel en bed is niet vatbaar voor beroep, maar kan, met instemming van beide partijen, wel worden opgeheven.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Verordening (EG) nr. 2201/2003 bepaalt dat een in een lidstaat uitgesproken echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk in andere lidstaten kan worden erkend. De daarvoor vereiste documenten kunnen worden verkregen bij het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan en moeten worden ingediend bij het *High Court*.

Genoemde verordening is niet van toepassing voor het bepalen van de schuldvraag, de vermogensrechtelijke gevolgen van een huwelijk en eventuele alimentatie en is evenmin op andere bijkomende kwesties van toepassing. Er moet een reëel aanknopingspunt bestaan tussen de belanghebbende en de lidstaat die de bevoegdheid uitoefent.

Erkenning kan worden geweigerd wanneer de uitspraak strijdig is met de openbare orde, wanneer de uitspraak bij verstek is gedaan, wanneer de relevante stukken niet tijdig aan de verweerder werden betekend of wanneer de uitspraak onverenigbaar is met een uitspraak die in een andere zaak tussen dezelfde partijen in Engeland en Wales is gedaan of met een eerdere uitspraak in een ander land, mits die eerdere uitspraak in Engeland en Wales kan worden erkend.

Elke belanghebbende kan het gerecht verzoeken om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van een in een ander land gedane uitspraak. Het *High Court* kan de procedure schorsen wanneer tegen de uitspraak om erkenning waarvan wordt verzocht, beroep is aangetekend.

Wanneer de uitspraak niet op grond van genoemde verordening kan worden erkend, geldt hetgeen in de *Family Law Act 1986* (wet op het familierecht) is bepaald ten aanzien van in het buitenland uitgesproken echtscheidingen. Artikel 46 van deze wet bepaalt het volgende:

de geldigheid van een door een buitenlandse rechter uitgesproken echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring wordt erkend indien de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring rechtskracht heeft volgens het recht van het land waar deze is uitgesproken, en op de relevante datum (de datum waarop de procedure tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring werd ingeleid) een van de huwelijkspartners

zijn gewone verblijfplaats in het betreffende land had,

zijn woonplaats in dat land had, of

onderdaan van dat land was.

De geldigheid van een anders dan via de rechter in het buitenland verkregen echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring wordt erkend indien

de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring rechtskracht heeft volgens het recht van het land waar deze is verkregen, en

op de relevante datum (de datum waarop de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring werd verkregen)

elke huwelijkspartner zijn woonplaats in dat land had, of

een van de huwelijkspartners zijn woonplaats in dat land had en de andere zijn woonplaats in een land had waar de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring wettelijk is erkend, en

geen van de huwelijkspartners gedurende een aaneengesloten periode van een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de relevante datum zijn gewone verblijfplaats in het Verenigd Koninkrijk had.

Iedereen kan de rechter verzoeken om een beslissing houdende erkenning van een buiten Engeland en Wales verkregen echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring. De rechter kan kennis nemen van dit verzoek wanneer de verzoeker

op de datum van de rechtsingang zijn woonplaats in Engeland of Wales heeft, of

gedurende een aangesloten periode van ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan deze datum zijn gewone verblijfplaats in Engeland of Wales heeft gehad.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Onder de hierboven genoemde voorwaarden kan iedereen bij het *Family Court* een verzoek indienen om een beslissing houdende niet-erkenning van een buiten Engeland en Wales uitgesproken echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring.

Een verzoek om erkenning van een buitenlandse echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring op grond van de Europese verordening moet bij het *High Court* worden ingediend. De verzoeker moet de verweerder via toezending van de stukken in kennis stellen van het verzoek en hem in de gelegenheid stellen daartegen verweer te voeren, tenzij het gerecht beslist dat de verweerder ondubbelzinnig heeft ingestemd met de echtscheiding /scheiding van tafel en bed/nietigverklaring.

Conform de verordening kan elke belanghebbende verzoeken om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van een in een ander land gedane uitspraak. Het *High Court* kan de procedure schorsen wanneer tegen de uitspraak om erkenning waarvan wordt verzocht, beroep is aangetekend in de lidstaat waar de uitspraak is gedaan.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De rechter in Engeland en Wales zal altijd het recht van Engeland en Wales toepassen op zaken die aan hem worden voorgelegd. Zelfs als het huwelijk in het buitenland is voltrokken, is de rechter in Engeland en Wales bevoegd om kennis te nemen van een echtscheidingsverzoek als een van de huwelijkspartners

op de datum van de rechtsingang zijn woonplaats in Engeland of Wales heeft, of

gedurende een aangesloten periode van ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan die datum zijn gewone verblijfplaats in Engeland of Wales heeft gehad.

Gerelateerde links

[Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en verbreking van relatie](#)

[Rechtsbijstand](#)

Laatste update: 20/02/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Echtscheiding - Noord-Ierland

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Het echtscheidingsrecht van Noord-Ierland is neergelegd in de *Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978*.

Een man of vrouw die wil scheiden, moet daartoe een schriftelijk verzoek bij de rechter indienen. De partij die het scheidingsverzoek indient, wordt aangeduid met 'verzoeker', de wederpartij, met 'verweerder'. De verzoeker moet de rechter ervan overtuigen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht. Daartoe moet hij een van de vijf in vraag 2 vermelde feiten aanvoeren en bewijzen. Een echtscheidingsverzoek kan niet eerder dan twee jaar na de huwelijksvoltrekking worden ingediend. Wel kan bewijs worden overlegd van feiten en omstandigheden die zich in de eerste twee jaar van het huwelijk hebben voorgedaan om aan te tonen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De enige grond voor echtscheiding is de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk. Om aan te tonen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht, moet de verzoeker in de regel een of meer van de onderstaande feiten bewijzen.

De verweerder heeft overspel gepleegd. Dit geldt niet als scheidingsgrond wanneer de verzoeker, nadat hij van het overspel op de hoogte is geraakt, gedurende een al dan niet aaneengesloten periode van meer dan zes maanden is blijven samenwonen met de verweerder.

Het gedrag van de verweerder is van dien aard dat van de verzoeker in redelijkheid niet kan worden verwacht dat hij met de verweerder blijft samenwonen. Dit geldt niet als scheidingsgrond wanneer de echtgenoten na het laatste voorval van onredelijk gedrag zes maanden of langer zijn blijven samenwonen.

De verweerder heeft de verzoeker op de datum van de indiening van het verzoek gedurende een aaneengesloten periode van ten minste twee jaar verlaten.

De partijen hebben op de datum van de indiening van het verzoek gedurende een aaneengesloten periode van ten minste twee jaar gescheiden geleefd en de verweerder stemt in met de echtscheiding.

De partijen hebben op de datum van de indiening van het verzoek gedurende een aaneengesloten periode van ten minste vijf jaar gescheiden geleefd. De instemming van de verweerder is in dit geval niet vereist. Wel kan hij tegen de echtscheiding aanvoeren dat deze tot financiële of andere ontberingen zal leiden.

Bij de beoordeling of de verzoeker door de verweerder is verlaten of dat de partijen gedurende een bepaalde aaneengesloten periode gescheiden hebben geleefd, wordt geen rekening gehouden met periodes waarin de partijen weer hebben samengewoond, mits deze periodes in totaal niet langer dan zes maanden hebben geduurd. Bedoelde periodes worden niet meegenomen bij het bepalen van de periode van verlaten of scheiding.

Als de rechter de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk bewezen acht, spreekt hij een voorlopig vonnis van echtscheiding (*decree nisi*) uit (deze rechterlijke uitspraak resulteert uiteindelijk in de echtscheiding).

De echtscheidingsprocedure is voltooid wanneer het voorlopige vonnis van echtscheiding wordt omgezet in een definitief vonnis (*decree absolute*). Een verzoek om een voorlopig vonnis in een definitief vonnis om te zetten, kan zes weken en één dag na de datum van het voorlopige vonnis worden ingediend. Wanneer een dergelijk verzoek niet binnen twaalf maanden na het voorlopige vonnis van echtscheiding wordt ingediend, kan de verzoeker worden gevraagd om een beëdigde verklaring (affidavit) te overleggen waarin hij de redenen voor de vertraging aangeeft. Onder bepaalde omstandigheden kan ook de verweerder om omzetting in een definitief vonnis van echtscheiding verzoeken. Zolang er geen definitief vonnis van echtscheiding is, kunnen de partijen niet hertrouwen.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Er zijn geen specifieke regels inzake de betrekkingen tussen gewezen echtgenoten. De partijen zijn echter niet meer verplicht om samen te wonen en wanneer de vrouw de achternaam van haar man had aangenomen, mag zij desgewenst weer haar eigen familienaam voeren.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

De *Matrimonial Causes Order 1978* bevat verstrekende bepalingen die de rechter in staat stellen de boedel van de partijen te verdelen en hen financiële regelingen op te leggen, zowel ten aanzien van henzelf als ten aanzien van de kinderen.

De rechter kan bij het uitspreken van de echtscheiding, of daarna, een beschikking geven inzake:

het verrichten van periodieke betalingen;

het betalen van een bedrag ineens;

de boedelscheiding;

het verdelen of oormerken van pensioengelden.

Hij gerecht kijkt naar alle omstandigheden van de zaak en geeft dan een beslissing. Het welzijn van tot het gezin behorende kinderen jonger dan 18 jaar staat daarbij voorop.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Na de echtscheiding behouden beide ouders de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de kinderen uit het huwelijk en blijven ze onderhoudsplichtig jegens minderjarige kinderen die tot het gezin behoorden.

Wanneer er sprake is van een minderjarig kind (jonger dan zestien jaar) of een kind dat ouder is dan zestien jaar en voortgezet onderwijs of een beroepsopleiding volgt, moet de verzoeker het formulier M4 invullen en daarin de voor dat kind voorgestelde regelingen vermelden. Het formulier heeft tot doel de partijen te stimuleren om onderling afspraken te maken over de toekomst van het kind. Wanneer de partijen het niet eens kunnen worden, wordt de verweerder de mogelijkheid geboden tot het maken van opmerkingen over de voorgestelde regelingen en kan de rechter de hem in de *Children (Northern Ireland) Order 1995* toegekende bevoegdheden uitoefenen (de rechter kan bijvoorbeeld bepalen waar het kind gaat wonen).

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Met de echtscheiding komt er een einde aan de onderhoudsplicht jegens de andere echtgenoot, tenzij de rechter een beschikking inzake alimentatie of boedelscheiding heeft gegeven.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

Een verzoek om scheiding van tafel en bed kan worden ingediend wanneer een huwelijk is stukgelopen maar de verzoeker om de een of andere reden geen echtscheiding wil. Nadat de scheiding van tafel en bed is uitgesproken, is de verzoeker niet langer verplicht om met zijn/haar echtgenoot samen te wonen, maar hij of zij kan niet hertrouwen. Na een scheiding van tafel en bed kan een echtscheidingsverzoek worden ingediend.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

Degene die om een scheiding van tafel en bed verzoekt, hoeft niet te bewijzen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

De echtgenoten zijn niet meer verplicht om samen te wonen. Indien een van de echtgenoten na een scheiding van tafel en bed overlijdt zonder een testament na te laten (intestaat), worden zijn goederen verdeeld alsof de andere echtgenoot is overleden en gaan eventuele voordelen die deze zou hebben ontvangen, teniet. Over het algemeen komen de rechterlijke bevoegdheden ten aanzien van de boedelscheiding na een scheiding van tafel en bed overeen met die na een echtscheiding. De rechter is echter niet bevoegd om zich over de verdeling van het pensioen uit te spreken.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

De rechter verklaart het huwelijk nietig wanneer de verzoeker bewijst dat het huwelijk nietig of relatief nietig (vernietigbaar) is. Een nietig huwelijk is een huwelijk dat nooit had mogen worden voltrokken en dat geacht wordt nooit te hebben bestaan. Een vernietigbaar huwelijk wordt erkend als een geldig huwelijk en blijft in stand totdat het nietig wordt verklaard.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk is nietig wanneer een van de volgende feiten wordt bewezen:

de partijen zijn te nauw verwant;

een van de partijen is jonger dan zestien jaar;

de desbetreffende huwelijksformaliteiten zijn niet in acht genomen;

op het moment van de huwelijksvoltrekking was een van de partijen al wettig gehuwd;

de partijen zijn van hetzelfde geslacht (alleen een huwelijk tussen man en vrouw is geldig);

het betreft een polygaam huwelijk dat buiten Noord-Ierland is voltrokken en waarbij een van de echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking zijn woonplaats in Noord-Ierland had.

Een huwelijk is vernietigbaar wanneer een van de volgende feiten wordt bewezen:

het huwelijk is niet geconsumeerd vanwege het onvermogen van een van de echtgenoten;

een van de echtgenoten weigert om het huwelijk te consumeren;

een van de echtgenoten heeft niet op geldige wijze met het huwelijk ingestemd (bijvoorbeeld omdat hij of zij onder dwang heeft ingestemd of zich in de aard van de plechtigheid heeft vergist);

een van echtgenoten leed op het moment van de huwelijksvoltrekking aan een geestelijke stoornis;

een van echtgenoten leed op het moment van de huwelijksvoltrekking aan een besmettelijke geslachtsziekte;

de vrouw was op het moment van de huwelijksvoltrekking zwanger van iemand anders dan haar echtgenoot.

Een verzoek om nietigverklaring op basis van een van de laatste vier gronden moet in beginsel worden ingediend binnen drie jaar na de huwelijksvoltrekking.

Onder bepaalde omstandigheden kan een verzoek echter ook daarna nog worden ingediend.

Als het verzoek op een van de laatste twee gronden is gebaseerd, moet de verzoeker bewijzen dat hij of zij op het moment van de huwelijksvoltrekking niet op de hoogte was van de ziekte of zwangerschap.

De rechter zal een verzoek om nietigverklaring van een vernietigbaar huwelijk niet toewijzen als de verweerder het volgende aantoont:

de verzoeker wist dat het huwelijk nietig kon worden verklaard, maar hij of zij gedroeg zich op een zodanige manier dat de verweerder redelijkerwijs mocht aannemen dat er niet om nietigverklaring zou worden verzocht, en

een nietigverklaring zou onbillijk zijn tegenover de verweerder.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Een nietig huwelijk wordt geacht nooit te hebben bestaan. Een vernietigbaar huwelijk wordt geacht nietig te zijn vanaf de datum dat de rechter zijn voorlopig vonnis houdende nietigverklaring van het huwelijk in een definitief vonnis omzet.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Er zijn een aantal instanties in Noord-Ierland die bemiddelingsdiensten aanbieden (bijvoorbeeld *Relate*). Bemiddeling kan de echtgenoten helpen bij het regelen van de praktische zaken rond een echtscheiding, zoals financiële en ouderschapszaken.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Een verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk kan bij het *High Court* of een van de in echtscheidingszaken bevoegde *County Courts* worden ingediend. Bij een *County Court* ingediende verzoeken worden echter in het geval van verweer naar het *High Court* verwezen.

De adressen en telefoonnummers van die gerechten staan op de website van de [Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#).

Voor het aanhangig maken van de procedure moet u een reeks formulieren toezenden aan het bevoegde gerecht. Die formulieren moeten vergezeld gaan van het volgende:

de originele huwelijksakte (geen fotokopie) en, wanneer het huwelijk buiten Noord-Ierland is voltrokken, een beëdigde vertaling van de huwelijksakte en een *affidavit of law* (beëdigde verklaring betreffende het recht en de gebruiken van het betrokken land);

de originele geboorteakte van elk tot het gezin behorend kind jonger dan achttien jaar (met daarbij alle gegevens van ouders en kind);

een kopie van elke rechterlijke beslissing waarnaar in het verzoekschrift wordt verwezen;

het originele exemplaar plus twee kopieën van elke regeling (bijv. ten aanzien van financiële zaken) waarover een uitspraak van de rechter wordt gevraagd; bewijs van betaling van de griffierechten (voor informatie over de hoogte van de griffierechten kunt u terecht bij de griffie).

Bij de griffie kunt u ook terecht voor kopieën van de benodigde formulieren en uitleg over de invulling ervan. De medewerkers van de griffie geven echter geen juridisch advies en vertellen u evenmin wat u moet aanvoeren.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

U kunt rechtsbijstand aanvragen. Of u in aanmerking komt voor financiële hulp en de hoogte daarvan is echter afhankelijk van uw financiële situatie. Ook als u in aanmerking komt, bent u mogelijk een eigen bijdrage in de kosten verschuldigd. U kunt met de *Legal Aid Department* (dienst rechtsbijstand) afspreken om deze eigen bijdrage in termijnen te betalen. Behalve dat u aan bepaalde financiële criteria moet voldoen, moet u ook redelijke gronden hebben voor het aanhangig maken van de zaak of het voeren van verweer, en dient het onder alle omstandigheden redelijk te zijn dat u rechtsbijstand aanvraagt.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Tegen de definitieve ontbinding of nietigverklaring van een huwelijk kan geen beroep worden aangetekend wanneer de benadeelde partij de mogelijkheid heeft gehad om tegen het voorlopig vonnis van echtscheiding/nietigverklaring beroep in te stellen, maar daarvan geen gebruik heeft gemaakt. Tegen beschikkingen die met instemming van beide partijen zijn gegeven, kan alleen met toestemming van de rechter beroep worden ingesteld. De appelrechter heeft een reeks bevoegdheden en kan de beslissing in eerste aanleg bevestigen, vernietigen of herzien.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

Verordening (EG) nr. 1347/2000 van de Raad van 29 mei 2000 ("de verordening") bepaalt dat de in een lidstaat gegeven beslissing houdende echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk in de andere lidstaten zonder bijzondere procedure (anders dan die welke in de verordening is neergelegd) moet worden erkend.

Elke belanghebbende kan de rechter verzoeken om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing. De gronden voor niet-erkenning (weigeringsgronden) zijn strikt afgebakend. Zo kan erkenning worden geweigerd wanneer de beslissing strijdig is met de openbare orde.

Een verzoek om erkenning moet bij het *High Court* in Noord-Ierland worden ingediend.

Wanneer de verordening niet van toepassing is, is mogelijk artikel 46 van de *Family Law Act 1986* (wet op het familierecht) van toepassing. Hierin staan de algemene voorwaarden voor de erkenning van een buitenlandse echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring.

Een verzoek om erkenning van een buitenlandse echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring moet bij het *High Court* worden ingediend. Het verzoek moet schriftelijk worden gedaan en vergezeld gaan van een kopie van de beslissing houdende echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gegeven beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Aangezien het *High Court* over een verzoek om erkenning van een echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring beslist (zowel op grond van de verordening als op grond van de *Family Law Act 1986*), beslist het ook over bezwaren daartegen. In artikel 15 van de verordening en artikel 51 van de *Family Law Act 1986* worden de weigeringsgronden genoemd.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

Wanneer de Noord-Ierse rechter beslist dat hij bevoegd is om kennis te nemen van het verzoek om echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring, past hij het Noord-Ierse recht toe.

De Noord-Ierse rechter is bevoegd om kennis te nemen van een verzoek om echtscheiding of scheiding van tafel en bed (zelfs als het huwelijk in het buitenland is voltrokken) wanneer

de Noord-Ierse rechter op grond van de verordening bevoegd is, of

geen rechter in een verdragsluitende staat (d.w.z. een van de oorspronkelijke partijen bij de verordening of een staat die de verordening op een later tijdstip heeft aangenomen) op grond van de verordening bevoegd is en een van de echtgenoten bij aanvang van de procedure zijn woonplaats in Noord-Ierland heeft.

De Noord-Ierse rechter is bevoegd om kennis te nemen van een verzoek om nietigverklaring van een huwelijk (zelfs wanneer het huwelijk in het buitenland is voltrokken) wanneer

de Noord-Ierse rechter op grond van de verordening bevoegd is, of

geen rechter in een verdragsluitende staat op grond van de verordening bevoegd is en een van de echtgenoten

op de datum van de inleiding van de procedure zijn woonplaats in Noord-Ierland heeft, of

vóór de datum van de inleiding van de procedure is overleden en op het tijdstip van overlijden ofwel zijn woonplaats in Noord-Ierland had of gedurende een aangesloten periode van een jaar onmiddellijk voorafgaand aan de datum van overlijden zijn gewone verblijfplaats in Noord-Ierland had.

Links

[Northern Ireland Courts and Tribunals Service](#)

Voor meer informatie over rechtsbijstand kunt u terecht op de website van de [Northern Ireland's Legal Aid Department](#)

Voor meer informatie over bemiddeling kunt u terecht op de websites van respectievelijk [Relate NI](#) en het [UK College of Family Mediators](#)

Laatste update: 08/01/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([en](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Echtscheiding - Gibraltar

1 Wat zijn de voorwaarden voor een echtscheiding?

Een van de echtgenoten moet bij de rechter een verzoekschrift tot echtscheiding indienen. Verzoekschriften tot echtscheiding worden behandeld door het *Supreme Court*. Een echtscheidingsverzoek moet bij dat gerecht worden ingediend. De verzoeker moet het gerecht ervan overtuigen dat het huwelijk onherstelbaar is ontworcht. Daartoe moet hij een van de vijf hieronder vermelde feiten aanvoeren en bewijzen.

Een echtscheidingsverzoek kan niet eerder dan drie jaar na de huwelijksdatum worden ingediend. Er wordt slechts van deze regel afgeweken wanneer de verzoeker zwaar heeft geleden, de verweerder blijkt heeft gegeven van buitengewone verdorvenheid of de verzoeker bij de huwelijksvoltrekking jonger dan zestien jaar was.

2 Welke echtscheidingsgronden bestaan er?

De enige grond voor echtscheiding is de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk. Om aan te tonen dat hiervan sprake is, moeten een of meer van de volgende feiten worden bewezen:

de andere echtgenoot heeft overspel gepleegd en de verzoeker vindt het ondraaglijk om nog met hem of haar samen te leven;
onredelijk gedrag van de andere echtgenoot, waarvan sprake is als de andere echtgenoot zich zodanig heeft gedragen dat van de verzoeker in redelijkheid niet kan worden verwacht dat hij of zij met hem of haar blijft samenleven;
verlating door de andere echtgenoot, waarvan sprake is als de andere echtgenoot de verzoeker op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend, voor een periode van ten minste twee jaar heeft verlaten;
de partijen leven op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend gedurende een periode van ten minste twee jaar gescheiden (instemming van de andere echtgenoot vereist);
de partijen leven op het moment dat het echtscheidingsverzoek wordt ingediend gedurende een periode van ten minste vijf jaar gescheiden (geen instemming van de andere echtgenoot vereist).

Het gerecht doet zo veel als mogelijk onderzoek naar de juistheid van de door verzoeker en verweerder aangevoerde feiten. Als het gerecht de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk bewezen acht, spreekt het de echtscheiding uit. Dit gebeurt alleen als het gerecht ervan overtuigd is dat ten aanzien van de kinderen van de scheidende partijen een afdoende regeling is getroffen.

Als het gerecht de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk bewezen acht, spreekt het eerst een voorlopig vonnis van echtscheiding (*decree nisi*) uit. Zes weken daarna kan de partij die het echtscheidingsverzoek indiende, het gerecht verzoeken om een definitief vonnis van echtscheiding (*decree absolute*). Tenzij er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden is een dergelijk verzoek niet aan een bepaalde termijn gebonden.

Als het verzoek om een *decree absolute* echter langer dan twaalf maanden na het *decree nisi* wordt ingediend, moet het vergezeld gaan van een schriftelijke toelichting. Die toelichting moet antwoord geven op de volgende vragen:

waarom is het verzoek zo laat ingediend;

hebben de gewezen echtgenoten sinds het uitspreken van het *decree nisi* samengewoond en, zo ja, van wanneer tot wanneer, en in het geval dat het echtscheidingsverzoek werd ingediend door de vrouw, is de vrouw sinds het uitspreken van het *decree nisi* bevallen van een kind en, zo ja, wordt wel of niet beweerd dat de gewezen echtgenoot de (mogelijke) vader van dit kind is?

Het gerecht kan van de verzoeker verlangen dat hij in een beëdigde schriftelijke verklaring (affidavit) bevestigt dat de toelichting naar waarheid is opgesteld en kan op basis van het verzoek elke beslissing geven die het passend acht.

3 Wat zijn de juridische gevolgen van een echtscheiding als het gaat om:

3.1 de persoonlijke relatie tussen de echtgenoten (bijvoorbeeld de achternaam)?

Nadat het huwelijk is ontbonden bestaat er, tenzij partijen dat wensen, geen verplichting meer om samen te wonen of een persoonlijke relatie te onderhouden. Het staat de partijen vrij om opnieuw in het huwelijk te treden. Ze kunnen de huwelijksnaam blijven voeren of weer de eigen familienaam gaan dragen.

3.2 de verdeling van het vermogen van de echtgenoten?

Het gerecht verdeelt de boedel na kennis te hebben genomen van de feiten van de zaak. Zelfs indien de partijen een regeling hebben getroffen, heeft het gerecht de bevoegdheid die regeling te valideren of te wijzigen.

3.3 de minderjarige kinderen uit het huwelijk?

Het gerecht kan zowel vóór als na de definitieve uitspraak voorzieningen treffen ten aanzien van de voogdij, het onderhoud en de opvoeding van de kinderen. Het kan de kinderen zelfs onder toezicht van het gerecht plaatsen. Het gerecht gaat pas over tot het definitief uitspreken van de echtscheiding wanneer het ervan overtuigd is dat met betrekking tot eventuele kinderen een afdoende regeling is getroffen.

3.4 de verplichting om alimentatie te betalen aan de andere echtgenoot?

Het gerecht kan bij het uitspreken van het voorlopig vonnis van echtscheiding of daarna bepalen dat de ex-echtgenoot zijn ex-echtgenote voor de duur van hun gezamenlijke leven maandelijks of wekelijks een bedrag aan alimentatie betaalt dat naar het oordeel van het gerecht redelijk is. Op het moment dat de gewezen echtgenote hertrouwt, verliest ze het recht op alimentatie. Het feit dat de gewezen echtgenote hertrouwt, heeft echter geen invloed op het alimentatierecht van de kinderen uit het eerdere huwelijk.

4 Wat betekent "scheiding van tafel en bed" in de praktijk?

In het recht van Gibraltar wordt "scheiding van tafel en bed" aangeduid als "judicial separation". Een scheiding van tafel en bed ontheft de echtgenoot die het daartoe strekkende verzoek heeft gedaan van de verplichting om met de huwelijkspartner samen te wonen. Het geeft hem of haar echter niet het recht om te hertrouwen. Vandaar dat scheiding van tafel en bed in de praktijk een oplossing is voor echtgenoten waarvan het huwelijk is stukgelopen maar die niet willen hertrouwen. De verzoeker hoeft niet te bewijzen dat het huwelijk onherstelbaar is ontworpen. Na een scheiding van tafel en bed kan een echtscheidingsverzoek worden ingediend.

5 Wat zijn de gronden voor een "scheiding van tafel en bed"?

De verzoeker moet bewijs overleggen van een of meer specifieke in de wet genoemde feiten op grond waarvan het gerecht kan vaststellen dat er sprake is van ontwrichting van het huwelijk. In tegenstelling tot wat bij echtscheidingsverzoeken het geval is, geldt bij een verzoek om scheiding van tafel en bed niet dat een dergelijk verzoek pas drie jaar na de huwelijksdatum kan worden ingediend.

6 Wat zijn de juridische gevolgen van een "scheiding van tafel en bed"?

Wanneer een van de echtgenoten die van tafel en bed zijn gescheiden overlijdt zonder een testament na te laten, wordt zijn hele boedel verdeeld volgens de regels van het intestaat erfrecht en heeft de scheiding van tafel en bed dezelfde rechtskracht als een echtscheiding. Bijgevolg kan de overlevende echtgenoot in dat geval geen enkele aanspraak op de boedel van de overleden echtgenoot doen gelden. Wanneer de overleden echtgenoot wel een testament heeft gemaakt, heeft het feit dat de echtgenoten van tafel en bed waren gescheiden geen gevolgen voor de rechten die uit dat testament voortvloeien. Bijvoorbeeld wanneer de overlevende echtgenoot in het testament als begunstigde is aangewezen.

Wat de boedelscheiding betreft, kan het gerecht in het geval van scheiding van tafel en bed dezelfde voorzieningen treffen als in het geval van echtscheiding.

7 Wat betekent "nietigverklaring van het huwelijk" in het huwelijk in de praktijk?

Er zijn twee vormen van nietigverklaring van een huwelijk. Een huwelijk dat nietig (*void*) wordt verklaard, is nooit geldig geweest en wordt geacht nooit te hebben bestaan. Een huwelijk kan ook relatief nietig of vernietigbaar (*voidable*) zijn, in welk geval het huwelijk op verzoek van een van de echtgenoten nietig kan worden verklaard. In het geval van relatieve nietigheid kan het huwelijk blijven voortbestaan als beide echtgenoten dat wensen.

8 Wat zijn de gronden voor nietigverklaring van het huwelijk?

Een huwelijk is in de volgende gevallen nietig:

het huwelijk voldoet niet aan de voorwaarden van de *Marriage Act*;

bij de huwelijksvoltrekking was een van de partijen al wettig gehuwd;

de partijen zijn van hetzelfde geslacht. Alleen een huwelijk tussen man en vrouw is geldig;

het betreft een polygaam huwelijk dat buiten Gibraltar is voltrokken en waarbij een van de echtgenoten op het moment van de huwelijksvoltrekking zijn woonplaats in Gibraltar had.

Een huwelijk is in de volgende gevallen relatief nietig (vernietigbaar):

het huwelijk is niet geconsumeerd omdat een van de echtgenoten niet in staat is om het huwelijk te consumeren;

het huwelijk is niet geconsumeerd omdat de verweerder moedwillig weigert om het huwelijk te consumeren;

een van de echtgenoten heeft niet naar behoren ingestemd met het huwelijk, omdat hij of zij die instemming onder dwang heeft gegeven, een onjuiste voorstelling van de rechtsgevolgen van het huwelijk had of geestelijk niet in staat was om de rechtsgevolgen van het huwelijk te begrijpen;

op het moment van de huwelijksvoltrekking leed een van de echtgenoten aan een geestelijke stoornis die hem of haar ongeschikt maakte om te huwen of aan een overdraagbare geslachtsziekte en de verzoeker was hier op dat moment niet van op de hoogte;

op het moment van de huwelijksvoltrekking was de verweerder zwanger van iemand anders dan de verzoeker en de verzoeker was hier op dat moment niet van op de hoogte.

9 Wat zijn de juridische gevolgen van de nietigverklaring van het huwelijk?

Zodra een huwelijk nietig is verklaard, is het van nul en generlei waarde meer. Wanneer uit het huwelijk kinderen zijn geboren, moet het gerecht ervan overtuigd zijn dat passende regelingen voor de kinderen zijn getroffen. Er kunnen ook voorzieningen worden getroffen ten aanzien van de betaling van partneralimentatie en, in het geval dat kinderen uit het huwelijk zijn geboren, kinderalimentatie en de voogdij over de kinderen.

10 Bestaan er alternatieve mogelijkheden om problemen die samenhangen met een echtscheiding op te lossen, zonder dat de rechter wordt ingeschakeld?

Alleen het *Supreme Court* is bevoegd om echtscheidingszaken te behandelen. Wel is er de mogelijkheid om door de overheid gefinancierd advies van een huwelijksconsulent in te winnen.

11 Waar moet het verzoek tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk worden ingediend? Aan welke formaliteiten moet worden voldaan en welke documenten moeten bij het verzoek worden gevoegd?

Het verzoek moet worden ingediend op het volgende adres: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

Het verzoek moet worden gedaan via een verzoekschrift en vergezeld gaan van gewaarmerkte kopieën van de huwelijksakte en de geboorteaktes van eventuele kinderen. Daarnaast moet het verzoek de gronden voor de echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring vermelden en informatie bevatten over de kinderen uit het huwelijk en de financiële situatie van de verzoeker. Voor meer informatie: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, telefoon (+350) 200 75608.

12 Kan ik in aanmerking komen voor rechtsbijstand om de kosten van de procedure te dekken?

Wanneer aan bepaalde inkomenscriteria wordt voldaan, komt men in aanmerking voor vergoeding van de kosten van de procedure. Formulieren en aanvullende informatie zijn verkrijgbaar bij het Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Kan beroep worden ingesteld tegen een beslissing over de echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk?

Een voorlopig vonnis van echtscheiding of nietigverklaring kan worden herroepen zolang het nog niet in een definitief vonnis is omgezet. Een scheiding van tafel en bed kan, onder bepaalde omstandigheden, op elk moment worden beëindigd. Beschikkingen inzake partner- en kinderalimentatie en voogdij kunnen ook nog worden gewijzigd nadat het voorlopig vonnis in een definitief vonnis is omgezet.

14 Wat moet ik doen om een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk in Nederland te laten erkennen?

In Verordening (EG) nr. 2201/2003 wordt bepaald dat een in een lidstaat uitgesproken echtscheiding, scheiding van tafel en bed of nietigverklaring van een huwelijk in andere lidstaten kan worden erkend. De daarvoor vereiste documenten kunnen worden verkregen bij het gerecht dat de uitspraak heeft gedaan en moeten worden ingediend bij het *Supreme Court*.

Genoemde verordening is niet van toepassing voor het bepalen van de schuldvraag, de vermogensrechtelijke gevolgen van een huwelijk en eventuele alimentatie en is evenmin op andere bijkomende kwesties van toepassing. Er moet een reëel aanknopingspunt bestaan tussen de belanghebbende en de lidstaat die de bevoegdheid uitoefent.

Erkenning kan worden geweigerd wanneer de uitspraak strijdig is met de openbare orde, wanneer de uitspraak bij verstek is gedaan, wanneer de relevante stukken niet tijdig aan de verweerder werden betekend of wanneer de uitspraak onverenigbaar is met een uitspraak die in een andere zaak tussen dezelfde partijen in Gibraltar is gedaan of met een eerdere uitspraak in een ander land, mits die eerdere uitspraak in Gibraltar kan worden erkend.

Elke belanghebbende kan het gerecht verzoeken om een beslissing houdende erkenning of niet-erkenning van een in een ander land gedane uitspraak. Het *Supreme Court* kan de procedure schorsen wanneer tegen de uitspraak om erkenning waarvan wordt verzocht, beroep is aangetekend.

Wanneer de uitspraak niet op grond van genoemde verordening kan worden erkend, geldt hetgeen in de *Matrimonial Causes Act* is bepaald ten aanzien van de erkenning van in het buitenland uitgesproken echtscheidingen. In de *Matrimonial Causes Act* is het volgende bepaald:

de geldigheid van een door een buitenlandse rechter uitgesproken echtscheiding of scheiding van tafel en bed wordt erkend indien

de echtscheiding/scheiding van tafel en bed rechtskracht heeft volgens het recht van het land waar deze is uitgesproken, en

op de relevante datum (de datum waarop de procedure tot echtscheiding/scheiding van tafel en bed werd ingeleid) een van de huwelijkspartners

zijn gewone verblijfplaats in dat land had, of

zijn woonplaats in dat land had, of

onderdaan van dat land was.

15 Tot welk gerecht moet ik mij wenden om bezwaar te maken tegen de erkenning van een door een rechtbank in een andere lidstaat gewezen beslissing over echtscheiding/scheiding van tafel en bed/nietigverklaring van het huwelijk? Welke procedure is in dit geval van toepassing?

Echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed die zijn uitgesproken in een ander land worden volgens het recht van Gibraltar erkend als aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Een mogelijke grond voor bezwaar tegen de erkenning van een in het buitenland uitgesproken echtscheiding/scheiding van tafel en bed is het niet voldoen aan een van de voorwaarden van de *Matrimonial Causes Act*. Als dat het geval is, kan het aangewezen zijn om bij het *Supreme Court* een verzoek om niet-geldigverklaring van de echtscheiding/scheiding van tafel en bed in te dienen.

16 Wat is het toepasselijk recht in een echtscheidingsproces tussen echtgenoten die niet in Nederland wonen of een verschillende nationaliteit hebben?

De rechters van Gibraltar zullen altijd het eigen recht toepassen op zaken die aan hen worden voorgelegd. Zelfs als het huwelijk in het buitenland is

voltrokken, zijn de rechters van Gibraltar bevoegd om kennis te nemen van een echtscheidingsverzoek als een van de huwelijkspartners

op de datum van de rechtsingang zijn woonplaats in Gibraltar heeft, of

gedurende een aangesloten periode van ten minste een jaar onmiddellijk voorafgaand aan die datum zijn gewone verblijfplaats in Gibraltar heeft gehad.

Laatste update: 15/12/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.